การปฏิรูประบบราชการของไทย : ศึกษากรณีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการในสังกัดรัฐสภา

วิรัตน์ มาลาวัชร

วันที่ ๒๐ / พ.ค. / ๒๕๔๖
เลขทะเบียน ห12444 ก.2
เลขหมู่ ๑ KD
๒๔๓
๑๕๓ก ๒๕๔๕

106

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

การปฏิรูประบบราชการของไทย
: ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ส่วนราชการในสังกัดรัฐสภา

นายวิจักขณ์ นาควัชระ รหัสนักศึกษา 4512011082

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
นิติศาสตรมหาบัณฑิต
กระบวนวิชา LA 797 : การศึกษาอิสระ
ภาคการศึกษาที่ 1 / 2545
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY
3961146712

ชื่อเรื่อง การปฏิรูประบบราชการของไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรส่วนราชการในสังกัดรัฐสภา

ชื่อผู้เขียน นายวิจักขณ์ นาควัชระ รหัสนักศึกษา 451201182

คณะ นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญชัย สันตสว่าง

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้รายงานการศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....ผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์จตุพร วงศ์ทองสรรค์) คณะนิติศาสตร์

คณะกรรมการสอบ

....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญชัย สันตสว่าง)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มัลลิกา พินิจจันทร์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ผดุงศักดิ์ นรนิติผดุงการ)

คำนำ

รายงานเรื่องการปฏิรูประบบราชการของไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ส่วนราชการในสังกัดรัฐสภา ผู้จัดทำได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของระบบราชการของประเทศไทย ซึ่งมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่กว้างขวางและเชื่อมโยงกับความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของประชาชนในทุกเรื่อง โดยเป็นกลไกของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลในการนำนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภาไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ เพื่อสร้างความมั่นคงและความผาสุขให้กับประชาชนและประเทศชาติ

จากการศึกษาการปฏิรูประบบราชการของไทย ผู้จัดทำได้ศึกษาการปฏิรูประบบราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นหน่วยงานธุรการของฝ่ายนิติบัญญัติ คือรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎร มีการจัดโครงสร้าง ระบบการบริหารงาน และบุคลากรใหม่ ซึ่งได้รับการคาดหวังว่าจะสามารถตอบสนองภารกิจของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรและคณะกรรมาธิการในการตรากฎหมายควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการปกครองของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โปร่งใส และเอื้อประโยชน์สุขให้แก่ประชาชนสังคมและประเทศชาติ และน่าจะเป็นประโยชน์ในการที่จะทำการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบกับการปฏิรูประบบราชการของฝ่ายบริหารได้อีกทางหนึ่ง

การจัดทำรายงานนี้ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขวัญชัย สันตสว่าง ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดทำรายงานนี้ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. มัลลิกา พินิจจันทร์ รองศาสตราจารย์ ผดุงศักดิ์ นรนิติผดุงการ และคณาจารย์ผู้ประสาทความรู้ให้กับผู้จัดทำด้วยความเมตตาตลอดมา และขอขอบพระคุณท่านเกษม นาชัยเวียง กรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) และประธาน อ.ก.ร กฎหมายและระเบียบ และผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้คำแนะนำ เขียนตำรา เอกสารการวิจัย บทความ วารสาร และรายงานต่าง ๆ ไว้ ซึ่งผู้จัดทำได้นำมาใช้อ้างอิงและใช้เป็นข้อมูลประกอบการทำรายงานนี้

และท้ายที่สุดนี้บุคคลสำคัญที่ผู้จัดทำระลึกถึงพระคุณที่มีต่อผู้จัดทำอยู่เสมอ ก็คือ ฯพณฯ อุทัย พิมพ์ใจชน ประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งผู้จัดทำเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาที่ได้มีโอกาสปฏิบัติงานในช่วงเวลาที่ ฯพณฯ ดำรงตำแหน่งประธานสภา และที่สำคัญอย่างยิ่ง เมื่อ ฯพณฯ ดำรงตำแหน่งประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ผู้จัดทำก็ได้มีโอกาสปฏิบัติงานในหน้าที่หัวหน้าสำนักงานเลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจนแล้วเสร็จ และเมื่อ ฯพณฯ ดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้งหนึ่งในปัจจุบัน ผู้จัดทำก็ได้มีโอกาสรับทราบแนวคิดและวิสัยทัศน์ของ ฯพณฯ ในการที่จะปฏิรูประบบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา เพื่อให้องค์กรฝ่ายนิติบัญญัติมีศักยภาพทั้งในด้านการตรากฎหมาย การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ตลอดจนพัฒนาศักยภาพด้านการต่างประเทศให้สมาชิกรัฐสภาได้แสดงบทบาทเป็นผู้นำและเป็นที่ยอมรับในเวทีรัฐสภาโลก

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานนี้จะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่ให้ความสนใจกับการปฏิรูประบบราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ส่วนราชการในสังกัดรัฐสภาตามสมควร

วิจักขณ์ นาควัชระ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทที่ 1 บทนำ **1**

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา 6

3. ขอบเขตการศึกษา 6

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 7

บทที่ 2 กรอบแนวคิดทฤษฎีและหลักการปฏิรูปภาคราชการ **8**

1. ความหมายการปฏิรูปภาคราชการ 8

2. หลักการปรับรื้อองค์การ (Reengineering) 9

3. หลักการจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพองค์การ

(Total Quality Management : TQM) 13

4. การปฏิรูประบบราชการของอังกฤษ 17

5. การปฏิรูประบบราชการของไทย 24

5.1 ความเป็นมาของการปฏิรูประบบราชการของไทย 25

5.2 การปฏิรูประบบราชการภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 27

5.3 การปฏิรูประบบราชการในปัจจุบัน 29

5.4 วัตถุประสงค์การปฏิรูปราชการ 33

5.5 แผนปฏิรูประบบราชการภาครัฐ 34

5.6 จุดเน้นของการปฏิรูปราชการ 36

5.7 ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน 37

5.8 แนวทางการดำเนินงาน 38

5.9 สาระของกฎหมายปฏิรูประบบราชการ 42

หน้า

บทที่ 3 การปฏิรูประบบราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร **45**

1. อำนาจหน้าที่ของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมาธิการ องค์กรกลางบริหารงานบุคคลฝ่ายรัฐสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน 45

1.1 อำนาจหน้าที่ของรัฐสภา 46

1.2 อำนาจหน้าที่ของประธานและรองประธานรัฐสภา 47

1.3 อำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร 48

- อำนาจหน้าที่ในตราพระราชบัญญัติ 49
- อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติหรือไม่อนุมัติตามพระราชกำหนด 49
- อำนาจหน้าที่ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน 49
- อำนาจหน้าที่ในการเลือกตั้งและให้ความเห็นชอบบุคคลการดำรงตำแหน่งสำคัญตามรัฐธรรมนูญ 50

1.4 อำนาจหน้าที่ของประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร 50

1.5 อำนาจหน้าที่ของผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร 51

1.6 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมาธิการ 51

- คณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร 52
- คณะกรรมาธิการวิสามัญ 56
- คณะกรรมาธิการร่วมกัน 56

1.7 องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของฝ่ายรัฐสภา 57

- องค์ประกอบของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) 58
- อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) 58

1.8 หน้าที่ของเลขาธิการรัฐสภาและรองเลขาธิการรัฐสภา 59

1.9 หน้าที่ของเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 59

หน้า

2. ความเป็นมาในอดีตของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 60

3. ข้าราชการรัฐสภาในปัจจุบัน 65

3.1 ข้าราชการรัฐสภาสามัญ 65

3.1.1 คุณสมบัติทั่วไปของผู้ที่เข้ารับราชการเป็น ข้าราชการรัฐสภาสามัญ 65

3.1.2 การบรรจุแต่งตั้งข้าราชการรัฐสภาสามัญ 66

3.1.3 การพ้นจากตำแหน่ง 67

3.2 ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง 67

3.2.1 คุณสมบัติทั่วไปของข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง 67

3.2.2 การแต่งตั้งข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง 68

3.2.3 การพ้นจากตำแหน่ง 68

4. โครงสร้างของสำนักงานฯ ก่อนการปฏิรูป 75

4.1 ส่วนราชการและหน้าที่ความรับผิดชอบ 75

4.1.1 งานที่ปรึกษากฎหมาย 75

4.1.2 งานตรวจสอบภายใน 75

4.1.3 สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร 75

4.1.4 สำนักเลขานุการ ก.ร. 76

4.1.5 กองกลาง 76

4.1.6 กองคลังและพัสดุ 76

4.1.7 กองสถานที่ 77

4.1.8 กองการพิมพ์ 77

4.1.9 กองการประชาสัมพันธ์ 77

4.1.10 กององค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ 77

4.1.11 กองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ 78

4.1.12 กองการประชุม 78

หน้า

4.1.13 กองกรรมาธิการ 1 79

4.1.14 กองกรรมาธิการ 2 79

4.1.15 ศูนย์ชวเลขและพิมพ์ดีด 79

4.1.16 ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย 79

4.1.17 ศูนย์คอมพิวเตอร์ 80

4.1.18 สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา 80

4.1.19 หอสมุดรัฐสภา 80

4.1.20 โครงการพัฒนาบุคลากรรัฐสภา 81

4.2 โครงสร้างสายการบังคับบัญชาและระบบงาน 81

4.3 อัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง 82

4.3.1 **อัตรากำลัง** 82

4.3.2 **การกำหนดตำแหน่ง** 83

- ตำแหน่งที่เริ่มต้นบรรจุจากระดับ 1 83
- ตำแหน่งที่เริ่มต้นบรรจุจากระดับ 2 84
- ตำแหน่งที่เริ่มต้นบรรจุจากระดับ 3 84
- ตำแหน่งที่เริ่มต้นบรรจุจากระดับ 4 85

- ตารางเปรียบเทียบอัตรากำลังที่ ก.ร. กำหนดและกำลังคนที่มีอยู่จริง แยกตามหน่วยงาน 86

- สถิติข้าราชการแยกตามเพศ 87

- สถิติแสดงระดับข้าราชการ 87

- สถิติแสดงอายุของข้าราชการ 88

- สถิติแสดงคุณวุฒิของข้าราชการ 88

- ตารางเปรียบเทียบอัตรากำลังที่ ก.ร. กำหนด และกำลังคนที่มีอยู่จริง แยกตามระดับ 89

4.4 ระบบงบประมาณ 90

หน้า

4.5 ระบบการตรวจสอบ 92

4.6 ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 93

5. โครงสร้างของสำนักงานฯ ภายหลังการปฏิรูป 98

5.1 ส่วนราชการและหน้าที่ความรับผิดชอบ 98

5.1.1 สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร 100

5.1.2 สำนักงานเลขานุการ ก.ร. 100

5.1.3 สำนักบริหารงานกลาง 101

5.1.4 สำนักพัฒนาบุคลากร 101

5.1.5 สำนักการคลังและงบประมาณ 101

5.1.6 สำนักการพิมพ์ 101

5.1.7 สำนักรักษาความปลอดภัย 102

5.1.8 สำนักประชาสัมพันธ์ 102

5.1.9 สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา 102

5.1.10 สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ 102

5.1.11 สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ 103

5.1.12 สำนักวิชาการ 103

5.1.13 สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ 103

5.1.14 สำนักการประชุม 103

5.1.15 สำนักกฎหมาย 104

5.1.16 สำนักรายงานการประชุมและชวเลข 104

5.1.17 สำนักกรรมาธิการ 1 104

5.1.18 สำนักกรรมาธิการ 2 105

5.1.19 สำนักกรรมาธิการ 3 105

5.1.20 กลุ่มงานผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร 105

5.1.21 กลุ่มงานนโยบายและแผน 106

หน้า

5.1.22 กลุ่มงานตรวจสอบภายใน 106

5.1.23 กลุ่มที่ปรึกษา 106

5.2. โครงสร้างสายการบังคับบัญชา และระบบงาน 107

5.3. อัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง 107

5.3.1 **อัตรากำลัง** 107

5.3.2 **การกำหนดตำแหน่ง** 107

(1) ตำแหน่งในสายงานบริหาร 107

(2) ตำแหน่งในสายงานหลัก 107

(3) ตำแหน่งในสายงานสนับสนุนและสายงานวิชาชีพ 108

(4) ตำแหน่งในสายงานวิชาชีพ 108

(5) ตำแหน่งในสายงานต่างๆ 108

- สายงานที่เริ่มต้นบรรจุจากระดับ 1 108
- สายงานที่เริ่มต้นบรรจุจากระดับ 2 109
- สายงานที่เริ่มต้นบรรจุจากระดับ 3 109
- สายงานที่เริ่มต้นจากระดับอื่นๆ 110

- ตารางเปรียบเทียบอัตรากำลังที่ ก.ร. กำหนดและกำลังคนที่มีอยู่จริงแยกตามหน่วยงาน 111
- สถิติข้าราชการแยกตามเพศ 112
- สถิติแสดงระดับข้าราชการ 112
- สถิติแสดงอายุของข้าราชการ 113
- สถิติแสดงคุณวุฒิของข้าราชการ 113
- ตารางเปรียบเทียบอัตรากำลังที่ ก.ร. กำหนด และกำลังคนที่มีอยู่จริงแยกตามระดับ 114

5.4 ระบบงบประมาณ ระบบตรวจสอบ และเทคโนโลยีสารสนเทศ 115

6. สรุป 115

หน้า

บทที่ 4 การวิเคราะห์โครงสร้าง ระบบการบริหารงาน และบุคลากร
ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร **117**
1. กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ 117
2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก และภายใน 118
2.1 การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอก 118
2.2 การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายใน 119
2.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎรโดยใช้หลัก SWOT 121
3. การวิเคราะห์โครงสร้าง 122
3.1 โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ 122
3.2 แผนผังเปรียบเทียบโครงสร้างเดิมกับโครงสร้างใหม่ 127
3.3 อำนาจหน้าที่ตามโครงสร้างใหม่เปรียบเทียบกับโครงสร้างเดิม 128
4. การวิเคราะห์ระบบการบริหารงาน 161
4.1 ระบบงานตามโครงสร้างใหม่ 161
- แผนผังเปรียบเทียบสายการบังคับบัญชาและระบบงาน
ตามโครงสร้างเดิมกับโครงสร้างใหม่ 162
4.2 ระบบบริหารบุคคล 163
4.2.1 **ระบบอุปถัมภ์** 163
4.2.2 **ระบบคุณธรรม** 165
4.2.3 **แนวคิดที่ยึดถือเป็นหลักในการบริหารงานบุคคลตามแบบ**
คุณธรรม 166
(1) หลักความเสมอภาค 166
(2) หลักความสามารถ 166
(3) หลักความมั่นคง 167
(4) หลักความเป็นกลางทางการเมือง 167

หน้า

4.2.4 **การบริหารงานบุคคลตามโครงสร้างใหม่** 168

- แผนผังเปรียบเทียบความก้าวหน้าตามโครงสร้างเดิม กับโครงสร้างใหม่ 169

4.3 ระบบงบประมาณ 170

4.4 ระบบตรวจสอบ 171

4.5 ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 173

5. การวิเคราะห์บุคลากร 175

6. สรุป 177

บทที่ 5 บทสรุป **179**

บรรณานุกรม **183**

ภาคผนวก

- สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ประวัติผู้เขียน

บทที่ 1
บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มาเป็นเวลากว่า 70 ปี ในช่วงเวลาดังกล่าว การเมืองการปกครองของประเทศไทย ได้มีการพัฒนามาเป็นลำดับ และโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2539 ได้บัญญัติให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้น ประกอบด้วย สมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งจากรัฐสภาจำนวนเก้าสิบเก้าคน มีหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทั้งฉบับเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิรูปการเมือง ภายหลังจากนั้นสภาร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญโดยมีสาระสำคัญเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดทั้งปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญ[1] ต่อมารัฐสภาได้ลงมติเห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย และประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 ซึ่งถือเป็นรัฐธรรมนูญที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำมากที่สุดและได้ชื่อว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ที่เน้นให้ความคุ้มครองและให้สิทธิเสรีภาพกับประชาชนมากกว่ารัฐธรรมนูญหลายฉบับที่ผ่านมา

การประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ส่งผลทำให้โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา เปลี่ยนแปลงไปหลายประการ อาทิเช่น สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน

---

[1] **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2540, หน้า 1–3.

หนึ่งร้อยคนและสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสี่ร้อยคน วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกมาจากการเลือกตั้งจำนวนสองร้อยคน กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า กำหนดอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารให้มีความชัดเจนขึ้น เช่น นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกันไม่ได้ และนอกจากนั้นยังกำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามที่กำหนดในหมวด 3 และหมวด 5 แห่งรัฐธรรมนูญ กำหนดให้มีสมัยประชุมสามัญทั่วไปและสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ และสมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสมัยหนึ่ง ๆ มีกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวันสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมาธิการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิก ตั้งเป็นคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อกระทำกิจการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาแล้วรายงานต่อสภา โดยคณะกรรมาธิการมีอำนาจออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาอยู่นั้นได้[2] นอกจากนี้ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2544 กำหนดให้สภาตั้งคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร เพิ่มขึ้นจากเดิม 23 คณะ เป็น 31 คณะ แต่ละคณะประกอบด้วยกรรมาธิการ จำนวน 17 คน[3] และยังกำหนดให้มีองค์กรอิสระต่าง ๆ ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการ แผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการตรวจเงิน แผ่นดิน เป็นต้น[4]

---

[2]**รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**,อ้างแล้ว,มาตรา 98,มาตรา 107,มาตรา 121,มาตรา 125,มาตรา 159, มาตรา 170,มาตรา 189 และมาตรา 204.

[3]**ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2544** ข้อ 80,ราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 118 ตอนพิเศษ 42 ง ลงวันที่ 11 พฤษภาคม 2544.

[4]**รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**,อ้างแล้ว,หมวดที่ 6 ส่วนที่ 4 ส่วนที่ 7 และส่วนที่ 8,หมวดที่ 8 ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 4,หมวดที่ 10 ส่วนที่ 2 และหมวดที่ 11.

การที่จะดำเนินการปฏิรูปการเมืองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญได้นั้น ระบบราชการถือเป็นรากฐานสำคัญที่จะต้องทำการปฏิรูปควบคู่พร้อมกันไปด้วย ดังนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงได้ให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบราชการไทยว่าบุคคลที่เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชน[5] และรัฐต้องจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน[6] ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่สะท้อนถึงความจำเป็นที่องค์กรและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ต้องให้ความสนใจและร่วมมือกันในการปฏิรูปและจัดระบบราชการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ นอกจากแนวทางการปฏิรูปราชการที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแล้ว รัฐบาลยังได้ประกาศนโยบายการปฏิรูประบบราชการเป็นนโยบายหนึ่งภายใต้นโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ข้อที่ 15) ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 นโยบายด้านนี้โดยรวมเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพ การสร้างความโปร่งใส การขจัดการทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดิน และการให้บริการประชาชน ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการนั้น รัฐบาลถือเป็นภารกิจที่มีความสำคัญเร่งด่วน เพราะเป็นงานที่สำคัญต่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจ การพัฒนาประเทศ และการนำนโยบายรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ[7]

ปัจจุบันฝ่ายบริหารดำเนินการปฏิรูประบบราชการตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ โดยคณะรัฐมนตรีได้เสนอร่างกฎหมายปฏิรูประบบราชการให้รัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบและประกาศใช้เป็นกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545

---

[5] **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**,อ้างแล้ว,มาตรา 70.

[6] **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**,อ้างแล้ว,มาตรา 75.

[7] **คำแถลงนโยบายของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544**,เอกสารอัดสำเนา

จากบริบทของการปฏิรูปการเมือง การปฏิรูประบบราชการ และการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และกระแสโลกาภิวัฒน์ ส่งผลให้องค์กรฝ่ายนิติบัญญัติตระหนักถึงความจำเป็นต้องปฏิรูประบบราชการของหน่วยงานสนับสนุนของรัฐสภา ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อยกระดับมาตรฐานการทำงานให้ทัดเทียมกับฝ่ายบริหาร (รัฐบาล) และฝ่ายตุลาการ (ศาล) และปรับวิธีการทำงานและทัศนคติให้ก้าวทันกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงทั้งปวงที่เกิดขึ้น เพื่อให้เป็นองค์กรสนับสนุน และเอื้ออำนวยให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทำหน้าที่ตรากฎหมาย ควบคุมตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน และอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

บทบาทภารกิจและอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาที่เพิ่มขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปดังกล่าว ส่งผลให้กระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงานทางด้านนิติบัญญัติมีความยุ่งยาก ซับซ้อน ตลอดจนมีเงื่อนไขในการพิจารณาที่มีผลกระทบกับความสัมพันธ์ทั้งในระดับภูมิภาคและสังคมโลก ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และกระแสโลกาภิวัตน์ ได้ส่งผลให้ภาครัฐและข้าราชการ ต้องปรับตัวในเรื่องของการทำงาน ทัศนคติและพฤติกรรมการทำงานใหม่ และต้องอาศัยบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและมีความชำนาญการมากขึ้น

นอกจากนี้จากการสำรวจปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นพบว่า ในการปฏิบัติงานของบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่ทันกับความต้องการของสมาชิกรัฐสภา กรรมาธิการ และประชาชน เกิดจากโครงสร้างของหน่วยงาน โครงสร้างการบริหารงาน ระบบงาน และบุคลากรไม่มีคุณภาพและไม่เพียงพอ เนื่องจากโครงสร้างระบบงานและอัตรากำลังของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นอยู่ไม่ได้มีการปรับปรุงมาเป็นเวลากว่า 10 ปีแล้ว มีลักษณะเป็น “โครงสร้างแบบราชการรูปพีรามิด” หรือ “เป็นโครงสร้างองค์กรแบบบริหาร” มีสายการบังคับบัญชามาก การทำงานล่าช้า ไม่คล่องตัว รวมทั้งเป็นโครงสร้างที่ไม่เอื้อสร้างความก้าวหน้าให้กับข้าราชการและไม่เอื้อแก่การสร้างผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งส่งผลให้เกิดข้อจำกัดและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึง

เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีการปฏิรูประบบราชการขึ้นในปี พ.ศ. 2545 เพื่อที่จะรองรับและสนับสนุนภารกิจของรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎร ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมสภา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกรัฐสภา บุคคลในวงงานรัฐสภาและประชาชนได้ และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และกระแสโลกาภิวัตน์[8]

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ถึงแม้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะได้ปฏิรูประบบราชการใหม่ไปพร้อมกับการปฏิรูประบบราชการของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงการปรับปรุงเบื้องต้นภายใต้กฎหมายเดิมได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 เท่านั้น ซึ่งต่างจากฝ่ายบริหารที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาหาแนวทางการปฏิรูปสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้มีการบริหารงานที่เป็นอิสระคล่องตัว และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา เพื่อให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นกลไกที่สามารถผลักดันให้การทำหน้าที่ตรากฎหมายและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายนิติบัญญัติสนองตอบต่อความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับเจตนารมณ์และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และเอื้อต่อการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืนในอนาคตต่อไป

---

[8]คณะกรรมการปรับปรุงโครงสร้าง ระบบงาน และอัตรากำลังของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, **โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการอำนาจหน้าที่และอัตรากำลังของส่วนราชการภายในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร**, (กรุงเทพมหานคร : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2545), หน้า 1.

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นมาและปัญหาของโครงสร้าง ระบบงาน และบุคลากร ผลของการปฏิรูประบบราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และศึกษาวิเคราะห์ถึงผลของการปรับปรุงโครงสร้าง ระบบงาน และบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ต่อการสนับสนุนภารกิจของรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งการตอบสนองความต้องการของสมาชิกรัฐสภา บุคคลในวงงานสภา และประชาชน ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิรูปทางการเมืองประสบความสำเร็จตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

3. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้เฉพาะการปฏิรูประบบราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา องค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ โดยเน้นการศึกษาโครงสร้าง ระบบงานและบุคลากรเป็นสำคัญ โดยจะศึกษาถึงโครงสร้าง ระบบงาน และบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ศึกษาถึงโครงสร้างและระบบงานในลักษณะเดียวกันของต่างประเทศ ศึกษาโครงสร้างและระบบงานของฝ่ายบริหาร ศึกษารายงานวิจัยของสถาบันพระปกเกล้าเรื่องการปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้าง ระบบงาน และบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่เหมาะสมกับภารกิจและความคาดหวังของผู้รับบริการในปัจจุบันและอนาคต

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงรูปแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการและขั้นตอนของการปฏิรูประบบราชการตามแนวนโยบายของรัฐบาล และการปฏิรูประบบราชการของต่างประเทศ

2. ทำให้ทราบถึงรูปแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการและขั้นตอนของการปฏิรูประบบราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

3. ทำให้ทราบถึงผลกระทบและแนวโน้มที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูประบบราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา กรรมาธิการ ข้าราชการ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลประโยชน์ที่ประชาชนและผู้รับบริการจะได้รับ

4. ทำให้ทราบถึงปัจจัยและปัญหาอุปสรรค ที่ส่งกระทบต่อการทำงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

5. ทำให้ได้แนวทางการปฏิรูประบบราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสามารถขยายผลให้บุคคลที่สนใจนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาในกรณีนี้ได้ในโอกาสต่อไป

บทที่ 2

กรอบแนวคิดทฤษฎีและหลักการปฏิรูปภาคราชการ

1. ความหมายการปฏิรูปภาคราชการ

การปฏิรูปภาคราชการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงระบบราชการขนาดใหญ่ในทุกๆ ด้าน (organism) ของภาคราชการ ซึ่งได้แก่ บทบาทหน้าที่ของรัฐ ความสัมพันธ์และการแบ่งสรรอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับชุมชน ท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน ที่ไม่ใช่รัฐ ธุรกิจเอกชน ทั้งนี้หมายรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐ ความสัมพันธ์ของรัฐกับประชาชน โครงสร้างและรูปแบบ องค์กรของรัฐในระดับต่าง ๆ การวางระบบกฎเกณฑ์การบริหารราชการ ระบบการเงิน การคลัง การจัดเก็บรายได้ ระบบงบประมาณ ระบบการใช้อำนาจการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ระบบการบริหารบุคคลของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ระบบกฎหมายและกฎระเบียบ ค่านิยมวัฒนธรรม ตลอดจนกลไก ต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการบริหารและการปฏิบัติงานของรัฐให้มีคุณภาพ

จากความหมายดังกล่าวจะเห็นว่าการปฏิรูปภาคระบบราชการครอบคลุมถึงการปรับเปลี่ยนในทุกประเด็นที่ประกอบกันเป็นภาครัฐ ซึ่งคำว่าปฏิรูประบบราชการมีความหมายเดียวกัน แต่คำว่าการปฏิรูประบบราชการ การปรับรื้อระบบราชการและการปรับเปลื้องระบบราชการ จะมีความหมายแคบกว่าการปฏิรูปภาคราชการ เพราะหมายถึงการปรับเปลี่ยนระบบย่อยและกลไกต่างๆ ในภาคราชการ ประกอบด้วย ระบบงบประมาณ ระบบการจัดการองค์กร ระบบบริหารบุคคล ระบบการควบคุมและตรวจสอบ ระบบและขั้นตอนการทำงาน ตลอดจนระบบการสั่งการ การใช้อำนาจบริหาร และกฎระเบียบ[๑] เป็นต้น

---

[๑] ทิพาวดี เมฆสวรรค์, **การปฏิรูปภาคราชการสู่ภาพที่พึงปรารถนา : ทำอย่างไรใครรับผิดชอบ**, รัฐสภาสาร, ปีที่ 45 ฉบับที่ 5 เดือนพฤษภาคม 2540, (กรุงเทพมหานคร : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540), หน้า 2-3.

2. หลักการปรับรื้อองค์การ (Reengineering)

รีเอ็นจิเนียริ่ง คือ การทบทวนความคิดพื้นฐาน (Fundamental rethinking) และการออกแบบกระบวนการดำเนินงานใหม่โดยสิ้นเชิง (radical redesign) เพื่อให้บรรลุการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ (dramatic improvement) ที่แสดงออกให้เห็นได้ในผลงานด้านสำคัญ ๆ เช่น ต้นทุนคุณภาพ การให้บริการ และความรวดเร็ว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การเริ่มต้นกันใหม่ (starting over) โดยการละทิ้งวิธีการทำงานแบบเดิม ๆ ออกไปแล้วพยายามเริ่มต้นคิดค้น (reinvent) วิธีการทำงานที่ดีกว่ามาทดแทน ซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงแค่การแก้ไขปัญหาเพียงบางจุด หรือเปลี่ยนแปลงที่ละเล็กทีละน้อย (incremental change) โดยหลักการสำคัญของการทำรีเอ็นจิเนียริ่ง ประกอบด้วยหลายประการ คือ[10]

1. เน้นความสำคัญของลูกค้า (Focus on customer) ซึ่งหมายความว่า การดำเนินงานทุกอย่างขององค์การจะต้องเริ่มมาจากความคิดที่มุ่งให้มูลค่าเพิ่มแก่ลูกค้าทั้งในแง่ของผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีกว่า เสียค่าใช้จ่ายที่ถูกลงรวดเร็วขึ้น และบริการที่เป็นเลิศ ไม่ใช่มุ่งเสริมสร้างประสิทธิภาพภายในและทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้รับความสะดวกสบายขึ้น แต่ลูกค้าไม่ได้รับประโยชน์อะไรเพิ่มเติมขึ้นมา

2. พยายามยึดที่กระบวนงาน (organize around process) หัวใจสำคัญของการทำรีเอ็นจิเนียริ่งอยู่ที่กระบวนงาน ไม่ใช่ตัวองค์การและฝ่ายต่าง ๆ ภายในองค์การ กระบวนงานดังกล่าวนี้เป็นกลุ่มของกิจกรรมที่ใช้ปัจจัยอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันเพื่อก่อให้เกิดผลผลิต (output) ที่มีคุณค่าแก่ลูกค้า ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นได้โดยการทำผังกระบวนงาน (process map) จากจุดเริ่มต้นขั้นตอนจนกระทั่งถึงจุดสุดท้ายของขั้นตอน โดยปกติแต่ละองค์การมักจะเลือกกระบวนงานหลักมาทำรีเอ็นจิเนียริ่งก่อน เช่น กระบวนงานที่มีผลกระทบและความสำคัญสูงต่อทิศทางและกลยุทธ์ขององค์การ หรือต่อความพึงพอใจของลูกค้า กระบวนงานที่มีปัญหาอุปสรรค และผลงานต่ำกว่ามาตรฐาน และกระบวนงานที่มีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุผลสำเร็จ เป็นต้น

---

[10] ทศพร ศิริสัมพันธ์, **รีเอ็นจิเนียริ่ง : มิติใหม่ของการบริหาร**, รวมผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนาข้าราชการ " ข้าราชการไทยในสหัสวรรษใหม่", (กรุงเทพมหานคร : เลิศชัยการพิมพ์, 2543), หน้า 484-485.

3. เริ่มต้นด้วยกระดาษเปล่า ๆ (start with a clean sheet of paper) การทำรีเอ็นจิเนียริ่งนั้น จะต้องเปลี่ยนวิธีการคิดจากเดิมที่มักจะวิเคราะห์สภาพปัญหาในปัจจุบันอย่างลึกซึ้งแล้วค่อย ๆ หาหนทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคดังกล่าว ไปสู่วิธีการคิดที่จะพยายามเริ่มต้นหาคำตอบหรือมองไปในอนาคตก่อนแล้วค่อยทำการวิเคราะห์ย้อนหลังกลับไปเสมือนหนึ่งว่าไม่มีข้อจำกัดใด ๆ เลย เช่น สมมติว่าถ้าจัดตั้งองค์การขึ้นมาใหม่ เราจะมีวิธีดำเนินงานกันอย่างไรให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าโดยทั้งนี้จะอาศัยจากประสบการณ์ที่มีอยู่ แล้วประกอบกับการประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เข้ามาช่วยเสริม เพื่อออกแบบกระบวนงานใหม่

โดยทั่วไปองค์การที่ผ่านการทำรีเอ็นจิเนียริ่ง มีลักษณะของกระบวนงานที่แตกต่างไปจากเดิม กล่าวคือ [11]

1. งานต่าง ๆ จะถูกรวมเป็นหนึ่งเดียว (horizontal work compression) แทนที่จะถูกแยกส่วนออกเป็นสายงานต่าง ๆ (assembly line) และจะมอบหมายให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคล (worker) หรือกลุ่มบุคคล (case team member) เป็นผู้รับผิดชอบดูแลลูกค้าอย่างครบวงจรทั้งกระบวนงาน ตั้งแต่ต้นจนจบและจะเป็นจุดเดียวที่ลูกค้าจะมาติดต่อใช้บริการซึ่งจะช่วยทำให้งาน ถูกทำให้เสร็จสิ้นเพียงจุดเดียว ลดการเกี่ยงงาน ซ้ำซ้อน ผิดพลาด และประหยัด

2. ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ตัดสินใจ แทนที่จะปล่อยให้การตัดสินใจผ่านขึ้นไปตามสายการบังคับบัญชาในแนวดิ่ง ดังนั้น การตัดสินใจจะอยู่ ณ จุดที่ปฏิบัติงานอยู่ (vertical work compression) ซึ่งจะช่วยลดความล่าช้า ต้นทุนค่าใช้จ่าย สามารถตอบสนองลูกค้าได้อย่างเฉียบพลันและส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีอิสระและอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานสูงขึ้น

3. ขั้นตอนการทำงานจะถูกจัดเรียงแบบเป็นธรรมชาติ ซึ่งหลาย ๆ งานอาจจะถูกทำไปพร้อม ๆ กัน มากกว่าเป็นในแบบเชิงเส้นตรง (linearity) ที่จะต้อรอให้ขั้นตอนหนึ่งเสร็จสมบูรณ์ก่อนจึงจะเริ่มต้นปฏิบัติขั้นตอนใหม่ต่อไป ซึ่งจะช่วยลดเวลาการรอคอยระหว่างขั้นตอนต่าง ๆ ลง และทำให้งานเสร็จสิ้นเร็วขึ้น

---

[11]ทศพร ศิริสัมพันธ์, อ้างแล้ว, หน้า 486-487.

4. กระบวนงานจะมีรูปแบบหลากหลาย (multiple versions) ไม่มีแบบแผนมาตรฐานที่ตายตัวเหมือนกันหมด (standardization) เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพตลาดที่สลับซับซ้อน และที่มีความต้องการของลูกค้าที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพการณ์ต่าง ๆ

5. งานจะถูกดำเนินการในจุดที่เหมาะสมที่สุดมากกว่าถูกจัดวางแยกออกไปในแต่ละฝ่ายตามความเชี่ยวชาญชำนาญการ ซึ่งหมายความว่างานจะถูกโยกข้ามฝ่ายต่าง ๆ มาบูรณาการ

6. การถ่วงดุลอำนาจจะมีเพียงเท่าที่จำเป็นตามความเหมาะสม โดยเฉพาะจะต้องไม่ก่อให้เกิดความสิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ นอกจากนี้การตรวจทานความถูกต้อง (reconciliation) จะมีความจำเป็นน้อยลง เพราะความแปรปรวนของข้อมูลได้ถูกขจัดให้หมดไป

ผลจากการทำรีเอนจิเนียริ่งจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์การหลายประการ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้[12]

1. หน่วยปฏิบัติงานจะเปลี่ยนจากฝ่ายตามสายงานต่าง ๆ (functional-departments) มาเป็นทีมตามกระบวนงาน (process team) ที่จะรับผิดชอบปฏิบัติงานให้เสร็จสิ้นทั้งกระบวนงาน ซึ่งอาจจะเป็นเพียงบุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลที่อาจจะรวมกันอย่างถาวร หรือเป็นการเฉพาะกิจก็ได้สุดแล้วแต่ลักษณะของงานที่จะดำเนินการ

2. ลักษณะงานจะเปลี่ยนจากรูปแบบที่เรียบง่ายและเป็นกิจวัตรประจำไปสู่รูปแบบที่มีมิติหลากหลาย (multi–dimensional work) ซึ่งจะมีความสลับซับซ้อนและท้าทายความสามารถ รวมทั้งสร้างความพึงพอใจในการทำงานมากขึ้น ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีลักษณะเป็นผู้รอบรู้ทั่วไป (generalist) เนื่องจากจะต้องปฏิบัติงานหลากหลายมากขึ้น

3. บทบาทของผู้ปฏิบัติงานจะเปลี่ยนจากที่ถูกควบคุมให้ดำเนินงานตามกฎระเบียบไปสู่การให้อำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น อาทิเช่น เรื่องการกำหนดเงื่อนไขเวลาแล้วเสร็จ ระดับผลิตภาพและคุณภาพที่ต้องการ เป็นต้น ดังนั้น ในการเลือกสรรบุคลากรขององค์การ จะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะบางประการเพิ่มเติมจากเกณฑ์ความรู้

---

[12]ทศพร ศิริสัมพันธ์, อ้างแล้ว, หน้า 487-489.

ความสามารถและทักษะ โดยเฉพาะการมีวินัยต่อตนเอง (self-discipline) และจิตใจใฝ่บริการ (service-minded)

4. การเตรียมบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานจะเปลี่ยนจากการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะและความสามารถไปสู่การศึกษา เพื่อสามารถทำความเข้าใจและคิดค้นด้วยตนเอง

5. การวัดผลการปฏิบัติงาน และการให้รางวัลตอบแทนจะเปลี่ยนจากการใช้ฐานกิจกรรม ระดับตำแหน่งหรืออาวุโส มาเป็นฐานผลงานหรือมูลค่างาน

6. เกณฑ์การโยกย้ายก้าวหน้า (advancement) ไปสู่งานใหม่ จะเป็นเรื่องของความสามารถ ไม่ใช่เรื่องของผลการปฏิบัติงานและการให้รางวัลตอบแทน

7. วัฒนธรรมองค์การเปลี่ยนไปจากเดิม โดยจะมีการปลูกฝังตอกย้ำค่านิยมและความเชื่อถือใหม่ว่าจะต้องทำงานเพื่อ "ลูกค้า" มากกว่า "เจ้านาย"

8. บทบาทของฝ่ายจัดการจะต้องเปลี่ยนจากการเป็นหัวหน้างาน (supervisor) มาเป็นผู้ฝึกสอน (coach) ที่คอยให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้น ทักษะในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ และการยกย่องชมเชยยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างสูงสำหรับฝ่ายจัดการ

9. โครงสร้างองค์การจะเปลี่ยนไปจากเดิมที่มีหลายลำดับชั้น (hierachy) เป็นแบบแบนราบ (flat) ซึ่งจะทำให้การตัดสินใจต่าง ๆ เสร็จสิ้นในระดับผู้ปฏิบัติงาน

10. บทบาทของผู้บริหารระดับสูงจะเปลี่ยนจากผู้กำกับการ (scorekeeper) มาเป็นผู้นำ (leader) ที่จะต้องคอยโน้มน้าวจูงใจและตอกย้ำค่านิยมและความเชื่อถือที่เปลี่ยนไป ทั้งในแง่ของคำพูดและการกระทำ

การทำรีเอ็นจิเนียริ่งจะส่งผลกระทบต่อองค์การ เนื่องจากการปรับเปลี่ยนกระบวนงานจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อลักษณะงานและโครงสร้าง ดั้งนั้นเมื่อลักษณะงานและโครงสร้างเปลี่ยนแปลงไปก็จะทำให้ระบบการบริหารงาน การวัดผลการปฏิบัติงาน และการให้รางวัลตอบแทนมีการปรับเปลี่ยนไปด้วย รวมทั้งจะส่งผลให้ค่านิยม ความเชื่อถือ และวัฒนธรรมองค์การเปลี่ยนแปลงไป

การทำรีเอนจิเนียริ่ง จึงเป็นเรื่องของการปรับเปลี่ยนกระบวนงานโดยสิ้นเชิง ทั้งนี้การทำงานแบบใหม่จะไม่ยึดติดกับกฎระเบียบความเชื่อและค่านิยมแบบเก่า โดยจะมีกระบวนการทำงานใหม่ มุ่งเน้นถึงความต้องการของลูกค้า ใช้ความคิดริเริ่มเพื่อสร้าง

สรรค์วิธีการทำงานแบบใหม่ที่ดีกว่าเดิม ภายใต้การประยุกต์ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างไรก็ดี การรีเอนจิเนียริ่งจะทำได้ต่อเมื่อผู้บริหารขององค์การมีอุดมการณ์ที่ชัดเจน เพราะการทำรีเอนจิเนียริ่งเป็นเครื่องมือที่จะใช้ในระดับปฏิบัติการ (operation level) เพื่อช่วยขับเคลื่อนองค์การให้บรรลุตามทิศทางที่กำหนดไว้ ซึ่งมีความแตกต่างไปจากมาตรการอื่น เช่น การปรับปรุงโครงสร้าง (restructuring) การลดขนาด (downsizing) การจัดรูปแบบองค์การ (reorganizing) การใช้ระบบอัตโนมัติ (automation) หรือกระบวนการบริหารคุณภาพโดยรวม (total quality management :TQM) เป็นต้น นอกจากนี้ความสำเร็จของการทำรีเอนจิเนียริ่ง จำเป็นต้องอาศัยภาวะความเป็นผู้นำและความมุ่งมั่นของผู้บริหารที่จะผลักดันและสนับสนุนให้เกิดผลสำเร็จ

3. หลักการจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพองค์การ (Total Quality Management:TQM)

หลักการจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพองค์การ (Total Quality Management : TQM) เป็นเรื่องของแนวคิด เป็นเครื่องมือและกระบวนการปฏิบัติงาน ซึ่งนำไปสู่ผลลัพธ์คือความพึงพอใจของประชาชนและการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องทางเทคนิคโดยมุ่งเน้นที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนหรือลูกค้าภายใน (internal customer) และลูกค้าภายนอก (external customer) การนำ TQM ไปปฏิบัติจะต้องให้ผู้บริหารเข้ามาเกี่ยวข้องที่ไม่เพียงแค่ให้ความสนใจเท่านั้น แต่ต้องสนับสนุนทางด้านทรัพยากรเพื่อมุ่งไปสู่การนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง กระบวนการ TQM รวมถึงกระบวนการทำงานที่ปราศจากข้อผิดพลาด การจัดส่งสินค้า และบริการที่มีประสิทธิภาพตรงเวลา แข่งขันกับผู้อื่นได้และมีคุณค่าที่เป็นที่ยอมรับ สูตรแห่งความสำเร็จของการนำ TQM ไปปฏิบัติ ได้แก่ การฝึกอบรมและการนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการสนับสนุนอย่างจริงจังของผู้บริหาร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สินค้า หรือบริการมีคุณภาพสูงอันจะนำไปสู่ความเป็นเลิศขององค์กร และประชาชนให้การยอมรับ

ขั้นตอนในการนำ TQM ไปปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อองค์การมี 10 ขั้น ดังนี้[13]

1. สร้างแนวคิดพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์ในการในการให้ความคิดเบื้องต้นในการนำ TQM ไปปฏิบัติในองค์กร การสร้างแนวคิดพื้นฐานอาจจะทำได้โดยวิธีการรณรงค์ให้พนักงานทุกคนตระหนักถึงเป้าหมายขององค์การ แนวทางปฏิบัติได้แก่การปิดประกาศข้อความที่ระบุวิสัยทัศน์ ภาระหน้าที่และค่านิยมขององค์การไว้ตามจุดต่าง ๆ ที่สามารถเห็นได้เด่นชัดในบริเวณสถานที่ปฏิบัติงานโดยมีแผนที่จะบรรลุเป้าหมายให้ได้ภายใน 2 ปี

2. กำหนดแนวทางการนำไปปฏิบัติ วัตถุประสงค์ของแนวทางการนำไปปฏิบัติ คือ การนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ต่าง ๆที่ได้รับการฝึกฝนการอบรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการผลิตผลงานที่สามารถวัดได้ จุดมุ่งหมายของแนวทางการนำไปปฏิบัติ คือ การผลิตผลงานที่มีคุณภาพเพื่อรักษาลูกค้าไว้ให้ได้ กลยุทธ์การนำไปปฏิบัติที่สำคัญคือการมุ่งเน้นที่จะบรรลุปัจจัยที่ทำให้องค์การประสบผลสำเร็จ การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์การ การกำหนดข้อตกลงร่วมกันในการผลิตผลงานคุณภาพเพื่อสนองความต้องการลูกค้าภายในและภายนอก สิ่งจำเป็นในการนำ TQM ไปปฏิบัติคือการมีแผนปฏิบัติการที่สัมพันธ์กับปัจจัยที่ทำให้องค์การประสบผลสำเร็จ การมีโครงสร้างที่เหมาะสม มี ขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจนซึ่งระบุอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งและมีตารางการนำไปปฏิบัติและการวัดผลที่แน่นอน สิ่งจำเป็นในการนำ TQM ไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จอีกประการหนึ่ง คือจะต้องได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้บริหารระดับสูง กล่าวคือผู้บริหารต้องเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

3. ปลูกฝังให้เป็นวัฒนธรรมองค์การ มุ่งสร้างสรรวัฒนธรรมที่เน้นการสร้างคุณภาพ เช่น การใช้อำนาจในการเรียกประชุมด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับลูกค้าเป็นต้น การปลูกฝังจิตสำนึกในการนำ TQM ไปปฏิบัติและเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม

---

[13]สุวรรณ แสงมหาชัย, **TQM กับการปรับปรุงการบริการภาครัฐ**, รวมผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนาข้าราชการ " ข้าราชการไทยในสหัสวรรษใหม่", (กรุงเทพมหานคร : เลิศชัยการพิมพ์, 2543), หน้า 400-410.

องค์การไปสู่จุดที่มุ่งเน้นคุณภาพ การดำเนินการดังกล่าว จะบรรลุได้โดยการพัฒนาแผนการนำไปปฏิบัติและสำรวจความคิดเห็นด้านค่านิยมของผู้บริหารระดับสูง โดยมีกลุ่มงานเพื่อติดตามประเมินผลของการสร้างทัศนคติ ความเชื่อและพฤติกรรมที่พึงประสงค์เหล่านี้ และประการสำคัญ คือ การที่จะให้วัฒนธรรมใหม่นี้ดำรงอยู่ในองค์การตลอดไปได้นั้น จะต้องมีการยอมรับในพฤติกรรมการทำงานที่เน้นคุณภาพและมีการให้รางวัลแก่ผู้ปฏิบัติงานที่มีคุณภาพด้วย

4. สร้างระบบการยอมรับและการให้รางวัล เพื่อตอบแทนความสำเร็จในผลการปฏิบัติงานของพนักงานแต่ละคน หรือทีมงาน หรือแผนกต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติ มีการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงาน และพฤติกรรมการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

5. พัฒนาผู้นำและสรรค์สร้างทีมงาน โดยผู้บริหารต้องสนับสนุนให้พนักงานใช้พรสรรค์หรือความสามารถพิเศษที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด รวมถึงการฝึกอบรมพนักงานให้มีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังเน้นความสำคัญของเรื่องการจัดการความขัดแย้งภายในทีมงานด้วย ดังนั้นทุกคนจึงมีความรับผิดชอบในทุกระดับการทำงาน

6. พัฒนาทักษะในการจัดการ โดยเน้นความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการจัดการ หรือการดำเนินงานตามทิศทางที่ผู้บริหารกำหนด จัดให้มีการฝึกอบรมในหัวข้อที่จำเป็นและมีการวัดผลสำเร็จโดยพิจารณาทักษะการเป็นหัวหน้างานและบทบาทของหัวหน้างานที่จะทำให้การนำ TQM ไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ

7. พัฒนาความรู้ด้านเทคนิคที่สำคัญ โดยเฉพาะการควบคุมกระบวนการปฏิบัติงาน โดยใช้วิธีการทางสถิติในทุกระดับ เพื่อให้การวัดผลการปฏิบัติงานมีความหมายในทางที่ถูกต้องและสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือแก้ไขปัญหาได้ ความรู้ในเรื่องวิธีการเชิงสถิตินี้ นับเป็นหัวใจสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพ เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและสามารถประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการปรับปรุงคุณภาพได้ การฝึกอบรมพนักงานให้มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการเชิงสถิติจึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งองค์การหลายแห่งได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพิจารณาเลื่อนชั้นของพนักงานด้วย

8. พัฒนาความรู้ด้านเทคนิคชั้นสูง โดยเฉพาะเทคนิคชั้นสูง ซึ่งจะต้องใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาในระดับสูงขึ้น ความรู้ด้านเทคนิคชั้นสูงอาจหมายถึงหลักสูตรอบรมต่าง ๆ เช่น การออกแบบทดลองการปฏิบัติงานแนวคิดการดำเนินกิจการอุตสาหกรรมในระดับโลก หรือ ISO 9000 Plus เป็นต้น เทคนิคเหล่านี้ จะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการนำ TQM ไปปฏิบัติในสถานการณ์ที่สลับซับซ้อนมากขึ้น ความรู้ในทักษะทางสถิติขั้นสูงมีประโยชน์ เช่น ทำให้วิศวกรออกแบบกระบวนการสามารถควบคุมให้เกิดผลผลิตสูงสุดได้ สามารถตัดสินใจในเรื่องปัจจัยนำเข้าได้อย่างถูกต้องโดยไม่ต้องไปสนใจกับปัจจัยอื่นที่ไม่สำคัญ ส่งผลให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในกระบวนการทำงานได้

9. มุ่งความสนใจไปที่ประชาชนหรือลูกค้า โดยเฉพาะความต้องการของลูกค้าและมุ่งเพิ่มคุณภาพที่จุดนั้นเพื่อให้บรรลุความพึงพอใจสูงสุดของลูกค้า ซึ่งอาจเป็นการสร้างผลงานใหม่ หรือธุรกิจใหม่ให้เกิดขึ้นด้วย สิ่งจำเป็นก็คือการพยายามรักษาลูกค้าไว้โดยทำให้ลูกค้าได้รับความพึงพอใจอย่างสม่ำเสมอ

10. สร้างวิทยากรภายใน ซึ่งจะทำให้องค์กรมีผู้ฝึกอบรมภายในของตนเองเพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ในเรื่องของการศึกษาต่อเนื่องของพนักงานทุกคน

ขั้นตอน 10 ขั้น ที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นขั้นตอนของการนำ TQM ไปปฏิบัติในองค์กร เพื่อเป้าหมายในการปรับปรุงคุณภาพของผลงาน หรือการให้บริการ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าในขณะนั้น และมีการพัฒนาด้านคุณภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพสูงขึ้นหรือเกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่มีคุณภาพและน่าสนใจสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนไป ทั้งนี้เพื่อรักษาลูกค้าให้มีความภักดีต่อสินค้าหรือบริการของตน

4. การปฏิรูประบบราชการของอังกฤษ

การปฏิรูประบบราชการของประเทศอังกฤษได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยในสมัยที่ นางมากาเร็ค แธตเชอร์ (Mrs.Thatcher) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้ให้หน่วยงานที่มีชื่อว่า หน่วยงานวิเคราะห์ประสิทธิภาพของระบบราชการ (Efficiency Unit) เป็นผู้รับผิดชอบศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาของระบบราชการ รวมทั้งจัดทำคำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงระบบราชการจัดทำ The Next Step หรือก้าวต่อไปที่รัฐบาลจะต้องดำเนินการที่สามารถทำให้ระบบราชการของประเทศอังกฤษมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้บริการแก่ประชาชน (Delivery of Service) และการปฏิบัติงานให้คุ้มค่าเงิน (Value for money)

ผลการศึกษาของหน่วยงานวิเคราะห์ประสิทธิภาพของระบบราชการ

(Efficiency Unit)

การศึกษาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงหรือปฏิรูประบบราชการอังกฤษเป็นการดำเนินการอย่างรวดเร็ว คือประมาณ 40 วัน และเสียค่าใช้จ่ายสูงถึง 2 ล้านบาท การศึกษาวิเคราะห์นี้ได้ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์ข้าราชการในทุก ๆ ภาคทั่วประเทศ สัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบ (Scrutinies) ตลอดจนค้นคว้าจากรายงาน (Report) ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับระบบบริหารราชการ

ผลจากการศึกษาวิเคราะห์ของหน่วยงานวิเคราะห์ประสิทธิภาพของระบบราชการ (Efficiency Unit) ที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ดังกล่าวสามารถสรุปเป็นประเด็นหลักได้ 7 ประเด็น คือ

1. การบริหารราชการโดยการมอบอำนาจไปถึงผู้ปฏิบัติการ หรือผู้ที่ให้บริการประชาชน ถือได้ว่าเป็นการดำเนินการที่มีผลดี และเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

2. ข้าราชการส่วนใหญ่มีความเห็นว่าข้าราชการระดับสูง (Senior-Management) เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านการกำหนดนโยบายมากกว่าการบริหารงานหรือปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับงานบริการ

3. ข้าราชการระดับสูงส่วนใหญ่จะรับผิดชอบ และตอบสนองต่อนโยบายที่รัฐมนตรีหรือรัฐสภากำหนดขึ้นมากกว่าที่จะคำนึงถึงงานด้านการบริการประชาชน

4. สืบเนื่องจากการที่ลักษณะงานของส่วนราชการต่างๆ มีความยุ่งยากสลับซับซ้อนมากขึ้นและรัฐสภา สื่อมวลชนและประชาชนทั่วไปมีความต้องการที่จะรู้ข่าวสารการเคลื่อนไหวต่าง ๆ มากขึ้น จึงทำให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดมีความตื่นตัวที่จะรับผิดชอบงานหลักของส่วนราชการมากขึ้นแต่โดยข้อเท็จจริงแล้วรัฐมนตรีจะเป็นผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้ที่ขาดองค์ความรู้ด้านงานหลักของส่วนราชการเลย ดังนั้นการปรับปรุงระบบราชการก็ควรจะเป็นหน้าที่ของข้าราชการเองมากกว่า สำหรับตัวรัฐมนตรีแล้วไม่ว่าการเปลี่ยนแปลงระบบราชการจะเป็นรูปแบบใดถ้าไม่ทำให้เกิดผลกระทบหรือความเสี่ยงต่อสถานภาพการเมืองของรัฐมนตรีเอง รัฐมนตรีก็จะเห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าทำให้รัฐมนตรีต้องรับผิดชอบภาระงานน้อยลง

5. แรงกดดันต่าง ๆ ของภาคราชการนั้นเกี่ยวข้องโดยตรงและวุ่นวายอยู่กับเรื่องกิจกรรมและค่าใช้จ่ายของส่วนราชการเท่านั้นมีเป็นส่วนน้อยมากที่หันมาคำนึงถึงผลลัพธ์ที่ได้รับจากการดำเนินงานภายใต้ทรัพยากรที่ใช้ไป

6. การปรับปรุงการดำเนินงานของภาคราชการยังได้รับความสนใจจากหน่วยงานต่าง ๆ น้อยมากแม้ว่านายกรัฐมนตรี นางมากาเร็ด แธตเชอร์ (Mrs. Thatcher) จะเป็นผู้การนำสัมมนา เรื่องการปฏิบัติงานเพื่อให้คุ้มค่าเงิน (Value for Money) กับส่วนราชการต่าง ๆ และที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี ก็ได้เข้าร่วมชี้แจงข้อปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับรัฐมนตรีต่าง ๆ แล้วก็ตาม แต่เนื่องจากเป็นการดำเนินงานเป็นครั้งคราวไม่ต่อเนื่องทำให้ไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร

7. ภาคราชการของประเทศอังกฤษมีขนาดใหญ่ (ประมาณ 732,000 คน) ในปี 1979 และมีหน้าที่ความรับผิดชอบหลากหลายมาก จึงก่อให้เกิดปัญหาหรือมีความยุ่งยากที่จะบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ

นอกจากนั้นแล้ว ผลการศึกษาได้ค้นพบว่า ในภาคราชการยังไม่ให้อิสระในการบริหารงานและบริหารทรัพยากรต่าง ๆ แก่ผู้บริหารของส่วนราชการ ไม่ว่าจะเป็นการสรรหา การบรรจุ การคัดเลือก การเลื่อนตำแหน่ง การจ่ายค่าตอบแทน ตลอดจนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน ยังเป็นการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง (Center Of

Civil Service) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่กฎระเบียบต่าง ๆ ออกโดยส่วนกลาง จึงเป็นการยากที่ส่วนราชการจะสามารถบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การได้ ทั้งนี้ เนื่องจากการบริหารงานต้องเป็นไปตามกฎระเบียบที่วางไว้ ซึ่งประเด็นนี้แสดงให้เห็นว่าอุปสรรคต่าง ๆ ในการบริหารราชการนั้น เกิดจากกฎระเบียบต่าง ๆ มากกว่าที่จะเกิดจากผู้บริหารของส่วนราชการ

การดำเนินการปฏิรูประบบราชการของประเทศอังกฤษ

รัฐบาลอังกฤษในขณะนั้นได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวเป็นอย่างดีจึงได้เตรียมการต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงระบบราชการโดยสิ่งแรกที่ต้องดำเนินการ คือ การปฏิรูประบบราชการ โดยเฉพาะการปฏิรูประบบงานรัฐบาลกลาง ให้สามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ภายใต้เงื่อนไขการไม่เพิ่มงบประมาณ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนผู้เสียภาษี ลูกค้า และข้าราชการเอง

ในการปรับปรุงประสิทธิภาพของภาคราชการดังกล่าว จะเน้นการบริหารงานเพื่อให้คุ้มค่าของเงิน (Value for Money) เช่นเดียวกับการบริหารงานที่ใช้อยู่ในภาคเอกชน ดังนั้น จากผลของการศึกษาวิเคราะห์ ได้ชี้ให้เห็นถึงแนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบราชการ โดยการจัดตั้งหน่วยงานขึ้น (Agency Creation) เพื่อรับผิดชอบงานที่เป็นการบริการประชาชนโดยตรง และกำหนดให้ Chief Executive เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงาน (Agency) อย่างเต็มอำนาจ โดยต้องรับผิดชอบผลการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายทั้งด้านรายได้และคุณภาพการให้บริการอย่างเต็มที่

จะเห็นได้ว่าภายในระยะเวลา 15 ปี อังกฤษได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างของราชการจากเดิมที่มีขนาดใหญ่เทอะทะมาเป็นรูปแบบเล็กกะทัดรัดมีจำนวนข้าราชการในปัจจุบันประมาณ 500,000 คน นอกจากรัฐบาลอังกฤษได้นำเทคนิค Agency Creation ดังกล่าวมาแล้วใช้ ยังได้นำเทคนิค Privatisation, Market Testing, บริหารงานให้คุ้มค่าเงิน ดังนั้น งานใดที่เห็นว่าเอกชนทำได้ดีกว่า ถูกกว่าที่รัฐบาลดำเนินการบริหารงานเองแล้ว รัฐบาลอังกฤษต้องเปลี่ยนโอนหรือขายงานให้เอกชนไปดำเนินการเลย โดยมีความเชื่อมั่นว่ารัฐบาลจะได้ไม่ต้องรับภาระในค่าใช้จ่ายต่างๆ ในขณะที่ประชาชนก็ได้รับบริการ

ที่ดีและถูกวิธีอีกด้วย เช่น ในปัจจุบันบริษัทอเมริกันเป็นผู้รับทำใบขับขี่รถยนต์ของชาวอังกฤษเนื่องจากประมูลได้ ซึ่งในกรณีนี้ชาวอังกฤษโดยทั่วไปชื่นชมกับการได้รับบริการดังกล่าวเนื่องจากเป็นบริการที่สะดวกและรวดเร็ว[14]

โครงสร้างการจัดระบบหน่วยงานสนับสนุนการทำงานของรัฐสภาต่างประเทศ

หลักพื้นฐานที่ใช้จัดโครงสร้างและระบบงานของหน่วยสนับสนุนการทำงานของรัฐสภาต่างประเทศ มีดังนี้

ประการแรก การจัดโครงสร้างการบริหารงานหน่วยงานสนับสนุนการทำงานของรัฐสภาที่ดีต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ภารกิจหลักที่ต้องปฏิบัติ

2. ความเป็นอิสระทางด้านการบริหารงาน ความเป็นอิสระทางด้านการบริหารงานบุคคล ความเป็นอิสระทางด้านการจัดการงบประมาณ การเงินและบัญชี

3. การจัดกลุ่มภารกิจ

ประการที่สอง การจัดสัมพันธภาพระหว่างฝ่ายบริหาร และการเมืองเป็นการจัดสัมพันธภาพการใช้อำนาจของฝ่ายการเมืองและฝ่ายข้าราชการให้เหมาะสมเพื่อความ มีประสิทธิภาพในการทำงานโดยไม่ถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง

ประการที่สาม การจัดโครงสร้างอำนาจของฝ่ายบริหารงานของหน่วยงานธุรการของรัฐสภาหลัก ๆ มี 4 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 รูปแบบที่ให้อำนาจแก่ประธานรัฐสภามาก

รูปแบบที่ 2 รูปแบบการใช้อำนาจร่วมกันระหว่าง สมาชิกรัฐสภา และประธานรัฐสภา

รูปแบบที่ 3 รูปแบบการบริหารงานที่กำหนดให้บริหารร่วมกัน ระหว่างสำนักงานบริหาร (bureau) ประธานสภา (president) และคณะผู้บริหาร (the questeurs)

---

[14] กิตยา คัมภีร์, **การปฏิรูประบบราชการ "Thatcherism" ใครได้ใครเสีย**, รัฐสภาสาร, ปีที่ 45 ฉบับที่ 5 เดือนพฤษภาคม 2540, (กรุงเทพมหานคร : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540), หน้า 53-54.

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

รูปแบบที่ 4 รูปแบบการบริหารที่กำหนดให้อำนาจอำนาจอยู่ที่คณะกรรมาธิการ (committee)

ประการที่สี่ การใช้อำนาจโดยตรงของฝ่ายบริหารงานรัฐสภา มี 3 รูปแบบ

รูปแบบที่ 1 รูปแบบสำนักงานเลขาธิการเดียว

รูปแบบที่ 2 รูปแบบการบริหารงานแบบอำนาจคู่

รูปแบบที่ 3 รูปแบบการบริหารงานโดยสมาชิกรัฐสภา

ประการที่ห้า แยกแยะหน้าที่และประเภทของฝ่ายบริหารงานสนับสนุนระบบงานของรัฐสภาให้ชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกลุ่มพันธกิจ

ประการที่หก แบบแผนการดำเนินงาน จะต้องคำนึงถึงปัญหาสามประการ ได้แก่ระดับการแทรกแซงอำนาจทางการเมืองที่เข้ามาแทรกแซงการทำงานของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภามีมากน้อยเพียงใด ขอบเขตการใช้อำนาจบริหารงานโดยฝ่ายที่ใช้อำนาจบริหารควรมีอำนาจมากแค่ไหน หลักเกณฑ์ในการจัดส่วนบริการแบบใดเพื่อจะสนับสนุนการทำงานของรัฐสภา

รูปแบบโครงสร้างหน่วยสนับสนุนการทำงานของรัฐสภาต่างประเทศ

หน่วยงานสนับสนุนการทำงานของรัฐสภาต่างประเทศ ซึ่งอาจเรียกเป็นสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา โดยทั่วไปจะแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 รูปแบบที่มีหนึ่งสำนักงาน

รูปแบบที่ 2 รูปแบบที่มีสองสำนักงาน

รูปแบบที่ 3 รูปแบบที่มีมากกว่าสองสำนักงานขึ้นไป

อำนาจหน้าที่ของหน่วยสนับสนุนการทำงานของรัฐสภาต่างประเทศ

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาในต่างประเทศ ส่วนใหญ่มีรายละเอียดของงานย่อย คือ งานเลขานุการขององค์ประชุมใหญ่ของรัฐสภา และคณะกรรมาธิการต่าง ๆ ของรัฐสภา ส่วนงานด้านอื่น ๆ ได้แก่ งานบริหารและงานบริการของห้องสมุด การวิจัย งานวิชาการ การจัดทำรายงานการประชุม และประชาสัมพันธ์ งานพิพิธภัณฑ์ วิทยุกระจายเสียงและทีวี กิจกรรมสโมสรรัฐสภา เป็นต้น

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY
3961146712

กิจกรรมบางประเภท รัฐสภาอาจจะให้ประมูลหรือมอบหมายให้เอกชนรับสัมปทาน (Contract out) ดำเนินการแทน กิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่ กิจกรรมรักษาความสะอาดและซ่อมแซมอาคาร กิจกรรมวิทยุกระจายเสียงและทีวี กิจกรรมสโมสรต่าง ๆ หลายชนิด เพราะเห็นว่าเอกชนทำได้ดีกว่า มีประสิทธิภาพและประหยัดกว่า

กิจกรรมบางประเภท รัฐสภาอาจให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาร่วมกันดำเนินการ (Joint house) ได้แก่ กิจกรรมห้องสมุด ซึ่งแสดงถึงผู้ใช้หรือผู้รับบริการ (Customer oriented)

การจัดโครงสร้างและระบบงานในสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาต่างประเทศส่วนใหญ่มักจะคำนึงถึงความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพของการทำงานของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา เป็นสำคัญ

ระบบงบประมาณ

ระบบงบประมาณของรัฐสภา จะยึดหลักความเป็นอิสระ รัฐสภาจะตั้งคณะกรรมาธิการสามัญด้านงบประมาณ (Standing Budget Committee) เพื่อดูแลกำกับการปฏิบัติงาน ตลอดทั้งงบประมาณและการเงินของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาจะต้องจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยจัดเป็นแผนงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาดำเนินการในแต่ละปีให้ชัดเจน เพื่อเสนอให้คณะกรรมาธิการสามัญที่รัฐสภาแต่งตั้งพิจารณาและให้ความเห็นชอบก่อนที่คณะกรรมาธิการจะเสนอรัฐสภาต่อไป สถาบันฝ่ายบริหารก็จะเคารพหลักการปกครองตนเองของฝ่ายนิติบัญญัติ โดยให้อิสระทางการคลัง อย่างไรก็ตามรัฐสภา หรือฝ่ายนิติบัญญัติส่วนใหญ่ยังคงส่งไปให้รัฐบาลหรือฝ่ายบริหารพิจารณาอยู่ งบประมาณรายจ่ายประจำปีของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาจึงยังไม่สามารถขยับขยายได้ตามความจำเป็นและความต้องการของรัฐสภาเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากต้องจัดสรรไปให้ฝ่ายบริหารซึ่งมีความต้องการงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการบริหารราชการแผ่นดิน

การบริหารงานบุคคล

สำหรับบุคลากรในสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาในต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะมีสถานะเป็นข้าราชการ สำหรับจำนวนเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา จะขึ้นอยู่

กับปริมาณงานของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาและมีนโยบายการสร้างระบบการลดกำลังคนส่วนเกินความจำเป็นออกจากราชการ และฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ให้รู้จักการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงาน รวมทั้งนโยบายการให้เอกชนหรือหน่วยงานราชการอื่นที่มีความเชี่ยวชาญในงานนั้น ๆ รับสัมปทานงานของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาไปดำเนินการแทนให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เนื่องจากเห็นว่าจะปฏิบัติได้มีประสิทธิภาพดีกว่าและประหยัดกว่า

สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรัฐสภาต่างประเทศใช้วิธีการบริหารบุคคลและปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพหลายวิธีด้วยกัน เช่น ลดอัตรากำลังโดยใช้วิธีมอบให้เอกชนรับไปดำเนินการ (contract out) และการลดอัตรากำลังโดยใช้วิธีให้หน่วยราชการอื่นรับไปดำเนินการ

การตรวจสอบ

การตรวจสอบการทำงานภายในของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาต่างประเทศ มีรูปแบบหลายอย่าง ได้แก่

1. การมอบหมายให้คณะกรรมาธิการสามัญ (Standing Committee) ที่รัฐสภาตั้งขึ้นเพื่อคอยดูแลตรวจสอบการปฏิบัติงานของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาเป็นด้านๆ ไป เช่น ในประเทศอังกฤษ

2. การแต่งตั้งคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าหน่วยงานต่าง ๆ ในสำนักงานเลขาธิการเป็นคณะกรรมการร่วมกัน (Board of Management) ดูแลตรวจสอบเฉพาะสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา แต่ยังอยู่ภายใต้การดูแลช่วยเหลือของคณะกรรมาธิการสามัญที่รัฐสภาตั้งขึ้น เช่น ประเทศอังกฤษ การแต่งตั้งคณะกรรมการของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ประกอบด้วย เลขาธิการ รองเลขาธิการ เลขานุการสำนัก และหัวหน้าสำนักงานอื่น ตรวจสอบดูแลงานบริหารและบริการทั้งหมดของรัฐสภา

ลักษณะเด่นของโครงสร้างของหน่วยงานสนับสนุนของรัฐสภาต่างประเทศ

ลักษณะเด่นของโครงสร้างของหน่วยงานสนับสนุนของรัฐสภาต่างประเทศ มีดังต่อไปนี้

1. มีอิสระด้านการบริหารงาน ด้านการเงิน และด้านบุคคล รวมถึงการมีกฎหมายแยกระเบียบบริหารงานฝ่ายรัฐสภาเป็นการเฉพาะ

2. มีองค์กรตัดสินใจในระดับนโยบาย (Governing board)

3. มีองค์กรที่ทำหน้าที่ตัดสินใจในระดับปฏิบัติการ มีรูปแบบการให้อำนาจบริหารงานของรัฐสภาหลายรูปแบบ เช่น การให้อำนาจทั้งหมดให้แก่ประธานรัฐสภา (speaker) เป็นผู้ดูแลควบคุมการให้อำนาจเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (clerk of the house) เป็นผู้ดูแลปฏิบัติงานทั้งหมดของสำนักงาน หรือการให้อำนาจแก่คณะกรรมการร่วมของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เป็นผู้ดูแลร่วมกันในงานบางอย่าง[15]

5. การปฏิรูประบบราชการของไทย

การปฏิรูประบบราชการ (Administrative Reform)หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบราชการอย่างขนานใหญ่ ตั้งแต่โครงสร้างของราชการ อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ วิธีบริหารงาน ระบบบริหารงานของบุคคล วัฒนธรรมขององค์กร และทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนพฤติกรรมการของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ระบบราชการมีขนาดไม่ใหญ่โตอุ้ยอ้ายเกินไป ลดความซ้ำซ้อน เน้นความชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ ประหยัดและรวดเร็วในการตัดสินใจ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และขยันขันแข็ง งานทุกอย่างมีเจ้าภาพรับผิดชอบสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว น่าเชื่อถือ ซึ่งในการนี้จำเป็นต้องใช้วิธีแก้ไขกฎหมายกฎระเบียบมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ และมีการพัฒนาคุณภาพของเจ้าหน้าที่ของรัฐควบคู่กันไป

---

[15]สถาบันพระปกเกล้า, **โครงการศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา**, บทสรุปสำหรับผู้บริหาร, (กรุงเทพมหานคร : เอกพิมพ์ไทย, 2543), หน้า 22-25.

5.1 ความเป็นมาของการปฏิรูประบบราชการของประเทศไทย

ความเป็นมาของการปฏิรูประบบราชการของประเทศไทย เริ่มตั้งแต่ต้นสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยเฉพาะในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถก่อนหน้านั้นมีการจัดตั้งจตุสดมภ์อยู่ก่อนแล้ว ได้แก่ กรมเวียง กรมวัง กรมคลัง กรมนา แต่ละกรมหลัก ๆ เหล่านี้ มีออกญาจตุสดมภ์เป็นหัวหน้า ต่อมาถึงสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ จึงกำหนดให้มีเสนาบดีปกครอง กำหนดยศฐาบรรดาศักดิ์ชัดเจน เช่น เจ้าพระยายมราชเป็นเสนาบดี กรมเวียง เจ้าพระยาโกษาธิบดี หรือเจ้าพระยาพระคลัง เป็นเสนาบดีกรมคลัง เจ้าพระยาพลเทพ เป็นเสนาบดีกรมนา เหนือเสนาบดีขึ้นไปมีอัครมหาเสนาบดีสองตำแหน่ง คือ สมุหนายก (เจ้าพระยาจักรี) และสมุหพระกลาโหม (เจ้าพระยาอัครมหาเสนาบดี) ครั้งแรก อัครมหาเสนาบดี แยกกันปกครองเป็นฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหารที่อยู่ในกรมจตุสดมภ์แต่ละกรม ต่อมาเมื่อประเทศมีศึกสงคราม การแยกกันปกครองดูแลพลเรือนและทหารจึงลักลั่นกัน ก่อให้เกิดภาระความรับผิดชอบไม่เท่ากัน จึงได้มีการจัดการปกครองใหม่ให้อัครมหาเสนาบดีแต่ละคนดูแลทั้งทหารและพลเรือน โดยแบ่งพื้นที่ให้ปกครองเป็นหัวเมืองฝ่ายเหนือและหัวเมืองฝ่ายใต้ การตั้งตำแหน่งอัครมหาเสนาบดีสองตำแหน่งขึ้นในครั้งนั้น สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงอธิบายว่าเพื่อ "ควบคุมการปกครองตามหัวเมืองและเพื่อประสานงานในรัฐบาลกลาง" ในแต่ละกรมอันเป็นจตุสดมภ์มีการจัดส่วนราชการย่อยลงไปอีกเป็นกรมบ้าง กระทรวงบ้าง สมัยก่อนกระทรวงเล็กกว่ากรม และอาจสังกัดอยู่ในกรมหลัก ๆ ของประเทศ เช่น เจ้าหน้าที่ของอัครมหาเสนาบดีนั้น สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงอธิบายว่า staff ของสมุหพระกลาโหมรวมเข้าเป็นกรม เรียกว่ากรมกลาโหม ส่วน staff ของสมุหนายก รวมเข้าเป็นกรมมหาดไทย ส่วนกรมหลักที่เป็นจตุสดมภ์ เช่น กรมคลัง ก็แบ่งออกเป็นกรมต่าง ๆ เช่น กรมท่าขวา (ดูแลชาวต่างประเทศที่มาจากทิศตะวันตก ส่วนใหญ่เป็นชาวอาหรับ อินเดีย อาร์เมเนีย) กรมท่าซ้าย (ดูแลชาวต่างประเทศที่มาจากทิศตะวันออก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวจีน เวียดนาม ญี่ปุ่น) สมัยรัชกาลที่ 3 มีการตั้งกรมท่ากลางเพิ่มขึ้นเพื่อดูแลชาวต่างประเทศที่มาจากยุโรปและเริ่มเดินทางเข้ามามากขึ้น

ระบบราชการเช่นนี้มีการปรับเปลี่ยนมาเป็นระยะตามสถานการณ์ของประเทศที่มีสงครามต่อเนื่อง และตามเหตุการณ์ที่มีชาวต่างประเทศเข้ามาค้าขายมากขึ้น

เป็นลำดับ สภาพของระบบราชการไทยก่อนสมัยรัชกาลที่ 5 ประสบปัญหาอย่างมากจึงมีพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ที่จะทรงจัดระเบียบการปกครองเสียใหม่ ในชั้นแรกเมื่อต้นรัชกาล จ.ศ. 1247 (ตรงกับ พ.ศ. 2429) ได้มีพระราชดำรัสตอบเจ้านายและข้าราชการ ตอนหนึ่งว่า

"การต้องการในเมืองเราเวลานี้ ที่เป็นต้องการสำคัญนั้น คือ คอเวอนเมนต์รีฟอร์ม จำเป็นที่จะให้พนักงานของราชการแผ่นดินทุก ๆ กรม ทำการให้ได้เนื้อเต็มหน้าที่แลให้ได้ประชุม ปรึกษาหารือกัน ทำการเดินให้ถึงกันโดยง่ายโดยเร็ว ทำการรับผิดชอบในหน้าที่ของตัวหลีกลี้ไม่ได้ นี่เป็นความต้องการอย่างหนึ่ง . . . คอเวอนเมนต์รีฟอร์มนี่แลเป็นต้นเหตุที่จะจัดการทั้งปวงได้สำเร็จตลอดถ้าการเรื่องนี้ยังไม่เป็นการเรียบร้อยได้แล้วการอื่น ๆ ยากนักที่จะตลอดไปได้"

ใน พ.ศ. 2430 ได้มีพระราชหัตถเลขาสำคัญในการปฏิรูประบบราชการของไทย เรียกว่า "พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแถลงพระบรมราชาธิบายแก้ไขการปกครองแผ่นดิน" ซึ่งอีก 40 ปีต่อมา พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์เผยแพร่โดยทรงพระราชนิพนธ์คำนำว่า "การเปลี่ยนแปลงการปกครองจากแบบเดิมเป็นตั้งกระทรวง 12 กระทรวงนี้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงซึ่งเรียกได้อย่างพูดกันตามธรรมดาว่า "พลิกแผ่นดิน"ถ้าจะใช้คำอังกฤษต้องเรียกว่า "Revolution" ไม่ใช่ "Evolution"

หลังจากมีพระบรมราชาธิบายเป็นการกรุยทางไว้ล่วงหน้าแล้ว การทำ "คอเวอนเมนต์รีฟอร์ม" หรือ "การจัดการเปลี่ยนแปลงระเบียบราชการแผ่นดิน" จึงเริ่มขึ้นโดยมีลักษณะเป็นทั้งการเปลี่ยนแปลงการปกครอง การเมือง และระบบราชการไปพร้อม ๆ กัน นับแต่การจัดระเบียบโครงสร้างส่วนราชการใหม่ โดยยกเลิกกรมจตุสดมภ์และเปลี่ยนมาให้กระทรวงเป็นส่วนราชการสูงสุด มีกรมเป็นส่วน ราชการรองลงไป มีการจัดตั้งกระทรวงพร้อมกันถึง 12 กระทรวง ในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2435 แต่ละกระทรวงมีเสนาบดีเป็นเจ้ากระทรวง เสนาบดีทุกคนมีฐานะเท่าเทียมกัน เหนือกระทรวงขึ้นไปไม่มีอัครมหาเสนาบดีอีกต่อไป ตำแหน่งสมุหนายกและสมุหพระกลาโหมเป็นอันยกเลิก การตัดสินปัญหาสำคัญในเชิงนโยบายให้กระทำโดยการจัดประชุมเสนาบดีทุกกระทรวงแทนดังที่ทรงตั้งที่ปรึกษาราชการในพระองค์ (Privy Council) และที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน

(Council of State) มาตั้งแต่ พ.ศ. 2417 เมื่อทรงรับราชสมบัติได้เพียง 6 ปี ต่อในปี พ.ศ. 2437 ภายหลังการจัดตั้งกระทรวงขึ้น 12 กระทรวงแล้วยังได้ทรงตั้งรัฐมนตรีสภาขึ้นเพื่อให้เป็นที่ทดลองเหมือนที่ประชุมคณะรัฐมนตรีอีกด้วย นอกจากนั้นยังโอนศาลที่กระจายอยู่ในทุกส่วนราชการไปสังกัดกระทรวงยุติธรรมแห่งเดียวในภาคราชการประจำมีการกำหนดตำแหน่งปลัดทูลฉลอง(ตรงกับปลัดกระ ทรวง ในปัจจุบัน) เป็นหัวหน้า และมีส่วนราชการรองลงมา เรียกว่า กรม มีเจ้ากรมหรืออธิบดีเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชา มีระบบการให้เงินเดือนข้าราชการชัดเจนตามตำแหน่งและความรับผิดชอบ มีการวางระเบียบสายงานการบังคับบัญชาและมีการวางระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่กระทรวงมหาดไทย นักวิชาการเชื่อว่าเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งเป็นการจัดระเบียบภายในประเทศให้มั่นคงแข็งแกร่ง (State - Building) เพื่อสร้างเอกภาพในประเทศหรือความเป็นรัฐเดี่ยวตอบโต้กระแสการล่าอาณานิคมของมหาอำนาจที่จ้องจะฉวยโอกาส จากความแตกแยกภายในประเทศและการปกครองที่รัฐบาลในอดีตเอื้อมลงไปไม่ถึง

การปฏิรูประบบราชการซึ่งเริ่มในสมัยรัชกาลที่ 5 ยังคงกระทำต่อเนื่องมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ 7 ซึ่งมีความจำเป็นทางเศรษฐกิจเพื่อความประหยัดในทางราชการ เช่น ต้องการลดความซ้ำซ้อนของหน่วยงานต่าง ๆ ลดอัตรากำลังข้าราชการ ลดงบประมาณ และต้องการแก้ไขปัญหาบางเรื่องที่ตกค้างมาตั้งแต่การจัดการเปลี่ยนแปลงระเบียบราชการแผ่นดินในสมัยรัชกาลที่ 5 เช่น การจัดตั้งอภิรัฐมนตรีสภาและองคมนตรีสภาเพื่อฝึกหัดราชการ การตราพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2471 เพื่อจัดระบบการบริหารงานบุคคลให้ทันสมัย เป็นต้น

5.2 การปฏิรูประบบราชการภายหลังการเปลี่ยนการปกครอง

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในวันที่ 24 มิถุนายน 2475 จึงความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูประบบราชการให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เช่น มีการยุบเลิกตำแหน่งเสนาบดี เปลี่ยนมาเป็นตำแหน่งกรรมการราษฎรและ รัฐมนตรีในที่สุด มีตำแหน่งประธานกรรมการราษฎร ซึ่งต่อมาเรียกว่า นายกรัฐมนตรี ทำนองเดียวกับตำแหน่งอัครมหา

เสนาบดีในอดีต หรือตำแหน่ง Prime Minister ในต่างประเทศ มีการเปลี่ยนชื่อตำแหน่งปลัดทูลฉลอง เป็นปลัดกระทรวงเปลี่ยนชื่อเจ้ากรมเป็นอธิบดี เปลี่ยนชื่อบางกระทรวง และยุบเลิกบางกระทรวง เช่น กระทรวงมุรธาธร ยกเลิกโครงสร้างการบริหารที่เคยเกี่ยวข้องกับองค์พระมหากษัตริย์ในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหารให้เหลือเฉพาะที่เกี่ยวข้องในฐานะพระประมุข ยกเลิกอภิรัฐมนตรีสภา องคมนตรีสภา สภาป้องกันพระราชอาณาจักรสภาการคลัง มีการจัดตั้งกรมใหม่และจัดระเบียบส่วนราชการในระดับกรม กำหนดอำนาจหน้าที่ฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำให้ชัดเจนขึ้น เรียกว่า "ฝ่ายการเมือง" และ "ฝ่ายบริหาร" ในส่วนของฝ่ายประจำ ก็มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนแยกออกจากกันให้ชัดเจน มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยธรรมนูญราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2476 พระราชบัญญัติจัดตั้งกระทรวงและกรม พุทธศักราช 2476 มีการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้ชัดเจนขึ้น จนถึงกับตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พุทธศักราช 2476 เป็นครั้งแรก

หลังจากนั้นเป็นต้นมา การปรับปรุงโครงสร้างราชการและระเบียบราชการต่าง ๆ ก็ยังกระทำต่อมาเป็นลำดับทุกสมัยของรัฐบาล ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในขณะนั้น ๆ และนโยบายของคณะรัฐมนตรีแต่ละสมัย ที่นับว่าสำคัญคือการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2495 ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็นประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 (สมัยจอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติ) และในที่สุดเปลี่ยนเป็นพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 (สมัยนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี และสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งสมาชิกทั้งหมดมาจากการแต่งตั้ง) อันเป็นกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น มีการแยกราชการทางการเมืองและฝ่ายประจำออกจากกันแยกราชการฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร (ทหารมีพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2503) มีการวางหลักการปฏิบัติราชการ การมอบอำนาจ การรักษาราชการแทน การปฏิบัติราชการแทน เป็นต้น กฎหมายฉบับนี้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาเป็นระยะ ๆ แต่หลักการส่วนใหญ่ยังคงใช้มาจนบัดนี้ อีกฉบับหนึ่งคือ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2496 ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็นประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 และเปลี่ยนเป็นพระราช

บัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 กฎหมายฉบับนี้ว่าด้วย โครงสร้างของส่วนราชการที่เป็นกระทรวง ทบวง กรมทั้งหลายในประเทศ ซึ่งเมื่อมาถึงเดือนกันยายน 2545 จัดว่ามีทั้งสิ้น 13 กระทรวง 1 ทบวง และ 1 สำนักนายกรัฐมนตรี ทุกส่วนราชการดังกล่าว มีฐานะเป็นกระทรวง จึงรวมแล้วมี 15 กระทรวง แต่ละกระทรวงประกอบด้วยส่วนราชการระดับกรม หรือเทียบเท่า และยังมีส่วนราชการอีกส่วนหนึ่งที่ "ลอยตัว" ไม่สังกัดกระทรวง ทบวง หรือสำนักนายกรัฐมนตรี เช่น สำนักราชเลขาธิการ สำนักพระราชวัง สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

5.3 การปฏิรูประบบราชการในปัจจุบัน

ตลอดระยะเวลา 40 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลทุกชุดมีความพยายามที่จะปฏิรูประบบราชการโดยตลอด ดังเห็นได้จากนโยบายที่รัฐบาลแถลงต่อรัฐสภาก็ดี การจัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการขึ้นในสมัยรัฐบาลทุกชุดก็ดี ใน พ.ศ. 2502 เคยมีการจัดตั้งคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร ต่อมาเรียกว่า คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน คณะกรรมการพัฒนาระบบบริหารราชการแผ่นดิน จนถึงสมัยรัฐบาล นายชวน หลักภัย เมื่อ พ.ศ. 2540 จึงเรียกว่า คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งรัฐบาลทุกสมัยก็ได้มอบหมายให้นักวิชาการต่าง ๆ และสำนักงาน ก.พ. ศึกษาและเตรียมการเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการ เพราะเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าระบบราชการของไทยมีปัญหาสรุปได้ ดังนี้

1. มีการจัดตั้งและขยายหน่วยงานใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ระบบราชการใหญ่โตเทอะทะ อุ้ยอ้าย เช่น สำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งเมื่อแรกจัดตั้งเคยคิดจะให้เป็นกระทรวงขนาดเล็ก ทำหน้าที่เฉพาะฝ่ายอำนวยการและการติดตามการปฏิบัติราชการของกระทรวงอื่น ก็กลายเป็นกระทรวงที่มีกรม งบประมาณและบุคลากรจำนวนมากที่สุด

2. ส่วนราชการหลายแห่งทำงานซ้ำซ้อนกัน เรื่องทำนองเดียวกันกระจายอยู่ในหลายหน่วยงาน เช่น เรื่องน้ำ ปรากฏอยู่ในสำนักนายกรัฐมนตรี กรมชลประทาน (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์) กรมทรัพยากรธรณี (กระทรวงอุตสาหกรรม) การประปาส่วนภูมิภาคและการประปานครหลวง (กระทรวงมหาดไทย) เรื่องการศึกษาปรากฏอยู่ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักนายกรัฐมนตรี) กรมการปกครอง

(กระทรวงมหาดไทย) กรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในทบวงมหาวิทยาลัย

3. แม้จะดูเหมือนว่ามีหน่วยงานหลายหน่วยรับผิดชอบงานต่าง ๆ แต่พอมีปัญหาเข้าจริง ก็หาผู้รับผิดชอบโดยตรงไม่ได้ เพราะแต่ละหน่วยจะอ้างอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของตนอันมีอยู่จำกัดเช่น เมื่อจะแก้ปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง ปัญหาการจราจร อุบัติภัย หรือปัญหาแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย ก็หาผู้รับผิดชอบโดยตรงรับไปดำเนินการให้สำเร็จเด็ดขาดไม่ได้

4. ระบบราชการไทยมีความสิ้นเปลืองและใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่าอยู่เป็นอันมากไม่ว่าในเรื่องงบประมาณหรืออัตรากำลังเจ้าหน้าที่

5. ระบบราชการไทยยังไม่เอื้อต่อการนำเทคนิคการบริหารและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ จำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ

6. ระบบราชการไทยยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในฐานะผู้ใช้บริการสาธารณะได้ เพราะยังมีความล่าช้า มีขั้นตอนและสายการบังคับบัญชาตลอดจนการวินิจฉัยสั่งการที่ยืดยาว บางเรื่องไม่มีการประเมินผล ขาดความชัดเจนแน่นอน ขาดความโปร่งใส ไม่เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี กฎเกณฑ์บางอย่างยังมีช่องว่างเปิดทางให้มีการใช้ดุลพินิจที่ลักลั่น เลือกปฏิบัติ และมีความเคลือบคลุมตีความได้เป็นหลายนัย เปิดช่องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตและประพฤติมิชอบ

7. เคยมีนักวิชาการวิจัยว่า “ในปี พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นการครบรอบ 100 ปี แห่งการปฏิรูประบบราชการ ประเทศไทยก็ยังคงอาศัยโครงสร้างและกระบวนการบริหารราชการแบบเดิม ซึ่งประกอบด้วย กระทรวงจำนวนน้อย และกรมจำนวนมากอยู่ภายใต้กระทรวง การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการ มักเป็นการแก้ไขเพื่อจัดความสัมพันธ์ภายในวงราชการด้วยกันเองแทนที่จะมีการพิจารณาถึงการท้าทายจากพลังภายนอก และปรับเปลี่ยนกลไก วิธีการ และกระบวนการของการตัดสินใจ และการปฏิบัติงานให้สอดคล้องเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นทั้งภายใน และภายนอกอย่างรวดเร็ว”

อย่างไรก็ตาม แม้ทุกฝ่ายจะทราบความจำเป็นในการปฏิรูประบบราชการดังกล่าว แต่ก็ไม่อาจดำเนินการต่อจากที่เคยกระทำมาในอดีตให้เป็นรูปธรรมได้ทั้งหมด นอกจากวางรูปแบบไว้เป็นพื้นฐานบางส่วน เช่น การจำกัดการขยายอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของรัฐ การนำรูปแบบองค์กรใหม่ ๆ มาใช้ในภาครัฐ เช่น มหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นหน่วยงานอิสระ การจัดตั้งองค์การมหาชน การมอบภาระงานบางอย่างให้ภาคเอกชนรับไปดำเนินการแทนรัฐ การให้ข้าราชการเกษียณอายุก่อนกำหนด ซึ่งรัฐบาลสมัยนายชวน หลีกภัย ได้ริเริ่มไว้หลายเรื่อง ทั้งนี้ เพราะการดำเนินการเต็มรูปมีข้อจำกัด ดังนี้

1. การปฏิรูประบบราชการต้องใช้กระบวนการทางรัฐสภาเพื่อยกเลิกและแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติหลายฉบับ รวมทั้งการตราพระราชบัญญัติขึ้นใหม่ ถ้ารัฐบาลไม่มีเสถียรภาพพอและมีเสียงสนับสนุนในรัฐสภาไม่มากพอ การดำเนินการก็จะไม่สำเร็จและอาจเกิดปัญหาทางการเมืองกระทบต่อสถานะของรัฐบาลถึงขั้นรัฐบาลต้องลาออกหรือยุบสภาได้

2. การปฏิรูประบบราชการต้องใช้เวลายาวนาน ไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จได้ทันในสมัยรัฐบาลเดียว ซึ่งอาจมีเวลาบริหารราชการแผ่นดินน้อย รัฐบาลในอดีตจึงใช้เวลาและวิริยะอุตสาหะในเรื่องอื่นที่มีความจำเป็นเร่งด่วนกว่า

3. การปฏิรูประบบราชการก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ทั้งชื่อของหน่วยงาน ที่ตั้งสังกัด อำนาจหน้าที่ และอาจกระทบต่อสิทธิประโยชน์ที่ราษฎรและข้าราชการเคยได้รับ จึงอาจก่อให้เกิดความตื่นตระหนก หรือความวิตกกังวล ตลอดจนความหวาดระแวงคลางแคลงใจในหมู่ประชาชนและข้าราชการ

4. ในเวลาที่ผ่านมา ความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องปฏิรูประบบราชการยังไม่บีบรัดเข้ามามากนัก จึงรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่รอได้

เมื่อ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2545 ว่าจะเร่งรัดการปฏิรูประบบราชการโดยเร็ว ทั้งนี้ก็ด้วยตระหนักในเหตุผลและความจำเป็นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในมาตรา 70 ซึ่งระบุว่าบุคคลที่เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้า

ที่ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวมอำนวยความสะดวกและให้บริการประชาชน และในมาตรา 75 ที่ระบุว่ารัฐต้องจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน เป็นข้อกำหนดที่สะท้อนถึงความจำเป็นและความสำคัญที่รัฐบาล ผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในทุกภาคส่วนของสังคมต้องให้ความสนใจและร่วมมือกันในการปฏิรูปและจัดระบบราชการให้เป็นไปตามเจตนารมย์ของรัฐธรรมนูญ และเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน

นอกจากกรอบที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแล้ว รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้ประกาศนโยบายการปฏิรูประบบราชการเป็นนโยบายหนึ่งภายใต้นโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ข้อที่ 15) ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 โดยรวมนโยบายด้านนี้เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพ การสร้างความโปร่งใส การขจัดการทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดินและการให้บริการประชาชนในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการนั้น รัฐบาลถือเป็นภารกิจที่มีความสำคัญเร่งด่วน เพราะเป็นงานที่สำคัญต่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจ การพัฒนาประเทศ และการนำนโยบายรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ นโยบายด้านการปฏิรูประบบราชการที่ปรากฏในข้อ 15.2 มีดังนี้

1. ปฏิรูประบบราชการให้มีประสิทธิภาพ และมีโครงสร้างที่กระชับเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและสามารถตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศพร้อมเร่งตรากฎหมาย เพื่อปรับโครงสร้างกระทรวง ทบวง กรม เพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

2. ปรับปรุงบทบาทของภาครัฐจากผู้ปฏิบัติและควบคุมเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกและให้การสนับสนุนการดำเนินงานของภาคเอกชนและประชาชน โดยส่งเสริมให้ภาคเอกชนและประชาชนสามารถมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการปฏิรูประบบราชการเพื่อวางแนวทางการดำเนินการให้ชัดเจนและต่อเนื่อง

3. ปรับกระบวนการบริหารราชการ โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวาง รวดเร็ว และเท่าเทียมกัน

4. เร่งพัฒนาคุณภาพของข้าราชการให้มีทัศนคติเอื้อต่องานบริการ

ประชาชน รวมทั้งทบทวนกฎหมาย ระเบียบ ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้การบริหารงานมีความยืดหยุ่น มีประสิทธิผล โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีการประเมินผลที่เป็นระบบและเป็นธรรม

5. เร่งรัดการเปลี่ยนแปลงกระบวนจัดทำและการจัดสรรงบประมาณให้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศและส่งเสริมให้กระทรวง ทบวง กรมมีบทบาทในการตัดสินใจมากขึ้น พร้อมทั้งจัดให้มีระบบควบคุมตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส

นอกจากนี้ยังมีนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูประบบราชการ โดยเฉพาะในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาทุจริตในวงราชการไม่ว่าจะเป็นส่วนที่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและการทุจริตที่อาจจะเกิดจากความบกพร่องของกระบวนการงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น

5.4 วัตถุประสงค์ของการปฏิรูปราชการ

จากหลักการการบริหารภาครัฐแนวใหม่และรูปลักษณ์ของระบบราชการยุคใหม่ซึ่งเป็นที่ยอมรับในสากล และมีบทพิสูจน์จากประสบการณ์ของประเทศต่าง ๆ แล้วว่าการที่จะนำประเทศผ่านพ้นออกจากปัญหาวิกฤตที่ประสบอยู่ การสร้างความมั่นคงและเสถียรภาพในสังคม และการสร้างสมรรถนะให้แก่ประเทศ จำเป็นอย่างยิ่งที่สังคมไทยต้องสร้างภาครัฐ (รัฐบาลและระบบราชการ) ที่มีผลงานและมีขีดความสามารถสูง (High-performance civil service และ High performance government) ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาและปรับปรุงระบบราชการสู่เป้าหมายในการมีระบบราชการที่มีคุณลักษณ์พึงประสงค์ จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ยกระดับขีดความสามารถและสร้างประสิทธิภาพโดยรวมของหน่วยงานราชการเพื่อที่ภาครัฐจะสามารถนำบริการที่ดีมีคุณภาพสู่ประชาชน

2. มีระบบการทำงานและบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงเท่าเทียมกับมาตรฐานสากล

3. สร้างและฟื้นฟูความเชื่อมั่นของประชาชนและสังคมต่อระบบราชการ

4. สร้างระบบราชการให้ตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของประชาชน

5. มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ คุ้มค่า และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

6. สนับสนุนภาคประชาชนและภาคธุรกิจเอกชนให้เติบโต มีความเข้มแข็ง และเป็นกลไกหลักในการพัฒนาประเทศ

ทั้งนี้ จุดมุ่งหมายสูงสุดของการปฏิรูปภาครัฐ คือ เพื่อให้ประชาชนคนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความเป็นอยู่ดีและมีความสุข สังคมไทยมีเสถียรภาพ และชาติไทยมีเกียรติภูมิ ได้รับความเชื่อถือและมีความสามารถสูงสำหรับการแข่งขันในเวทีโลก

5.5 แผนปฏิรูประบบราชการภาครัฐ

แผนปฏิรูประบบราชการภาครัฐ เป็นแผนที่เน้นปฏิรูประบบราชการในลักษณะของ "องค์รวม" หมายถึง ปฏิรูปและพัฒนาไปพร้อมกันทุกด้าน โดยเน้นที่ผลลัพธ์ให้เกิดประโยชน์ตกแก่ประชาชน และประเทศชาติโดยรวม โดยได้วางกลไกที่มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่หัวใจของระบบครอบคลุมงานทั้งหมด 5 ด้าน สรุปได้ดังนี้

<u>ด้านที่ 1</u> แผนปรับเปลี่ยนบทบาท ภารกิจ และวิธีการบริหารงาน โดยเน้นจำกัดบทบาทและภารกิจหลักที่ปฏิบัติให้เหลือเฉพาะเท่าที่จำเป็นพร้อมทั้งกระตุ้น ส่งเสริม และเกื้อหนุนให้เอกชนและประชาชนได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานร่วมกับรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎรมากยิ่งขึ้น เพื่อนำประเทศไปสู่การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืน ปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารไปสู่การบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยมีประชาชนเป็นเป้าหมายหลักในการทำงาน มีการวางแผนกลยุทธ์ และกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานขององค์กรอย่างเป็นระบบ มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน

<u>ด้านที่ 2</u> แผนการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณ เป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานและผลลัพธ์ มุ่งเน้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนระบบการจัดการงบประมาณของประเทศให้เป็นระบบ โดยการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Management) มีการกำหนดเป้าหมายงานต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม มีแผนกลยุทธ์ที่

ชัดเจน มีดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของงาน สามารถวัดและประเมินผลการทำงานได้ รวมทั้งการใช้จ่ายงบประมาณ เน้นเป้าหมายเพื่อประชาชนเป็นหลัก มุ่งเน้นความรับผิดชอบของผู้บริหารแทนการควบคุม รายละเอียดดังเช่นการเบิกจ่ายในปัจจุบัน รวมทั้งเปลี่ยนระบบการเงินและการพัสดุให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้ เพื่อให้ระบบงบประมาณเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของรัฐบาล ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

ด้านที่ 3 แผนการปรับเปลี่ยนระบบบริหารบุคคล เพื่อให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มุ่งเน้นการปฏิบัติงานขององค์กรให้บรรลุผลสำเร็จ มีอุดมการณ์ที่จะทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต รวมทั้งปรับปรุงเงื่อนไขการจ้างให้มีความหลากหลายและคล่องตัว ยึดความสามารถและผลงานเป็นหลัก การแต่งตั้งเป็นระบบเปิดตามหลักคุณธรรม มีแผนการสร้างระบบนักบริหารระดับสูงเพื่อให้ผู้บริหารองค์การสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ และเตรียมการสร้างผู้นำสำหรับอนาคตไว้อย่าเป็นระบบสร้างผู้นำที่มีความสามารถสูง และมีระบบคุณธรรม การปรับขนาดกำลังคนให้เหมาะสมกับ ภารกิจที่ต้องปฏิบัติ ตลอดจนพัฒนารูปแบบเงื่อนไขการจ้างงานขององค์กร สร้างความชัดเจนในบทบาทของข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ ปรับระบบเงินเดือนค่าตอบแทนให้สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานเทียบเคียงได้กับภาคเอกชน และปรับระบบวินัยให้เข้มงวดและรวดเร็ว

ด้านที่ 4 แผนการปรับเปลี่ยนกฎหมาย โดยปรับเปลี่ยนข้อกฎหมายและระเบียบที่มีอยู่ให้เหมาะสมและถูกต้องกับเงื่อนไขของเวลา มีความทันสมัยและสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ตรงตามข้อเท็จจริงรวมทั้งสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม โดยปรับปรุงกระบวนการร่างกฎหมายให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ปรับปรุงระบบกฎหมายให้ดีขึ้น ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เป็นกฎหมายที่มีลักษณะเป็นสากล เอื้อต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ รวมทั้งให้มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเป็นประจำในเรื่องกฎ ระเบียบที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่หรือการติดต่อราชการของประชาชน

ด้านที่ 5 แผนการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมและค่านิยม ทัศนคติในการทำงานและการประพฤติของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญการบริหารงานภาครัฐอย่างยิ่ง จึงต้องมีการปฏิรูปโดยการเปลี่ยนแปลงที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือ ยอมรับ มีอุดมการณ์และ

มีจุดยืนในการเปลี่ยนแปลงนั้นร่วมกัน โดยภาครัฐจะกำหนดค่านิยมสร้างสรรค์ และจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่ และรณรงค์ ส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ประพฤติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ สร้างระบบคุ้มครองที่เป็นประโยชน์ต่อภาครัฐ มีทัศนคติการทำงานเพื่อประโยชน์ของประชาชน มีความสุจริต ขยัน อดทน มีความรับผิดชอบ มีความเป็นธรรม และมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุผล และรู้จักทำงานร่วมกับประชาชน

5.6 จุดเน้นของการปฏิรูปราชการ

จากกรอบความคิดในแผนแม่บทการปฏิรูประบบราชการและแผนปฏิรูประบบบริหาร ภาครัฐตลอดจนหลักวิชาการที่เป็นสากลจะเห็นว่า ในการที่จะปฏิรูปราชการเป็นงานที่ต้องกระทำอย่างเป็นระบบ จึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมในระยะเวลาที่เหมาะสมและทันการณ์ ซึ่งสำหรับประเทศไทยมีเรื่องใหญ่ ๆ ที่ต้องการดำเนินงานในขั้นแรก เพื่อเป็นตัวเร่งหรือตัวขับเคลื่อนสำคัญจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นลูกโซ่ในระยะต่อ ๆ ไป มี 5 เรื่อง ดังนี้

<u>เรื่องที่ 1</u> ขจัดภารกิจที่ไม่จำเป็นและให้ความสำคัญต่อการกำหนดบทบาทภารกิจหลักให้ชัดเจนเพื่อปรับระบบและโครงสร้างราชการให้มีเอกภาพ ชัดเจน มีขนาดที่เหมาะสม แต่มีประสิทธิภาพสูง

<u>เรื่องที่ 2</u> ปรับปรุงระบบการบริหารงานของหน่วยงานราชการเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร มีการวัดผลสำเร็จของงานในระดับต่างๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรมและสามารถตรวจสอบได้

<u>เรื่องที่ 3</u> ปรับแนวทางและวิธีการบริหารงบประมาณโดยให้เน้นนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาของรัฐเป็นตัวกำหนด (Strategic based budgeting) เพื่อใช้ระบบงบประมาณแนวใหม่เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนการปฏิรูประบบราชการ

<u>เรื่องที่ 4</u> จัดระบบการบริหารบุคคลและเงินเดือนค่าตอบแทนของระบบราชการใหม่เพื่อสร้างข้าราชการมืออาชีพและเป็นกลางทางการเมือง สร้างกลไกการส่งเสริมให้คนมีคุณภาพสูงมารับราชการเป็นอาชีพ การบำรุงขวัญกำลังใจเพื่อให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ และสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม

เรื่องที่ 5 ปรับระบบการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและเปิดโอกาสให้ประชาชนและประชาสังคมมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการตรวจสอบงานภาครัฐมากขึ้น

5.7 ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

การปฏิรูประบบราชการคือ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบราชการเพื่อให้มีสมรรถนะสูงขึ้นและมีขีดความสามารถในการทำงานตามบทบาทภารกิจที่สังคมและประชาชนต้องการจำเป็นต้องเริ่มที่การปรับบทบาทภารกิจให้ชัดเจนและการจัดระบบราชการให้เป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and effectiveness) โดยมียุทธศาสตร์หลักในการดำเนินงาน 4 ประการ คือ

ประการที่ 1 ต้องจัดโครงสร้างหน่วยงานภาคราชการให้กะทัดรัด คล่องตัว มีเอกภาพในการตัดสินใจ รับผิดชอบและแก้ปัญหา โดยมีบทบาทภารกิจที่ชัดเจน วัดผลสำเร็จได้ และมีสายสัมพันธ์ในการดำเนินบทบาทภารกิจที่เกี่ยวเนื่องกัน (มีการจัดองค์กรที่เป็น Agenda based organization) มีผู้รับผิดชอบการบริหารงานและผลงานตามบทบาทภารกิจที่ได้รับมอบหมายที่ชัดเจนทั้งในระดับการเมืองและข้าราชการประจำ

ประการที่ 2 จัดระบบงบประมาณให้เป็นงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic based budgeting) เป็นการปรับระบบการจัดสรรเงินภาษีอากรให้ตอบสนองความต้องการของประชาชน และเป็นกลไกผลักดันการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง

ประการที่ 3 สร้างระบบการทำงานที่สั้น รวดเร็ว มีผู้รับผิดชอบ วัดผลงานได้โดยให้ค่าตอบแทนตามผลงาน (Performance based incentive) ซึ่งต้องปรับรื้อระบบข้าราชการและการบริหารงานบุคคลภาครัฐทั้งระบบตั้งแต่ระบบการจำแนกตำแหน่ง การเลื่อนขั้น การให้ค่าตอบแทนที่เน้นผลงาน และปรับเงื่อนไขในการรับราชการ (Term and condition) สร้างระบบสรรหาแต่งตั้งของราชการให้เป็นระบบเปิดมากขึ้น เป็นระบบที่โปร่งใสและเป็นธรรม เพื่อให้เกิดการแข่งขันและสามารถได้ผู้บริหารระดับต่างๆ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความสามารถ เป็นมืออาชีพ

ประการที่ 4 ปรับปรุงกลไกการทำงานของหน่วยงานราชการให้มีประสิทธิภาพและสามารถแข่งขันได้กับหน่วยงานประเภทเดียวกันได้ ทั้งในด้านต้นทุน

วิธีการดำเนินงาน คุณภาพของการให้บริการ และความพึงพอใจของผู้รับบริการ ในการนี้จะต้องปรับทัศนคติและกรอบความคิดของข้าราชการให้เป็นผู้ทำงานที่มีมาตรฐานในวิชาชีพ มีจรรยาบรรณในการทำงาน มีการให้บริการที่เป็นมาตรฐานเดียวกันอย่างเท่าเทียมและไม่มีพฤติกรรมที่เป็นการเล่นพรรคเล่นพวกหรือเป็นทวิมาตรฐาน

5.8 แนวทางการดำเนินการ

ความจำเป็นในการปฏิรูประบบราชการสามารถสรุปได้สี่ประการ คือ ความจำเป็นทางรัฐธรรมนูญ (การปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบราชการปรากฏอยู่ในหมวดว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ) ความจำเป็นทางเศรษฐกิจ (การจัดงบประมาณและอัตรากำลังให้ประหยัดและคุ้มค่า) ความจำเป็นทางสังคม (การเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ประชาชน) และความจำเป็นทางการเมือง (การให้สัญญาต่อประชาชนในการเลือกตั้งและการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาในการเข้าบริหารราชการแผ่นดิน)

การปฏิรูประบบราชการไม่ใช่ของใหม่ที่รัฐบาลนี้คิดใหม่ ทำใหม่ขึ้นเองทั้งหมด หากแต่มีการศึกษา วิจัย และทดลองดำเนินการบางส่วนมาแล้วในรัฐบาลก่อน ๆ หลายชุด อีกทั้งมีจุดเริ่มต้นมาตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ดังที่ได้ทรงริเริ่มไว้เมื่อ พ.ศ. 2435 นับถึงบัดนี้ได้ 110 ปี สิ่งที่ควรดำเนินการคือการสานต่อพระราชดำริ แม้เหตุผล ความจำเป็นและรูปแบบวิธีการย่อมแตกต่างไปจากเดิมบ้าง ดังเห็นได้จากพระบรมราโชบายอันชาญฉลาดในครั้งนั้น ดังนี้

1. ทรงทำความเข้าใจกับข้าราชการและประชาชนเสียก่อนในเบื้องต้นให้ตระหนักในความจำเป็น และการรอเวลาอันสมควรดังที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 ทรงวิจารณ์ว่า "ไม่ช้าเกินไป ไม่เร็วเกินไป"

2. ทรงเริ่มจากการจัดระเบียบโครงสร้างส่วนราชการต่าง ๆ ให้เป็นหลักเสียก่อน ในเบื้องต้นดังที่ทรงจัดตั้งกระทรวงขึ้นใหม่พร้อมกัน 12 กระทรวง ใน พ.ศ. 2435

3. ทรงเน้นการปรับทัศนคติและค่านิยมของข้าราชการว่า เป็นผู้รับใช้ราชการและรับใช้ราษฎร ตลอดจนทรงปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ดังที่ทรงริเริ่มวิธีการคัดเลือกคนเข้ารับราชการ ทรงจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัด จัดหาคนเข้ารับ

ราชการ ทรงตรากฎหมายและระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้ระบบราชการมีประสิทธิภาพ ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ 7

รัฐบาลทุกสมัยได้พยายามดำเนินตามรอยพระยุคลบาทและพระบรมราโชบายดังกล่าว ด้วยการทำความเข้าใจกับข้าราชการและประชาชนในหลักการและเหตุผลของการปฏิรูประบบราชการ มาเป็นลำดับตั้งแต่เมื่อ 40 ปีเศษมาแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ การจัดระเบียบส่วนราชการของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ใหม่ เสมือนการสร้างบ้านและการจัดแบ่งห้องต่าง ๆ ให้เป็นสัดส่วนเหมาะสมแก่ผู้อยู่อาศัยเสียก่อนในเบื้องต้น หลังจากนั้นจึงจะปรับทัศนคติการให้บริการประชาชน และจัดวิธีปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพ เสมือนการจัดระเบียบผู้อยู่อาศัยในบ้านเป็นขั้นตอนต่อไป

การปฏิรูประบบราชการที่เริ่มต้นในบัดนี้ คือ การปรับโครงสร้างของส่วนราชการต่าง ๆ ที่จะทำหน้าที่ให้บริการประชาชนเสียก่อน ส่วนการปรับส่วนอื่น ๆ จะดำเนินการต่อเนื่องตามมาในระยะ ต่อไป

อันที่จริงแล้วจากการศึกษา วิจัยของสำนักงาน ก.พ. และนักวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนรายงานการศึกษารูปแบบการดำเนินการในต่างประเทศที่รายงานไปยังรัฐบาล เสนอว่าการปฏิรูประบบ ราชการตามความหมายที่แท้จริงนั้น ถ้าจะทำให้ “เต็มรูป” ได้ผลเต็มที่ ต้องทำหลายอย่างดังนี้

1. เริ่มต้นจากการจัดโครงสร้างกระทรวง ทบวง กรมใหม่ให้ชัดเจน ลดการซ้ำซ้อนมีสายงานชัดเจน กระชับและสายการบังคับบัญชาที่สั้น การเสนอเรื่องต่าง ๆ ไม่ต้องผ่านผู้บังคับบัญชาหลายชั้น

2. ต่อจากนั้นต้องจัดระบบความเป็นนิติบุคคลของส่วนราชการใหม่ ประเทศไทยเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศที่ให้กระทรวง ทบวง กรม จนถึงจังหวัด เป็นนิติบุคคล แต่ “รัฐ” กลับไม่เป็นนิติบุคคล ผลการวิจัยเสนอว่า การที่กระทรวง ทบวง กรม เป็นนิติบุคคล ทำให้เกิด “อาณาจักร” มีการผูกขาดอำนาจทางการปกครองบังคับบัญชาและการใช้จ่ายงบประมาณภายในแต่ละหน่วยงาน

การจัดสรรงบประมาณต้องจัดตรงไปที่กรม จะโยกหรือโอนงบประมาณเหลือจ่ายข้ามกรมได้ยาก วิธีที่ถูกต้อง คือ การยกเลิกความเป็นนิติบุคคลของกรม และกระทรวง โดยให้รัฐเป็นนิติบุคคลแทน

3. จัดสายการปกครองบังคับบัญชาในกระทรวง ทบวง กรม ให้สั้นกระชับ เช่น ในกระทรวงให้แบ่งเป็นกลุ่มงานหรือกลุ่มภารกิจ (Cluster) มีหัวหน้ากลุ่มภารกิจแยกต่างหากจากปลัดกระทรวง กลุ่มภารกิจนี้อาจเรียกว่าทบวงก็ได้ ส่วนหัวหน้ากลุ่มภารกิจอาจเรียกว่าปลัดทบวง หรือ รองปลัดกระทรวง แต่ละกลุ่มภารกิจประกอบด้วยกรมต่าง ๆ ซึ่งมีภารกิจใกล้เคียงกัน อย่างน้อยสองกรมงานด้านใดที่ปฏิบัติร่วมกันในบรรดากรมร่วมกลุ่มภารกิจเดียวกันให้ยกมาตั้งไว้ในฝ่ายธุรการของกลุ่ม ภารกิจนั้น เช่น งานการเจ้าหน้าที่ งานธุรการ การดูแลรักษาความปลอดภัย งานอาคารสถานที่ งานยานพาหนะ เป็นต้น ส่วนปลัดกระทรวงก็ให้เป็นผู้กำกับดูแลนโยบายและแผนรวมของกระทรวง ตลอดจนการติดตามประเมินผลงานของทุกกลุ่มภารกิจ และการตรวจราชการกระทรวง

4. ลดอัตรากำลังให้เหลือเท่าที่จำเป็น งานใดสามารถยกเลิกได้หรือมอบให้เอกชนรับไปจัดทำ ก็ให้ยุบหรือกระจายออกไป

5. จัดระบบการบริหารงานบุคคลใหม่ เช่น อาจต้องยกเลิกระบบระดับตำแหน่ง 11 ระดับ (Position Classification หรือ PC) และนำระบบคัดเลือกและสรรหาบุคคลเข้ารับราชการแบบใหม่มาใช้ ปรับปรุงระบบการสอบสวนและลงโทษทางวินัยให้รวดเร็ว เป็นธรรม และอาจต้องปรับบทบาทของ ก.พ. ใหม่

6. เพิ่มประสิทธิภาพข้าราชการด้วยการเน้นการฝึกอบรม เน้นการประหยัดการบริการประชาชน การปรับวัฒนธรรมขององค์กร ค่านิยม และทัศนคติ โดยดำเนินตามรอยพระยุคลบาท มีการให้คุณให้โทษข้าราชการอย่างชัดเจน ปรับค่าตอบแทนและสิ่งจูงใจ เช่น เพิ่มเงินเดือน มีระบบ การให้ค่าตอบแทนพิเศษหรือโบนัส มีการนำสิทธิในการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์มาใช้ประกอบการให้คุณให้โทษ

7. จัดระบบวิธีการงบประมาณใหม่ โดยเป็นระบบที่เน้นผลลัพธ์ (result - based budgeting) และนำระบบการประเมินผลงานระบบการควบคุม และระบบการตรวจสอบมาใช้ เช่น อาจมีการทำสัญญาระหว่างนายกรัฐมนตรีหรือคณะบุคคลด้านงบประมาณกับรัฐมนตรี สัญญาระหว่างรัฐมนตรีกับปลัดกระทรวง และหัวหน้ากลุ่มภารกิจ ตลอดจนสัญญาระหว่างหัวหน้ากลุ่มภารกิจกับอธิบดีในการปฏิบัติงานตามงบประมาณและแผนดำเนินงานถ้าทำได้ตามเป้าจะมีรางวัลให้ ถ้าทำไม่ได้และไม่มีเหตุผลที่สมควร อาจต้องลงโทษหรือโยกย้ายสับเปลี่ยนตัวบุคคล

8. ยกเลิกหรือแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบที่ล้าสมัย

9. ถ่ายโอนงานของรัฐให้รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน ท้องถิ่น หรือเอกชนรับไปดำเนินการ

10. กระจายอำนาจ งบประมาณ แผน และบุคลากรสู่ท้องถิ่นหรือหน่วยงานระดับล่าง

11. นำเทคโนโลยีมาใช้ให้มาก เน้นการเป็น E-Government เพื่อความประหยัด รวดเร็ว ถูกต้อง และเที่ยงธรรม

12. เน้นการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) ตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการตรวจสอบได้ หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

อย่างไรก็ตาม การปรับปรุงพร้อมกันทุกเรื่องในเวลาเดียวกันเป็นเรื่องยาก เพราะจะต้อง จัดทำหรือยกเลิก ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหลายฉบับ อีกทั้งก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนที่รุนแรงมาก ประการสำคัญคือ บางเรื่องยุ่งยากลำบากแก่การทำความเข้าใจ เช่น การยกเลิกความเป็นนิติบุคคลของส่วนราชการ (ที่จริงมีตัวอย่างอยู่แล้วในกระทรวงกลาโหม ซึ่งให้กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศเป็นนิติบุคคล ส่วนกรมทั้งหลายในสังกัดกองทัพดังกล่าว เช่น กรมยุทธการทหารบก กรมแพทย์ทหารเรือ ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล) ดังนั้น ในระยะแรกรัฐบาล จึงมีนโยบายจะเน้นการเฉพาะการจัดโครงสร้างกระทรวง ทบวง กรม การจัดสายการบังคับบัญชา การจัดกลุ่มภารกิจ การลดอัตรากำลัง การยกเลิกหรือแก้ไขกฎระเบียบที่ล้าสมัยบางเรื่อง การปรับปรุงประสิทธิภาพและทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การถ่ายโอนงานบางอย่างแก่องค์การมหาชน ท้องถิ่น หรือเอกชน การกระจายอำนาจบางเรื่อง การนำเทคโนโลยีมาใช้ และการเน้นการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นขั้นตอนแรกไปก่อน หลังจากนั้นจะมีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ การยกเลิก หรือแก้ไขกฎระเบียบอื่น ๆ ที่ล้าสมัย การถ่ายโอนงานของรัฐและการกระจายอำนาจที่เหลือตลอดจนการจัดระบบการบริหารงานบุคคลใหม่ และการปรับบทบาท ก.พ. เมื่อถึงระยะหนึ่งก็จะนำเรื่องการปรับเปลี่ยนสถานะนิติบุคคลของส่วนราชการ การเพิ่มเงินเดือน และการปรับค่าตอบแทนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มาดำเนินการ ซึ่งขั้นตอนต่าง ๆ ดังกล่าวอาจใช้เวลา 5 - 10 ปี หรือนาน

กว่านั้น จึงจะแล้วเสร็จ งานปฏิรูประบบราชการจึงมิใช่เรื่องที่จะทำให้สำเร็จและเห็นผลได้ภายในเวลาข้ามวันข้ามคืน

5.9 สาระของกฎหมายปฏิรูประบบราชการ

กฎหมายปฏิรูประบบราชการในชั้นแรกนี้มี 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

1.1 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันให้ทันสมัย คล่องตัว และเป็นธรรมขึ้น

1.2 บัญญัติไว้ให้ปรากฏในกฎหมายว่า การบริหารราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) กล่าวคือต้องคำนึงถึงหลักนิติธรรม คุณธรรม การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า

1.3 เปิดทางให้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่ไม่มีฐานะเป็นกรมอยู่ภายในกระทรวง โดยยังคงมีหัวหน้าเป็นอธิบดีได้ หลักการนี้ต้องอำนวยประโยชน์แก่บางกระทรวงที่มีลักษณะพิเศษ เช่น กระทรวงการต่างประเทศ

1.4 ในแต่ละกระทรวงจะมีรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงรองปลัดกระทรวงที่เป็นหัวหน้ากลุ่มภารกิจ และอธิบดีเป็นผู้ปฏิบัติราชการ โดยมีอำนาจหน้าที่ชัดเจนกว่าเดิมในกลุ่มภารกิจหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยกรมตั้งแต่สองกรมขึ้นไป เช่น ในกระทรวงการคลัง อาจจัดเป็นกลุ่มภารกิจรายได้ ประกอบด้วยกรมศุลกากร กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต เป็นต้น ในบรรดากรมร่วมกลุ่มภารกิจเดียวกันต้องมีการวางแผนและประสานกิจกรรมการใช้งบประมาณและทรัพยากรร่วมกัน

1.5 บัญญัติเรื่องการที่หน่วยงานระดับเหนืออาจมอบอำนาจในการทำนิติกรรมและการฟ้องคดีให้หน่วยงานระดับรอง และหน่วยงานในภูมิภาคได้ เพื่อส่งเสริมการกระจายอำนาจ

1.6 กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารราชการในต่างประเทศให้ชัดเจน เป็นเอกภาพ รวดเร็ว เพื่อให้เอกอัครทูตไทยในต่างประเทศสามารถเป็นหัวหน้าคณะส่วนราชการไทยทั้งปวง (Team Thailand)

1.7 ให้มีคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เพื่อรับผิดชอบการปรับปรุงส่วนราชการและการบริหารราชการโดยเฉพาะ

2. พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545

2.1 ยกเลิกพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมอีก 22 ฉบับ ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบันอันทำให้ยุ่งยากแก่การตรวจสอบอ้างอิง แล้วจัดทำใหม่ให้เป็นฉบับเดียว

2.2 ให้มีกระทรวง 20 กระทรวง กล่าวคือ เป็นกระทรวงเดิม แต่มีภาระกิจที่เปลี่ยนแปลงไป รวม 12 กระทรวง ได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง กระทรวงยุติธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นกระทรวงเดิม แต่มีการเปลี่ยนชื่อกระทรวง ปรับปรุงภาระกิจ รวม 2 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงแรงงาน และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเป็นกระทรวงตั้งใหม่ และมีภารกิจใหม่ รวม 6 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพลังงาน และกระทรวงวัฒนธรรม

2.3 เมื่อใดที่จะมีการโอนกิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้างและอัตรากำลังของกระทรวง ทบวง กรมเดิมไปเป็นของกระทรวง ทบวง กรมใหม่หน่วยงานใด ให้ออกเป็นพระราชกฤษฎีกากำหนดรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ส่วนอำนาจหน้าที่เดิมเป็นของบุคคล คณะบุคคลหรือคณะกรรมการตามกฎหมายใด หากชื่อตำแหน่งหรือชื่อหน่วยงาน จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปตามกระทรวงใหม่ ก็ให้ออกเป็นพระราชกฤษฎีกาเช่นกัน[16]

---

[16]วิษณุ เครืองาม, **การปฏิรูประบบราชการ**, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 119 ตอนที่ 99 ก ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2545, หน้า 75-93.

โดยสรุปการปฏิรูประบบราชการของไทยมีมาตั้งแต่อดีต เริ่มตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาที่ยังมีการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ซึ่งการปฏิรูประบบราชการครั้งใหญ่ได้เกิดขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมัยรัชกาลที่ 5 และต่อมาระบบราชการก็ได้มีการปฏิรูปมาอย่างต่อเนื่องจนมาถึงได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย และในปัจจุบันมีรัฐบาลหลายรัฐบาลได้พยายามทำการปฏิรูประบบราชการให้ประสบผลสำเร็จ เพราะเห็นว่าระบบราชการเป็นระบบใหญ่ที่สุดของประเทศ มีบุคลากรเป็นจำนวนมาก และมีการใช้จ่ายงบประมาณสูง และส่งผลกระทบให้การปฏิรูปการเมืองบรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมย์ของรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตามการปฏิรูประบบราชการที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าเป็นการดำเนินการปฏิรูประบบราชการของทางฝ่ายบริหารเท่านั้น ซึ่งมีกฎหมายปฏิรูประบบราชการ 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 รองรับอย่างเป็นรูปธรรม ในส่วนของฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งถือว่ามีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าฝ่ายบริหาร ในฐานะเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทย ใช้อำนาจในการตรากฎหมาย ควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร การให้ความเห็นชอบกิจการบ้านเมืองที่สำคัญ ๆ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและอื่น ๆ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ยังไม่ได้มีการปฏิรูปให้ก้าวทันกับการปฏิรูประบบราชการของฝ่ายบริหารและการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และกระแสโลกาภิวัฒน์

บทที่ 3

การปฏิรูประบบราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

1. อำนาจหน้าที่ของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมาธิการ องค์กรกลาง บริหารงานบุคคลฝ่ายรัฐสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติองค์ประกอบโครงสร้างของรัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาและรัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และบัญญัติให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา[17] ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ได้บัญญัติให้จัดตั้ง "สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร" ขึ้น เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของสภาผู้แทนราษฎรมีเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด[18] และข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2544 กำหนดว่า การประชุมรัฐสภาหมายถึง การประชุมร่วมกันของรัฐสภา และ**เลขาธิการรัฐสภา หมายถึง เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร**ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากประธานรัฐสภาให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขาธิการรัฐสภาในการประชุมรัฐสภา[19] ซึ่งโดยนัยตามกฎหมายและข้อบังคับการประชุมรัฐสภาดังกล่าว "สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร" จึงเปรียบเสมือนเป็นกลไกสนับสนุน

---

[17]รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย , อ้างแล้ว , มาตรา 90 ,มาตรา 91.

[18]กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2538, **พระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535**, หน้า 3

[19]กองการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2544, **ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2544**, หน้า 1

การทำงานด้านนิติบัญญัติ และการบริหารงานของรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎรตามอำนาจหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา ข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา) สรุปได้ดังนี้

1.1 อำนาจหน้าที่ของรัฐสภา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บัญญัติให้ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน[20]

1. การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
2. การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภา
3. การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช 2467
4. การรับทราบหรือการให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติ
5. การปรึกษาร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใหม่ กรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย และพระราชทานคืนมาหรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา
6. การมีมติให้รัฐสภาพิจารณาเรื่องอื่นในสมัยประชุมนิติบัญญัติได้
7. การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุม
8. การเปิดประชุมรัฐสภา
9. การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
10. การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต่อไป
11. การตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภา

---

[20]รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย , อ้างแล้ว , มาตรา 193.

12. การแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี

13. คณะรัฐมนตรีขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกรัฐสภา ในกรณีมีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน

14. การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม

15. การให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญา

16. การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

นอกจากนั้น ยังมีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรรัฐสภาระหว่างประเทศที่เป็นองค์กรถาวร อยู่หลายองค์การ ได้แก่ สหภาพรัฐสภา [Inter-Parliamentary Union (IPU)] สหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก [Asia-Pacific Parliamentarians' Union (APPU)] องค์การรัฐสภาอาเซียน [ASEAN Inter-Parliamentary Organization (AIPO)] และองค์การรัฐสภาภูมิภาค ตลอดจนสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครองของประชาชน และการเผยแพร่การปกครองระบอบประชาธิปไตย

1.2 อำนาจหน้าที่ของประธานและรองประธานรัฐสภา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บัญญัติให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภาได้ ให้ประธานวุฒิสภาทำหน้าที่ประธานรัฐสภาแทนประธานรัฐสภา มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ตามรัฐธรรมนูญนี้ และดำเนินกิจการของรัฐสภาในกรณีประชุมร่วมกันให้เป็นไปตามข้อบังคับ โดยต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ และรองประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ตามรัฐธรรมนูญและตามที่ประธานรัฐสภามอบหมาย[21]

---

[21]รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย , อ้างแล้ว , มาตรา 91 .

ในข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา พ.ศ. 2544 กำหนดให้ประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้[22]

1. เป็นประธานของที่ประชุมรัฐสภา
2. กำหนดการประชุมรัฐสภา
3. ควบคุมและดำเนินกิจการของรัฐสภา
4. รักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุมรัฐสภาตลอดถึงบริเวณของรัฐสภา
5. เป็นผู้แทนรัฐสภาในกิจการภายนอก
6. แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินการกิจการใด ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมของรัฐสภานี้
7. อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา

รองประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ช่วยประธานรัฐสภาในกิจการอันเป็นอำนาจและหน้าที่ของประธานรัฐสภา หรือปฏิบัติการตามที่ประธานรัฐสภามอบหมาย

เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภา หรือประธานรัฐสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานรัฐสภาเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา

1.3 อำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน 500 คน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 100 คน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 400 คน[23] ซึ่งตามรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ คือ อำนาจหน้าที่ในการตราพระราชบัญญัติ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และเลือกตั้งและให้ความเห็นชอบบุคคลดำรงตำแหน่งสำคัญตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

---

[22]ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2544 , อ้างแล้ว , ข้อ 5, ข้อ 6.

[27]รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย , อ้างแล้ว , มาตรา 98 .

อำนาจหน้าที่ในการตราพระราชบัญญัติ ได้แก่

1. การตราพระราชบัญญัติทั่วไป ตามมาตรา 169

2. การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 169

3. การตราพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน ตามมาตรา 169

4. การตราพระราชบัญญัติที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 50,000 คน เข้าชื่อเสนอ ตามมาตรา 170

5. การตราพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ตามมาตรา 179

6. การตราพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนเงินงบประมาณรายจ่าย ตามมาตรา 180

อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด ได้แก่

1. พระราชกำหนดทั่วไป ตามมาตรา 218

2. พระราชกำหนดเกี่ยวด้วยภาษีอากรหรือเงินตรา ตามมาตรา 220

อำนาจหน้าที่ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ได้แก่

1. การตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีเกี่ยวกับงานในหน้าที่[24] ได้แก่ กระทู้ถามทั่วไป ขอให้รัฐมนตรีตอบในที่ประชุมสภา หรือตอบในราชกิจจานุเบกษา[25]

2. การตั้งกระทู้ถามสดเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินเรื่องใดที่เป็นปัญหาที่สำคัญที่อยู่ในความสนใจของประชาชน เป็นเรื่องที่กระทบถึงประโยชน์ ของประเทศชาติหรือประชาชนหรือเป็นเรื่องเร่งด่วน[26] ได้แก่ กระทู้ถามสดถามรัฐมนตรีขอให้

---

[24]รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย , อ้างแล้ว , มาตรา 183 .

[25]กองการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2544, **ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2544 และข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ. 2542** กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร , ข้อ 146 , ข้อ 147 .

[26]รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย , อ้างแล้ว , มาตรา 184.

ตอบในที่ประชุมสภา ขอให้รัฐมนตรีตอบในที่ประชุมสภาในวันเดียวกันกับวันที่ยื่นกระทู้ถาม [27]

3. การเสนอญัตติต่าง ๆ เช่น

3.1 ญัตติการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ตามมาตรา 185

3.2 ญัตติการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล ตามมาตรา 186

3.3 ญัตติตั้งคณะกรรมาธิการสามัญ และคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติก่อนรับหลักการ ตามมาตรา 189

3.4 ญัตติตั้งคณะกรรมาธิการสามัญ และคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อพิจารณาและสอบสวนในเรื่องใด ๆ ตามมาตรา 189

3.5 ญัตติต่าง ๆ ที่เสนอในที่ประชุมสภาพิจารณาและมีมติในเรื่องใด ๆ ตามมาตรา 189

อำนาจหน้าที่ในการเลือกตั้งและให้ความเห็นชอบบุคคลดำรงตำแหน่งสำคัญตามรัฐธรรมนูญ เช่น

1. การเลือกตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา 191
2. การเลือกตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา 120
3. การให้ความเห็นชอบผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ตามมาตรา 202
4. การให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลตามกฎหมายต่าง ๆ

1.4 อำนาจหน้าที่ของประธาน และรองประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2544 กำหนดให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้[28]

---

[27] ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร , อ้างแล้ว , ข้อ 138 .

[28] ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร , อ้างแล้ว , ข้อ 8 , ข้อ 9.

1. เป็นประธานของที่ประชุมสภา

2. ควบคุมและดำเนินกิจการของสภา

3. รักษาความสงบเรียบร้อยในสภาตลอดจนถึงบริเวณของสภา

4. เป็นผู้แทนสภาในกิจการภายนอก

5. แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อกิจการสภา

6. อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

รองประธานสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจหน้าที่ช่วยประธานสภาในกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของประธานสภา หรือปฏิบัติการตามที่ประธานสภามอบหมาย

1.5 อำนาจหน้าที่ของผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บัญญัติให้มีผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจหน้าที่และมีภารกิจเป็นผู้นำของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองที่ไม่ได้ร่วมรัฐบาล เพื่อทำหน้าที่ในการตรากฎหมาย ควบคุมการทำงานของฝ่ายรัฐบาล ตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และข้อบังคับการประชุมสภา[29]

1.6 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมาธิการ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจเลือกบุคคลผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและมิได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งเป็นคณะกรรมาธิการสามัญและคณะกรรมาธิการวิสามัญ เพื่อกระทำกิจการ พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร แล้วรายงานต่อสภา[30]

---

[29]รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย , อ้างแล้ว , มาตรา 120 .

[30]รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย , อ้างแล้ว , มาตรา 189 , มาตรา 191.

คณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร กำหนดให้สภาตั้งคณะกรรมาธิการสามัญขึ้น 31 คณะ แต่ละคณะประกอบด้วย กรรมาธิการ จำนวน 17 คน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้[31]

1. คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบและปรับปรุงการดำเนินกิจการของสภาผู้แทนราษฎร คำร้องเรียน ตลอดจนข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการของสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งเรื่องใด ๆ ที่อยู่ในวงงานของสภาผู้แทนราษฎรและองค์กรรัฐสภาระหว่างประเทศ

2. คณะกรรมาธิการกิจการเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ รวมทั้งประสานงานกับองค์กรภายในประเทศต่างประเทศ ประชาคมนานาชาติที่เกี่ยวกับแนวทางความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ

3. คณะกรรมาธิการการกีฬา มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการกีฬาของชาติ รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการกีฬาของไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

4. คณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรกรรม การสหกรณ์ การพัฒนาการผลิตและการตลาด สินค้าเกษตรรวมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคการพัฒนาการเกษตร

5. คณะกรรมาธิการการคมนาคม มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการคมนาคมทั้งการจราจรทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ ทางอวกาศ การขนส่งมวลชน การขนส่งสินค้า และการพาณิชย์นาวี

---

[31]ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร , อ้างแล้ว, ข้อ 80.

6. คณะกรรมาธิการการคุ้มครองผู้บริโภค มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งปัญหาความเดือดร้อนของผู้บริโภค

7. คณะกรรมาธิการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเงิน การคลัง การธนาคาร ตลาดเงิน ตลาดทุน และสถาบันการเงินของประเทศ

8. คณะกรรมาธิการตรวจรายงานการประชุม มีอำนาจหน้าที่พิจารณาตรวจสอบรายงานการประชุมและพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการประชุมลับ

9. คณะกรรมาธิการการต่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการต่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สถานการณ์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นอันอาจจะส่งผลกระทบต่อการต่างประเทศ รวมทั้งภาพลักษณ์ของประเทศ

10. คณะกรรมธิการการตำรวจ มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวกับกิจการตำรวจ การปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย การป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ

11. คณะกรรมาธิการติดตามการบริหารงบประมาณ มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลในด้านงบประมาณ ติดตามและประเมินผล การรับ การใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

12. คณะกรรมาธิการติดตามการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

13. คณะกรรมาธิการติดตามผลการปฏิบัติตามมติของสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

14. คณะกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริม บำรุงรักษาและคุ้มครองสภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งศึกษาปัญหาการใช้ การป้องกัน การแก้ไข การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

15. คณะกรรมาธิการการทหาร มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการทหาร การป้องกันและรักษาความมั่นคงของประเทศ

16. คณะกรรมาธิการการท่องเที่ยว มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และการแก้ไขปัญหาอุปสรรค รวมทั้งพัฒนาการท่องเที่ยว

17. คณะกรรมาธิการการปกครอง มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน การพัฒนาระบบราชการและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

18. คณะกรรมาธิการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการและมาตรการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ

19. คณะกรรมาธิการการพลังงาน มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหาร การส่งเสริมพัฒนา การจัดหา การใช้ การอนุรักษ์พลังงาน และผลกระทบจากการจัดหาและการใช้พลังงาน

20. คณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและเผยแพร่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แผนพัฒนาการเมือง รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

21. คณะกรรมาธิการการพัฒนาเศรษฐกิจ มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับผลกระทบต่อการเศรษฐกิจของชาติ ของธุรกิจภาคเอกชน ประชาชน สถานการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศ และเศรษฐกิจของภูมิ

ภาคต่าง ๆ ในสังคมโลกที่อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทย รวมทั้งนโยบายและแผนการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐ

22. คณะกรรมาธิการการพาณิชย์ มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการค้า การส่งออก ดุลการค้า ลิขสิทธิ์ ตราสารทะเบียน รวมทั้งทรัพย์สินทางปัญญา

23. คณะกรรมาธิการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม และสิทธิมนุษยชน

24. คณะกรรมาธิการการแรงงาน มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการแรงงานในประเทศ และแรงงานไทยในต่างประเทศ

25. คณะกรรมาธิการการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

26. คณะกรรมาธิการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการอุปถัมภ์และคุ้มครองศาสนา การอนุรักษ์ศิลปะ การรักษาประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน และเอกลักษณ์ไทย

27. คณะกรรมาธิการการศึกษา มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาของชาติ

28. คณะกรรมาธิการการสวัสดิการสังคม มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการติดตามนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การให้สวัสดิการ การประกันสังคม การป้องกันอุบัติภัย การสงเคราะห์ดูแลฟื้นฟู ผู้พิการ ผู้ทุพลภาพ ผู้ยากไร้ในเมืองและชนบท และผู้ด้อยโอกาสในสังคม

29. คณะกรรมาธิการการสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการสาธารณสุข การรักษาพยาบาล การส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพอนามัยของประชาชนและชุมชน

30. คณะกรรมธิการการสื่อสารและโทรคมนาคม มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมการสื่อสาร สารสนเทศและโทรคมนาคม

31. คณะกรรมาธิการการอุตสาหกรรม มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรม รวมทั้งศึกษาผลกระทบอันเกิดจากอุตสาหกรรม

คณะกรรมาธิการวิสามัญ สภาผู้แทนราษฎร อาจตั้งบุคคลผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและมิได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งเป็นคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระก่อนรับหลักการหรือในวาระที่ 2 หรือเพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร แล้วรายงานต่อสภา[32]

คณะกรรมาธิการร่วมกัน ตามรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดว่าร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีระบุไว้ในนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภาว่าจำเป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดินหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใด หากสภาผู้แทนราษฎรมีมติไม่ให้ความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ คณะรัฐมนตรีอาจขอให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อมีมติอีกครั้งหนึ่ง หากรัฐสภามีมติเห็นชอบในตัวบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกของแต่ละสภามีจำนวนเท่ากันตามที่คณะรัฐมนตรีเสนอประกอบเป็นคณะกรรมาธิการร่วมกัน เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น แล้วให้รายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อรัฐสภาเพื่อให้ความเห็นชอบ และในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหากวุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมและถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติม ก็ให้

---

[32]รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย , อ้างแล้ว , มาตรา 189.

แต่ละสภาตั้งบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาแห่งนั้น ๆ มีจำนวนเท่ากันตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนดประกอบเป็นคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว แล้วให้รายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อทั้งสองสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป[33] นอกจากนี้ ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาอาจตั้งคณะกรรมาธิการจากผู้ซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกรัฐสภากระทำกิจการเพื่อพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ตามที่สภามอบหมายได้[34]

1.7 องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของฝ่ายรัฐสภา

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา หรือ เรียกชื่อย่อว่า ก.ร. เป็นองค์กรบริหารงานบุคคลสูงสุดของข้าราชการฝ่ายรัฐสภาเป็นการเฉพาะ (ซึ่งเปรียบได้กับองค์กร กลางบริหารงานบุคคลสูงสุดของข้าราชการฝ่ายพลเรือนของฝ่ายบริหาร ที่เรียกว่า ก.พ.) โดยกฎหมายได้บัญญัติองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) ไว้ดังนี้

องค์ประกอบของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.)

คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) ประกอบด้วย ประธานรัฐสภาเป็นประธานกรรมการ รองประธานรัฐสภาเป็นรองประธานกรรมการ เลขาธิการ ก.พ. เลขาธิการวุฒิสภา เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐสภาเลือกมีจำนวนไม่เกินแปดคนเป็นกรรมการ ในกรณีที่มีสองสภาให้แต่ละสภาเลือกสภาละไม่เกินสี่คน

และให้ประธานรัฐสภาแต่งตั้งเลขาธิการวุฒิสภาหรือเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรคนใดคนหนึ่งเป็น เลขานุการ ก.ร.[35]

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.)

คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) นอกจากอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 ก.ร. ยังมีอำนาจ

---

[33]รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย , อ้างแล้ว , มาตรา 173 และมาตรา 175 (3).

[34]ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2544, อ้างแล้ว, ข้อ 74.

[35]พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา , อ้างแล้ว , มาตรา 6.

หน้าที่ ดังต่อไปนี้ด้วย คือ[36] ควบคุมดูแลให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ตีความและวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้พระราชบัญญัติ ออกกฎ ก.ร. หรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ รักษาทะเบียนประวัติข้าราชการฝ่ายรัฐสภา และควบคุมเกษียณอายุของข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และให้คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) มีอำนาจตั้งอนุกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรียกโดยย่อว่า "อ.ก.ร." เพื่อทำการใด ๆ แทนได้ ซึ่งปัจจุบัน ก.ร. ได้มีมติตั้ง อ.ก.ร. ตามประกาศฯ ลงวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 ขึ้น 4 คณะ คือ

(1) อ.ก.ร. ระบบงานและอัตรากำลัง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดโครงสร้าง การจัดระบบงาน การกำหนดสายงาน การกำหนดตำแหน่ง มาตรฐานการกำหนดตำแหน่งและการใช้ตำแหน่ง การกำหนดคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งและการสร้างทางก้าวหน้าในสายงานต่าง ๆ ปรับปรุงโครงสร้าง ระบบงานและอัตรากำลัง

(2) อ.ก.ร. สรรหา พัฒนาและส่งเสริมสมรรถภาพข้าราชการ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสรรหาบุคคล การบรรจุและแต่งตั้ง การเลื่อนตำแหน่ง การประเมินบุคคลในสายงานต่าง ๆ การพัฒนาและส่งเสริมสมรรถภาพของข้าราชการ

(3) อ.ก.ร. กฎหมายและระเบียบ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านระเบียบและกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบฝ่ายรัฐสภาและการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ กฎ ระเบียบ หรือแนวทางการปฏิบัติในการเสริมสร้างวินัย การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ การดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ การร้องทุกข์และการออกจากราชการ

(4) อ.ก.ร. ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานราชการของรัฐสภา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของข้าราชการรัฐสภาสามัญ ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาในการจัดทำข้อเสนอการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผล จัดทำข้อตกลงผลงานและประเมินผลสัมฤทธิ์ของงาน ตลอดจนให้ความเห็นชอบการจัดสรรเงินรางวัลประจำปี

---

[36]พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา , อ้างแล้ว , มาตรา 13.

1.8 หน้าที่ของเลขาธิการรัฐสภาและรองเลขาธิการรัฐสภา

ข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา พ.ศ. 2544 กำหนดให้เลขาธิการรัฐสภามีหน้าที่ ดังต่อไปนี้[37]

1. นัดประชุมคณะกรรมาธิการครั้งแรก

2. เชิญผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมคณะกรรมาธิการเข้าปฏิบัติหน้าที่

3. ช่วยประธานในการควบคุมการนับคะแนนเสียง

4. จัดทำรายงานการประชุมรัฐสภาและบันทึกการออกเสียงลงคะแนน

5. ยืนยันมติของรัฐสภาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง

6. รักษาสรรพเอกสารและโสตทัศนวัสดุ

7. ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานรัฐสภากำหนด

8. ปฏิบัติการตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา

9. ปฏิบัติการอื่นตามที่ประธานรัฐสภามอบหมาย

รองเลขาธิการรัฐสภามีหน้าที่ช่วยเลขาธิการรัฐสภาในกิจการอันเป็นหน้าที่ของเลขาธิการรัฐสภา หรือปฏิบัติการตามที่เลขาธิการรัฐสภามอบหมาย

เมื่อไม่มีเลขาธิการสภารัฐสภา หรือเลขาธิการรัฐสภาไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองเลขาธิการรัฐสภาเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเลขาธิการรัฐสภา

1.9 หน้าที่ของเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2544 กำหนดให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้[38]

1. นัดประชุมคณะกรรมาธิการครั้งแรก

2. เชิญผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมสภาและที่ประชุมคณะกรรมาธิการเข้าปฏิบัติหน้าที่

3. ช่วยประธานในการควบคุมการนับคะแนนเสียง

---

[37] ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา , อ้างแล้ว , ข้อ 7.

[38] ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร , อ้างแล้ว , ข้อ 10.

4. จัดทำรายงานการประชุมสภาและบันทึกการออกเสียงลงคะแนน

5. ยืนยันมติของสภาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง

6.รักษาสรรพเอกสารและโสตทัศนวัสดุของสภา

7. ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

8. ปฏิบัติการตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมสภา

9. ปฏิบัติการอื่นตามที่ประธานสภามอบหมาย

2. ความเป็นมาในอดีตของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นับจากการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของการเมืองการปกครองของประเทศไทยเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา มีผู้แทนราษฎรชั่วคราวชุดแรก จำนวน 70 คน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจาก " คณะราษฎร " สภาผู้แทนราษฎรได้ทำการประชุมกันเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ในการประชุมสภาครั้งแรกมหาอำมาตย์เอกเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้ขออนุมัติต่อที่ประชุมให้หลวงประดิษฐ์ มนูธรรม ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อปฏิบัติงานราชการประจำของสภาผู้แทนราษฎร จึงถือว่าสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สถาปนาขึ้นในวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2475

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ระยะเริ่มแรกนั้นยังไม่มีกฎหมายจัดตั้งมารองรับ และไม่มีงบประมาณและสถานที่ทำการเป็นของตนเอง เจ้าหน้าที่ของสำนักงานในขณะนั้นมีอยู่ทั้งหมด 7 คน ทำงานโดยไม่ได้รับเงินเดือน แต่ทางราชการได้จัดเลี้ยงอาหารให้แก่เจ้าหน้าที่ทุกมื้อเท่านั้น

ต่อมาเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2476 รัฐบาลได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งกระทรวงและกรมแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้กิจการฝ่ายธุรการของสภาผู้แทนราษฎรดำเนินไปโดยสมบูรณ์ โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำขึ้นหน่วยหนึ่ง มีฐานะเป็นกรมขึ้นต่อสภาผู้แทนราษฎร เรียกว่า " กรมเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร " ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบ

และให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2476 และในปีเดียวกันมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2476 และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2476 ซึ่งในพระราชบัญญัติดังกล่าวได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงชื่อของ " กรมเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร " เป็น " สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร"และได้จัดวางระเบียบราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยประกาศเป็นพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 กอง คือ สำนักงานเลขานุการ กองปฏิคม และกองบรรณารักษ์และกรรมาธิการ

ในปี พ.ศ. 2484 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2484 โดยได้ยกฐานะสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรขึ้นเป็นทบวงการเมืองและให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจการฝ่ายธุรการของสภาผู้แทนราษฎร และได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาจัดระเบียบราชการในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัยและเพื่อให้การปฏิบัติราชการดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยแบ่งส่วนราชการ ออกเป็น 2 กอง คือ สำนักงานเลขานุการและกองกรรมาธิการ

เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489 กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยพฤฒสภา (สภาสูง) และสภาผู้แทน สมาชิกของพฤฒสภานั้นประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งทางอ้อม ขณะที่สภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งของประชาชน จึงทำให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเดิมแยกออกเป็น 2 สำนักงาน คือ " สำนักงานเลขาธิการพฤฒสภา " และ " สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทน " การดำเนินงานฝ่ายธุรการของสำนักงานทั้งสองแยกออกต่างหากจากกันตามแบบรัฐสภาของต่างประเทศที่ใช้ระบบสองสภา ในกรณีที่มีการประชุมร่วมกันระหว่างพฤฒสภาและสภาผู้แทนหรือที่เรียกว่า ประชุมรัฐสภานั้น งานฝ่ายธุรการที่เกี่ยวกับการประชุมรัฐสภา เช่น การจัดระเบียบวาระ การแจกระเบียบวาระ การจดรายงานการประชุม ตลอดถึงการยืนยันมติ และกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประชุมรัฐสภาเป็นหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนทั้งสิ้น และการทำหน้าที่ในที่ประชุมรัฐสภาเลขาธิการสภาของทั้งสองสภาต้องทำหน้าที่ในที่ประชุมร่วมกัน

ในปี พ.ศ. 2490 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2490 จัดตั้งสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาขึ้น มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับกิจการฝ่ายธุรการของพฤฒสภาและสภาผู้แทน โดยให้โอนข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการพฤฒสภาและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนไปเป็นของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา เพื่อให้งานธุรการของทั้งสองสภาดำเนินไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และมีเอกภาพยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้มีการตราพระราชกฤษฎีกาจัดระเบียบราชการในสำนักงานเลขาธิการ รัฐสภาขึ้นใหม่ โดยแบ่งส่วนราชการ ออกเป็น 3 กอง คือ กองกลาง กองการประชุม และกองกรรมาธิการ ซึ่งในแต่ละกองได้แบ่งหน้าที่เป็นแผนก โดยกองกลางมี 5 แผนก กองการประชุม มี 3 แผนก และกองกรรมาธิการ มี 2 แผนก

ภายหลังรัฐประหารและยกเลิกรัฐธรรมนูญ 2489 เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490 ได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2491 ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติให้สำนักงานเลขาธิการรัฐสภามีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจการฝ่ายธุรการของวุฒิสภาและสภาผู้แทนขึ้นต่อวุฒิสภาและสภาผู้แทนอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทนโดยตรง พร้อมกันนี้ก็ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการในสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา พ.ศ. 2491 ซึ่งสาระสำคัญของพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ได้เปลี่ยนชื่อแผนกตำรวจสภาเป็นแผนกตำรวจรัฐสภา

ในปี พ.ศ. 2494 ได้มีการปรับปรุงหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาอีกครั้ง โดยพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา พ.ศ. 2494 กำหนดให้ประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้ โดยมีการแบ่งส่วนราชการของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาเพิ่มแผนกในกองต่าง ๆ ขึ้นใหม่หลายแผนกคือ กองกลาง มี 6 แผนก กองการประชุมมี 4 แผนก และกองกรรมาธิการ มี 3 แผนก

ต่อมาเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2494 เกิดการรัฐประหาร คณะรัฐประหารได้นำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 กลับมาใช้ใหม่ รัฐสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นระบบสภาเดียวคือ สภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น ชื่อของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา จึงเปลี่ยนมาเป็น “ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร “ อีกครั้งหนึ่ง โดยบทบัญญัติของพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2494

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจการฝ่ายธุรการของสภาผู้แทนราษฎรขึ้นต่อสภาผู้แทนราษฎร โดยมีประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด และต่อมามีการปรับปรุงส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2496 ซึ่งมีสาระสำคัญเพียงเปลี่ยนชื่อแผนกตำรวจรัฐสภามาเป็นแผนกตำรวจสภาผู้แทนราษฎร

ในปี พ.ศ. 2501 เกิดรัฐประหารขึ้น โดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นหัวหน้า ได้ทำการยึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2501 ได้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 แก้ไขเพิ่มเติม 2495 และประกาศใช้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พ.ศ. 2501 ตามธรรมนูญฉบับนี้ รัฐสภา คือ สภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งนอกจากจะทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ยังทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติอีกด้วย ฉะนั้น เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงทำหน้าที่เป็นฝ่ายธุรการให้กับสภาร่างรัฐธรรมนูญและรัฐสภาที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติด้วย ทำให้ปริมาณงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้น และเกิดความไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงานของส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้นจึงมีการปรับปรุงส่วนราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้ง โดยมีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2503 กำหนดให้มีกองกลาง มี 5 แผนก กองการประชุม มี 4 แผนก กองกรรมาธิการ มี 2 แผนก และกองปฏิคมและสถานที่ มี 4 แผนก

ต่อมาในปี พ.ศ. 2511 สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ร่างรัฐธรรมนูญเสร็จและประกาศใช้เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2511 รัฐสภาตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดประกอบด้วย วุฒิสภาและสภาผู้แทน และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา นอกจากนี้ได้ปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกัน เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และในวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2512 ได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาให้แบ่งส่วนราชการดังนี้ กองกลาง มี 5 แผนก กองการประชุม มี 4 แผนก กองกรรมาธิการ มี 4 แผนก และกองปฏิคมและสถานที่ มี 4 แผนก ซึ่งข้าราชการในส่วนราชการสังกัดรัฐสภาเป็นข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

เมื่อได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับข้าราชการฝ่ายรัฐสภาให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา พ.ศ. 2517 ได้กำหนดส่วนราชการของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ประกอบด้วย กองกลาง กองคลังและพัสดุ กองการประชุม กองกรรมาธิการ กองวิเทศสัมพันธ์ กองการประชาสัมพันธ์ กองสถานที่ กองการพิมพ์ ศูนย์บริการเอกสารและค้นคว้า ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมายเพื่อรองรับอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาที่มากขึ้น และมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปหลายด้านตามลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา เช่น งานธุรการของสมาชิกรัฐสภา งานของคณะกรรมาธิการชุดต่าง ๆ งานของประธานและรองประธานสภา งานเกี่ยวกับการจัดการให้เป็นไปตามระเบียบวิธีการของรัฐสภา อันได้แก่ การจัดการประชุมสภาการจัดทำรายงาน การประชุมสภา การบริการให้ประชาชน ในการเข้าฟังการประชุมสภา นอกจากนี้ ยังรวมไปถึงการให้บริการด้านวิชาการ เช่น การบริการห้องสมุด การบริการค้นคว้าข้อมูล ข้อเท็จจริง สถิติ การวิเคราะห์ วิจัย การบริการร่างพระราชบัญญัติ ร่างกระทู้ถาม ร่างญัตติ เป็นต้น ตลอดถึงงานของข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง งานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและงานประสานงานทางการเมืองกับฝ่ายบริหาร

ต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรสังกัดรัฐสภามีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของสภาผู้แทนราษฎร มีเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และจะให้มีรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือมีทั้งตำแหน่งรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติราชการก็ได้ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่ตามเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำหนดหรือมอบหมาย ข้าราชการพลเรือนสามัญในสังกัดสำนักงานเลขาธิการรัฐสภามีฐานะเปลี่ยนไปเป็น ข้าราชการรัฐสภาสามัญ คือ บุคคลซึ่งรับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณ หมวดเงินเดือนในส่วนราชการสังกัดรัฐสภาและกำหนดให้มีคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) มีอำนาจหน้าที่ตามที่

กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ เช่น ตีความและวินิจฉัยปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้พระราชบัญญัติ ออกกฎ ก.ร. หรือระเบียบต่าง ๆ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ รักษาทะเบียนประวัติข้าราชการรัฐสภา และควบคุมการเกษียณอายุของข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เป็นต้น ข้าราชการฝ่ายรัฐสภามี 2 ประเภท คือ ข้าราชการรัฐสภาสามัญ และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง

3.ข้าราชการรัฐสภาในปัจจุบัน

3.1 ข้าราชการรัฐสภาสามัญ

3.1.1 ความหมายของข้าราชการรัฐสภาสามัญ

ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ได้แก่ ผู้ซึ่งรับราชการในตำแหน่งประจำโดยได้รับเงินเดือนในอัตราสามัญ และได้รับแต่งตั้งตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 3 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518

คุณสมบัติทั่วไปของผู้ที่เข้ารับราชการ เป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญ

ผู้ที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญ ต้องมีคุณสมบัติทั่วไปดังนี้

1. มีสัญชาติไทย

2. อายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี

3. เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย ตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ

4. ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง

5. ไม่เป็นผู้มีกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ไร้ความสามารถจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือเป็นโรคตามที่กำหนดในกฎ ก.ร.

6. ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งให้พักราชการ หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ตามกฎหมายว่าด้วย ระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา หรือตามกฎหมายอื่น

7. ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี

8. ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

9. ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

10. ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก จากรัฐวิสาหกิจ

11. ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษปลดออก เพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา หรือตามกฎหมายอื่นไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก เพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภาหรือกฎหมายอื่น

3.1.2 การบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการรัฐสภาสามัญ

1. การบรรจุและแต่งตั้งตำแหน่งนักบริหาร ระดับ 10 และระดับ 11 ให้ประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณีด้วย ความเห็นชอบของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ส่วนตำแหน่งที่ปรึกษาด้านต่าง ๆ ระดับ 10 และระดับ 11 จะต้องส่งผลงานให้ ก.ร. พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน

2. การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักบริหาร ระดับ 9 ให้ประธาน รัฐสภา ประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง ส่วนที่ปรึกษาด้านต่าง ๆ ระดับ 9 จะต้องส่งผลงานให้ ก.ร. พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน

3. การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 8 ลงมาให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง ซึ่งอาจแยกเป็นตำแหน่งประเภทต่าง ๆ คือ ตำแหน่งในสายงานบริหาร และตำแหน่งในสายงานปฏิบัติการ

3.1 ตำแหน่งในสายงานบริหาร ได้แก่ ตำแหน่งผู้อวยการกอง หรือหน่วยงานเทียบเท่ากอง (เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ระดับ 8) หัวหน้าฝ่าย ระดับ 7 (เช่น เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป นิติกร วิทยากร บุคลากร เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน และเจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ เป็นต้น) และหัวหน้างาน ระดับ 5 และระดับ 6

3.2 ตำแหน่งในสายงานปฏิบัติการ ได้แก่ สายงานที่เริ่มต้นตั้งแต่ระดับ 1 –3/4 และระดับ 2-4 เช่น ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ ระดับ 1-3 เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ระดับ 1-4 เจ้าพนักงานธุรการ ระดับ 2-4 เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ 5 และตำแหน่งสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ 3 เช่น นิติกร ระดับ3-5 นิติกร ระดับ 3-5/6 วิทยากร ระดับ 3-5 วิทยากร ระดับ 3-5/6 บุคลากร ระดับ 3-5บุคลากร ระดับ 3-5/6 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์

นโยบายและแผน ระดับ 3-5 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับ 3-5/6 เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ ระดับ 3-5 และเจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ ระดับ 3-5/6 เป็นต้น

3.1.3 การพ้นจากตำแหน่ง

ข้าราชการรัฐสภาสามัญออกจากราชการเมื่อ

1. ตาย
2. พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
3. ได้รับอนุญาตให้ลาออกหรือลาออก
4. ถูกสั่งให้ออก
5. ถูกลงโทษไล่ออก หรือปลดออก

3.2 ข้าราชการฝ่ายการเมือง

ความหมายของข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง

ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง ได้แก่ ผู้ซึ่งรับราชการในตำแหน่งการเมืองของรัฐสภา โดยได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง โดยมีตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ที่ปรึกษาประธานรัฐสภา
2. ที่ปรึกษารองประธานรัฐสภา
3. ที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา
4. ที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร
5. ที่ปรึกษารองประธานวุฒิสภา
6. ที่ปรึกษารองประธานสภาผู้แทนราษฎร
7. เลขานุการประธานรัฐสภา
8. เลขานุการรองประธานรัฐสภา
9. เลขานุการประธานวุฒิสภา
10. เลขานุการประธานสภาผู้แทนราษฎร
11. เลขานุการรองประธานวุฒิสภา
12. เลขานุการรองประธานสภาผู้แทนราษฎร

13. เลขานุการผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

3.2.1 คุณสมบัติทั่วไปของข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง

1. มีสัญชาติไทย

2. มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี

3. เป็นผู้เสื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ

4. ไม่เป็นผู้มีกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ไร้ความสามารถ จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคตามที่กำหนดในกฎ ก.ร.

5. ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งให้พักราชการ หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา หรือตามกฎหมายอื่น

6. ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี

7. ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

8. ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

9. ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษ ให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากรัฐวิสาหกิจ

10. ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษปลดออก เพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภาหรือตามกฎหมายอื่น

11. ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออกเพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา หรือตามกฎหมายอื่น

12. ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

3.2.2 การแต่งตั้งข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง

ประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี จะเป็นผู้แต่งตั้งบุคคลตามที่เห็นสมควรและมีคุณสมบัติทั่วไปของข้าราชการ รัฐสภาฝ่ายการเมืองเป็นข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง

3.2.3 การพ้นจากตำแหน่ง

ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองจะพ้นจากตำแหน่ง ในกรณีดังต่อไปนี้

1. ตาย

2. ลาออก

3. ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง ตำแหน่งที่ปรึกษาประธานรัฐสภา ที่ปรึกษา รองประธานรัฐสภา ที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา ที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร ที่ปรึกษารองประธานวุฒิสภา ที่ปรึกษารองประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้แต่งตั้งสั่งให้พ้นจากตำแหน่งหรือผู้แต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งหรือเมื่อรัฐสภาสิ้นอายุหรือถูกยุบ

4. ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง ตำแหน่งเลขานุการประธานรัฐสภา เลขานุการรองประธานรัฐสภา เลขานุการประธานวุฒิสภา เลขานุการประธานสภาผู้แทนราษฎร เลขานุการรองประธาน

ในปี พ.ศ. 2534 คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ได้ทำการยึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 และได้มีการประกาศธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2534 ซึ่งกำหนดให้มีสภานิติบัญญัติแห่งชาติและได้ประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติขึ้น จำนวน 292 คน ทำหน้าที่จัดทำรัฐธรรมนูญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติและพิจารณาอนุมัติพระราชกำหนดซึ่งเสนอโดยคณะรัฐมนตรี โดยสมาชิกจะเสนอร่างพระราชบัญญัติไม่ได้ นอกจากนี้อำนาจหน้าที่ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถามหรือการเปิดอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล ก็จะกระทำไม่ได้เช่นกัน และกำหนดให้มีสภารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ประกอบด้วยบุคคลในคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ส่วนคณะรัฐมนตรีก็กำหนดให้พระมหากษัตริย์ ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีตามคำกราบบังคมทูลของประธานสภา รสช. และรัฐมนตรีตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกราบบังคมทูลเพื่อบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งในช่วงนี้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรก็ทำหน้าที่ด้านธุรการให้กับสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาเห็นชอบและได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2534 กำหนดให้รัฐสภา ประกอบด้วย สมาชิกวุฒิสภา จำนวน 270 คน มาจาการแต่งตั้ง มีวาระคราวละ 6 ปี เมื่อครบ 3 ปี ต้องพ้นตำแหน่งครึ่งหนึ่งโดยวิธีจับสลาก แต่ในวาระแรกให้ประธานสภา รสช. เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาโดยให้อยู่ในวาระ

4 ปี และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน 360 คน ซึ่งราษฎรเลือกตั้ง มีวาระคราวละ 4 ปี

ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 รวม 4 ฉบับ มีสาระสำคัญให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภาประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา ให้วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรสามารถพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ได้ในสมัยประชุมสามัญประจำปี สมัยที่สอง เช่นเดียวกับสมัยประชุมสามัญประจำปีสมัยที่หนึ่ง ตัดบทบัญญัติที่ให้สมาชิกวุฒิสภาเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริง ตัดบทบัญญัติที่ให้สมาชิกวุฒิสภามีสิทธิเช่นเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีและในการพิจารณาร่างพระราชกำหนด และกำหนดให้นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในส่วนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาได้พิจารณาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และข้าราชการฝ่ายรัฐสภาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับข้าราชการประเภทอื่น ๆ และได้นำเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยคณะรัฐมนตรีได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภารัฐสภา ครั้งที่ 15/2535 วันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2535 ที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับโดยยังคงให้มีสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาไว้เช่นเดิมไม่เปลี่ยนแปลงแต่ในการพิจารณาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอให้มีการพิจารณาปรับปรุงส่วนราชการสังกัดรัฐสภาโดยได้กำหนดให้มีสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแทนสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ข้อเสนอนี้ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมาธิการการบริหารและการยุติธรรมและได้เสนอรายงานผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภาในคราวประชุม ครั้งที่ 17/2535 วันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2535 ที่ประชุมได้ลงมติในวาระที่ 3 เห็นชอบให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ สาระสำคัญของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ

ฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2535) และพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535) ที่ได้มีการปรับปรุงใหม่นั้นมีข้อสรุปในหลักสาระสำคัญบางประการดังนี้

1. ให้มีส่วนราชการรัฐสภา คือ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ส่วนราชการเหล่านี้มีฐานะเทียบเท่ากรม และเป็นนิติบุคคล สำหรับส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น หากจะจัดตั้งขึ้นก็ต้องทำเป็นพระราชบัญญัติ

2. ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาและบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 มาเป็นของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ตามที่ ก.ร. กำหนดแล้วแต่กรณี ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 มาเป็นของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ตามที่ ก.ร. กำหนดแล้วแต่กรณี โดยกำหนดให้มีการดำเนินการ ดังนี้

1. แบ่งส่วนราชการภายในและกำหนดสถานที่ทำงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

2. จัดอัตรากำลังคนของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

3. จัดแบ่งบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ต่อมาในคราวประชุมคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) ครั้งที่ 5/2535 วันศุกร์ที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2535 ครั้งที่ 6/2535 วันพุธที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2535 และครั้งที่ 7/2535 วันศุกร์ที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2535 ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบในการแบ่ง

ส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ตามโครงสร้างที่กำหนด โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2535 ดังนี้

1. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีการแบ่งส่วนราชการภายใน ประกอบด้วย งานที่ขึ้นตรงต่อเลขาธิการวุฒิสภา 2 งาน คือ งานที่ปรึกษากฎหมายและงานตรวจสอบภายใน และส่วนราชการระดับกอง คือ สำนักงานประธานวุฒิสภา กองกลาง กองคลังและพัสดุ กองสถานที่ กองการพิมพ์ กองการประชาสัมพันธ์ กองวิเทศสัมพันธ์ กองการประชุม กองกรรมาธิการ และศูนย์บริการข้อมูลและกฎหมาย

2. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีการแบ่งส่วนราชการภายในประกอบด้วย งานที่ขึ้นตรงต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2 งาน งานที่ปรึกษากฎหมายและงานตรวจสอบภายใน และส่วนราชการระดับกอง คือ สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขานุการ ก.ร. กองกลาง กองคลังและพัสดุ กองสถานที่ กองการพิมพ์ กองการประชาสัมพันธ์ กองวิเทศสัมพันธ์ กองการประชุม กองกรรมาธิการ ศูนย์ชวเลขและพิมพ์ดีด และสำนักบริการข้อมูลและกฎหมาย (ซึ่งประกอบด้วย หอสมุดรัฐสภา ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย ศูนย์คอมพิวเตอร์) และภายหลังได้มีคำสั่งยุบสำนักบริการข้อมูลและกฎหมาย โดยยังคงให้มีหอสมุดรัฐสภา (ส่วนราชการระดับสำนัก) ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย และศูนย์คอมพิวเตอร์

ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) ได้มีการประชุมครั้งที่ 11/2537 ในวันจันทร์ที่ 21 พฤศจิกายน 2537 ที่ประชุมเห็นชอบให้มีการปรับปรุงส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อความเหมาะและให้สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยยุบกองวิเทศสัมพันธ์และกำหนดขึ้นใหม่เป็นกององค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ กองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ยุบกองกรรมาธิการและกำหนดขึ้นใหม่เป็นกองกรรมาธิการ 1 และกองกรรมาธิการ 2 เพิ่มสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาเป็นหน่วยงานระดับกอง เพิ่มงานระดับฝ่ายในสังกัดศูนย์ชวเลขและพิมพ์ดีด กองการประชาสัมพันธ์ คือ ฝ่ายจดรายงานการประชุมที่ 4 และฝ่ายจดรายงานการประชุมที่ 5 เปลี่ยนชื่อฝ่ายสารสนเทศในสังกัดกองการประชาสัมพันธ์เป็นฝ่ายสารนิเทศ

และแก้ไขเพิ่มเติมหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานระดับฝ่ายในสังกัดศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2538 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 เป็นฉบับที่ 5 มีสาระสำคัญกำหนดโครงสร้างของวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรขึ้นใหม่ โดยกำหนดให้วุฒิสภามีสมาชิกมาจากการแต่งตั้งมีจำนวนสองในสามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและมีวาระคราวละ 4 ปี และสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งราษฎรเลือกตั้งโดยคำนวณตามเกณฑ์ราษฎรแต่ละจังหวัดหนึ่งแสนห้าหมื่นคนต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน เศษของหนึ่งแสนห้าหมื่นคนถ้าถึงเจ็ดหมื่นห้าพันคนหรือมากกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งแสนห้าหมื่น และมีวาระคราวละ 4 ปี และในปี พ.ศ. 2538 นี้เอง ได้มีแนวคิดในการจัดตั้งสถาบันพระปกเกล้าขึ้น เนื่องในโอกาสครบรอบ 100 ปี วันพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษาอบรมข้าราชการและบุคคลที่มีหน้าทีเกี่ยวข้องกับงานฝ่ายนิติบัญญัติตลอดจนประชาชนทั่วไปให้มีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยและกระบวนการนิติบัญญัติ ในที่สุดได้มีการจัดตั้งสถาบันพระปกเกล้าขึ้นในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่จัดฝึกอบรมและสัมมนา ตลอดจนเผยแพร่ความรู้ด้านการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน[39]

ในปี พ.ศ. 2539 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2539 ได้บัญญัติให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้น ประกอบด้วย สมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งจากรัฐสภาจำนวนเก้าสิบเก้าคน มีหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทั้งฉบับ และต่อมาได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2540

ในการปฏิรูปการเมืองตามเจตนารมย์ของรัฐธรรมนูญนั้น ได้เน้นถึงระบบราชการซึ่งเป็นรากฐานสำคัญที่จะต้องทำการปฏิรูปควบคู่พร้อมกันไปด้วย จึงได้ให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบราชการไทย ดังเห็นได้จากความในรัฐธรรมนูญ

---

[39]สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, **สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา**, (กรุงเทพมหานคร : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร , 2542) , หน้า 3- 26 .

มาตรา 70 ได้บัญญัติว่า "บุคคลที่เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวก และให้บริการประชาชน" และในมาตรา 75 ได้บัญญัติไว้ว่า "รัฐต้องจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน" เป็นข้อกำหนดที่สะท้อนถึงความจำเป็นและความสำคัญที่รัฐบาล ผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในทุกภาคส่วนของสังคมต้องให้ความสนใจและร่วมมือกันในการปฏิรูปและจัดระบบราชการให้เป็นไปตามเจตนารมย์ของรัฐธรรมนูญ และเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน

ในปี พ.ศ. 2541 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้า ซึ่งมีผลให้สถาบันพระปกเกล้าเป็นหน่วยงานอิสระมีฐานะนิติบุคคลอยู่ในกำกับดูแลของประธานรัฐสภา และบริหารงานโดยคณะกรรมการ 3 คณะ ได้แก่ สภาสถาบันพระปกเกล้า คณะกรรมการบริหารสถาบันพระปกเกล้า และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสถาบันพระปกเกล้า จึงมีผลทำให้สถาบันพระปกเกล้าแยกออกจากส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร[40]

ต่อมาในปี พ.ศ. 2542 คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) ได้มีการประชุมครั้งที่ 8/2542 เมื่อวันจันทร์ที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2542 เห็นชอบให้จัดตั้งโครงการพัฒนาบุคลากรของรัฐสภาในสังกัดสำนักงานเลขานุการ ก.ร. ทำหน้าที่ฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และต่อมาได้มีประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2542 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 ให้แบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นดังนี้

---

[40]สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร , อ้างแล้ว, หน้า 25 - 26 .

4. โครงสร้างของสำนักงานฯ ก่อนการปฏิรูป

4.1 ส่วนราชการและหน้าที่ความรับผิดชอบก่อนการปฏิรูป

ประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2542 ให้แบ่งส่วนราชการภายในและหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ออกเป็น 17 หน่วยงานและ 2 งาน ดังต่อไปนี้[41]

4.1.1 งานที่ปรึกษากฎหมาย มีหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นที่ปรึกษาในงานด้านกฎหมายประจำสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมาย ให้คำปรึกษา แนะนำ วินิจฉัยปัญหาที่สำคัญทางกฎหมายในวงงานของสภาผู้แทนราษฎร พิจารณาปัญหาที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ญัตติที่สมาชิกเสนอกระทู้ถาม การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญและข้อบังคับ ให้คำปรึกษาด้านกฎหมายแก่คณะกรรมาธิการ ให้คำปรึกษาในการร่างสัญญาต่าง ๆ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

4.1.2 งานตรวจสอบภายใน มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานด้านการตรวจสอบขั้นตอนและการปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในด้านเงินงบประมาณ การรับ-จ่าย เงินรายได้แผ่นดิน เงินนอกงบประมาณ เงินทุนต่าง ๆ การก่อหนี้ผูกพัน การบัญชี พัสดุ-ครุภัณฑ์ และยานพาหนะ รับผิดชอบงานวิเคราะห์ งานวางระบบการควบคุมภายใน เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หลักเกณฑ์ข้อตกลงของกระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณการปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

4.1.3 สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่ความรับผิดชอบในงานด้านเลขานุการและธุรการทั่วไป งานติดต่อประสานงาน งานร่างสุนทรพจน์ งานด้านวิชาการและกฎหมาย ศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลทางวิชาการและกฎหมาย งานเรื่องราวร้องทุกข์ งานด้านการพัฒนาสภาผู้แทนราษฎร งานให้คำปรึกษาทางกฎหมายแก่ประธานสภาผู้แทนราษฎร รองประธานสภาผู้แทนราษฎร ที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทน

---

[41] สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร , **ประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2542** , ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2542.

ราษฎร และที่ปรึกษารองประธานสภา ผู้แทนราษฎร และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย แบ่งหน่วยงานภายในเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายอำนวยการ และฝ่ายวิชาการและกฎหมาย

4.1.4 สำนักงานเลขานุการ ก.ร. มีหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินงานของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา และกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภาศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจน ติดตามผลการปฏิบัติงานดังกล่าวข้างต้นให้ถูก ต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ร. กำหนดและปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่มีการแบ่งหน่วยงานภายใน

4.1.5 กองกลาง มีหน้าที่ความรับผิดชอบในงานด้านธุรการทั่วไปของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร งานเก็บเอกสารสำคัญ งานแผนและโครงการในการประสานงานการบริหารราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร การบริหารงานบุคคล จัดทำทะเบียนประวัติสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการและลูกจ้าง บริการทั่ว ๆ ไปแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร งานด้านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับลูกจ้างประจำ (กสจ.) ในส่วนที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานซึ่งไม่ได้ระบุว่าเป็นงานในหน้าที่ของกองใดโดยเฉพาะและปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย แบ่งหน่วยงานภายในเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่าย สารบรรณและเก็บเอกสารสำคัญ ฝ่ายบริหารงานบุคคล ฝ่ายทะเบียนประวัติ และฝ่ายวางแผนและประสานงานการบริหาร

4.1.6 กองคลังและพัสดุ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในงานด้านการจัดระบบและจัดทำงบประมาณ บัญชี การเบิกจ่ายเงิน รักษาเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ สวัสดิการ การบริหารงานพัสดุ และงานด้านกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) และงานด้านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับลูกจ้างประจำ (กสจ.) ในส่วนที่เกี่ยวข้องของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย แบ่งหน่วยงานภายในเป็น 1 งาน 5 ฝ่าย คือ งานธุรการทั่วไป ฝ่ายงบประมาณ ฝ่ายการบัญชี ฝ่ายการเงิน ฝ่ายบริหารงานพัสดุ และฝ่ายสวัสดิการ

4.1.7 กองสถานที่ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในงานด้านการควบคุมดูแลรักษาอาคารสถานที่และเครื่องมือเครื่องใช้ที่ติดกับตัวอาคารสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รักษาความสะอาดตัวอาคารทั้งภายในและภายนอก บำรุงตกแต่งบริเวณอาคารสถานที่ให้สะอาดเรียบร้อยสวยงาม รักษาความปลอดภัยสถานที่ราชการโดยตรวจสอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อยภายในบริเวณสถานที่ของสภาผู้แทนราษฎร วางแผนการใช้สถานที่เพื่อการปฏิบัติงานของสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร งานพิธีต่างๆ และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย แบ่งหน่วยงานภายในเป็น 2 งาน 2 ฝ่าย คือ งานธุรการทั่วไป งานรักษาความสะอาด ฝ่ายช่างและซ่อมบำรุง และฝ่ายรักษาความปลอดภัย

4.1.8 กองการพิมพ์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในงานด้านการจัดพิมพ์เอกสารต่าง ๆ ของสภาผู้แทนราษฎร เช่น ระเบียบวาระการประชุมและเอกสารประกอบการประชุม เอกสารเผยแพร่ของสภาผู้แทนราษฎร รายงานของสภาผู้แทนราษฎร รายงานของคณะกรรมาธิการและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย แบ่งหน่วยงานภายในเป็น 2 งาน 2 ฝ่าย คือ งานธุรการและพัสดุสิ่งพิมพ์ งานบริการอัดสำเนา ฝ่ายจัดการการพิมพ์และฝ่ายพิมพ์

4.1.9 กองการประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในงานด้านการประชาสัมพันธ์ทุกด้านของสภาผู้แทนราษฎร การเผยแพร่ความรู้ด้านสภาผู้แทนราษฎร และการปกครองระบอบประชาธิปไตย การต้อนรับ การติดต่อสอบถาม และดำเนินการจัดงานพิธีการต่าง ๆ ของสภาผู้แทนราษฎร ผลิตเอกสาร วารสารต่าง ๆ ของรัฐสภา จัดระบบเสียงและระบบทีวีวงจรปิดในการประชุมของรัฐสภา วุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย แบ่งหน่วยงานภายในเป็น 1 งาน 4 ฝ่าย คือ งานบริหารงานทั่วไปและพิธีการ ฝ่ายสารนิเทศ ฝ่ายสื่อมวลชนสัมพันธ์ ฝ่ายผลิตเอกสารรัฐสภา และฝ่ายโสตทัศน์

4.1.10 กององค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานเกี่ยวกับหน่วยประจำชาติไทยในสหภาพรัฐสภา องค์การรัฐสภาอาเซียน สหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก การประชุมพิเศษของผู้แทนรัฐสภาไทยที่จัดโดยรัฐสภาต่างประเทศ

หรือองค์การระหว่างประเทศ ตลอดจนสถาบันทางการศึกษาหรือวิชาการ และการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา รวบรวมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำเอกสารการประชุม แปลเอกสารการประชุมประกอบการพิจารณาและศึกษาของคณะ ผู้แทน ติดตามสถานการณ์ต่าง ๆ ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ที่จะนำไปสู่การพิจารณาในการประชุม และติดตามการปฏิบัติตามมติของที่ประชุมระหว่างประเทศ รวมทั้งรับผิดชอบในการจัดประชุมระหว่างประเทศในกรณีที่รัฐสภาไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมในประเทศไทย และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย แบ่งหน่วยงานภายในเป็น 5 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายสหภาพรัฐสภา ฝ่ายองค์การรัฐสภาอาเซียน ฝ่ายสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก และฝ่ายกิจการพิเศษ

4.1.11 กองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในงานด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือของรัฐสภาไทยกับรัฐสภาต่างประเทศ งานของสมาคมและกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทยกับสมาชิกรัฐสภาต่างประเทศ ติดตามและศึกษาความเคลื่อนไหวทางด้านการเมืองระหว่างประเทศ ประมวลข่าวต่างประเทศ จัดทำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสมาชิกรัฐสภาในเรื่องนโยบาย เรื่องที่อยู่ในความสนใจ ทำหน้าที่เลขานุการในการเตรียมการเดินทางของสมาชิกสมาคมและสมาชิกกลุ่มมิตรภาพฯ รับผิดชอบในการดำเนินงานของสมาคมและกลุ่มมิตรภาพฯ รับรองบุคคลสำคัญชาวต่างประเทศในการเข้าเยี่ยมคารวะรับรองคณะผู้แทนรัฐสภาประเทศต่าง ๆ ที่มาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของสภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภาติดต่อประสานการไปเยือนรัฐสภาต่างประเทศของประธานรัฐสภา รองประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร และรองประธานสภาผู้แทนราษฎร อำนวยความสะดวกให้แก่คณะกรรมาธิการและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเดินทางไปราชการต่างประเทศ และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย แบ่งหน่วยงานภายในเป็น 5 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายพิธีการทูต ฝ่ายสมาคมและกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาระหว่างประเทศ และฝ่ายข้อมูลข่าวสาร

4.1.12 กองการประชุม มีหน้าที่ความรับผิดชอบในงานด้านธุรการ และเลขานุการของการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับการ

ประชุมของรัฐสภา ตลอดจนธรรมเนียมปฏิบัติในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย แบ่งหน่วยงานภายในเป็น 5 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายญัตติ ฝ่ายกระทู้ถาม ฝ่ายระเบียบวาระ และฝ่ายรายงานการประชุม

4.1.13 กองกรรมาธิการ 1 มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานด้านการประชุมและกิจการต่าง ๆ ด้านเศรษฐกิจของคณะกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรและของรัฐสภา ทั้งด้านธุรการและเลขานุการ ค้นคว้า และจัดทำเอกสารทางวิชาการและข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมาธิการ และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย แบ่งหน่วยงานภายในเป็น 6 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายประชุม 1 ฝ่ายประชุม 2 ฝ่ายประชุม 3 ฝ่ายประชุม 4 และฝ่ายประชุม 5

4.1.14 กองกรรมาธิการ 2 มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานด้านการประชุมและกิจการต่าง ๆ ด้านสังคมของคณะกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรและของรัฐสภา ทั้งด้านธุรการและเลขานุการ ค้นคว้า และจัดทำเอกสารทางวิชาการและข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมาธิการ และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย แบ่งหน่วยงานภายในเป็น 6 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายประชุม 1 ฝ่ายประชุม 2 ฝ่ายประชุม 3 ฝ่ายประชุม 4 และฝ่ายประชุม 5

4.1.15 ศูนย์ชวเลขและพิมพ์ดีด มีหน้าที่ความรับผิดชอบในงานด้านการบันทึกรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมรัฐสภา การประชุมคณะกรรมาธิการและการประชุมอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย โดยการจดและแปลชวเลขเป็น ตัวพิมพ์ดีด การฝึกอบรมวิชาชวเลขพิมพ์ดีด และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย แบ่งหน่วยงานภายในเป็น 1 งาน 5 ฝ่าย คือ งานธุรการทั่วไป ฝ่ายจดรายงานการประชุมที่ 1 ฝ่ายจดรายงานการประชุมที่ 2 ฝ่ายจดรายงานการประชุมที่ 3 ฝ่ายจดรายงานการประชุมที่ 4 และฝ่ายจดรายงานการประชุมที่ 5

4.1.16 ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย มีหน้าที่ความรับผิดชอบในงานด้านการบริการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านการช่วยร่างกฎหมาย เขียนกระทู้ถาม ร่างญัตติ และคำแปรญัตติ ร่างหนังสือติดต่อส่วนราชการ วิเคราะห์กฎหมาย รวบรวมเหตุผลประกอบร่างกฎหมาย กระทู้ถาม ญัตติ ประสานงานวิจัยกับสถาบันวิจัยต่าง ๆ เพื่อทำการศึกษาและวิจัยปัญหาที่สลับซับซ้อน ให้บริการทางวิชาการตามความต้องการของสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎร และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย แบ่งหน่วยงานภายในเป็น 1 งาน 3 ฝ่าย คือ งานธุรการทั่วไป ฝ่ายบริการทางกฎหมาย ฝ่ายบริการทางวิชาการ และฝ่ายประสานงานการวิจัย

4.1.17 ศูนย์คอมพิวเตอร์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในงานด้านการศึกษาวิเคราะห์จัดระบบ และวางแผนการประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องจักร ประมวลผลการ เขียนคำสั่งให้เครื่องจักรประมวลผลทำงานตามความต้องการ ส่งเสริม แนะนำเกี่ยวกับวิธีและขั้นตอนการประมวลผลด้วยเครื่องจักร การติดตามศึกษาเทคโนโลยีใหม่ด้านระบบงานประมวลผลด้วยเครื่องจักร การจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการทำฐานข้อมูลให้บริการข้อมูลสารสนเทศของรัฐสภา วุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎรแก่สมาชิกรัฐสภาจัดทำการอบรมความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ให้กับบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย แบ่งหน่วยงาน ภายในเป็น 5 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายดำเนินการ ฝ่ายโปรแกรมระบบ ฝ่ายพัฒนาระบบ และฝ่ายวิทยาการ

4.1.18 สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา มีหน้าที่ความรับผิดชอบในงานด้านการเผยแพร่สาระความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การตรากฎหมายของรัฐสภา และกิจกรรมของรัฐสภา วุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎรในด้านต่าง ๆ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย แบ่งหน่วยงานภายในเป็น 1 งาน 2 ฝ่าย คือ งานธุรการทั่วไป ฝ่ายรายการ และฝ่ายเทคนิค

4.1.19 หอสมุดรัฐสภา มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการให้บริการทางวิชาการเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ ข้าราชการและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยรับผิดชอบในการบริหารงาน และการให้บริการตามหลักบรรณารักษ์ศาสตร์ พัฒนาและวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ จัดทำดัชนีและฐาน ข้อมูลโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้บริการค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูลทางวิชาการเฉพาะสาขา แปลเอกสารตามความประสงค์ของสมาชิกรัฐสภา จัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติและญัตติ จัดทำเอกสารทางวิชาการ ติดต่อและประสานงาน

ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศที่หอสมุดรัฐสภาเข้าร่วมเป็นสมาชิกจัดแสดงพิพิธภัณฑ์การเมืองการปกครองตามหลักวิชาการพิพิธภัณฑ์ บริการนำชมจัดแสดงนิทรรศการ และจัดทำเอกสารเผยแพร่ทางด้านการเมืองการปกครอง บริหารงานจดหมายเหตุรัฐสภา และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย แบ่งหน่วยงานภายในเป็น 1 งาน 3 ส่วน คือ งานธุรการทั่วไป ส่วนพัฒนาสารสนเทศ ส่วนบริการวิชาการ และส่วนพิพิธภัณฑ์และจดหมายเหตุ

4.1.20 โครงการพัฒนาบุคลากรของรัฐสภา นอกจาก 17 หน่วยงานและ 2 งาน ดังกล่าวในข้างต้น คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ได้มีมติเห็นชอบนโยบายการพัฒนาข้าราชการรัฐสภาสามัญ เพื่อให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาถือปฏิบัติ ตามที่ อ.ก.ร. สรรหา พัฒนา และส่งเสริมสมรรถภาพข้าราชการ เสนอเมื่อคราวประชุม ก.ร. ครั้งที่ 10/2540 วันจันทร์ที่ 20 ตุลาคม 2542 ต่อมาคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาได้มีมติที่ 33/2542 ในคราวประชุมครั้งที่ 8/2542 วันจันทร์ที่ 30 สิงหาคม 2542 เห็นชอบให้จัดตั้งโครงการพัฒนาบุคลากรของรัฐสภา โดยกำหนดเป็นหน่วยงานภายในสังกัดสำนักงานเลขานุการ ก.ร. และมอบหมายให้ อ.ก.ร. สรรหา พัฒนาและส่งเสริมสมรรถภาพ กำกับดูแลการดำเนินการโครงการ โดยให้อัตรากำลังเดิมของสถาบันพระปกเกล้า 14 ตำแหน่ง และกำหนดตำแหน่งในสายงานนักพัฒนาบุคลากร โครงการพัฒนาบุคลากรของรัฐสภาดังกล่าว ทำหน้าที่เป็นศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยไม่มีการแบ่งหน่วยงานภายใน

4.2 โครงสร้างสายการบังคับบัญชาและระบบงาน

โครงสร้างสายการบังคับบัญชาและระบบงาน มีรูปแบบของราชการทั่วไป "เป็นโครงสร้างแบบราชการรูปพีรามิด" และ"เป็นโครงสร้างองค์กรแบบบริหาร" อำนาจการตัดสินใจและการเสนองานมีหลายระดับหลายขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่ระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (ข้าราชการระดับ 1-6) หัวหน้างานหรือหัวหน้าฝ่าย (ข้าราชการระดับ 6 หรือระดับ 7) ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง (ข้าราชการระดับ 7) ผู้อำนวยการกอง (ข้าราชการระดับ 8) ผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ข้าราชการระดับ 9) รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ข้าราชการระดับ 10) เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ข้าราชการระดับ 11) ซึ่งจะเห็นได้ว่า

ระบบงานและโครงสร้างสายการบังคับบัญชาของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีมากถึง 7 ขั้นตอน อันเป็นที่มาของปัญหาและอุปสรรคทำให้การทำงานล่าช้า สิ้นเปลืองทั้งเวลาและงบประมาณ

4.3 อัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง

4.3.1 อัตรากำลัง กรอบอัตรากำลังภายในของส่วนราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนทั้งหมด 1,099 ตำแหน่ง [42]

4.3.2 การกำหนดตำแหน่ง ก.ร. ได้กำหนดกำหนดตำแหน่งต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ตำแหน่งที่เริ่มต้นบรรจุจากระดับ 1

1. เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี (1-4)
2. เจ้าหน้าที่พัสดุ(1-5)
3. เจ้าหน้าที่สถิติ (1-4)
4. เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา (1-4)
5. เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ (1-5)
6. พิมพ์ดีด (1-4)
7. รักษาความปลอดภัย (ยกไปอยู่ในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ 2) (2-7)
8. เจ้าหน้าที่ชวเลข (1-7)
9. เจ้าหน้าที่พิมพ์ (1-4)
10. เจ้าหน้าที่ธุรการ (1-4)
11. ช่างศิลป์ (1-4)
12. ช่างไฟฟ้า (1-4)

---

[42]ฝ่ายทะเบียนประวัติ, ประวัติและสถิติข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ฉบับที่ 10, กองกลาง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร , สำรวจเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2545.

13. ช่างก่อสร้าง (1-4)
14. ช่างโยธา (1-4)
15. เจ้าหน้าที่ห้องสมุด (1-5)
16. ช่างอิเลคทรอนิคส์ (1-4)
17. ผู้ประกาศ (1-5)
18. คุมเครื่องคอมพิวเตอร์ (1-7) (ยกไปอยู่ในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ 2)
19. ช่างไฟฟ้าสื่อสาร (1-4)
20. เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล (1-5)

ตำแหน่งที่เริ่มต้นบรรจุจากระดับ 2

1. เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี (2-5)
2. เจ้าพนักงานพัสดุ (2-5)
3. เจ้าพนักงานสถิติ (2-5)
4. เจ้าพนักงานโสตทัศนศึกษา (2-5)
5. เจ้าพนักงานธุรการ (2-5)
6. ช่างพิมพ์ (2-7)
7. นายช่างศิลป์ (2-6)
8. นายช่างโยธา (2-5)
9. นายช่างไฟฟ้า (2-5)
10. นายช่างอิเลคทรอนิคส์ (2-6)

11. นายช่างไฟฟ้าสื่อสาร (2-8)
12. งานคอมพิวเตอร์ทั่วไป (2-6)
13. งานความปลอดภัย (2-7)
14. เจ้าหน้าที่เครื่องคอมพิวเตอร์ทั่วไป (2-7)

ตำแหน่งที่เริ่มต้นบรรจุจากระดับ 3

1. บริหารงานทั่วไป (3-8)
2. การเจ้าหน้าที่ (3-8)
3. วิทยากร (3-9)
4. นิติกร (3-10)
5. บัญชี (3-7)
6. นักวิชาการเงินและบัญชี (3-7)
7. นักวิชาการพัสดุ (3-6)
8. บรรณารักษ์ (3-8)
9. วิเทศสัมพันธ์ (3-8)
10. นักประชาสัมพันธ์ (3-8)
11. นักสถิติ (3-6)
12. นักวิชาการโสตทัศนศึกษา (3-7)
13. ตรวจสอบภายใน (3-8)
14. วิชาการช่างศิลป์ (3-8)
15. จัดรายการวิทยุโทรทัศน์ (3-6)

16. เจ้าหน้าที่กระจายเสียง (3-6)
17. ระบบงานคอมพิวเตอร์ (3-9)
18. สื่อข่าว (3-7)
19. วิเคราะห์งานบุคคล (3-8)
20. ฝึกอบรม (3-9)
21. พัฒนาทรัพยากรบุคคล (3-8)
22. วิเคราะห์นโยบายและแผน (3-9)

ตำแหน่งที่เริ่มต้นบรรจุจากระดับ 4

1. นักบริหาร (9-11)
2. บริหารงานการเงินและบัญชี (5-8)
3. เจ้าหน้าที่บริหารงานพัสดุ (4-7)
4. เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ (4-6)
5. เจ้าหน้าที่บริหารงานประชาสัมพันธ์ (4-7)
6. เจ้าหน้าที่บริหารงานช่าง (5-8)

ตารางเปรียบเทียบอัตรากำลังที่ ก.ร. กำหนด และกำลังคนที่มีอยู่จริง แยกตามหน่วยงาน

หน่วยงาน	อัตรา ก.ร.กำหนด	กำลังคน
งานบริหารทั่วไป	22	21
งานที่ปรึกษากฎหมาย	3	2
งานตรวจสอบภายใน	6	6
สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร	26	25
สำนักงานเลขานุการ ก.ร.	37	35
กองกลาง	56	51
กองคลังและพัสดุ	69	62
กองสถานที่	107	102
กองการพิมพ์	61	59
กองการประชาสัมพันธ์	73	70
กององค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ	35	33
กองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	36	33
กองการประชุม	69	67
กองกรรมาธิการ 1	84	83
กองกรรมาธิการ 2	86	83
ศูนย์ชวเลขและพิมพ์ดีด	91	85
ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย	60	57
ศูนย์คอมพิวเตอร์	46	43
สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา	29	27
หอสมุดรัฐสภา	103	97
รวม	**1,099**	**1,041**

* ข้อมูล ณ วันที่ 5 มิถุนายน 2545 ฝ่ายทะเบียนประวัติ กองกลาง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร แยกตามเพศ

ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น	1041	คน
เป็นข้าราชการชาย	355	คน
เป็นข้าราชการหญิง	686	คน

สถิติแสดงระดับข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มที่	ระดับ	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
1	1	10	0.96
2	2	61	5.86
3	3	154	14.8
4	4	266	25.56
5	5	305	29.30
6	6	119	11.43
7	7	92	8.84
8	8	22	2.11
9	9	7	0.67
10	10	4	0.38
11	11	1	0.09
รวม		**1041**	**100.00**

สถิติแสดงอายุของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มที่	กลุ่มอายุ (ปี)	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
1	18-22	3	0.29
2	23-27	63	6.05
3	28-32	226	21.71
4	33-37	280	26.90
5	38-42	206	19.79
6	43-47	140	13.54
7	48-52	83	7.97
8	53-57	29	2.79
9	58-60	11	1.05
รวม		**1,041**	**100.00**

สถิติแสดงคุณวุฒิของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มที่	คุณวุฒิ	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
1	ประถมศึกษา	2	0.19
2	ม.ต้น-ม.ปลาย	67	6.44
3	ปวช.	153	14.7
4	ปกศ.	3	0.29
5	ปวท./ปวส./อนุปริญญา	100	9.61
6	ปริญญาตรี	563	54.08
7	นบท.	4	0.38
8	ปริญญาโท	149	14.31
รวม		**1,041**	**100.00**

ตารางเปรียบเทียบอัตรากำลังที่ ก.ร. กำหนด และกำลังคนที่มีอยู่จริงแยกตามระดับ

ระดับ	อัตรา ก.ร. กำหนด	กำลังคน
11	1	1
10	4	4
9	8	7
8	22	22
7	94	92
6	120	119
5	308	305
4	268	266
3	164	154
2	73	61
1	37	10
รวม	1,099	1,041

4.4 ระบบงบประมาณ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 และพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 ตลอดจน กฎ ระเบียบ และประกาศ ที่ราชการฝ่ายบริหารกำหนด ซึ่งจะมีกระบวนการในการการจัดทำงบประมาณ เป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การจัดทำงบประมาณ
2. การอนุมัติงบประมาณ
3. การบริหารงบประมาณ
4. การควบคุมงบประมาณ

ซึ่งโดยทั่วไปอาจชี้ได้ว่าระบบงบประมาณของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีลักษณะทั่วไปและเผชิญกับปัญหา ดังนี้

1. ความไม่เป็นอิสระในการจัดทำงบประมาณฝ่ายนิติบัญญัติ เนื่องจากการจัดทำงบประมาณของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรนั้น จะต้องเสนอให้สำนักงบประมาณซึ่งเป็นหน่วยงานของฝ่ายบริหาร ทำการวิเคราะห์ และกำหนดวงเงินงบประมาณ ทำให้ไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของฝ่ายนิติบัญญัติและ ไม่เพียงพอที่จะทำให้ภารกิจของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมาธิการบรรลุตามเป้าหมายได้

2. การบริหารงบประมาณมีลักษณะเป็นการรวมศูนย์แบบเบ็ดเสร็จ เนื่องจากไม่มีการกระจายการจัดทำและบริหารงบประมาณให้กับส่วนราชการภายใน แต่มีการรวมศูนย์ในการบริหารงบประมาณและการเงิน ไว้ที่กองคลังและพัสดุแต่เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

3. การจัดทำงบประมาณยังไม่มีการนำหลักการการบริหารที่ดีมาใช้ เนื่องจากส่วนราชการที่ดูแลด้านงบประมาณและการเงิน ไม่ได้พิจารณาจัดสรรหรือนำเสนอเข้าสู่ที่ประชุมร่วมกันกับคณะกรรมการวางแผนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อที่จะได้สร้างการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบในการวางแผนปฏิบัติงานในการดำเนินการเพื่อบริหารงบประมาณ

4. การบริหารงบประมาณ ไม่ได้นำวิธีการวิเคราะห์งบประมาณแบบภาคธุรกิจเอกชนมาใช้ กล่าวคือ ไม่ได้มีการวิเคราะห์ตามหลักต้นทุน มาตรฐานต่อหน่วย (Standard unit cost) ซึ่งจะทำให้สามารถจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน งาน หรือโครงการต่าง ๆ ที่จะนำไปขออนุมัติงบประมาณเพื่อจะได้นำไปปฏิบัติต่อไป

5. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีการกระจายอำนาจในการบริหารงบประมาณและการเงิน คือ กองคลังและพัสดุจะเป็นผู้บริหารงบประมาณและการเงินทั้งหมด ทั้ง ๆ ที่มีฝ่ายวางแผนและประสานงานการบริหาร ที่จะช่วยในการบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้

นอกจากนั้น การบริหารและปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดำเนินไปตามแผนตามงบประมาณรายจ่ายแต่ละแผนงานที่ได้รับงบประมาณ โดยอัตราเบิกจ่ายตามกฎหมายระเบียบของทางราชการ และควบคุมเงินงบประมาณแต่ละแผนงานให้เป็นไปตามแผนงานนโยบายของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งจะต้องเบิกจ่ายอยู่ในวงเงินที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงบประมาณ และเพื่อให้การเบิกจ่ายเงินเป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว ทันกับความต้องการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการการเมือง ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ลูกจ้างประจำ และห้าง/ร้าน/บริษัท โดยให้ถูกต้องตามระเบียบและแผนงาน โดยเฉพาะการเบิกจ่ายที่ดำเนินการเป็นประจำ เช่น เงินเดือน เงินประจำตำแหน่งค่าตอบแทนผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ค่าตอบแทนผู้เชี่ยวชาญประจำตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ค่าตอบแทนผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ค่าตอบแทนเลขานุการประจำตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และค่าตอบแทนของคณะทำงานของคณะกรรมาธิการประจำสภาผู้แทนราษฎร มักจะประสบปัญหาในการเบิกจ่าย โดยเฉพาะผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีการเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้ง ทำให้เกิดเบิกจ่ายไม่ทันและเรียกเงินย้อนหลังได้ลำบาก เพราะไม่ทราบล่วงหน้า และสำหรับการใช้จ่ายตามโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่มีการวางแผนการใช้เงิน เนื่องจากเมื่อมีนโยบายเร่งด่วนลงมา จากระดับสูง ก็ดำเนินการทันที โดยไม่คำนึงถึงระบบการเงินว่าสามารถมีเพียงพอตามแผนงานที่วางไว้หรือไม่ และค่าใช้จ่ายของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการให้บริการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นหลัก ดังนั้น ระบบการเบิกจ่ายเงินมีปัญหาขึ้นเมื่อไม่สามารถดำเนินการ

ตามกฎระเบียบของการบริหารที่กำหนดไว้ จำเป็นต้องขอตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นกรณีพิเศษเฉพาะเรื่องไป ทำให้การตัดสินใจและเบิกจ่ายเงินไม่สะดวกและคล่องตัวทันต่อเหตุการณ์

4.5 ระบบการตรวจสอบ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีองค์กรปฏิบัติด้านการตรวจสอบการเบิกจ่ายงบประมาณและการเงิน คือ งานตรวจสอบภายในมีฐานะเป็นองค์กรปฏิบัติในการตรวจสอบการบริหารงานและการปฏิบัติงานด้านงบประมาณและการเงินเพื่อให้มีการช่วยเหลือความควบคุมการปฏิบัติงานด้านงบประมาณและการเงินให้เป็นไปตาม กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการเงินและการคลัง ตลอดจนหลักเกณฑ์ข้อตกลงกับกระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ โดยองค์กรปฏิบัติ ซึ่งมีหัวหน้างานเป็นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ระดับ 8 เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด และมีผู้ใต้บังคับบัญชาอีก 5 อัตรา ขึ้นตรงเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การตรวจสอบการบริหารงบประมาณและการเงินขององค์กรปฏิบัติในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบและมีภารกิจเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นลักษณะการตรวจสอบเป็นไปตามหลักการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินแห่งชาติที่ได้เปลี่ยนแปลงไปและทำให้มีภารกิจเพิ่มมากขึ้นจากปัจจุบันจึงทำให้มีปัญหาในการบริหารงานและการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบดังนี้

(1) เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอกับภารกิจหน้าที่ และความรับผิดชอบ งานตรวจสอบภายในมีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอกับภารกิจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติทำให้การทำงานมีความล่าช้า ขาดประสิทธิภาพประสิทธิผล

(2) การเลือกสรรบุคลากรฝ่ายตรวจสอบไม่เหมาะสม การเลือกสรรเจ้าหน้าที่ตรวจสอบไม่ได้บุคคลที่มีวุฒิการศึกษาด้านการตรวจสอบและควบคุมภายในโดยเฉพาะทำให้มีภารกิจในการสอนงาน และอาจทำให้ขาดจรรยาบรรณในวิชาชีพผู้ตรวจสอบได้

(3) ภารกิจหน้าที่และความรับผิดชอบมีปริมาณมาก การปฏิบัติภารกิจเป็นไปอย่างล่าช้าเพราะงานมีปริมาณมากและจะมากยิ่งขึ้นทำให้เกิดปัญหาด้านคุณภาพและประสิทธิภาพประสิทธิผลและไม่ทันเวลา

(4) การตรวจสอบเป็นการตรวจสอบเอกสารการเงินและบัญชี การตรวจสอบเป็นการตรวจสอบเอกสารว่าถูกต้องตาม กฎหมาย กฎ ระเบียบ ของราชการฝ่ายบริหารหรือไม่ จึงทำให้มีภารกิจมาก เพราะมีเอกสารจากงานประจำและงานที่ไม่อาจคาดการณ์ได้มีปริมาณที่สูงมาก

(5) องค์กรปฏิบัติด้านการตรวจสอบเป็นข้าราชการฝ่ายรัฐสภา องค์กรตรวจสอบเป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญ ในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ลักษณะการตรวจสอบจึงช่วยแก้ไขให้เป็นไปตาม กฎหมาย กฎ ระเบียบ ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อการพัฒนางาน พัฒนาคน และสร้างความรับผิดชอบให้กับองค์กรปฏิบัติภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(6) การตรวจสอบใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบของราชการฝ่ายบริหาร ระบบการตรวจสอบในองค์กรนโยบายและองค์กรปฏิบัติใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบ ของราชการฝ่ายบริหารจึงทำให้ระบบงานล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล และไม่สามารถประเมินผลการปฏิบัติงาน (performance assessment) ขององค์กรปฏิบัติทั้งหมดได้

4.6 ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีข้อมูล ฐานข้อมูล ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และอุปกรณ์และเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา ดังนี้

1. ข้อมูล ฐานข้อมูล และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา

ปัจจุบันสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีข้อมูลที่ได้จัดทำฐานข้อมูลและนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ดังนี้

1.1 ระบบข้อมูลในวงงานรัฐสภาหรือระบบฐานข้อมูลนิติบัญญัติ ประกอบด้วย ระบบข้อมูลกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ ระบบข้อมูลกระบวนการพิจารณากระทู้ถาม ระบบข้อมูลกระบวนการพิจารณาญัตติพระราชบัญญัติ ระเบียบวาระการประชุม (ระยะที่ 1) บันทึกการประชุมสภา (ระยะที่ 1) สารบัญกฎหมายและระบบสืบค้นข้อมูลกฎหมายไทย

1.2 ระบบข้อมูลบริหารงานภายใน ประกอบด้วย ระบบงานสารบรรณ ระบบทะเบียนสมาชิกรัฐสภา ระบบข้อมูลบุคลากรและอัตรากำลัง ระบบข้อมูลการเงิน การคลัง ระบบบริหารงานพัสดุและครุภัณฑ์ ระบบเงินเดือน ระบบงานรักษาความปลอดภัย ประวัติย่อสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญประวัติสมาชิกวุฒิสภา

1.3 ระบบฐานข้อมูลวิชาการ ประกอบด้วย คำแถลงนโยบาย รายชื่อคณะรัฐมนตรีทุกคณะ ข้อมูลพรรคการเมืองไทยปัจจุบัน ระบบข้อมูลวิเคราะห์ประกอบการพิจารณากฎหมายและญัตติ และข้อมูลเอกสารประกอบการพิจารณา (อพ.) ซึ่งสำนักงานฯ จัดทำขึ้น

1.4 ระบบข้อมูลบริการและข้อมูลประชาสัมพันธ์

- ข้อมูลข่าวสารผ่านระบบ Internet และ Electronic Mail ได้แก่ ระเบียบวาระการประชุม (Internet) สรุปบันทึกการประชุม ระบบห้องสมุดอัตโนมัติด้วยโปรแกรม T - Series ระบบจัดเก็บและสืบค้นภาพและข้อมูล (DIP ; Data Image Processing)

- ข้อมูลข้อสนเทศรัฐสภาไทย ซึ่งนำเสนอด้วยเทคโนโลยีจอภาพระบบสัมผัส (Touch Screen) ได้แก่ รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมทำเนียบสมาชิกรัฐสภา ทำเนียบข้าราชการรัฐสภาสามัญ (ระดับ 7 ขึ้นไป)

- ระเบียบวาระการประชุม
- กำหนดการประชุมคณะกรรมาธิการประจำสัปดาห์
- กำหนดการกิจกรรมของรัฐสภาประจำสัปดาห์
- ข่าวบริการออนไลน์จากสำนักข่าว Bisnews

1.5 ระบบข้อมูล Notebook คือ ระบบสนับสนุนเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ สารบบหนังสือร้องเรียน ข้อมูลบุคคลสำคัญ ระบบประมวลผลการเลือกตั้งทั่วไป

1.6 ระบบข้อมูลพิพิธภัณฑ์ ประกอบด้วย สิ่งของที่ระลึก (งานพิพิธภัณฑ์) พิพิธภัณฑ์การเมืองการปกครอง ระบบประวัติประธานสภา และรองประธานสภา (รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา)

1.7 ระบบข้อมูลสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของกอง/ศูนย์ต่าง ๆ

- **สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร** ได้แก่ ระบบประมวลผลรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายไม่น้อยกว่า 50,000 รายชื่อ และระบบสื่อสารบนบัลลังก์ประธานสภาฯ ในที่ประชุมสภา
- **กองการประชุม** มีระบบนับคะแนนของสมาชิกภายในห้องประชุมสภา
- **กองกรรมาธิการ** มีระบบพิมพ์ sticker ที่อยู่เพื่อจัดส่งจดหมายด่วนพิเศษในระบบ EMS ระบบนำเสนอข้อมูลเพื่อพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี ระบบงานกรรมาธิการจัดทำฉลาก (LABEL) ที่อยู่สมาชิกฯ และที่อยู่กรรมาธิการข้อมูลติดตามมติของสภาผู้แทนราษฎร ระบบพัฒนารูปแบบตัวอักษรขีดฆ่าเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของกรรมาธิการ ระบบข้อมูลติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ระบบสืบค้นรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน
- **กององค์การรัฐสภาระหว่างประเทศและกองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ** ประกอบด้วย ระบบข้อมูลการต่างประเทศรัฐสภา
- **กองกลาง** ประกอบด้วย ระบบประมวลผลสอบคัดเลือกเข้ารับราชการ
- **ศูนย์คอมพิวเตอร์** ประกอบด้วย ระบบสืบค้นรายงานการประชุม ด้วยระบบ CD – ROM สรุปผลการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2537 สรุปผลการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2535/1 และ พ.ศ. 2535/2 สรุปผลการเลือกตั้งทั่วไป 17 พ.ศ. 2539 ระบบสืบค้นข้อมูลการประชุม พ.ศ. 2540

- **ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมายของวุฒิสภา** ประกอบด้วย ระบบการปฏิบัติราชการของแต่ละกอง/ศูนย์ประจำสัปดาห์ ขั้นตอนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของวุฒิสภา

2. อุปกรณ์และเครือข่ายเทคโนโลยี

ปัจจุบันสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีอุปกรณ์และเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนี้

ประเภท	**อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ (จำนวน)**
1. เครื่องคอมพิวเตอร์ (จำแนกตามลักษณะการใช้งาน)	1. เครื่องที่ทำงานเป็นเครื่องลูกข่าย (Client) 340 เครื่อง 2. เครื่องที่ใช้งานเดี่ยว (Standalone) 223 เครื่อง 3. เครื่องคอมพิวเตอร์ (NoteBook) 403 เครื่อง
รวมจำนวนทั้งสิ้น	966 เครื่อง
2. เครื่องพิมพ์	1. เครื่องพิมพ์ชนิด Laser Printer 157 เครื่อง 2. เครื่องพิมพ์ชนิด Dot Printer 59 เครื่อง 3. เครื่องพิมพ์ชนิด Line Printer 1 เครื่อง 4. เครื่องพิมพ์ชนิด Inkjet / Deskjet Printer 6 เครื่อง 5. เครื่องพิมพ์ชนิด Plotter Printer 1 เครื่อง
รวมจำนวนทั้งสิ้น	224 เครื่อง

*ที่มา : ศูนย์คอมพิวเตอร์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

จากข้อมูลและสถิติดังกล่าว เมื่อประเมินถึงศักยภาพของระบบข้อมูลฐานข้อมูลสารสนเทศ ระบบเครือข่าย และอุปกรณ์เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาในปัจจุบันแล้ว จะเห็นได้ว่าโครงสร้างพื้นฐานด้านทรัพยากรไอทีของรัฐสภานับได้ว่าอยู่ในระดับมาตรฐาน กล่าวคือ มีฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่ครอบคลุมและตอบสนองการปฏิบัติงานในทุกด้าน รวมทั้งระบบเครือข่ายต่างๆ ที่ค่อนข้างจะสมบูรณ์ อย่างไรก็ตามที่ผ่านมา การพัฒนาระบบไอทีของรัฐสภา ยังมีปัญหาในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ แยกตามปัจจัยได้ดังนี้

ปัจจัยภายนอก

ในยุคโลกาภิวัฒน์การเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาการทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีความก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง ฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งถือเป็นสถาบันที่สำคัญหนึ่งในสามของกลไกการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย ต้องมีข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ทันสมัยพร้อมสรรพสำหรับใช้เป็นเครื่องมือวางแผนและตัดสินใจในการปฏิบัติภารกิจด้านการตรากฎหมาย การควบคุมตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน การให้ความเห็นชอบ และอื่น ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทย ปัจจุบันสำนักงานฯ สามารถพัฒนาระบบข้อมูล ฐานข้อมูลสารสนเทศ ระบบเครือข่าย และอุปกรณ์เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ในระดับพื้นฐานเท่านั้น ซึ่งตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จะเห็นได้ว่าในการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้าน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรรมาธิการ ข้าราชการ และบุคคลที่เกี่ยวข้องในวงงานรัฐสภามีแนวโน้มความต้องการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ดังนั้น สำนักงานฯ ต้องพัฒนาระบบข้อมูล ฐานข้อมูลสารสนเทศ ระบบเครือข่าย และอุปกรณ์เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศให้สมบูรณ์และตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการให้ได้รับความพึงพอใจสูงสุด

ปัจจัยภายใน

(1) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวงงานรัฐสภา ยังไม่ได้ถูกจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะเห็นได้จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวงงานรัฐสภา ยังกระจายอยู่ในความรับผิดชอบของกอง/ศูนย์ และยังไม่ได้นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาไว้ใช้ประกอบในการตัดสินใจของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้าน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรรมาธิการ ข้าราชการ และบุคคลที่เกี่ยวข้องในวงงานรัฐสภา ทำให้ยากแก่การนำมาใช้ในกรณีต้องการเร่งด่วน

(2) ฐานข้อมูล ไม่ได้รับการพัฒนาให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ดังจะเห็นได้จากฐานข้อมูลด้านนิติบัญญัติเกี่ยวกับระบบข้อมูลร่างพระราชบัญญัติ ระบบข้อมูลกระบวนการพิจารณากระทู้ถาม ระบบข้อมูลกระบวนการพิจารณาญัตติพระราชบัญญัติ ระเบียบวาระการประชุม บันทึกการประชุมสภา สารบัญกฎหมาย ระบบสืบค้นข้อมูลกฎหมายยังไม่สามารถนำมาใช้บริการแก่ประธานรัฐสภา

ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้าน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรรมาธิการ ข้าราชการ และบุคคลที่เกี่ยวข้องในวงงานรัฐสภา ได้อย่างตรงกับความต้องการ ไม่ทันสมัย และไม่เอื้อการนำไปใช้ประกอบการทำงาน

(3) ระบบเครือข่าย ไม่ได้รับการพัฒนาให้สมบูรณ์ ทั้งในส่วนของการเชื่อมโยงระบบโปรแกรมและข้อมูลในเครือข่ายทางอินเทอร์เนต ดังจะเห็นได้จากการเชื่อมโยงระบบข้อมูลในสรุปบันทึกการประชุม ระบบห้องสมุดอัตโนมัติโดยใช้โปรแกรม T – Series ระบบจัดเก็บและสืบค้นภาพและข้อมูล (DIP : Data Image Processing) ยังเกิดการติดขัดเกี่ยวกับการใช้ข้อมูล และระบบไม่ลื่นไหลเท่าที่ควร ทำให้ไม่ทันกับความต้องการของผู้ใช้บริการ

(4) อุปกรณ์เครื่องมือเทคโนโลยีสารเทศ ไม่ได้ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และไม่สมประโยชน์กับลักษณะงาน ดังจะเห็นได้จากปริมาณเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีจำนวนมากแต่ส่วนใหญ่ไม่ได้นำมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน หรือ ลดขั้นตอนการทำงาน แต่ถูกนำมาใช้พิมพ์งานในลักษณะเครื่องพิมพ์ดีดธรรมดา ซึ่งถือว่าเป็นการสูญเสียทรัพยากรไปโดยไร้ประโยชน์

5. โครงสร้างของสำนักงานฯ ภายหลังการปฏิรูป

5.1 ส่วนราชการและหน้าที่ความรับผิดชอบ

เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2540 ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงกฎและกติกาทางการเมืองการปกครองที่สำคัญหลายประการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่เป็นกลไกสนับสนุนงานของรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎร ในการตรากฎหมาย การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน งานรัฐสภาระหว่างประเทศ งานสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน การเผยแพร่การปกครองระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนเป็นศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศด้านนิติบัญญัติแห่งชาติ ดังนั้น ในปี พ.ศ 2542 ประธานรัฐสภา (นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา) จึงได้เห็นชอบให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมอบหมายให้สถาบันพระปกเกล้าดำเนินการวิจัยเพื่อปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภาเพื่อให้สามารถรองรับบทบาทและสภาวะ

แวดล้อมที่เปลี่ยนไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เมื่อสถาบันพระปกเกล้าได้ทำการวิจัยเสร็จแล้วได้เสนอให้คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) ให้ความเห็นชอบ และให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภารับไปดำเนินการ พร้อมกันนี้ได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาเฉพาะกิจ (อ.ก.ร. เฉพาะกิจ) เพื่อดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างและระบบงานของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา โดยให้นำผลการศึกษาวิจัยของสถาบันพระปกเกล้าดังกล่าว มาพิจารณาจัดโครงสร้าง ระบบงาน และอัตรากำลังใหม่เพื่อให้สามารถรองรับภารกิจและขอบเขตการดำเนินงานของรัฐสภาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ลงวันที่ 25 พฤษภาคม 2543 และในส่วนของสภาผู้แทนราษฎร ประธานสภาผู้แทนราษฎร (นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา) ได้มีคำสั่งสภาผู้แทนราษฎรที่ 12/2543 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาระบบงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2543 โดยให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ปรับปรุงโครงสร้างและระบบงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตลอดจนเกลี่ยอัตรากำลังให้เหมาะสมกับภารกิจ เมื่อคณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการเสร็จแล้วได้นำเสนอต่อ อ.ก.ร.เฉพาะกิจ พิจารณาและได้นำเสนอให้ ก.ร. พิจารณาและเห็นชอบในหลักการและให้ดำเนินการจัดทำรายละเอียดมาเสนอต่อไป เมื่อคณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการแล้วเห็นสมควรแบ่งกลุ่มงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จากโครงสร้างเดิมมีระดับ 1 สำนัก ระดับกอง 16 กอง และอีก 2 งาน เป็น 14 กลุ่มงานและ 2 งาน ต่อมาประธานสภาผู้แทนราษฎร (นายพิชัย รัตตกุล) ได้มีคำสั่งปรับปรุงคณะกรรมการชุดดังกล่าว ตามคำสั่งสภาผู้แทนราษฎรที่ 29/2543 ลงวันที่ 19 ตุลาคม 2543 ซึ่งคณะกรรมการได้ปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และ อ.ก.ร. เฉพาะกิจได้ให้ความเห็นชอบแล้วได้นำเสนอ ก.ร. พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แต่ ก.ร. ก็ยังไม่มีมติในเรื่องดังกล่าวแต่อย่างไร[43]

---

[43]คณะอนุกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาเฉพาะกิจ, **การปรับปรุงโครงสร้าง ระบบงานและหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร**, รายงานความก้าวหน้า 23 มกราคม 2544, (กรุงเทพมหานคร : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร , 2544), หน้า 1 - 2.

ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 ประธานสภาผู้แทนราษฎร (นายอุทัย พิมพ์ใจชน) ได้มีคำสั่งสภาผู้แทนราษฎร ที่ 36/2544 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงโครงสร้าง ระบบงาน และอัตรากำลังของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2544 โดยให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจพิจารณาปรับปรุงโครงสร้าง ระบบงานและอัตรากำลังของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เมื่อคณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการเสร็จแล้วได้รายงานต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้พิจารณาแล้วเห็นชอบตามรายงานของคณะกรรมการฯ และได้เสนอคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) เห็นชอบในคราวประชุม ครั้งที่ 5/2545 วันที่ 28 พฤษภาคม 2545 ให้กำหนดรูปแบบโครงสร้าง ระบบงานและอัตรากำลังฯ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ออกเป็น 19 สำนัก 3 กลุ่มงาน และที่ปรึกษาด้านต่าง ๆ ดังนี้[44]

5.1.1 สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อรองรับและสนับสนุนงานของประธานรัฐสภา ประธานสภาและรองประธานสภา งานประสานงานทางการเมือง งานรับเรื่องราวร้องทุกข์และงานประชุมประธานสภากับประธานกรรมาธิการสามัญทุกคณะ โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 6 กลุ่มงาน มีอัตรากำลังทั้งหมด 43 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 17 ตำแหน่ง

5.1.2 สำนักงานเลขานุการ ก.ร. เพื่อรองรับและสนับสนุนงานคณะกรรมาการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) คณะอนุกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (อ.ก.ร.) ดำเนินการเกี่ยวกับงานนโยบายของ ก.ร. งานพัฒนาโครงสร้าง ระบบงานและอัตรากำลัง การพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล และกฎระเบียบบริหารงานบุคคลของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 5 กลุ่มงาน มีอัตรากำลังทั้งหมด 30 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 7 ตำแหน่ง

---

[44] กลุ่มงานนโยบายและแผน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, **การแบ่งส่วนราชการและการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร** , ตุลาคม 2545, (กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร , 2545), หน้า 1 -105.

5.1.3 สำนักบริหารงานกลาง เพื่อรองรับและสนับสนุนงานอำนวยการความสะดวกและให้บริการทั่วไปแก่สมาชิก กรรมาธิการ คณะทำงานของประธานและรองประธานสภาและผู้นำฝ่ายค้าน ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการและเลขานุการของคณะกรรมาธิการ คณะทำงานของคณะกรรมาธิการ ผู้ช่วยผู้ดำเนินงานของสมาชิก ประชาชน ข้าราชการและลูกจ้าง ดำเนินการเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไปและสารบรรณ งานบริหารงานบุคคล งานทะเบียนประวัติ งานข้อมูลข่าวสารของทางราชการ และงานกิจการทั่วไปของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานฯ โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 5 กลุ่มงาน มีอัตรากำลังทั้งหมด 76 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 18 ตำแหน่ง

5.1.4 สำนักพัฒนาบุคลากร เพื่อรองรับและสนับสนุนการพัฒนาและจัดให้มีการพัฒนาศักยภาพของสมาชิก กรรมาธิการ คณะทำงานของประธานและรองประธานสภาและผู้นำฝ่ายค้าน ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการและเลขานุการของคณะกรรมาธิการ คณะทำงานของคณะกรรมาธิการ ผู้ช่วยผู้ดำเนินงานของสมาชิก ข้าราชการ และลูกจ้าง ดำเนินการเกี่ยวกับงานพัฒนาและฝึกอบรมงานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม และงานวิชาการและประสานการพัฒนาบุคลากร โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 4 กลุ่มงาน มีอัตรากำลังทั้งหมด 37 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 23 ตำแหน่ง

5.1.5 สำนักการคลังและงบประมาณ เพื่อรองรับและสนับสนุนงานทางด้านการเงินการคลังและงบประมาณของสมาชิก กรรมาธิการ บุคคลในวงงานสภา ข้าราชการและลูกจ้าง ดำเนินการเกี่ยวกับงานงบประมาณ งานบัญชี งานการเงิน งานพัสดุ งานสวัสดิการ งานอาคารสถานที่และงานยานพาหนะ โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 8 กลุ่มงาน มีอัตรากำลังทั้งหมด 92 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 5 ตำแหน่ง

5.1.6 สำนักการพิมพ์ เพื่อรองรับและสนับสนุนงานทางด้านการพิมพ์ของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร สมาชิก กรรมาธิการ บุคคลในวงงานสภา หน่วยงานในสังกัดรัฐสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการเกี่ยวกับงานบรรณาธิการและเทคโนโลยีจัดการพิมพ์ งานโรงพิมพ์และสำเนาสิ่งพิมพ์ และงานบริการพัสดุสิ่งพิมพ์และคลังสิ่งพิมพ์ โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 4 กลุ่มงาน มีอัตรากำลังทั้งหมด 70 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 9 ตำแหน่ง

5.1.7 สำนักรักษาความปลอดภัย เพื่อรองรับและสนับสนุนงานรักษาความปลอดภัย และอารักขาความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินของสมาชิกรัฐสภา คณะรัฐมนตรี อาคันตุกะจากต่างประเทศ บุคคลสำคัญ บุคคลในวงงานสภา ข้าราชการ ลูกจ้าง ประชาชนและบุคคลทั่วไปในบริเวณรัฐสภา โดยดำเนินการเกี่ยวกับงานอำนวยการรักษาความปลอดภัยทั้งในและนอกห้องประชุม งานจราจร งานรักษาความปลอดภัยในการป้องกัน ตรวจค้น สืบสวนสอบสวนผู้กระทำการผ่าฝืนกฎหมายกฎและระเบียบ และงานพัฒนาเทคโนโลยีรักษาความปลอดภัย โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 4 กลุ่มงาน มีอัตรากำลังทั้งหมด 104 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 15 ตำแหน่ง

5.1.8 สำนักประชาสัมพันธ์ เพื่อรองรับรับและสนับสนุนการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์งานทุกด้านของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร สมาชิก กรรมาธิการ บุคคลในวงงานสภา และสำนักงานฯ การเผยแพร่ความรู้ด้านรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรและการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยดำเนินการเกี่ยวกับงานพระราชพิธีหรืองานพิธีการ งานสารสนเทศ งานสื่อมวลชนสัมพันธ์ งานโสตทัศนูอุปกรณ์ งานผลิตเอกสาร งานเผยแพร่ประชาธิปไตยและกิจกรรมรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎร โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 6 กลุ่มงาน มีอัตรากำลังทั้งหมด 91 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 18 ตำแหน่ง

5.1.9 สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เพื่อรองรับและสนับสนุนการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์สาระความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยกระบวนการทางด้านนิติบัญญัติและกิจกรรมของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร สมาชิก กรรมาธิการ บุคคลในวงงานสภา และสำนักงานฯ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ โดยดำเนินการเกี่ยวกับงานข่าวและประเมินผล งานผลิตรายวิทยุกระจายเสียง งานผลิตรายการโทนทัศน์ และงานเทคนิค โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 5 กลุ่มงาน มีอัตรากำลังทั้งหมด 60 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 31 ตำแหน่ง

5.1.10 สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ เพื่อรองรับและสนับสนุนงานด้านต่างประเทศของรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎรหน่วยประจำชาติไทยในสหภาพรัฐสภา องค์การรัฐสภาอาเซียน สหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก งานสมาคมรัฐสภา งานสมาคมเลขาธิการรัฐสภา งานประชุมสมาชิกรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก งานประชุมสมาชิกรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาการประชุม

สมาคมรัฐสภาเอเชียเพื่อสันติ การประชุมยุวสมาชิกรัฐสภาเอเชีย-ยุโรป การประชุมเชิงปฏิบัติการว่าด้วยความสัมพันธ์เหนือ-ใต้ ในยุคโลกาภิวัตน์ การประชุมสมาชิกรัฐสภาโลกว่าด้วยถิ่นที่อยู่อาศัย และงานกิจการพิเศษอื่น โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 6 กลุ่มงาน มีอัตรากำลังทั้งหมด 42 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 7 ตำแหน่ง

5.1.11 สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อรองรับและสนับสนุนงานด้านต่างประเทศของรัฐสภาสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในด้านพิธีการทูต งานรับรองและอำนวยความสะดวก งานความสัมพันธ์ทวิภาคีรัฐสภา งานข้อมูลระหว่างประเทศ งานแปลเอกสารและล่าม โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 5 กลุ่มงาน มีอัตรากำลังทั้งหมด 47 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 11 ตำแหน่ง

5.1.12 สำนักวิชาการ เพื่อรองรับและสนับสนุนงานทางด้านวิชาการในการจัดทำเอกสารประกอบการประชุมสภา การให้บริการข้อมูลและข้อเสนอแนะทางวิชาการตามความต้องการของสมาชิกสภา กรรมาธิการ ก.ร. อ.ก.ร. บุคคลในวงงานสภา ประชาชน ข้าราชการและลูกจ้าง ดำเนินการเกี่ยวกับงานห้องสมุด งานพัฒนาสารสนเทศ งานบริการทางวิชาการทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม งานวิจัยและพัฒนาและงานพิพิธภัณฑ์และจดหมายเหตุ โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 8 กลุ่มงานมีอัตรากำลังทั้งหมด 112 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 10 ตำแหน่ง

5.1.13 สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับและสนับสนุนงานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ความรู้และส่งเสริมสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้พัฒนาระบบงานและกระบวนการพิจารณาทางด้านนิติบัญญัติของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร กรรมาธิการ ประชาชนและสำนักงาน พัฒนาระบบการให้บริการข้อมูลสารสนเทศผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาระบบ รูปแบบและมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ ดำเนินการเกี่ยวกับงานวิทยาการคอมพิวเตอร์ งานพัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์ งานระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และงานบริการระบบคอมพิวเตอร์ โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 5 กลุ่มงาน มีอัตรากำลังทั้งหมด 54 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 8 ตำแหน่ง

5.1.14 สำนักการประชุม เพื่อรองรับและสนับสนุนงานประชุมรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎร ดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุนงานร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับเด็ก สตรี คนชรา ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณหรือพระราชกำหนดที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรและที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภา งานเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน งานกระทู้ถาม และงานจัดทำระเบียบวาระการประชุม โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 6 กลุ่มงาน มีอัตรากำลังทั้งหมด 82 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 22 ตำแหน่ง

5.1.15 สำนักกฎหมาย เพื่อรองรับและสนับสนุนงานกฎหมายด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีตามความต้องการให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมาธิการ ส่วนราชการและประชาชน วิเคราะห์กฎหมายเพื่อเสนอแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย วิเคราะห์กฎหมายเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิก ติดตาม และประสานการจัดทำกฎหมายในขั้นพิจารณาของที่ประชุมรัฐสภา ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมวุฒิสภา และที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิเคราะห์กฎหมายที่ใช้บังคับเพื่อเสนอปรับปรุงหรือให้มีกฎหมายใหม่ จัดทำคำแปรญัตติ ร่างพระราชบัญญัติ การร่างญัตติกระทู้ถาม คำอภิปรายและหนังสือติดต่อส่วนราชการ โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 5 กลุ่มงาน มีอัตรากำลังทั้งหมด 86 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 32 ตำแหน่ง

5.1.16 สำนักรายงานการประชุมและชวเลข เพื่อรองรับและสนับสนุนการจัดทำรายงานการประชุมและการจัดทำบันทึกย่อการประชุมรัฐสภา การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศกรณีรัฐสภาไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุม จดและจัดทำรายงานการประชุม คณะกรรมาธิการสามัญ คณะกรรมาธิการวิสามัญ คณะกรรมาธิการร่วมกัน คณะอนุกรรมาธิการ และคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน การสัมมนา การเสวนา การถอดเทปการประชุมต่าง ๆ จัดทำต้นฉบับและสำเนารายงานการประชุมรัฐสภาและให้บริการเกี่ยวกับรายงานการประชุมและเผยแพร่รายงานการประชุมไปยังหน่วยงานภายในและภายนอกตามกฎหมาย ข้อบังคับการประชุม และระเบียบกำหนด โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 7 กลุ่มงาน มีอัตรากำลังทั้งหมด 107 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 7 ตำแหน่ง

5.1.17 สำนักกรรมาธิการ 1 เพื่อรองรับและสนับสนุนงานของคณะกรรมาธิการทางด้านเศรษฐกิจ ในการปฏิบัติงานด้านเลขานุการและธุรการทั่วไปในการประชุมของ

คณะกรรมาธิการสามัญและวิสามัญ คณะกรรมาธิการร่วมกัน คณะอนุกรรมาธิการ และคณะทำงานของคณะกรรมาธิการ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ การพิจารณาสอบสวนและศึกษาเรื่องใดๆ ติดตามมติของคณะกรรมาธิการเพื่อจัดทำรายงานและยืนยันมติของคณะกรรมาธิการไปยังสภาผู้แทนราษฎร รัฐสภา หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 13 กลุ่มงาน มีอัตรากำลังทั้งหมด 81 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 24 ตำแหน่ง

5.1.18 สำนักกรรมาธิการ 2 เพื่อรองรับและสนับสนุนงานของคณะกรรมาธิการทางด้านสังคม ในการปฏิบัติงานด้านเลขานุการและธุรการทั่วไปในการประชุมของคณะกรรมาธิการสามัญและวิสามัญ คณะกรรมาธิการร่วมกัน คณะอนุกรรมาธิการ และคณะทำงานของคณะกรรมาธิการ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ การพิจารณาสอบสวนและศึกษาเรื่องใด ๆ ติดตามมติของคณะกรรมาธิการเพื่อจัดทำรายงานและยืนยันมติของคณะกรรมาธิการไปยังสภาผู้แทนราษฎร รัฐสภา หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 13 กลุ่มงาน มีอัตรากำลังทั้งหมด 81 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 25 ตำแหน่ง

5.1.19 สำนักกรรมาธิการ 3 เพื่อรองรับและสนับสนุนงานของคณะกรรมาธิการทางด้านการเมืองในการปฏิบัติงานด้านเลขานุการและธุรการทั่วไปในการประชุมของคณะกรรมาธิการสามัญและวิสามัญ คณะกรรมาธิการร่วมกัน คณะอนุกรรมาธิการ และคณะทำงานของคณะกรรมาธิการ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ การพิจารณาสอบสวนและศึกษาเรื่องใดๆ ติดตามมติของคณะกรรมาธิการเพื่อจัดทำรายงานและยืนยันมติของคณะกรรมาธิการไปยังสภาผู้แทนราษฎร รัฐสภา หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยจัดส่วนราชการภายในสำนักออกเป็น 13 กลุ่มงาน มีอัตรากำลังทั้งหมด 75 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 18 ตำแหน่ง

5.1.20 กลุ่มงานผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เพื่อรองรับและสนับสนุนงานด้านเลขานุการและธุรการทั่วไปของผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ดำเนินการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ ค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการกฎหมาย สถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงทั้งในและต่างประเทศ และเสนอความเห็นต่อผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร มีอัตรากำลังทั้งหมด 8 ตำแหน่ง

5.1.21 กลุ่มงานนโยบายและแผน เพื่อรองรับและสนับสนุนงานนโยบายของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมาธิการและสำนักงาน จัดทำและพัฒนาดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของงาน ประสานการตั้งและการจัดสรรงบประมาณประจำปี ควบคุมและตรวจสอบการขออนุมัติเงินงบประมาณและการใช้จ่ายงบประมาณตามแผน เร่งรัดติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อเสนอแนะและรายงานผลต่อประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานกรรมาธิการ และเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาสั่งการ มีอัตรากำลังทั้งหมด 23 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 15 ตำแหน่ง

5.1.22 กลุ่มงานตรวจสอบภายใน เพื่อรองรับและสนับสนุนงานตรวจสอบการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ งานพัสดุและทรัพย์สิน การบริหารการเงินการบัญชีและสวัสดิการเสนอแนะวิธีหรือมาตรการในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การปฏิบัติงาน การป้องกันการรั่วไหลหรือการทุจริตเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินต่าง ๆ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร วางระบบการควบคุมภายในตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หลักเกณฑ์ข้อตกลงของกระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณและประสานงานกับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและประสานและสนับสนุนการทำงานร่วมกับคณะกรรมการตรวจสอบภาคราชการ มีอัตรากำลังทั้งหมด 11 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 5 ตำแหน่ง

5.1.23 กลุ่มที่ปรึกษา

ตามโครงสร้างใหม่ได้กำหนดตำแหน่งที่ปรึกษา ระดับ 9/10 ประเภทเชี่ยวชาญเฉพาะ (ชช) เพื่อรองรับและสนับสนุนงานทางด้านวิชาการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบกลั่นกรอง วิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเพื่อพัฒนา และเสนอความเห็นทางวิชาการแก่ประธานรัฐสภา ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรรมาธิการ บุคคลในวงงานสภาและเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย โดยแบ่งที่ปรึกษาออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย 2 ตำแหน่ง ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ 2 ตำแหน่ง ที่ปรึกษาด้านต่างประเทศ 1

ตำแหน่ง ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ 1 ตำแหน่ง ที่ปรึกษาด้านนโยบายแผนและงบประมาณ 1 ตำแหน่ง รวมเป็น 7 ตำแหน่ง เพิ่มขึ้น 5 ตำแหน่ง

5.2. โครงสร้างสายการบังคับบัญชาและระบบงาน

ตามโครงสร้างใหม่ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการจากเดิมซึ่งมี 1 สำนัก 16 กอง 2 งาน เป็น 19 สำนัก 3 กลุ่มงานมีการจัดกลุ่มภารกิจที่ชัดเจนขึ้น แต่ยังคงเป็นการจัดโครงสร้างแบบองค์กรราชการเช่นเดิม ซึ่งยังเป็นโครงสร้างแบบราชการรูปพีรามิด และมีโครงสร้างองค์การแบบบริหารเช่นเดิม เพียงแต่ปรับลดสายการบังคับบัญชา ซึ่งเดิมมีมากถึง 7 ระดับเหลือเพียง 3 ระดับ คือจากผู้ปฏิบัติงานไปสู่ผู้อำนวยการสำนัก และไปสู่เลขาธิการหรือรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับมอบหมาย

5.3. อัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง

5.3.1 อัตรากำลัง กรอบอัตรากำลังภายในของส่วนราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนทั้งหมด 1,437 ตำแหน่ง (ดังตารางเปรียบเทียบอัตรากำลังที่ ก.ร. กำหนด ในหน้า 111 ของเอกสารนี้)

5.3.2 การกำหนดตำแหน่ง โครงสร้างใหม่ได้กำหนดตำแหน่งต่าง ๆ ไว้ดังนี้

(1) ตำแหน่งในสายงานบริหาร ได้แก่ ตำแหน่งที่กำหนดไว้ในสายงานนักบริหารระดับสูง ระดับ 9 ระดับ 10 และระดับ 11 ซึ่งกำหนดเป็นตำแหน่งผู้อำนวยการสำนัก รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(2) ตำแหน่งในสายงานหลัก ได้แก่ ตำแหน่งที่กำหนดไว้ในสายวิชาการ (ว) ที่บรรจุบุคคลที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปทุกสาขา ตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป ซึ่งตำแหน่งระดับปฏิบัติในสายงานหลักถือเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญและมีค่าของงานสูง ประกอบกับงานของสำนักงานฯ เป็นหน่วยงานด้านนิติบัญญัติมีลักษณะพิเศษที่จำเป็นจะต้องใช้ผู้ปฏิบัติงานหลักที่เป็นวิชาชีพในลักษณะผสมผสานกันระหว่างบุคคลที่มีคุณวุฒิทางด้านนิติศาสตร์และสังคมศาสตร์ ดังนั้น บุคคลที่จะปฏิบัติงานจะต้องมีความรู้ทางด้านกฎหมาย การเมืองการปกครอง สังคม เศรษฐกิจ และการต่างประเทศ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น ความก้าวหน้าของตำแหน่งในสายวิชาการและสายวิชาชีพเฉพาะด้าน

ในสายงานหลักของตำแหน่งระดับปฏิบัติ จึงมีลักษณะลื่นไหล เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ ประสบการณ์และทักษะในการทำงาน โดยกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่สายงานด้านวิชาการระดับปฏิบัติ เป็นตำแหน่งระดับ 3-6/7 ว/8 ว/ 9 ชช/10 ชช จนอาจก้าวไปสู่ตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของสำนักงานฯ คือ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ระดับ 11) ได้ทุกตำแหน่ง และได้กำหนดตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มงาน เป็นตำแหน่งระดับ 6/7 ว/8 ว/9 ชช

(3) ตำแหน่งในสายงานสนับสนุนและสายงานวิชาชีพ ได้แก่ ตำแหน่งที่กำหนดไว้ในสายงานบริหารทั่วไปซึ่งมี คุณวุฒิปริญญาตรี หรืองานธุรการทั่วไปที่บรรจุบุคคลที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ตั้งแต่ระดับ 1 ขึ้นไป เป็นตำแหน่งที่ทำหน้าที่ด้านอำนวยการและธุรการ ทั่วไปของสำนักงานฯ โดย มีลักษณะงานที่เป็นงานสนับสนุนและอำนวยการให้สำนักงานฯ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้น ความก้าวหน้าของตำแหน่งในสายงานสนับสนุนของตำแหน่งระดับปฏิบัติในสำนักงานฯ จึงมีลักษณะลื่นไหลเพื่อให้เกิดมีการพัฒนาองค์ความรู้ ประสบการณ์ และทักษะในการทำงาน โดยได้กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ในสายงานสนับสนุนระดับปฏิบัติเป็นตำแหน่ง ระดับ 1-3/4/5/6 และระดับ 2-4/5/6 ได้ทุกตำแหน่ง และมีเส้นทางก้าวหน้าจนถึงระดับ 11 ได้เช่นกัน

(4) ตำแหน่งในสายวิชาชีพ (สายงานชวเลขและสายงานรักษาความปลอดภัย) ระดับปฏิบัติเป็นตำแหน่งระดับ 1–5/6/7/8 ได้ทุกตำแหน่ง และได้กำหนดตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มงาน เป็นตำแหน่งระดับ 6/7/8 นอกจากนั้นยังมีตำแหน่งผู้บริหารงาน ทั่วไป ระดับ 7/8 สำหรับรองรับเป็นเลขานุการของผู้บริหารระดับสูง และมีตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารทั่วไปของทุกสำนักเป็นระดับ 7/8

(5) ตำแหน่งในสายงานต่าง ๆ มีดังนี้

<u>สายงานที่เริ่มต้นบรรจุจากระดับ 1</u>

1. เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี (1-4/5/6)
2. เจ้าหน้าที่พัสดุ (1-4/5/6)
3. เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา (1-4/5/6)
4. เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ (1-4/5/6)

5. เจ้าหน้าที่ชวเลข (1-4/5/6)
6. เจ้าหน้าที่พิมพ์ (1-4/5/6)
7. เจ้าหน้าที่ธุรการ (1-4/5/6)
8. ช่างศิลป์ (1-4/5/6)
9. ช่างไฟฟ้า (1-4/5/6)
10. ช่างโยธา (1-4/5/6)
11. เจ้าหน้าที่ห้องสมุด (1-4/5/6)
12. ช่างอิเลคทรอนิคส์ (1-4/5/6)
13. ผู้ประกาศ (1-4/5/6)
14. ช่างไฟฟ้าสื่อสาร (1-4/5/6)
15. บันทึกข้อมูล (1-5/6)

<u>สายงานที่เริ่มต้นบรรจุจากระดับ 2</u>

1. เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี (2-5/6)
2. เจ้าพนักงานพัสดุ (2-5/6)
3. เจ้าพนักงานโสตทัศนศึกษา (2-5/6)
4. เจ้าพนักงานธุรการ (2-5/6)
5. ช่างพิมพ์ (2-5/6)
6. นายช่างศิลป์ (2-5/6)
7. นายช่างโยธา (2-5/6)
8. นายช่างไฟฟ้า (2-5/6)
9. นายช่างอิเลคทรอนิคส์ (2-5/6)
10. นายช่างไฟฟ้าสื่อสาร (2-5/6)
11. งานคอมพิวเตอร์ทั่วไป (2-5/6)
12. รักษาความปลอดภัย (2-5/6)
13. เจ้าหน้าที่เครื่องคอมพิวเตอร์ (2-5/6)

<u>สายงานที่เริ่มต้นบรรจุจากระดับ 3</u>

1. การเจ้าหน้าที่ (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)
2. วิทยาการ (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)
3. นิติการ (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)
4. บัญชี (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)
5. วิชาการเงินและบัญชี (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)
6. นักวิชาการพัสดุ (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)
7. บรรณารักษ์ (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)
8. วิเทศสัมพันธ์ (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)
9. นักประชาสัมพันธ์ (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)
10. นักวิชาการโสตทัศนศึกษา (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)
11. ตรวจสอบภายใน (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)
12. วิชาการช่างศิลป์ (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)
13. จัดรายการวิทยุโทรทัศน์ (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)
14. เจ้าหน้าที่กระจายเสียง (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)
15. ระบบงานคอมพิวเตอร์ (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)
16. สื่อข่าว (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)
17. วิเคราะห์งานบุคคล (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)
18. พัฒนาทรัพยากรบุคคล (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)
19. วิเคราะห์นโยบายและแผน (3-6/7 ว/8 ว/9 ชช)

<u>สายงานที่เริ่มต้นจากระดับอื่น ๆ</u>

1. นักบริหาร (9-11)
2. บริหารงานทั่วไป (5-8)
3. เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ (5-6)
4. เจ้าหน้าที่บริหารงานช่าง (5-9)

ตารางเปรียบเทียบอัตรากำลังที่ ก.ร. กำหนด และกำลังคนที่มีอยู่จริงแยกตามหน่วยงาน

หน่วยงาน	อัตรา	กำลังคน
	ก.ร.กำหนด	
งานบริหารทั่วไป	8	8
กลุ่มงานที่ปรึกษา	7	4
กลุ่มงานผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร	8	5
กลุ่มงานนโยบายและแผน	23	7
กลุ่มงานตรวจสอบภายใน	11	6
สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร	43	26
สำนักงานเลขานุการ ก.ร.	30	22
สำนักบริหารงานกลาง	76	56
สำนักพัฒนาบุคลากร	37	15
สำนักการคลังและงบประมาณ	73	65
สำนักการพิมพ์	70	57
สำนักรักษาความปลอดภัย	123	111
สำนักประชาสัมพันธ์	91	65
สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา	60	36
สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ	42	33
สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	47	37
สำนักวิชาการ	122	102
สำนักสารสนเทศ	54	43
สำนักการประชุม	82	63
สำนักกฎหมาย	86	55
สำนักรายงานการประชุมและชวเลข	107	97
สำนักกรรมาธิการ 1	81	53
สำนักกรรมาธิการ 2	81	59
สำนักกรรมาธิการ 3	75	54
รวม	1,437	1,079

* ข้อมูล ณ วันที่ 15 มกราคม 2546 กลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ สำนักบริหารงานกลาง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร แยกตามเพศ

ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น	1079	คน
เป็นข้าราชการชาย	367	คน
เป็นข้าราชการหญิง	712	คน

สถิติแสดงระดับข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มที่	**ระดับ**	**จำนวนคน**	**คิดเป็นร้อยละ**
1	1	35	0.96
2	2	52	5.86
3	3	166	14.8
4	4	256	25.56
5	5	254	29.30
6	6	131	11.43
7	7	97	8.84
8	8	57	2.11
9	9	19	0.67
10	10	11	0.38
11	11	1	0.09
รวม		**1079**	**100.00**

สถิติแสดงอายุของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มที่	กลุ่มอายุ (ปี)	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
1	23-27	62	6.05
2	28-32	217	21.71
3	33-37	278	26.90
4	38-42	233	19.79
5	43-47	140	13.54
6	48-52	94	7.97
7	53-57	40	2.79
8	58-60	15	1.05
รวม		**1,079**	**100.00**

สถิติแสดงคุณวุฒิของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มที่	คุณวุฒิ	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
1	ประถมศึกษา	2	0.19
2	ม.ต้น-ม.ปลาย	66	6.44
3	วุฒิต่ำกว่า ปวช.	3	0.29
4	ปวช.	177	14.7
5	ปวท./ปวส./อนุปริญญา	104	9.61
6	ปริญญาตรี	565	54.08
7	นบท.	4	0.38
8	ปริญญาโท	158	14.31
รวม		**1,079**	**100.00**

ตารางเปรียบเทียบอัตรากำลังที่ ก.ร. กำหนด และกำลังคนที่มีอยู่จริงแยกตามระดับ

ระดับ	อัตรา ก.ร.กำหนด	กำลังคน
11	1	1
10	11	11
9	23	19
8	57	57
7	111	97
6	175	131
5	254	254
4	256	256
3	362	166
2	90	52
1	97	35
รวม	1,437	1,079

5.4 ระบบงบประมาณ ระบบตรวจสอบ และเทคโนโลยีสารสนเทศ

ระบบงบประมาณ ภายหลังการปรับปรุงโครงสร้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ยังคงมีแนวปฏิบัติใกล้เคียงกับระบบเดิมก่อนการปรับปรุงโครงสร้าง กล่าวคือ ยังมีลักษณะเป็นระบบราชการฝ่ายบริหาร รวมทั้ง ต้องขึ้นอยู่กับการพิจารณาของฝ่ายบริหารเป็นหลัก ในขณะที่ระบบตรวจสอบภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ยังขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหารสูงสุดของสำนักงานฯ แม้ว่าจะมีหน่วยงานตรวจสอบในแต่ก็พิจารณาเฉพาะในเรื่องของการเงิน การบัญชี เท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงระบบการบริหารจัดการตามมาตรฐานการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานฯ ก็เป็นการรวมอำนาจแบบรวมศูนย์ ไว้ที่ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ (CIO) และสำนักสารสนเทศ ซึ่งการดำเนินการในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการของฝ่ายบริหาร รวมทั้งกรอบของแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2545 - 2549) เช่นเดิม ทำให้ไม่สามารถสนับสนุนภารกิจของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา รวมทั้งไม่สามารถสนองตอบความต้องการในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่สมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และบุคคลในวงงานสภาได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

6. สรุป

จากการศึกษาความเป็นมา บทบาท และอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พบว่าสำนักงานฯ ได้มีความเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง บทบาทและอำนาจหน้าที่มาโดยตลอด นับแต่ปี พ.ศ. 2475 ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ เพียง 7 คน จนถึง 1,079 คน ในปัจจุบัน และในอนาคตมีกรอบอัตรากำลังที่ ก.ร. กำหนดไว้ถึง 1,437 คน โครงสร้างที่ปรับเปลี่ยน รวมทั้งบทบาทและอำนาจหน้าที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสถาบันนิติบัญญัติเป็นหลัก ซึ่งที่ผ่านมาสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นกลไกสนับสนุนการทำงานของรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎรอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่น่าพึงพอใจในระดับหนึ่ง จนอาจกล่าวได้ว่าไม่เคยล้มเหลวในการปฏิบัติหน้าที่ แต่อย่างไรก็ตามผลจากประกาศใช้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนในปี 2540 ส่งผลให้องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎรเปลี่ยนไปหลายประการ ส่งผลให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องมีการปรับโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับภารกิจที่เพิ่มขึ้นและเปลี่ยนแปลงไป ในฐานะที่สำนักงานฯ เป็นส่วนสำคัญที่จะต้องสนับสนุนองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติให้ทำหน้าที่ได้ตามเจตนารมย์ของรัฐธรรมนูญ การปฏิรูปโครงสร้าง ระบบการบริหารงาน และบุคลากร จึงมีความจำเป็น เพื่อสร้างเสริมกลไกในการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ทั้งในด้านการตรากฎหมาย การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน การให้ความเห็นชอบตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด และการแสดงบทบาทของสมาชิกรัฐสภาไทยให้ได้รับการยอมรับในเวทีรัฐสภาโลก ซึ่งจะเป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความแข็งแกร่ง และนำไปสู่ความเป็นอิสระของกลไกองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติอย่างแท้จริง

บทที่ 4

การวิเคราะห์โครงสร้าง ระบบการบริหารงาน และบุคลากร ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

1. กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์

จากการศึกษาการปฏิรูประบบราชการของต่างประเทศและการปฏิรูประบบราชการของฝ่ายบริหาร และศึกษาระบบราชการภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทั้งก่อนปรับปรุงโครงสร้างและภายหลังการปรับปรุงโครงสร้าง พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ การมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่มากเกินความจำเป็น และในบางเรื่องอาจล้าสมัย การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร ที่เป็นผลมาจากรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ บรรยากาศของการปฏิรูปการเมืองที่ประชาชนมีความคาดหวังสูงต่อตัวสมาชิกรัฐสภาและการแสดงบทบาทของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรที่เพิ่มขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาว่าภายหลังจากที่ได้ทำการปรับปรุงโครงสร้างและระบบงานมีความคาดหวังว่าจะสามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคม รวมทั้งจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความซ้ำซ้อนในการทำงานของหน่วยงานในสังกัด ขั้นตอนการทำงานที่ไม่คล่องตัว มีกระบวนการทำงานซ้ำซ้อนที่ทำให้เกิดความล่าช้าของงาน สิ้นเปลืองทรัพยากร และการปฏิบัติงานที่คำนึงถึงวิธีการ (Means) มากกว่าผลลัพธ์ (Ends) รวมทั้งการตอบสนองต่อการรักษาประโยชน์ของประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalizations) ที่การเมืองระหว่างประเทศจะเข้ามามีบทบาทสูง การรวมตัวกันเป็นกลุ่มประเทศเพื่อปกป้องผลประโยชน์ที่ชัดเจน ซึ่งทำให้ประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทยต้องปฏิบัติตามกระแสดังกล่าว ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีภารกิจเพิ่มขึ้นในการหาข้อมูลมาประกอบการพิจารณาและตัดสินใจของสมาชิกรัฐสภา

2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน

2.1 การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอก

สภาวะแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส

1. การแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารอย่างชัดเจน ทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติสามารกำหนดกฎและระเบียบการบริหารงานได้อย่างมีอิสระ

2. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง และตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนมีความใกล้ชิดกับรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎร และมีการทำงานร่วมกับรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎรมากขึ้น

3. การปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้เสถียรภาพ และมีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการเมือง ทำให้การเมืองและระบบราชการมีความมั่นคงเอื้อแก่การพัฒนาประเทศ

4. ประชาชนให้ความเชื่อมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในระบบรัฐสภาตามแนวทางการปฏิรูปการเมืองที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ทำให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตยให้เกิดความเข้มแข็งได้ในอนาคต

5. ระบบเศรษฐกิจของโลกยุคใหม่เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเสรีตามมาตรฐานสากล ทำให้การผลิตสินค้าและบริการมีคุณภาพ

6. การรับทราบข้อมูลข่าวสารในโลกยุคโลกาภิวัฒน์ โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะอยู่จุดใดของโลก ทำให้การสื่อกับประชาชนได้อย่างรวดเร็ว รับรู้และแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที

7. ประเทศไทยมีทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพ และพร้อมที่จะพัฒนาอย่างมีทิศทางและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติ ทำให้ได้บุคลากรที่มีคุณภาพมาทำงานให้กับองค์กร

สภาวะแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค

1. นโยบายและความต้องการของสมาชิกรัฐสภามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่สามารถกำหนดได้ล่วงหน้า ทำให้ไม่สามารถทำงานได้ทันกับความต้องการของสมาชิก

2. รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้รับการสนับสนุนงบประมาณไม่เพียงพอแก่การดำเนินภารกิจทางด้านนิติบัญญัติ ทำให้งานไม่บรรลุวัตถุประสงค์และไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น

3. กฎหมาย กฎ และระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ มีขั้นตอนมาก บางฉบับล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต ทำให้งานล่าช้า สิ้นเปลืองเวลาและงบประมาณ

4. การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ปรับตัวไม่ทันกับโลกยุคโลกาภิวัฒน์ และใช้เครื่องมือไม่เหมาะสมกับงาน

2.2 การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายใน

สภาวะแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งหรือจุดเด่น

1. เป็นหน่วยสนับสนุนให้รัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติ ทำให้การบริหารงานมีอิสระจากฝ่ายบริหาร

2. เป็นหน่วยงานราชการที่มั่นคง

3. มีองค์กรบริหารงานบุคคลของตนเองโดยเฉพาะเรียกชื่อย่อว่า "ก.ร." ทำให้สามารถออกกฎและระเบียบการบริหารงานบุคคลได้อย่างมีอิสระและคล่องตัว

4. คุณวุฒิการศึกษาของบุคคลมีเกณฑ์อยู่ในระดับสูงโดยมีผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ถึงร้อยละ 68.77 ทำให้สามารถพัฒนาให้เป็นบุคลากรที่มีศักยภาพ มีความชำนาญและความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานให้กับ องค์กร

5. เป็นองค์กรขนาดเล็ก ทำให้สามารถพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนองค์กรได้ง่ายและไม่กระทบกับงบประมาณแผ่นดินมากนัก

สภาวะแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อนหรือจุดด้อย

1. โครงสร้างและระบบงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ไม่สอดคล้องกับบทบาทภารกิจและอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎรที่เพิ่มขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปตามรัฐธรรมนูญ

2. กระบวนการทำงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีขั้นตอนมากไม่เหมาะสมกับเป็นลักษณะงานของฝ่ายนิติบัญญัติที่มีลักษณะงานที่คาดไม่ถึงและไม่สามารถกำหนดได้ล่วงหน้า

3. โครงสร้างองค์กร "เป็นโครงสร้างองค์กรแบบบริหาร" ทำให้การปฏิบัติงานมีขั้นตอนมาก ล่าช้า และเสียค่าใช้จ่ายมาก

4. บุคลากรยังไม่รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5. อัตรากำลังมีไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจและอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎรที่เพิ่มขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปตามรัฐธรรมนูญ

6. เส้นทางก้าวหน้าของบุคลากรไม่เอื้อแก่การพัฒนาความรู้ ความสามารถและความชำนาญของผู้ปฏิบัติงานให้สอดรับกับบทบาทภารกิจและอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎร

2.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยใช้หลัก SWOT*

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน	
จุดแข็ง S (Strengths)	**จุดอ่อน W (Weaks)**
1. การบริหารงานที่มีอิสระจากฝ่ายบริหาร	1. โครงสร้างระบบงานไม่สอดคล้องกับบทบาทภารกิจ
2. เป็นหน่วยงานราชการที่มั่นคง	2. กระบวนการทำงานมีขั้นตอนมาก
3. มีองค์กรบริหารงานบุคคลของตนเองโดยเฉพาะ	3. โครงสร้างองค์กรแบบบริหาร
4. คุณวุฒิการศึกษาของบุคลากร	4. บุคลากรยังไม่รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
5. เป็นองค์กรขนาดเล็ก	5. อัตรากำลังมีไม่เพียงพอ
	6. เส้นทางก้าวหน้าของบุคลากรไม่เอื้อแก่การการพัฒนาความรู้ ความสามารถและความชำนาญ
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก	
โอกาส O (Opportunities)	**ภัยคุกคาม T (Threats)**
1. การแบ่งแยกอำนาจหน้าที่	1. นโยบายและความต้องการของสมาชิกรัฐสภา
2. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม	2. งบประมาณไม่เพียงพอแก่การดำเนินการในการปกครอง
3. การปฏิรูปการเมืองและระบบราชการฝ่ายบริหาร	3. กฎหมาย กฎ และระเบียบมีขั้นตอนมากและล้าสมัย
4. ความเชื่อมั่นการปกครองระบบประชาธิปไตยของประชาชน	4. การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสมัยใหม่
5. การรับทราบข้อมูลข่าวสารในยุคโลกาภิวัฒน์	

***SWOT Analysis** คือ หลักในการวิเคราะห์องค์กรโดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานในที่นี้มีจุดเน้นที่การปรับโครงสร้าง ระบบงาน และอัตรากำลัง โดยปัจจัยที่วิเคราะห์แต่ละปัจจัย คือ S (Strengths) หมายถึง จุดแข็งหรือจุดเด่นขององค์กร W (Weaks) หมายถึง จุดอ่อนหรือจุดด้อยที่ต้องได้รับการปรับปรุงหรือพัฒนา O (Opportunities) หมายถึง โอกาสในการปรับปรุงหรือพัฒนา และ T (Threats) หมายถึง ภัยคุกคามหรืออุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนา

3. การวิเคราะห์โครงสร้าง

3.1 โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ

จากการปรับปรุงโครงสร้างโดยเปลี่ยนสถานะของหน่วยงานจากหน่วยงานระดับกองเป็นสำนัก และระดับฝ่าย/งานเป็นกลุ่มงาน มีผลให้หน่วยงานในสังกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนเปลี่ยนไปจากเดิม ซึ่งมี 1 สำนัก 16 กอง 2 งาน เป็น 19 สำนัก 3 กลุ่มงาน เพื่อให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบที่ตอบสนองต่อภารกิจที่เพิ่มขึ้นตามรัฐธรรมนูญ โดยยึดหลักภายใต้ฐานโครงสร้างเดิม ซึ่งยังคงเป็นการจัดโครงสร้างแบบองค์กรภาคราชการเช่นเดิมอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมโครงสร้างในการบริหารงานยังเป็นการมอบอำนาจตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติข้าราชการฝ่ายรัฐสภาดังกล่าว มิใช่การกระจายอำนาจตามเจตนารมณ์ของการปรับโครงสร้าง โดยในทางปฏิบัติเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดจะมอบอำนาจให้กับรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นอกจากนั้น การปรับปรุงโครงสร้างของสำนักงานฯ ยังส่งผลในด้านบวกต่อการปฏิบัติงาน กล่าวคืออำนาจหน้าที่ที่กำหนดขึ้นตามประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภามีความชัดเจนสอดรับกับภารกิจที่เพิ่มขึ้นตามรัฐธรรมนูญพอสมควร และมีการลดสายการบังคับบัญชาลง จากเดิม 7 ระดับ (เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน →หัวหน้างาน/ฝ่าย → ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง→ผู้อำนวยกอง → ผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร → รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร →เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) เหลือเพียง 3 ระดับ คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน →ผู้อำนวยการสำนัก → เลขาธิการหรือรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นผลให้การวินิจฉัยสั่งการเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน รวมทั้งการทำงานที่มีลักษณะเป็นวิชาการหรือเป็นแบบ Staff โดยมีผู้อำนวยการกลุ่มงานเป็นที่ปรึกษา (Advisor)

แต่เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่าการจัดโครงสร้างใหม่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ยังมีประเด็นที่จะต้องปรับปรุงโดยมีข้อพิจารณาเป็นรายสำนัก ดังนี้

- **สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร** แม้ว่าจะมีการปรับโครงสร้างภายในสำนัก จากเดิม 2 กลุ่มงาน เป็น 6 กลุ่มงาน ตามภารกิจที่จะรองรับการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายการเมือง แต่ลักษณะการปฏิบัติงานยังเป็นกลุ่มงานเชิงธุรการมากกว่าที่จะเป็น Staff ในทางวิชาการ และงานการเมืองทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

- **สำนักงานเลขานุการ ก.ร.** มีการแบ่งกลุ่มงานภายในตามภารกิจของ อ.ก.ร. ต่าง ๆ ซึ่งเป็นโครงสร้างตามกฎหมายเดิมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ภารกิจรวมทั้งองค์ประกอบของ อ.ก.ร.แต่ละคณะโดยเฉพาะ อ.ก.ร.สรรหา พัฒนา และส่งเสริมสมรรถภาพข้าราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกระบวนการสรรหาบุคลากร ควรทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการสรรหาบุคลากร ส่วนการสรรหาควรเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักทรัพยากรบุคคล ที่เสนอให้รวมกลุ่มงานบริหารบุคคลและกลุ่มงานทะเบียนประวัติไว้ที่สำนักพัฒนาบุคลากร และจัดตั้งเป็นสำนักทรัพยากรบุคคล

- **สำนักบริหารงานกลาง** มีการจัดกลุ่มงานข้อมูลข่าวสารของราชการและกลุ่มงานกิจการทั่วไป ออกเป็นกลุ่มงานตามภารกิจที่เด่นชัดของสำนัก แต่จุดหลักของภารกิจ ซึ่งเป็นงานด้านการบริการให้กับสมาชิกรัฐสภา และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรมีศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Service) กำหนดไว้ในภารกิจของสำนัก

- **สำนักพัฒนาบุคลากร** ควรนำกลุ่มงานบริหารงานบุคคลและกลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติของสำนักบริหารงานกลางมารวมและจัดตั้งเป็นสำนักทรัพยากรบุคคลเพื่อให้การบริหารทรัพยากรบุคคลมีความเบ็ดเสร็จอยู่ในหน่วยงานเดียวโดยเฉพาะ และไม่ควรมีภารกิจไปพัฒนาบุคลากรของฝ่ายการเมือง เพราะมีสถาบันพระปกเกล้าเป็นหน่วยงานที่รองรับภารกิจดังกล่าวอยู่แล้ว

- **สำนักการคลังและงบประมาณ** ควรนำ **กลุ่มงานงบประมาณ** ไปรวมกับ **กลุ่มงานนโยบายและแผน** จัดตั้งขึ้นเป็นส่วนราชการระดับสำนัก เนื่องจากการจัดทำงบประมาณในแบบใหม่ ควรมีหน่วยงานระดับสำนักขึ้นมาดูแลโดยเฉพาะ และนำกลุ่มงาน สวัสดิการ รวมทั้งกลุ่มพัสดุและกลุ่มงานยานพาหนะ ไปอยู่ในสังกัดของสำนักบริหารงานกลางเพื่อรวมงานลักษณะให้บริการไว้ที่เดียวกัน

- **สำนักการพิมพ์** ยังคงเป็นการพิมพ์งานในระบบราชการ ควรให้เอกชนรับไปดำเนินการในลักษณะจ้างเหมา เนื่องจากโรงพิมพ์เอกชนจะมีความคล่องตัวและความชำนาญมากกว่า โดยสำนักการพิมพ์ควรทำหน้าที่เพียงการบริหารจัดการการพิมพ์เอกสารให้สัมฤทธิผลตามความต้องการของผู้ใช้บริการเท่านั้น

- **สำนักรักษาความปลอดภัย** ไม่ควรนำกลุ่มงานอาคารสถานที่มารวมกับกลุ่มงานรักษาความปลอดภัย ควรแยกเป็น 2 หน่วยงาน คือ **สำนักรักษาความปลอดภัย** เพื่อให้ความสำคัญในการรักษาความปลอดภัยและอารักขาบุคคลสำคัญภายระดับประเทศซึ่งมีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งได้แก่ ประมุขของประเทศซึ่งเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมสามัญทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญและรัฐพิธีสำคัญเช่นวันพระราชทานรัฐธรรมนูญ (10 ธันวาคมของทุกปี) การรักษาความปลอดภัยให้กับสมาชิกรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และบุคคลที่เกี่ยวข้องในวงงานสภาที่มาร่วมประชุมและบุคคลสำคัญของต่างประเทศที่มาเยือนรัฐสภา เป็นต้น ให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล และ**สำนักอาคารสถานที่** เพื่อให้เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลอาคารสถานที่ของรัฐสภาและการประชุมกรรมาธิการ รวมทั้งภารกิจในด้านโสตทัศนูปกรณ์

- **สำนักประชาสัมพันธ์** ควรเป็นหน่วยงานที่สูงกว่าระดับสำนัก โดยรวม**สถานีวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์รัฐสภา** และยกฐานะให้เป็นหน่วยงานที่สูงกว่าสำนัก และเพื่อให้มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการบริหารจัดการด้านประชาสัมพันธ์ของรัฐสภา

- **สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ** และ **สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ**ควรจัดโครงสร้างใหม่เป็นหน่วยงานที่สูงกว่าระดับสำนักทำนองเดียวกับกระทรวงการต่างประเทศของฝ่ายบริหาร โดยยกฐานะขึ้นเป็นหน่วยงานด้านต่างประเทศของฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อรองรับและสนับสนุนบทบาท อำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาในด้านต่างประเทศให้เป็นผู้นำในเวทีรัฐสภาโลก

- **สำนักวิชาการ** ควรแยก **หอสมุดรัฐสภา** ออกมาเป็นเอกเทศ เช่นเดียวกับหอสมุดรัฐสภาในต่างประเทศ โดยสำนักวิชาการจะมีหน้าที่สนับสนุนงานด้านวิชาการตามภารกิจหลักของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมาธิการในเรื่องการตรากฎหมายและการควบคุมตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน

- **สำนักสารสนเทศ** ถึงแม้จะมีการจัดกลุ่มภารกิจที่ชัดเจนขึ้นแต่ก็ยังเป็นหน่วยงานที่ใช้โครงสร้างระบบราชการเช่นเดิม ไม่สอดคล้องกับการทำงานที่ต้องใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ อีกทั้งในส่วนของวิทยาการคอมพิวเตอร์และงานระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ควรให้เอกชนเข้ามาดำเนินการ วางระบบและการบำรุงรักษา

- **สำนักการประชุม** ควรแยกเป็น **สำนักบริหารการประชุมสภา** โดยมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานการประชุมรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎร และ **สำนักนิติบัญญัติ** โดยมีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด ญัตติ กระทู้ถามและเรื่องให้ความเห็นชอบต่างๆ ที่จะเข้าสู่การพิจารณาของสภาทั้งนี้เพื่อเป็นการแบ่งแยกหน้าที่ให้ชัดเจนขึ้นระหว่างงานที่มีลักษณะเป็นเชิงธุรการกับงานเชิงวิชาการ

- **สำนักกฎหมาย** แม้จะมีความชัดเจนขึ้นในงานด้านการร่างกฎหมาย โดยมีกลุ่มงานลักษณะ Staff ในการร่างกฎหมาย 3 ด้าน แต่ไม่มีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการพิจารณาด้านกฎหมายต่าง ๆ เช่นเดียวกับคณะกรรมการกฤษฎีกาของฝ่ายบริหารทำให้คุณภาพของการร่างกฎหมายไม่สามารถทัดเทียมได้กับฝ่ายบริหาร

- **สำนักรายงานการประชุมและชวเลข** ยังเป็นโครงสร้างตามระบบราชการซึ่งเป็นเชิงธุรการเท่านั้น ควรนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดทำรายงานการประชุม เพื่อลดการใช้บุคลากรในส่วนนี้ และลดขั้นตอนในการจัดทำรายงานการประชุม

- **สำนักกรรมาธิการ 1 – 3** ถึงแม้จะมีการกำหนดกลุ่มงานตามภารกิจของคณะกรรมาธิการคณะต่าง ๆ ที่ชัดเจนขึ้น และถึงแม้จะได้มีการกำหนดกลุ่มงานคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีขึ้นไว้ในสำนักกรรมาธิการ 1 แล้วก็ตาม แต่ก็ยังเห็นว่ากลุ่มงานดังกล่าวยังไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะทำงานเชิงวิชาการและงานข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดิน เพื่อเอื้ออำนวยและสนับสนุนภารกิจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของคณะกรรมาธิการและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงน่าจะยกสถานะของกลุ่มงานนี้ขึ้นเป็นสำนักงานกรรมาธิการงบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างคล่องตัวรวดเร็วทั้งในด้านวิชาการและอำนวยการสนับสนุนงานของคณะกรรมาธิการและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อาจกำหนดให้สำนักกรรมาธิการทั้ง 3 สำนัก

และสำนักงานกรรมาธิการงบประมาณของสภาผู้แทนราษฎรมีฐานะเป็นหน่วยงานในสังกัดรัฐสภาที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีความอิสระในการบริหารจัดการและงบประมาณ

- **กลุ่มที่ปรึกษา** เป็นการจัดโครงสร้างเพื่อรองรับบุคลากรที่ทำงานในเชิงวิชาการให้มีความก้าวหน้าเฉพาะด้าน เพื่อให้บุคลากรได้แสดงความสามารถทางด้านวิชาการรวมทั้งเกิดประโยชน์ ในการเป็นคลังสมอง (Think Tank) ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ

- **กลุ่มงานผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร** ควรเป็นหน่วยงานในระดับสำนักงานเพื่อรองรับการทำงานของฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นงานที่มีภารกิจสำคัญมากยิ่งขึ้นในการทำหน้าที่ควบคุม และตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร

- **กลุ่มงานนโยบายและแผน** ควรเป็นหน่วยงานในระดับสำนัก โดยนำกลุ่มงานงบประมาณมารวมไว้ด้วยเพื่อรองรับกับกระบวนการจัดทำแผนงาน/แผนปฏิบัติการ และงบประมาณตามยุทธศาสตร์ของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

- **กลุ่มงานตรวจสอบภายใน** ควรเป็นส่วนราชการระดับสำนักเพื่อเป็นกลไกให้กับคณะกรรมการตรวจสอบภายใน (Audit Committee) เป็นผู้กลั่นกรองตรวจสอบ (Audit) ขั้นตอนและความถูกต้องของการปฏิบัติงานต่าง ๆ ภายในสำนักงานฯ ทั้งด้านงบประมาณ การเงิน การรับ – จ่าย รายได้แผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมาย

เมื่อพิจารณาภาพรวมการปรับโครงสร้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะเห็นได้ว่า เป็นเพียงการจัดกลุ่มภารกิจที่ชัดเจนขึ้น เพื่อให้รองรับภารกิจที่เพิ่มขึ้นตามรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่การวางกลุ่มภารกิจเป็นกลุ่มงานต่าง ๆ ภายในสำนักต่างๆ ยังไม่มีความเหมาะสมเท่าที่ควร เมื่อเปรียบเทียบกับการปฏิรูปราชการของฝ่ายบริหารซึ่งมีการปฏิรูปทั้งระบบภายใต้กฎหมายที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ด้วย

แผนผังเปรียบเทียบโครงสร้างเดิมกับโครงสร้างใหม่

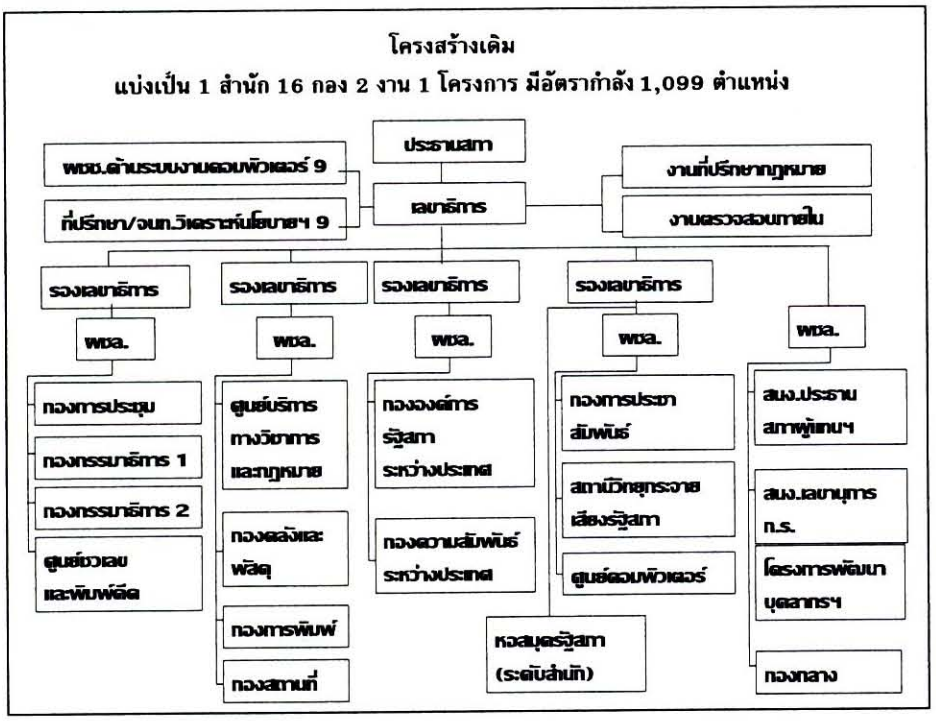

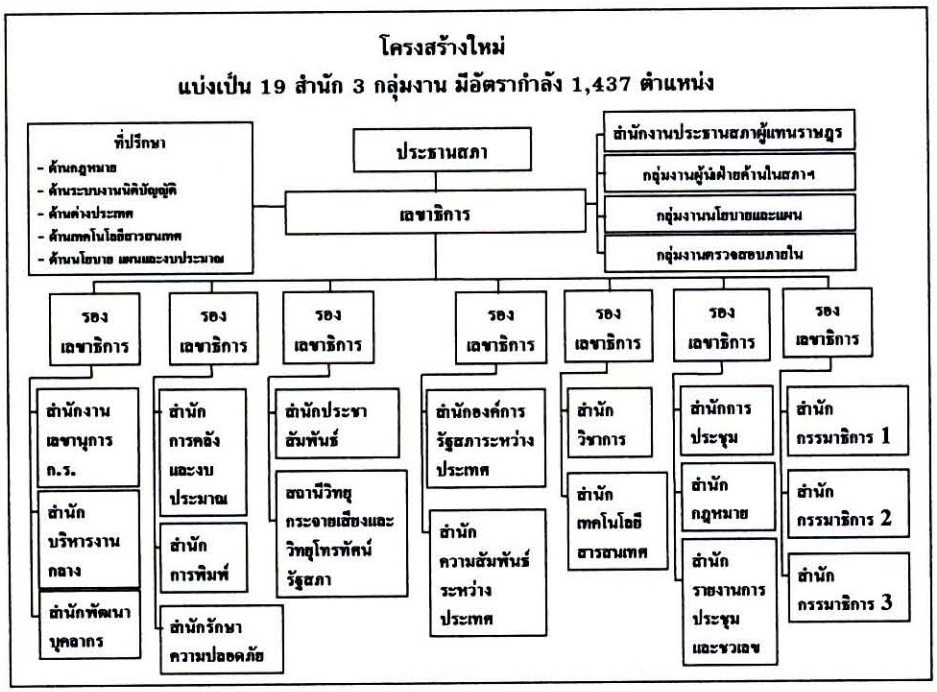

3.3 อำนาจหน้าที่ตามโครงสร้างใหม่เปรียบเทียบกับโครงสร้างเดิม

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม*	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่*	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
1. สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร - ฝ่ายอำนวยการ - ฝ่ายวิชาการและกฎหมาย	**สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร** - กลุ่มงานบริหารทั่วไป - กลุ่มงานประธานสภาผู้แทนราษฎร - กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง - กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง - กลุ่มงานประสานการเมืองและรับเรื่องราวร้องทุกข์ - กลุ่มงานการประชุมประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานกรรมาธิการสามัญของสภาผู้แทนราษฎร	1. เพื่อรองรับและสนับสนุนบทบาทอำนาจหน้าที่ของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรที่เพิ่มขึ้นตามรัฐธรรมนูญ อาทิ - งานด้านการเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชน (มาตรา 61) - งานการประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานคณะกรรมาธิการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะ (มาตรา 169) - งานด้านการวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน (มาตรา 171) - งานการประชุมคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา 191) - งานการเสนอปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ให้ศาลธรรมนูญวินิจฉัย (มาตรา 266) 2. งานประสานงานการเมืองที่คุณภาพของงานที่เพิ่มขึ้น โดยมีการพัฒนางานโดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้อย่างเป็นระบบ และนำหลักวิชาการมาใช้มากขึ้น 3. มีการพัฒนางานที่ได้รับมอบหมายให้เป็นงานประจำที่มีประสิทธิภาพ (งานประชุมประธานสภาผู้แทนราษฎรกับประธานกรรมาธิการสามัญประจำสภาฯ ทุกคณะและงานประชุมคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร)

* หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม หมายถึง หน่วยงานตามโครงสร้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรก่อนวันที่ 26 กรกฎาคม 2545

* หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่ หมายถึง หน่วยงานตามโครงสร้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่วันที่ 26 กรกฎาคม 2545

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
		4. ภารกิจที่ปฏิบัติมีความซับซ้อนมากขึ้น เช่น งานรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่มีจำนวนและประเภทของเรื่องที่เพิ่มขึ้น และมีความหลากหลาย ทำให้ต้องใช้ความรู้ความสามารถในทางกฎหมาย และสามารถวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
2. สำนักงานเลขานุการ ก.ร. (ไม่มีการแบ่งหน่วยงานภายใน)	**สำนักงานเลขานุการ ก.ร.** - กลุ่มงานบริหารทั่วไป - กลุ่มงานนโยบายและเลขานุการ ก.ร. - กลุ่มงานพัฒนาโครงสร้าง ระบบงาน และอัตรากำลัง - กลุ่มงานพัฒนาระบบบริหารบุคคล - กลุ่มงานพัฒนากฎ ระเบียบ	1. ภารกิจของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ได้เปลี่ยนแปลงตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 โดยเฉพาะภารกิจที่สนับสนุนการดำเนินงานของฝ่ายนิติบัญญัติ สำนักงานเลขานุการ ก.ร. จึงมีความจำเป็นต้องจัดหน่วยงานภายในใหม่เพื่อรองรับการทำงานของ ก.ร. และ อ.ก.ร. ในด้าน - การพัฒนาโครงสร้าง และระบบงาน - การกำหนดตำแหน่ง และอัตรากำลัง - การพัฒนาระบบบริหารงานบุคคล - การพัฒนากฎ ระเบียบ 2. ลักษณะงานวิชาการที่จะต้องเสนอความเห็นและแนวทางประกอบการพิจารณาของ ก.ร. และ อ.ก.ร. จะต้องใช้การศึกษาวิเคราะห์ทางวิชาการในเชิงลึก มีการศึกษาเปรียบเทียบการตีความและวินิจฉัยปัญหา การจัดกลุ่มงานตามโครงสร้างใหม่จะสอดคล้องกับการวิเคราะห์งานในแต่ละด้าน 3. หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่จะมีความกะทัดรัด คล่องตัว เหมาะสมกับลักษณะวิชาการและลักษณะงาน ปฏิบัติที่มีความหลากหลายและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และจะเป็นหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลฝ่ายรัฐสภาอย่างครบกระบวนการ

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
3. กองกลาง - ฝ่ายสารบรรณและเก็บเอกสารสำคัญ - ฝ่ายบริหารงานบุคคล - ฝ่ายทะเบียนประวัติ - ฝ่ายวางแผนและประสานงานการบริหาร (ไปเป็นกลุ่มงานนโยบายและแผน)	**สำนักบริหารงานกลาง** - กลุ่มงานบริหารทั่วไปและสารบรรณ - กลุ่มงานบริหารงานบุคคล - กลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ - กลุ่มงานข้อมูลข่าวสารของราชการ - กลุ่มงานกิจการทั่วไป	1. ปรับปรุงโครงสร้างให้สอดคล้องกับภารกิจที่เพิ่มขึ้นตามรัฐธรรมนูญในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการช่วยอำนวยการและสนับสนุนงานของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และกรรมาธิการ 2. ปรับปรุงโครงสร้างเพื่อให้รองรับภารกิจที่เพิ่มขึ้น เช่น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 58 ประกอบพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ที่บัญญัติให้บุคคลมีสิทธิรับทราบข้อมูลข่าวสารสาธารณะของทางราชการและงานในรูปคณะกรรมการฯ ของสำนักงานฯ เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารมีมากขึ้น จึงจัดเป็นกลุ่มงานข้อมูลข่าวสารเพื่อรองรับภารกิจโดยเฉพาะ 3. งานที่ได้รับมอบหมายพิเศษ อาทิ งานบริหารงานมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ งานสโมสรรัฐสภา งานกองทุนสงเคราะห์อดีตสมาชิกรัฐสภา และงานลักษณะพิเศษที่ได้รับมอบหมายมีปริมาณและคุณภาพงานที่เพิ่มขึ้นและซับซ้อนมากขึ้น จึงจัดเป็นกลุ่มงานกิจการทั่วไปเพื่อรองรับภารกิจโดยเฉพาะ 4. งานเดิมที่รับผิดชอบ คือ งานบริหารบุคคลและงานทะเบียนประวัติมีปริมาณและคุณภาพเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและบุคคลในวงงานรัฐสภา และความคาดหวังของผู้รับบริการ

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
4. โครงการพัฒนาบุคลากร (ไม่มีการแบ่งหน่วยงานภายใน)	**สำนักพัฒนาบุคลากร** - กลุ่มงานบริหารทั่วไป - กลุ่มงานพัฒนาและฝึกอบรม - กลุ่มงานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม - กลุ่มงานวิชาการและประสานการพัฒนา	1. เป็นหน่วยงานพัฒนาบุคลากรอย่างเบ็ดเสร็จ ได้แก่ การศึกษาความต้องการ การวางแผน การดำเนินการ การติดตามประเมินผล และรายงานผลการพัฒนาบุคลากรของรัฐสภา โดยรับผิดชอบดำเนินการฝึกอบรม/สัมมนา และพัฒนาบุคลากรประเภทต่าง ๆ ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (โครงการอบรมภาษาต่างประเทศ) ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ลูกจ้าง ผู้ช่วยดำเนินงานและผู้ช่วยปฏิบัติงานของสมาชิกรัฐสภา ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ เลขานุการล่ามประจำคณะกรรมาธิการ และประชาชน 2. เพื่อมีหน่วยงานพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เอกสารที่ใช้ในการฝึกอบรม ชุดฝึกอบรมและโสตทัศนูปกรณ์ โดยเฉพาะ 3. เป็นศูนย์ข้อมูลในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลและติดตามประเมินผลการพัฒนาข้าราชการรัฐสภาสามัญของทุกส่วนราชการในสังกัดรัฐสภา

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
5. กองคลังและพัสดุ - งานธุรการทั่วไป - ฝ่ายงบประมาณ - ฝ่ายการบัญชี - ฝ่ายการเงิน - ฝ่ายบริหารงานพัสดุ - ฝ่ายสวัสดิการ	**สำนักการคลังและงบประมาณ** - กลุ่มงานบริหารทั่วไป - กลุ่มงานงบประมาณ - กลุ่มงานบัญชี - กลุ่มงานการเงิน - กลุ่มงานพัสดุ - กลุ่มงานสวัสดิการ - กลุ่มงานยานพาหนะ	1. หน้าที่ความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกฯ และบุคคลในวงงานสภาฯ ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นตามรัฐธรรมนูญ เช่น การบริหารการใช้สถานที่โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบสาธารณูปโภค และเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ รวมทั้งการบริหารงบประมาณ การเบิกจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง การปรับปรุงโครงสร้างจะทำให้การบริหารงบประมาณการเงินและพัสดุมีความสอดคล้องกับความต้องการของฝ่ายนิติบัญญัติและสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. การจัดโครงสร้างใหม่จะเน้นการมุ่งตอบสนองลูกค้าผู้รับบริการโดยจัดวางระบบการให้บริการที่รวดเร็วและเสร็จสิ้นภายในจุดเดียว 3. เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับปรุงงบประมาณแบบใหม่ (Modernizing Budget Management) โดยเป็นระบบงบประมาณมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เน้นถึงผลผลิต ผลลัพธ์ของงานและปรับระบบบัญชีเป็นระบบเกณฑ์พึงรับพึงจ่าย (จากเดิมที่เป็นระบบบัญชีเงินสด) ที่ทุกส่วนราชการจะต้องดำเนินการภายในปีงบประมาณ 2547

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
6. กองการพิมพ์ - งานธุรการและพัสดุสิ่งพิมพ์ - ฝ่ายจัดการการพิมพ์ - ฝ่ายพิมพ์ - งานบริการอัดสำเนา	**สำนักการพิมพ์** - กลุ่มงานบริหารทั่วไป - กลุ่มงานบรรณาธิการและเทคโนโลยีจัดการพิมพ์ - กลุ่มงานโรงพิมพ์และสำเนาสิ่งพิมพ์ - กลุ่มงานบริการพัสดุสิ่งพิมพ์และคลังสิ่งพิมพ์	1. เพื่อรองรับและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการประชุมของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมาธิการ และการประชุมองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ ซึ่งมีปริมาณงานและคุณภาพงานที่เพิ่มขึ้นตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและระยะเวลาของสมัยประชุมที่เพิ่มขึ้นตามรัฐธรรมนูญ 2. มีกลุ่มงานบรรณาธิการและเทคโนโลยีจัดการพิมพ์ขึ้น เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์วางแผนและเสนอแนะการเผยแพร่ข้อมูล และดำเนินการผลิตต้นฉบับเอกสารวิชาการ วารสารเอกสารเผยแพร่ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในระบบการจัดการพิมพ์ 3. มีกลุ่มงานบริการพัสดุสิ่งพิมพ์และคลังสิ่งพิมพ์ เพื่อเพิ่มคุณภาพของงานโดยกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบที่ชัดเจนขึ้นในด้าน - การจัดการคลังพัสดุและคลังสิ่งพิมพ์ เข้าสู่ระบบที่เป็นมาตรฐาน - การจ่ายหนังสือที่พิมพ์เสร็จแล้วไปสู่จุดใช้บริการเป็นไปอย่างรัดกุม และตรวจนับได้ทั้งหน่วยรับและหน่วยเก็บ

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
		- การขอเบิกพัสดุสิ่งพิมพ์เป็นไปตามมาตรฐานวิชาการของการควบคุมพัสดุคงคลัง - มีระบบงานด้านการจ่ายพัสดุสิ่งพิมพ์ให้หน่วยงานภายในได้อย่างมีมาตรฐาน

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
7. กองสถานที่ - งานธุรการทั่วไป - ฝ่ายรักษาความปลอดภัย - ฝ่ายช่างและซ่อมบำรุง - งานรักษาความสะอาด	**สำนักรักษาความปลอดภัย** - กลุ่มงานบริหารทั่วไป - กลุ่มงานอำนวยการรักษาความปลอดภัย - กลุ่มงานเทคโนโลยีรักษาความปลอดภัย - กลุ่มงานรักษาความปลอดภัย - กลุ่มงานอาคารสถานที่	1. ปรับปรุงโครงสร้าง เพื่อรองรับและสนับสนุนภารกิจการรักษาความปลอดภัยในบริเวณรัฐสภาแก่สมาชิกรัฐสภา บุคคลสำคัญ อาทิ คณะรัฐมนตรี ผู้นำต่างประเทศ บุคคลในวงงานสภาข้าราชการและประชาชน รวมถึงอาคารสถานที่ ยานพาหนะ เอกสาร ตลอดจนการจัดการจราจรในบริเวณรัฐสภา ซึ่งการดำเนินการจะต้องใช้หลักวิชาการในการจัดแผนการรักษาความปลอดภัยในบริเวณรัฐสภา และการรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจจะเกิดขึ้น โดยจะต้องใช้หลักวิชาการในการวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อหามาตรการในการแก้ไขและจัดการกับมวลชนโดยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด 2. มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยในการปฏิบัติงานให้เกิดความรวดเร็วทันเหตุการณ์ และมีประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สั้นลง กะทัดรัด ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ โดยมีกลุ่มงานเทคโนโลยีรักษาความปลอดภัยรับผิดชอบภารกิจโดยเฉพาะ 3. เน้นการนำความรู้ทางวิชาการมาปรับใช้กับการปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัย เช่น ความรู้ทางด้านกฎหมายอาญา การหาข่าวสาร การเจรจาต่อรอง (negotiation) ในภาวะวิกฤต รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะเทคนิคการทำงานเฉพาะด้านในเชิงวิเคราะห์

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
8. กองการประชาสัมพันธ์ - งานบริหารงานทั่วไปและพิธีการ - ฝ่ายสารนิเทศ - ฝ่ายสื่อมวลชนสัมพันธ์ - ฝ่ายผลิตเอกสารรัฐสภา - ฝ่ายโสตทัศน์	**สำนักประชาสัมพันธ์** - กลุ่มงานบริหารทั่วไปและพิธีการ - กลุ่มงานสารสนเทศ - กลุ่มงานสื่อมวลชน - กลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ - กลุ่มงานผลิตเอกสาร - กลุ่มงานเผยแพร่ประชาธิปไตยและกิจกรรมสภาผู้แทนราษฎร	1. สืบเนื่องจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เน้นการปฏิรูปการเมือง โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง และตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น จึงมีการปรับปรุงโครงสร้างเพื่อเป็นกลไกสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย และเผยแพร่ความรู้ด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา ให้แก่ประชาชนได้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนให้มีความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา โดยจัดให้มีกลุ่มงานเผยแพร่ประชาธิปไตยและกิจกรรมสภาผู้แทนราษฎรขึ้นโดยเฉพาะ 2. สร้างระบบงานในรูปแบบของศูนย์ประชาสัมพันธ์ข้อมูล เพื่อพัฒนาระบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ทันสมัย รวดเร็ว ทันเหตุการณ์และเป็นข้อมูลที่อ้างอิงได้ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐสภากับประชาชนและสื่อมวลชน 3. เป็นศูนย์กลางระบบเทคโนโลยีสนับสนุนการประชุมสภา และโสตทัศนูปกรณ์เพื่อให้การสนับสนุนกระบวนการดำเนินงานของระบบงานรัฐสภา รวมทั้งกิจกรรมและภารกิจของคณะกรรมาธิการโดยมีกลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์รับผิดชอบโดยเฉพาะ

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
		4. เพื่อให้การเผยแพร่ประชาธิปไตยและกิจกรรมสภาผู้แทนราษฎร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงให้มีกลุ่มงานผลิตเอกสารเพื่อรองรับภารกิจดังกล่าวโดยเฉพาะ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการศึกษา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ วางแผน และจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สิทธิหน้าที่ของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ บทบาทอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรสู่สาธารณชน

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
9. สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา - งานธุรการทั่วไป - ฝ่ายรายการ - ฝ่ายเทคนิค	**สถานีวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์รัฐสภา** - กลุ่มงานบริหารทั่วไป - กลุ่มงานข่าวและประเมินผล - กลุ่มงานผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง - กลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์ - กลุ่มงานเทคนิค	1. เพื่อรองรับและสนับสนุนภารกิจในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของรัฐสภา เช่น การประชุมร่วมกันของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา กรรมาธิการ รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาให้แก่ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐสภากับประชาชน ซึ่งเน้นการเสริมสร้างความมั่นคงให้กับระบอบประชาธิปไตย เพิ่มกลุ่มงานข่าวและประเมินผลเพื่อศึกษา วิเคราะห์ เพื่อสร้างสรรค์รูปแบบการเสนอข่าวและการรายงานข่าวทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาและสถานีวิทยุโทรทัศน์ รวมทั้งจัดทำและจัดหาข่าวเพื่อออกอากาศ 2. เพิ่มกลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเตรียมข้อมูลและผลิตรายการโทรทัศน์ทั้งรายการสดและบันทึกเทปรวมทั้งปฏิบัติงานด้านวิชาการในเชิงลึก โดยทำหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์หรือวิจัยเพื่อสร้างสรรค์รูปแบบของรายการโทรทัศน์ 3. เพิ่มเนื้องานของกลุ่มงานเทคนิคซึ่งเดิมดูแลด้านกิจการวิทยุกระจายเสียงให้ครอบคลุม ถึงการซ่อมบำรุงทางเทคนิคของวิทยุโทรทัศน์ เพื่อให้รองรับโครงการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาที่เป็นผลมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
		พุทธศักราช 2540 มาตรา 40 และพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ พ.ศ. 2543 ที่กำหนดให้การจัดทำแผนแม่บทฯ ต้องครอบคลุมถึงการกระจายข้อมูลข่าวสารของรัฐสภาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐสภากับประชาชน

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
10. กององค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ - ฝ่ายงานบริหารทั่วไป - ฝ่ายสหภาพรัฐสภา - ฝ่ายองค์การรัฐสภาอาเซียน - ฝ่ายสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิค - ฝ่ายกิจการพิเศษ	**สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ** - กลุ่มงานบริหารทั่วไป - กลุ่มงานสหภาพรัฐสภา - กลุ่มงานองค์การรัฐสภาอาเซียน - กลุ่มงานสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิค - กลุ่มงานสมาคมรัฐสภาและสมาคมเลขาธิการรัฐสภา - กลุ่มงานกิจการพิเศษ	1. เนื่องจากปัจจุบันงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาไทยกับองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศในระดับพหุพาคีมีเพิ่มมากขึ้น ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ อีกทั้งสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญกับสถาบันนิติบัญญัติของประเทศต่าง ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะในการยกระดับคุณภาพชีวิตและสิทธิมนุษยชน และเน้นการผลักดันเรื่องดังกล่าวผ่านองค์กรนิติบัญญัติของประเทศต่าง ๆ เป็นผลให้ลักษณะงานมีความสลับซับซ้อนและเน้นคุณภาพเชิงลึกเพิ่มขึ้น 2. เพื่อสนับสนุนวงงานของหน่วยประจำชาติไทยในสหภาพรัฐสภาองค์การรัฐสภาอาเซียนสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก งานสมาคมรัฐสภา งานสมาคมเลขาธิการรัฐสภาและองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้น โดยมีกลุ่มงานสมาคมรัฐสภาและสมาคมเลขาธิการรัฐสภา เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านสมาคมรัฐสภาและสมาคมเลขาธิการรัฐสภาโดยเฉพาะ 3. มีการจัดกลุ่มงานโดยแยกตามองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ แต่ละองค์การโดยเฉพาะ จะทำให้ลักษณะงานเสร็จสมบูรณ์อยู่ในตัวเองและเป็นการส่งเสริมให้เกิดผู้เชี่ยวชาญในงานด้านระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
		4. การปรับปรุงโครงสร้างได้ปรับบทบาท อำนาจหน้าที่และกระบวนการทำงานให้มีความชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้สามารถสนับสนุนภารกิจของรัฐสภาในการดำเนินกิจการรัฐสภาในเวทีโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
11. กองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ - ฝ่ายบริหารทั่วไป - ฝ่ายพิธีการทูต - ฝ่ายสมาคมและกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาระหว่างประเทศ - ฝ่ายข้อมูลข่าวสาร	**สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ** - กลุ่มงานบริหารทั่วไป - กลุ่มงานพิธีการทูต - กลุ่มงานความสัมพันธ์รัฐสภาวิภาคี - กลุ่มงานข้อมูลระหว่างประเทศ - กลุ่มงานแปลเอกสารและล่าม	1. เนื่องจากปัจจุบันงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาไทยกับรัฐสภาต่างประเทศในระดับทวิภาคีมีเพิ่มมากขึ้นทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพโดยเฉพาะงานด้านสมาคมและกลุ่มมิตรภาพของรัฐสภาไทย และงานส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างรัฐสภาต้องใช้การศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งติดตามสถานการณ์ต่าง ๆ ระหว่างประเทศในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการดำเนินการด้านต่างประเทศของฝ่ายนิติบัญญัติ 2. ปรับปรุงโครงสร้างเพื่อสนับสนุนงานด้านพิธีการทูต งานรับรองและอำนวยความสะดวก งานความสัมพันธ์ทวิภาคีรัฐสภา งานข้อมูลระหว่างประเทศ งานแปลเอกสารและล่าม รวมทั้งการรับรองบุคคลและคณะบุคคลสำคัญชาวต่างประเทศ ที่เข้าพบหารือข้าราชการกับประธานรัฐสภา/ประธานสภาผู้แทนราษฎร โดยได้เพิ่มกลุ่มงานแปลเอกสารและล่ามเพื่อดำเนินการจัดแปล สรุปหรือเรียบเรียงเอกสารราชการภาษาต่างประเทศที่ได้รับการร้องขอให้แปลเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติงาน 3. มีการจัดกลุ่มงานโดยแยกตามภารกิจเฉพาะด้านโดยปรับเพิ่มเนื้องานของกลุ่มงานความสัมพันธ์รัฐสภาทวิภาคี (ฝ่ายสมาคมและกลุ่มมิตรภาพฯ เดิม) และกลุ่มงานข้อมูลระหว่างประเทศ

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
		(ฝ่ายข้อมูลข่าวสารเดิม) เพื่อให้สามารถรับปริมาณและคุณภาพของงานด้านต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น 4. การปรับปรุงโครงสร้างได้ปรับบทบาท อำนาจหน้าที่และกระบวนการทำงานให้มีความชัดเจนมากขึ้น เพื่อสามารถสนับสนุนภารกิจของรัฐสภาในการดำเนินกิจการรัฐสภาในเวทีโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
12. หอสมุดรัฐสภา - ฝ่ายงานบริหารทั่วไป - ส่วนพัฒนาสารสนเทศ - ส่วนบริการวิชาการ - ส่วนพิพิธภัณฑ์และจดหมายเหตุ	**สำนักวิชาการ** - กลุ่มงานบริหารทั่วไป - กลุ่มงานห้องสมุด - กลุ่มงานพัฒนาสารสนเทศ - กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 - กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 - กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 - กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา - กลุ่มงานพิพิธภัณฑ์และจดหมายเหตุ	1. เป็นหน่วยงานที่มีฐานะเป็นสำนักเดิม 2. ได้จัดกลุ่มงานบริการวิชาการออกเป็น 3 กลุ่มงาน เพื่อรองรับภารกิจแต่ละด้าน คือ 2.1 งานวิชาการด้านการเมือง การปกครอง ความมั่นคง การทหาร การยุติธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การเมืองการปกครองระหว่างประเทศ การเมืองการปกครองระหว่างประเทศ การอนุญาโตตุลาการ ทรัพย์สินทางปัญญา 2.2 งานวิชาการด้านเศรษฐกิจ การพาณิชย์ การค้า การงบประมาณ การอุตสาหกรรม การเงิน การคลัง การธนาคาร การลงทุน การประกันภัย การเกษตรและสหกรณ์ การคมนาคมและการสื่อสาร 2.3 งานวิชาการด้านสังคม การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การสาธารณสุข การกีฬา การท่องเที่ยว การแรงงานและสวัสดิการสังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และการพลังงาน โดยเน้นคุณภาคของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการบริการทางวิชาการต้องมีความสามารถในการค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการในส่วนต่าง ๆ มาสังเคราะห์เพื่อให้บริการแก่สมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา บุคคลในวงงานสภา และประชาชน โดยเน้นการสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
		3. ได้เพิ่มกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา (จากศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย) เพื่อพัฒนางานด้านวิจัยด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครองและสังคม และให้งานด้านวิชาการสมบูรณ์ครบวงจรในหน่วยงานเดียว 4. กลุ่มงานพิพิธภัณฑ์และจดหมายเหตุ ได้เพิ่มเนื้องานในการรวบรวม สืบค้น วิเคราะห์ข้อมูล สงวนรักษาเอกสาร สิ่งของและวัสดุที่เป็นประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองไทย และจดหมายเหตุ รวมถึงงานด้านการจัดนิทรรศการและจัดทำเอกสารเผยแพร่เพื่อให้เป็นฐานแห่งการเรียนรู้และปลูกฝังจิตสำนึกการปกครองระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งเน้นการสร้างมาตรฐานในงานมัคคุเทศก์ประจำพิพิธภัณฑ์

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
13. ศูนย์คอมพิวเตอร์ - ฝ่ายบริหารงานทั่วไป - ฝ่ายดำเนินการ - ฝ่ายโปรแกรมระบบ - ฝ่ายพัฒนาระบบ - ฝ่ายวิทยาการ	**สำนักสารสนเทศ** - กลุ่มงานบริหารทั่วไป - กลุ่มงานวิทยาการคอมพิวเตอร์ - กลุ่มงานพัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์ - กลุ่มงานระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ - กลุ่มงานบริการระบบคอมพิวเตอร์	1. ปรับปรุงโครงสร้างให้เป็นหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการสนับสนุนงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา ในการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 2. เน้นเพิ่มเนื้องานด้านการศึกษาวิเคราะห์ ออกแบบระบบงานและระบบเครือข่ายเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศของรัฐสภากับหน่วยงานภายในและภายนอก การจัดทำระบบสำรองข้อมูล การดูแลรักษาความปลอดภัยของระบบข้อมูล ระบบแม่ข่ายและเครือข่ายของรัฐสภา 3. เน้นการพัฒนาระบบข้อมูลอินเทอร์เน็ต และการพัฒนางานสื่อผสมของรัฐสภา โดยการศึกษา วิเคราะห์พัฒนาในการนำข้อมูลพื้นฐานหน่วยงาน ข้อมูลเผยแพร่กระบวนการนิติบัญญัติ และข้อมูลการเมืองการปกครองที่ประชาชนให้ความสนใจ นำออกเผยแพร่แก่ประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องและทันการณ์

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
14. กองการประชุม - ฝ่ายบริหารงานทั่วไป - ฝ่ายญัตติ - ฝ่ายกระทู้ถาม - ฝ่ายระเบียบวาระ (ฝ่ายรายงานการประชุมไปสังกัดสำนักรายงานการประชุมและชวเลข)	**สำนักการประชุม** - กลุ่มงานบริหารทั่วไป - กลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติ 1 - กลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติ 2 - กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย - กลุ่มงานกระทู้ถาม - กลุ่มงานระเบียบวาระ	1. ปรับปรุงโครงสร้างให้เป็นหน่วยงานที่รองรับภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบด้านวิชาการและเลขานุการในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และการประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยการตรวจสอบ การวิเคราะห์การยืนยันมติของสภา ในการตรากฎหมาย การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน การให้ความเห็นชอบ เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฯ ข้อบังคับการประชุมสภาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเพิ่มเนื้องานด้านวิชาการในการศึกษาวิเคราะห์ให้ความเห็นและงานด้านเลขานุการ 2. เพิ่มกลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติเป็น 2 กลุ่มงาน (เดิมฝ่ายญัตติ) เพื่อรองรับปริมาณและคุณภาพของงานที่เพิ่มขึ้นโดยผลของรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภา 3. งานกระทู้ถามมีเนื้องานที่เพิ่มขึ้นตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 184 ได้แก่ งานตั้งกระทู้ถามสดถามรัฐมนตรี ซึ่งจะต้องตรวจสอบ วิเคราะห์ ให้ความเห็นแก่ประธานสภาผู้แทนราษฎร ในเวลาที่จำกัด จึงต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รวมทั้งปรับปรุงลักษณะการปฏิบัติงานให้รวดเร็วขึ้น โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
		4. เพิ่มกลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย เพื่อรองรับการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนห้าหมื่นคน ซึ่งเดิมไม่ได้กำหนดว่าเป็นภารกิจของหน่วยงานใด และให้สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร ดำเนินการไปพลางก่อน

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
15. ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย - งานธุรการทั่วไป - ฝ่ายบริการทางกฎหมาย - ฝ่ายบริการทางวิชาการ (รวมงานที่ปรึกษากฎหมาย) (ฝ่ายประสานงานการวิจัยไปสังกัดสำนักวิชาการ)	**สำนักกฎหมาย** - กลุ่มงานบริหารทั่วไป - กลุ่มงานกฎหมาย 1 - กลุ่มงานกฎหมาย 2 - กลุ่มงานกฎหมาย 3 - กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย	1. ปรับโครงสร้างเพื่อให้เป็นหน่วยงานที่รองรับการจัดทำกฎหมายด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี ตามความต้องการให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมาธิการ ส่วนราชการและประชาชน ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับกฎหมายโดยเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เสนอแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายโดยมุ่งพัฒนาหน่วยงานให้เป็นสำนักงานกฤษฎีกาของฝ่ายนิติบัญญัติ 2. ปรับโครงสร้างฝ่ายบริการทางกฎหมายออกเป็น 3 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดการพัฒนาบุคลากรเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รวมทั้งจะสามารถเป็นเลขานุการของคณะกรรมการยกร่างกฎหมายอันอาจจะมีขึ้นในอนาคต 3. เพิ่มกลุ่มงานพัฒนากฎหมายเพื่อรองรับภารกิจ ในการศึกษาวิเคราะห์กฎหมายที่ใช้บังคับเพื่อเสนอปรับปรุงให้มีกฎหมายใหม่เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม หรือการบริหารประเทศ 4. เพิ่มเนื้องานของงานที่ปรึกษากฎหมายเดิมให้กับกลุ่มงานกฎหมายทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ การดำเนินการตรวจพิจารณายกร่างระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ตรวจแก้ไขนิติกรรมสัญญาของสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานฯ

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
		ดำเนินการวินิจฉัยให้คำปรึกษา เสนอความเห็น แนะนำ ตอบข้อหารือทางกฎหมายแก่สำนักงานและส่วนราชการภายใน ดำเนินการเกี่ยวกับคดีความทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครองของสำนักงานฯ และดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ การสอบสวนดำเนินการทางวินัยและการสอบสวนอื่น

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
16. ศูนย์ชวเลขและพิมพ์ดีด - งานธุรการทั่วไป - ฝ่ายจดรายงานการประชุมที่ 1 - ฝ่ายจดรายงานการประชุมที่ 2 - ฝ่ายจดรายงานการประชุมที่ 3 - ฝ่ายจดรายงานการประชุมที่ 4 - ฝ่ายจดรายงานการประชุมที่ 5 (ฝ่ายรายงานการประชุม กองการประชุม)	**สำนักรายงานการประชุมและชวเลข** - กลุ่มงานบริหารทั่วไป - กลุ่มงานรายงานการประชุม - กลุ่มงานชวเลข 1 - กลุ่มงานชวเลข 2 - กลุ่มงานชวเลข 3 - กลุ่มงานชวเลข 4 - กลุ่มงานชวเลข 5	1. ปรับปรุงโครงสร้างเพื่อให้รองรับภารกิจในการจัดทำรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และการประชุมร่วมกันของรัฐสภาให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับการประชุมสภา โดยนำฝ่ายรายงานการประชุม กองการประชุมมาร่วมกับศูนย์ชวเลขและพิมพ์ดีดเพื่อให้ระบบงานด้านจัดทำรายงานการประชุมเบ็ดเสร็จ ในหน่วยงานเดียว 2. พัฒนาหน่วยงานให้สามารถรองรับการจดบันทึกและตรวจสอบรายงานการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร และรัฐสภา คณะกรรมาธิการและประชุมอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานโดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในกระบวนการจัดทำรายงานการประชุม 3. สนับสนุนให้เกิดความชำนาญ และเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โดยยกระดับมาตรฐาน และพัฒนาวิธีการจดชวเลขอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งฝึกฝนให้เป็นศูนย์กลางการจดชวเลขของประเทศ

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
17. กองกรรมาธิการ 1 - ฝ่ายบริหารงานทั่วไป - ฝ่ายประชุม 1 - ฝ่ายประชุม 2 - ฝ่ายประชุม 3 - ฝ่ายประชุม 4 - ฝ่ายประชุม 5	**สำนักกรรมาธิการ 1** - กลุ่มงานบริหารทั่วไป - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการคมนาคม - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการเงิน การคลัง การธนาคาร และสถาบันการเงิน - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการติดตามการบริหารงบประมาณ - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการติดตามการป้องกันการปราบปรามยาเสพติด - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการติดตามผลการปฏิบัติตามมติของสภาผู้แทนราษฎร - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการพัฒนาเศรษฐกิจ - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการพาณิชย์ - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการสวัสดิการสังคม - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการสื่อสารและโทรคมนาคม - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี - กลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง	1. สืบเนื่องจากการแยกอำนาจนิติบัญญัติและบริหารออกจากกันอย่างชัดเจน ทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติมีภารกิจด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินผ่านคณะกรรมาธิการคณะต่าง ๆ เพิ่มขึ้นทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อรองรับและสนับสนุนภารกิจดังกล่าว จึงจัดกลุ่มงานเพื่อรองรับคณะกรรมาธิการแต่ละคณะโดยเฉพาะโดยยึดหลักการเบ็ดเสร็จในกลุ่มงานและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติงานเลขานุการทั่วไปในการประชุมคณะกรรมาธิการสามัญ/วิสามัญ/ร่วมกันของรัฐสภา ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ การพิจารณาสอบสวนและศึกษาเรื่องใด ๆ และติดตามมติของคณะกรรมาธิการ 2. เพิ่มกลุ่มบริการเอกสารอ้างอิงเพื่อรองรับภารกิจในการดำเนินการศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาหรือจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาหรือจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาของคณะกรรมาธิการและคณะอนุกรรมาธิการ รวมทั้ง คำแปรญัตติร่างพระราชบัญญัติและเปรียบเทียบคำแปรญัตติและกฎหมาย 3. เน้นการจัดกลุ่มงานของคณะกรรมาธิการตามลักษณะของภารกิจ โดยสำนักกรรมาธิการ 1 จะเน้นงานด้านเศรษฐกิจ สำนักกรรมาธิการ 2 จะเน้นงานด้านสังคม และสำนักกรรมาธิการ 3 จะเน้นงานด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม และงานที่เกิดขึ้นใหม่จากผลของการปฏิรูปการเมือง

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
18 . กองกรรมาธิการ 2 - ฝ่ายบริหารงานทั่วไป - ฝ่ายประชุม 1 - ฝ่ายประชุม 2 - ฝ่ายประชุม 3 - ฝ่ายประชุม 4 - ฝ่ายประชุม 5	**สำนักกรรมาธิการ 2** - กลุ่มงานบริหารทั่วไป - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการกีฬา - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการตรวจรายงานการประชุม - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการต่างประเทศ - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการตำรวจ - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการทหาร - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการปกครอง - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการศาสนา ศิลป และวัฒนธรรม - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการศึกษา - กลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง	1. สืบเนื่องจากการแยกอำนาจนิติบัญญัติและบริหารออกจากกันอย่างชัดเจน ทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติมีภารกิจด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินผ่านคณะกรรมาธิการคณะต่าง ๆ เพิ่มขึ้นทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อรองรับและสนับสนุนภารกิจดังกล่าว จึงจัดกลุ่มงานเพื่อรองรับคณะกรรมาธิการแต่ละคณะโดยเฉพาะโดยยึดหลักการเบ็ดเสร็จในกลุ่มงานและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติงานเลขานุการทั่วไปในการประชุมคณะกรรมาธิการสามัญ/วิสามัญ/ร่วมกันของรัฐสภา ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ การพิจารณาสอบสวนและศึกษาเรื่องใด ๆ และติดตามมติของคณะกรรมาธิการ 2. เพิ่มกลุ่มบริการเอกสารอ้างอิงเพื่อรองรับภารกิจในการดำเนินการศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาหรือจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาหรือจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาของคณะกรรมาธิการ รวมทั้งคำแปรญัตติร่างพระราชบัญญัติและเปรียบเทียบคำแปรญัตติและกฎหมาย 3. เน้นการจัดกลุ่มงานของคณะกรรมาธิการตามลักษณะภารกิจ โดยสำนักกรรมาธิการ 1 จะเน้นงานด้านเศรษฐกิจ สำนักกรรมาธิการ 2 จะเน้นงานด้านสังคม และสำนักกรรมาธิการ 3 จะเน้นงานด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมและงานที่เกิดขึ้นใหม่จากผลของการปฏิรูปการเมือง

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
19. ไม่มี (ภารกิจมาจากกองกรรมาธิการ 1 และกองกรรมาธิการ 2)	**สำนักกรรมาธิการ 3** - กลุ่มงานบริหารทั่วไป - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการคุ้มครองผู้บริโภค - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการท่องเที่ยว - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการพลังงาน - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการสาธารณสุข - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการอุตสาหกรรม - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการป้องกันและปราบปรามทุจริตประพฤติมิชอบ - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง - กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการแรงงาน - กลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง	1. สืบเนื่องจากการแยกอำนาจนิติบัญญัติและบริหารออกจากกันอย่างชัดเจน ทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติมีภารกิจด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินผ่านคณะกรรมาธิการคณะต่าง ๆ เพิ่มขึ้นทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อรองรับและสนับสนุนภารกิจดังกล่าว จึงจัดกลุ่มงานเพื่อรองรับคณะกรรมาธิการแต่ละคณะโดยเฉพาะ โดยยึดหลักการเบ็ดเสร็จในกลุ่มงานและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติงานเลขานุการทั่วไปในการประชุมคณะกรรมาธิการสามัญ/วิสามัญ/ร่วมกันของรัฐสภาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ การพิจารณาสอบสวนและศึกษาเรื่องใด ๆ และติดตามมติของคณะกรรมาธิการ 2. เพิ่มกลุ่มบริการเอกสารอ้างอิงเพื่อรองรับภารกิจในการดำเนินการศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาหรือจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาหรือจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาของคณะกรรมาธิการและคณะอนุกรรมาธิการ รวมทั้ง คำแปรญัตติร่าง พระราชบัญญัติและเปรียบเทียบคำแปรญัตติและกฎหมาย 3. เน้นการจัดกลุ่มงานของคณะกรรมาธิการตามลักษณะของภารกิจ โดยสำนักกรรมาธิการ 1 จะเน้นงานด้านเศรษฐกิจ สำนักกรรมาธิการ 2 จะเน้นงานด้านสังคม และสำนักกรรมาธิการ 3 จะเน้นงานด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม และงานที่เกิดขึ้นใหม่จากผลของการปฏิรูปการเมือง

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
20. ที่ปรึกษา **(เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 9)** **- ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบงานคอมพิวเตอร์**	**ที่ปรึกษา** - ด้านกฎหมาย - ด้านระบบงานนิติบัญญัติ - ด้านต่างประเทศ - ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ - ด้านนโยบาย แผน และงบประมาณ	1. เพื่อรองรับและสนับสนุนงานทางด้านวิชาการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2. เป็นตำแหน่งที่มีภารกิจในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นทางวิชาการในเรื่องที่ประธานรัฐสภา ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรรมาธิการ บุคคลใน วงงานสภาและเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย และดำเนินการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเพื่อพัฒนางานของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยจำแนกเป็น 5 ด้านตามภารกิจของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
21. ภารกิจงานผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร (ของสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร)	**กลุ่มงานผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร**	1. เพื่อรองรับและสนับสนุนงานด้านเลขานุการและธุรการทั่วไปของผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร 2. เป็นหน่วยงานที่ - ดำเนินการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเรื่องที่นำเสนอผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร - ศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการและกฎหมาย และวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองเศรษฐกิจสังคมและความมั่นคงทั้งในและต่างประเทศเพื่อประกอบการพิจารณาในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร - ดำเนินการจัดทำกำหนดการนัดหมาย ขั้นตอนการเข้าพบและตารางการปฏิบัติงานประจำวันและประจำสัปดาห์ รวมทั้งสรุปผลงานประจำสัปดาห์ของผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร - ดำเนินการประสานงานและอำนวยความสะดวกแก่ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ในงานรัฐพิธีและพิธีการต่าง ๆ - ดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านเลขานุการและธุรการทั่วไปเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการที่ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
22. ฝ่ายวางแผนและประสานงานการบริหาร กองกลาง	**กลุ่มงานนโยบายและแผน**	1. เพื่อรองรับและสนับสนุนภารกิจด้านการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะ และพัฒนานโยบายของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งการเสนอแนะนโยบายและแผนการตั้งและการจัดสรรงบประมาณประจำปีของหน่วยงานในสังกัดให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทของสภาและสำนักงานฯ 2. ปรับฝ่ายวางแผนและประสานงานการบริหาร กองกลาง เป็นกลุ่มงานที่ขึ้นตรงต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้เกิดความอิสระและคล่องตัวในการเสนอแนะงานด้านวิชาการ และภารกิจตามประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งโครงสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 3. เพิ่มเนื้องานในการศึกษา วิเคราะห์ จัดทำและพัฒนาด้านตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ในระดับกระทรวงและระดับองค์กร รวมทั้ง การศึกษาวิเคราะห์และเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค การดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน และแผนปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับนโยบายและแผนอย่างครบวงจร

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
23. งานตรวจสอบภายใน	**กลุ่มงานตรวจสอบภายใน**	1. เพื่อรองรับและสนับสนุนภารกิจดังนี้ 1) ตรวจสอบการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณงานพัสดุและทรัพยสินการบริหารการเงิน การบัญชีและสวัสดิการ 2) เสนอแนะวิธีหรือมาตรการในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้องเสนอแนะวิธีการป้องกันการรั่วไหลหรือการทุจริตเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินต่าง ๆ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 3) ตรวจสอบขั้นตอนและความถูกต้องของการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในด้านการเงินงบประมาณ การรับ-จ่ายรายได้แผ่นดิน เงินนอกงบประมาณ เงินทุนต่าง ๆ การก่อหนี้ผูกพัน การบัญชี พัสดุ-ครุภัณฑ์ และยานพาหนะ ให้เป็นไปตามกฎหมาย 4) วิเคราะห์วางระบบควบคุมภายในเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หลักเกณฑ์ข้อตกลงของกระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณและประสานงานกับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน 5) ประสานและสนับสนุนการทำงานร่วมกับคณะกรรมการตรวจสอบภาคราชการ

หน่วยงานตามโครงสร้างเดิม	หน่วยงานตามโครงสร้างใหม่	วิเคราะห์เหตุผลในการจัดโครงสร้างใหม่
		2. เพิ่มเนื้องานที่จะเกิดขึ้นตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ซึ่งจะเพิ่มการควบคุมความเสี่ยงในด้านระบบการบริหารงาน (เดิมศึกษาวิเคราะห์เฉพาะด้านการเงินเท่านั้น)

4. การวิเคราะห์ระบบการบริหารงาน

4.1 ระบบงานตามโครงสร้างใหม่

การปรับโครงสร้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีการปรับเปลี่ยนเป็นองค์กรแนวราบ ทำงานเป็นทีม เน้นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยแบ่งบุคลากรออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้ปฏิบัติงานหลัก และกลุ่มผู้ปฏิบัติงานสนับสนุน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังการปรับปรุงโครงสร้างที่เห็นได้ชัดเจน คือ อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสำนักที่ไม่ได้รับการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง เนื่องจากยังไม่มีการแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 โดยเฉพาะในมาตรา 11 ที่กำหนดเรื่องการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ผู้บริหารสูงสุด นอกจากนั้นการมีตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มงานยังก่อให้เกิดความสับสน ว่าตำแหน่งผู้อำนวยกลุ่มงานตามโครงสร้างใหม่จะเน้นการปฏิบัติงานในเชิงวิชาการเพียงอย่างเดียวหรือไม่ และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการกลุ่มงานในส่วนราชการอื่นแล้ว

ตัวอย่างเช่น สำนักงาน ก.พ. ที่กำหนดให้ผู้อำนวยการกลุ่มงานเป็นหัวหน้าทีมเน้นงานวิชาการ ไม่มีอำนาจบังคับบัญชา และไม่มีเงินประจำตำแหน่งหรือกรมธนารักษ์ ซึ่งภายใต้สำนักแบ่งเป็นส่วนมีผู้อำนวยการส่วนดูแลเป็นงานวิชาการไม่มีอำนาจในการบังคับบัญชา จึงเห็นได้ว่าน่าจะไม่มีอำนาจทางการบริหารซึ่งยังเป็นข้อให้วินิจฉัยว่า ในประเด็นปัญหาดังกล่าวหากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องการให้ผู้อำนวยการกลุ่มงานทำหน้าที่ช่วยผู้อำนวยการสำนัก ในการบริหารงานของสำนักก็อาจมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านบริหารเพิ่มเติมจากงานวิชาการได้ โดยออกเป็นคำสั่งของผู้อำนวยการสำนัก เช่น กรณีตามโครงสร้างเดิม ผู้อำนวยการโครงการพัฒนาบุคลากรของรัฐสภาออกคำสั่งมอบหมายการปฏิบัติราชการภายใน นอกจากนี้หากเห็นสมควรให้ผู้อำนวยการกลุ่มงานมีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตการลาและการลงโทษหรืออื่น ๆ ก็เห็นสมควรเสนอ ก.ร. พิจารณาแก้ไขปรับปรุง กฎ ก.ร. และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์ตามเจตนารมณ์ของการปรับโครงสร้างแล้ว ผู้อำนวยการกลุ่มงานไม่ควรเป็นฝ่ายบริหาร แต่ควรเป็นที่ปรึกษา (Advisor) ของกลุ่มงานในลักษณะ Staff อย่างไรก็ตามยังมีผู้อำนวยการกลุ่มงานที่เกิดความสับสนในอำนาจหน้าที่ของตน เนื่องจากยังติดยึดกับระบบราชการแบบเดิม

แผนผังเปรียบเทียบสายการบังคับบัญชาและระบบงาน ตามโครงสร้างเดิมกับโครงสร้างใหม่

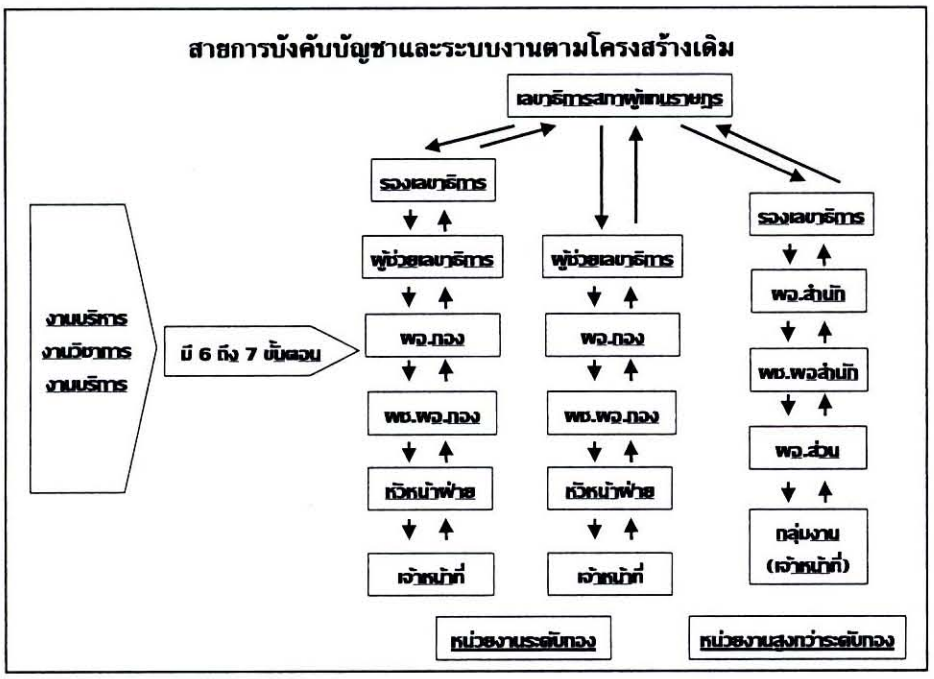

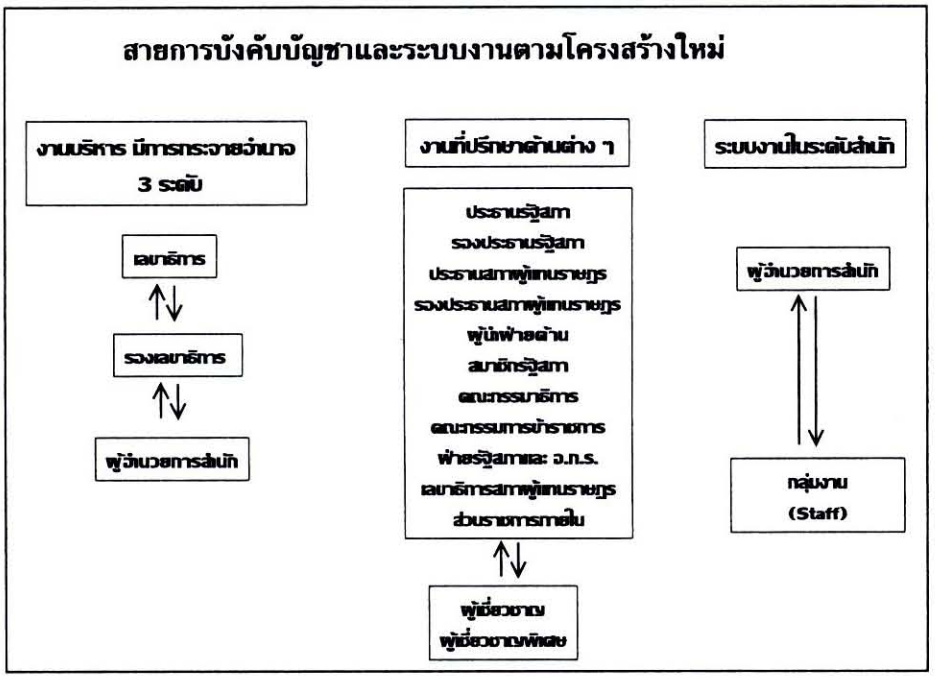

4.2 ระบบบริหารบุคคล

การบริหารงานบุคคลทั่วไปไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน โดยทั่วไปมีแนวทางปฏิบัติ ซึ่งยึดระบบสำคัญ ๆ 2 ระบบ คือ ระบบอุปถัมภ์ และระบบคุณธรรม

4.2.1 ระบบอุปถัมภ์ (Patronage system)

ระบบอุปถัมภ์ เป็นระบบดั้งเดิมที่ใช้กันมานาน ข้าราชการในสมัยก่อนนิยมการบริหารงานในระบบนี้ด้วย การนำเอาบุตรหลานเข้ามาในหน่วยงาน กล่าวคือ นำบุคคลเหล่านั้นมาบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการในตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงความสามารถความเหมาะสม หากมองอีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการเสริมอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งหรือการให้พ้นจากตำแหน่งสามารถกระทำได้ตามคำบัญชาของผู้ใหญ่โดยไม่มีระเบียบแบบแผน

นอกจากคำว่า Patronage system แล้วยังมีความหมายของคำศัพท์ที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้[45]

- Spoils system หมายถึง ระบบเล่นพรรคเล่นพวก
- Favoritism หมายถึง การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้สนิทสนมและคุ้นเคยเป็นการส่วนตัว
- Nepotism หมายถึง การนำบุคคลภายในครอบครัวเข้ามาดำรงตำแหน่งในหน่วยราชการ

จากความหมายของแต่ละคำมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันพอสรุปได้ดังนี้

1. การพิจารณาบรรจุแต่งตั้ง เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งมักจะไม่คำนึงถึงความรู้ความสามารถ
2. ไม่เปิดโอกาสที่เท่าเทียมกันแก่บรรดาคนงาน หรือข้าราชการในหน่วยงาน
3. มักจะมีอิทธิพลทางการเมืองเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในของหน่วยงาน

---

[45] วรินทร เลี่ยมนาค, **การศึกษาโครงสร้างหน่วยงานและการบริหารงานบุคคลของสถาบันการเป็นพลเรือน** ,วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาสังคม), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2538, หน้า 56.

4. คนงานหรือข้าราชการไม่มีความมั่นคงในหน้าที่การงานที่ทำอยู่

ระบบอุปถัมภ์นี้ถึงแม้จะมีความหมายโดยทั่ว ๆ ไปในทางไม่ดี แต่ตามความเป็นจริงแล้วในการบริหารงานบุคคลของทุกประเทศก็ยังใช้ระบบนี้อยู่เพราะตำแหน่งบางตำแหน่งไม่สามารถบรรจุโดยอาศัยระบบคุณธรรมได้ เป็นต้นว่าตำแหน่งที่เกี่ยวกับนโยบายตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรี หรือตำแหน่งที่จะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับความลับของทางราชการและตำแหน่งทางการฑูต ฉะนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าระบบอุปถัมภ์มิได้เลวร้ายไปเสียทุกอย่าง ถ้าหากนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ก็จะช่วยให้การบริหารงานบุคคลมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เหตุผลที่มีผู้ใช้ระบบอุปถัมภ์ในการบริหารงานบุคคล

1. เพื่อตำแหน่งเป็นสินน้ำใจ

2. เพื่อให้เสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล

3. เพื่อประโยชน์ในการควบคุมนโยบาย

4. เพื่อเอกภาพในการบริหารงานและการปกครอง

ข้อดีของระบบอุปถัมภ์มี ดังต่อไปนี้[46]

1. ระบบอุปถัมภ์ช่วยเสริมระบบคุณธรรมให้สมบูรณ์ เนื่องจากระบบคุณธรรมไม่ได้ดีพร้อมไปทุกอย่าง หากใช้ระบบอุปถัมภ์เข้าช่วยก็จะทำให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ระบบอุปถัมภ์ช่วยการบริหารงานประจำ เพราะการเมืองย่อมเกี่ยวข้องกับการบริหาร

3. ระบบอุปถัมภ์ช่วยแก้ปัญหาในกรณีเร่งด่วน ถ้าหากใช้ระบบคุณธรรมอาจไม่ทันการ เพราะมีพิธีรีตรอง

นอกจากข้อดีของระบบอุปถัมภ์แล้ว ภิญโญ สาธร ยังได้กล่าวว่าระบบอุปถัมภ์ยังมีข้อเสียเช่นกัน

1. ข้าราชการหย่อนสมรรถภาพ

2. ข้าราชการถูกใช้ไปในทางส่วนตัวเสียมาก

3. ฐานะของข้าราชการ ขาดหลักประกันความมั่นคง

---

[46] วรินทร เลี่ยมนาค, **เรื่องเดิม**, หน้า 5.

4. ข้าราชการทำงานมุ่งแต่ประโยชน์ส่วนตัว และประจบผู้มีอำนาจ

5. บุคคลที่ไม่มีพรรคพวกในวงราชการจะไม่มีโอกาสเข้ารับราชการหรือก้าวหน้า

6. ข้าราชการไม่ได้รับการยุติธรรม

7. เป็นช่องทางให้นักการเมืองใช้ข้าราชการเป็นเครื่องมือ และอาจอาศัยวิถีทางทางการเมือง เพื่อแสวงหาตำแหน่งข้าราชการประจำ

4.2.2 ระบบคุณธรรม (Merit system)

ระบบคุณธรรมหมายถึงวิธีการซึ่งบรรจุบุคคลในตำแหน่งงานของรัฐบาลโดยวิธีสอบแข่งขันจากบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามความต้องการโดยไม่คำนึงถึงเรื่องการเมือง[47]

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายในภาษาไทยไว้อีกเช่น ระบบคุณวุฒิ ระบบความสามารถหรือระบบความดี อ้างถึงใน ชูศักดิ์ เที่ยงตรง ได้ให้ความหมายของ Merit system ไว้ดังนี้

Merit system คือวิธีการซึ่งบรรจุบุคคลเข้าทำงาน โดยการสอบแข่งขันในระหว่างบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนตามต้องการ โดยไม่คำนึงถึงเรื่องการเมืองหรือความสัมพันธ์ทางด้านส่วนตัวเป็นสำคัญ หลักการของระบบคุณธรรมจึงมีรากฐานที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้ คือ

1. การเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการ โดยสอบแข่งขันเพื่อเลือกเฟ้นคนดีมีความรู้ความสามารถ (competence) ใครมีความรู้ความสามารถสูงกว่าก็จะได้รับการคัดเลือกมาบรรจุเป็นข้าราชการตามความเหมาะสมของตำแหน่งต่าง ๆ ส่วนหลักเกณฑ์ในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งก็พิจารณาจากผู้มีความรู้ความสามารถและมีผลการปฏิบัติงานดีเด่น

2. ความเสมอภาคในโอกาส (equality of opportunity) หมายถึงเสรีภาพในการสมัครเข้ารับราชการในขอบเขตของกฎหมาย ผู้ที่มีคุณสมบัติและพื้นความรู้ตามที่กำหนดไว้ ก็มีสิทธิสมัครสอบแข่งขันเข้ารับราชการได้ โดยไม่ถือความแตกต่างทาง

---

[47] วรินทร เลี่ยมนาค, **เรื่องเดิม**, หน้า 58.

ฐานะ เพศ ผิวและศาสนา เป็นข้อขีดขั้นการประกาศรับสมัครบุคคลเข้าสอบแข่งขันตามหลักเกณฑ์ในระบบคุณธรรม จึงเป็นการเปิดทั่วไป

3. หลักการประกันความมั่นคง (security) หมายถึง หลักประกันสำหรับข้าราชการที่จะไม่ถูกให้ออกจากราชการโดยเหตุผลส่วนตัว หรือเหตุผลทางการเมืองทำให้ข้าราชการมีความอุ่นใจและตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ เพื่อความเจริญก้าวหน้าในอาชีพการรับราชการของตน

4. ความเป็นกลางทางการเมือง (political neutrality) หลักเกณฑ์ของระบบคุณธรรมในเรื่องความเป็นกลางทางการเมืองนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ข้าราชการประจำได้ปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระไม่ถูกแทรกแซงจากนักการเมือง หรืออยู่ภายใต้อิทธิพลของนักการเมือง หรือพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่า ข้าราชการไม่มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่มีสิทธิเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เพราะสิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิเฉพาะบุคคลตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป

4.2.3 แนวคิดที่ยึดถือเป็นหลักเกณฑ์ในการบริหารงานบุคคลตามระบบคุณธรรม มีลักษณะเด่น 4 ประการ คือ

(1) **หลักความเสมอภาค** การเข้าปฏิบัติงานในองค์การใด ๆ นั้น ผู้ที่มีคุณสมบัติและพื้นความรู้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ย่อมมีสิทธิ์ และโอกาสเท่ากันที่จะสมัครสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือก เพื่อบรรจุเข้าทำงานโดยไม่คำนึงถึงชาติตระกูล ศาสนา หรือ ผิวพรรณ ทั้งนี้ เพราะว่าทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันและในการกำหนด เงินค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานหน้าที่การงานก็ยึดหลักนี้เป็นสำคัญ นอกจากนี้บุคลากรทุกคนจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอหน้ากันด้วยระเบียบและมาตรฐานเดียวกัน โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการบรรจุแต่งตั้ง การพิจารณาบำเหน็จความดีความชอบ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การเลื่อนตำแหน่ง สวัสดิการ และการดำเนินการทางวินัย เป็นต้น

(2) **หลักความสามารถ** ในการคัดเลือกเข้าปฏิบัติงานนั้นจะต้องยึดหลักความรู้ความสามารถเป็นสำคัญ ต้องพยายามหาทางคัดเลือกให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ที่สุด โดยประกาศเชิญชวนให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถมาสมัครสอบได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ แล้วจัดให้มีการสอบแข่งขัน สอบคัดเลือก หรือ คัดเลือกเพื่อเลือกเฟ้นเอาผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่สุดเข้ามาปฏิบัติงาน ผู้ที่สอบได้อันดับดีย่อมมีสิทธิได้

รับการบรรจุแต่งตั้งก่อน ส่วนผู้ที่ไม่มีความรู้ความสามารถก็จะถูกคัดออกไป นอกจากนี้ในการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งก็จะต้องยึดหลักยุติธรรมเช่นเดียวกันนี้ด้วย

(3) **หลักความมั่นคง** ความมั่นคงนับว่ามีความสำคัญต่อบุคลากร ฉะนั้นจึงต้องมีหลักประกันว่า ตราบใดที่ยังมีความรู้ ความสามารถมีความประพฤติดี มีความ ซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่แล้ว จะไม่ถูกกลั่นแกล้งหรือถูกออกจากงานโดยไม่มีความผิด มีเงินเดือนให้ระหว่างการปฏิบัติงาน มีบำนาญหรือบำเหน็จให้เมื่อพ้นงาน

(4) **หลักความเป็นกลางทางการเมือง** หลักการข้อนี้มีลักษณะที่มุ่งเน้นเฉพาะข้าราชการมากกว่าวงการธุรกิจในวงราชการนั้นถือว่าข้าราชการประจำต้องมั่นอยู่ในความเป็นกลางทางการเมืองมิให้ถูกแทรกแซงทางการเมืองหรือถูกบังคับให้อยู่ภายใต้อาณัติหรืออิทธิพลของพรรคการเมืองใดมุ่งที่จะให้ข้าราชการวางตัวเป็นกลางในทางการเมืองและปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลอย่างเต็มความสามารถและเต็มภาคภูมิ แม้ตนจะมีแนวคิดขัดแย้งกับนโยบายนั้นก็ตาม

เมื่อพิจารณาระบบการบริหารบุคคลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรก่อนการปรับปรุงโครงสร้าง จากประสบการณ์ของผู้วิจัยพบว่ามีการใช้ระบบอุปถัมภ์ (Patronage system) เข้ามาเกี่ยวข้องในเรื่องของการนำบุคคลเข้ามาบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการในตำแหน่งหน้าที่ต่างๆ ควบคู่ไปกับการใช้ระบบคุณธรรม (Merit system) ทำให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ (Competence) มีโอกาสน้อยลงที่จะได้รับการบรรจุตามความเหมาะสมของตำแหน่งนั้นๆ ระบบอุปถัมภ์ที่เห็นได้ชัดเจนในกระบวนการบริหารงานบุคคล นอกจากในเรื่องการบรรจุแต่งตั้งแล้ว ในส่วนของการประเมินให้ความดีความชอบก็เป็นระบบ Favoritism กล่าวคือให้สิทธิพิเศษแก่บุคคลใกล้ชิดที่สนิทสนมคุ้นเคยโดยเป็นที่น่าสังเกตว่ามีข้าราชการบางคนได้รับการเลื่อนขั้นกรณีพิเศษซ้ำอยู่เป็นประจำเกือบทุกปี เช่นกลุ่มผู้บริหารบางคนที่อยู่ใกล้ชิดผู้มีอำนาจและข้าราชการบางตำแหน่ง หรือการเลื่อนขั้นกรณีพิเศษที่ขัดกับการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ แต่ระบบอุปถัมภ์ก็ยังมีส่วนช่วยเสริมระบบคุณธรรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะเป็นการสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถแข่งขันในการทำงานสูงขึ้นและทำให้เกิดเสถียรภาพในการบริหารองค์กร รวมทั้งมีประโยชน์ในการควบคุมนโยบาย ทั้งนี้ต้องอยู่ในบริบทที่ว่าผู้บริหารที่มีอำนาจจะต้องเป็นผู้มีคุณธรรมและวิสัยทัศน์ด้วย

4.2.4 ระบบการบริหารงานบุคคลตามโครงสร้างใหม่

จากการปรับปรุงโครงสร้างใหม่มีการสร้างทางก้าวหน้าในทุกสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ 1 หรือระดับ 3 – 4 สามารถก้าวหน้าไปได้ถึงระดับ 10 (บริหาร) หรือระดับ 10 (เชี่ยวชาญพิเศษ) ซึ่งส่งผลให้ข้าราชการมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพราะมีโอกาสและมองเห็นสายทางความก้าวหน้าในอาชีพและเป็นการเร่งเร้าให้เกิดการพัฒนาตัวเองและผลงานให้เกิดประโยชน์ต่อทางราชการให้มากที่สุด

อย่างไรก็ตามระบบการบริหารงานบุคคลภายหลังการปรับปรุงโครงสร้างยังมีข้อด้อย คือ ในเรื่องของการสรรหาบุคลากรยังใช้ระบบเดิมอยู่กล่าวคือองค์กรกลางบริหารงานบุคคลคือ ก.ร. โดย อ.ก.ร. สรรหาและพัฒนาบุคลากรยังทำหน้าที่ลงมาสรรหาบุคลากรเองโดยไม่ปล่อยให้กลุ่มงานบริหารงานบุคคลซึ่งตามโครงสร้างใหม่จะต้องมีความชำนาญและเชี่ยวชาญในการสรรหาบุคลากรให้กับส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรก็ยังคงทำหน้าที่ด้านธุรการในการสรรหาเท่านั้น ส่วนวิธีการสรรหาก็ยังคงเป็นแบบเดิม คือ มีการประกาศรับสมัครสอบคัดเลือกจนถึงการประกาศผลและบรรจุแต่งตั้ง ทั้งนี้มีการใช้ผลคะแนนจากการสอบข้อเขียนเป็นเกณฑ์ ส่วนการสัมภาษณ์ให้ความสำคัญในระดับรองลงมา ซึ่งหากเทียบกับภาคเอกชนจะมีขั้นตอนในการสรรหาที่ง่ายและมีประสิทธิภาพมากกว่า ซึ่งการสรรหาในภาคเอกชนจะเน้นเรื่องการสัมภาษณ์เป็นเกณฑ์ในการตัดสิน นอกจากนั้นยังมีสายงานมากเกินไป ซึ่งเป็นสายงานแบบบริหารของฝ่ายบริหารซึ่งไม่สอดคล้องกับงานของฝ่ายนิติบัญญัติ อาทิ สายงานที่เริ่มต้นจากระดับ 1 มีมากถึง 18 สายงาน ระดับ 2 มี 16 สายงาน และระดับ 3 – 4 มี 22 สายงาน และถึงแม้บุคลากรเดิมที่มีอยู่ ซึ่งได้จัดลงตำแหน่งในโครงสร้างใหม่จะมีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ากว่า 60 % ก็ตาม เนื่องจากบุคลากรเหล่านี้ปฏิบัติการในเชิงผู้มีประสบการณ์ในเชิงธุรการมากกว่าที่จะปฏิบัติในเชิงวิชาการจึงเป็นจุดอ่อนที่สำคัญในการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ที่จะพัฒนาบุคลากรให้ทำงานในเชิงวิชาการ (Staff) ในภารกิจที่กำหนดขึ้นตามโครงสร้างใหม่

แผนผังเปรียบเทียบความก้าวหน้าตามโครงสร้างเดิมกับโครงสร้างใหม่

ความก้าวหน้าตามโครงสร้างเดิม

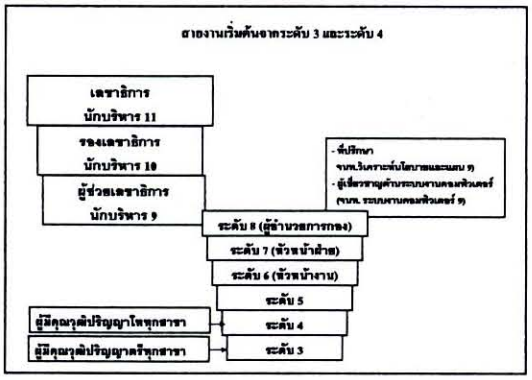

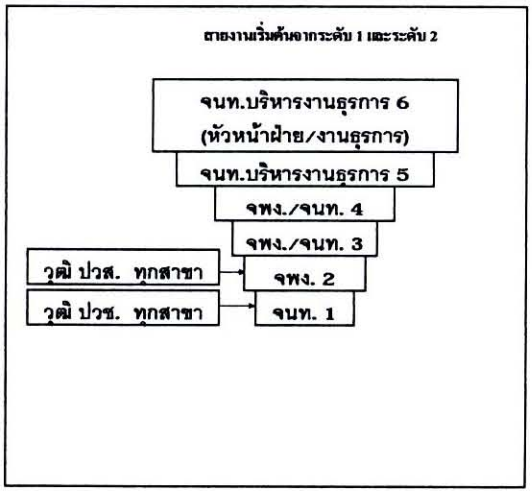

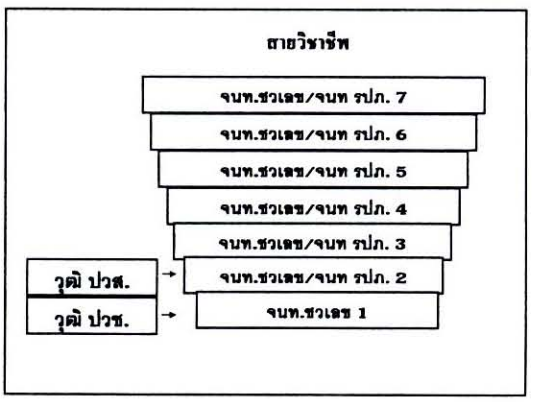

ความก้าวหน้าตามโครงสร้างใหม่

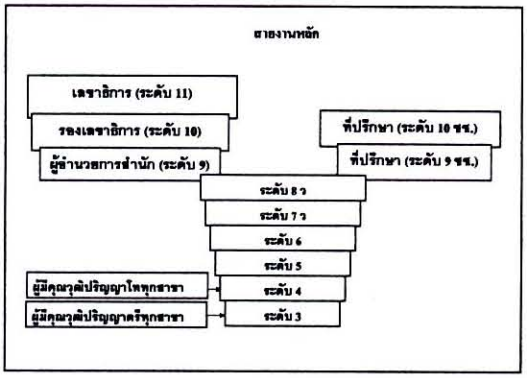

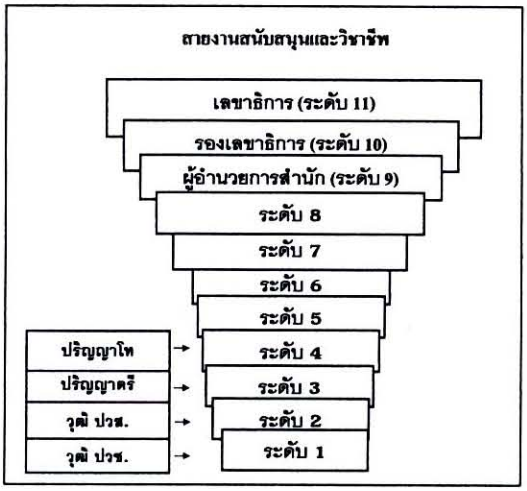

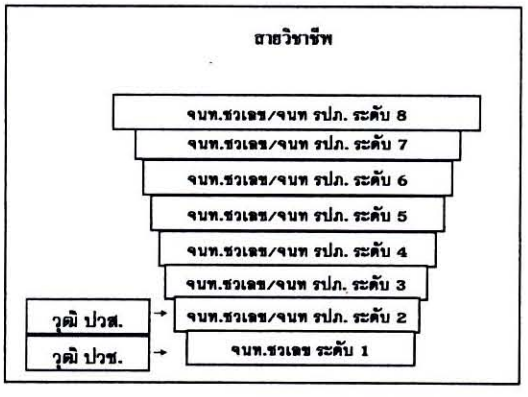

4.3 ระบบงบประมาณ

ภายหลังการปรับโครงสร้างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้นำกรอบการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง Medium Term Expenditure Framework (MTEF) มาใช้เพื่อเป็นกรอบที่เชื่อมการตัดสินใจการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีเข้ากับกลยุทธ์การจัดสรรทรัพยากรระยะปานกลาง กรอบการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลางจะช่วยทำให้ มั่นใจว่าหากมีการตัดสินใจเพิ่มงบประมาณหรือลดงบประมาณลงในแต่ละปี การตัดสินใจดังกล่าวยังคงสอดคล้องกับเป้าหมายนโยบายการคลังระยะปานกลาง กรอบการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง และยังทำให้มั่นใจได้ว่าสัดส่วนของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในอนาคตนั้นสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศในแต่ละด้านของแผนพัฒนาระยะปานกลาง

กรอบการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง คือ การประมาณการรายจ่าย (ในที่นี้) 3 ปี ล่วงหน้าของฐานค่าใช้จ่ายของแผนงาน งาน และโครงการที่ได้หน่วยงานรับอนุมัติในปัจจุบันการประมาณการล่วงหน้าเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องกันไปตลอดทั้งปีงบประมาณ และนำไปใช้สำหรับการจัดสรรงบประมาณสำหรับปีต่อ ๆ ไปในอนาคต โดยมีสมมุติฐานว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายใหม่สำหรับแผนงานต่าง ๆ เหล่านั้น

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าจะต้องมีการปรับปรุงตัวเลขเป็นประจำในเรื่องของนโยบายใหม่และแผนงานใหม่ของฝ่ายนิติบัญญัติรวมถึงการเปลี่ยนแปลงนโยบายเนื่องมาจากรายงานผลการดำเนินงานของงานและโครงการในปัจจุบัน

ปัจจุบันแม้ว่าสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะมีการเปลี่ยนระบบงบประมาณมาใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์เช่นเดียวกับส่วนราชการอื่น ๆ ของฝ่ายบริหารแล้วก็ตาม แต่รูปแบบการบริหารงบประมาณดังกล่าวยังไม่สอดคล้องและสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานฯ ที่จะต้องเป็นกลไกที่สำคัญในการสนับสนุนภารกิจของฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งจะต้องมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารตามหลักการควบคุมตรวจสอบและคานอำนาจซึ่งกันและกัน (Check and Balance) รูปแบบงบประมาณที่เหมาะสม คือ ระบบประมาณแบบเงินอุดหนุนเป็นก้อน (Block Grant) ซึ่งมีลักษณะเป็นเงินก้อนที่สามารถนำเงินประมาณที่ได้รับมาจัดสรรให้ส่วนราชการภายในตามลำดับความ

สำคัญในการบริหารงาน โดยสามารถเปลี่ยนแปลงรายการและปรับปรุงโยกย้ายงบประมาณรายจ่ายในระหว่างแผนงานได้ โดยไม่จำเป็นต้องอนุมัติจากสำนักงบประมาณในการใช้จ่ายดำเนินงานระหว่างปี ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานของสำนักงานฯ เป็นไปด้วยความรวดเร็ว คล่องตัว ทันกับเหตุการณ์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4.4 ระบบตรวจสอบ

ภายหลังการปรับปรุงโครงสร้างได้กำหนดภารกิจของกลุ่มงานตรวจสอบภายในซึ่งเป็นหน่วยตรวจสอบขององค์กรให้ครอบคลุมถึงการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสำนักงานฯมาใช้ เพื่อเป็นกลไกในการป้องกันหรือตรวจสอบความ ไม่ถูกต้อง ความไม่พึงประสงค์ และความไม่โปร่งใส ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ในประเด็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และสอดคล้องกับแผนปฏิรูประบบราชการ ที่เน้นการกระจายอำนาจทางการบริหารการเมืองให้หน่วยงานปฏิบัติให้มีอำนาจการตัดสินใจและการบริหารจัดการมากขึ้น กลไกการตรวจสอบจะต้องมีศักยภาพสูงขึ้น รวมทั้งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงระบบงบประมาณเป็นแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน (Result Based Management) การนำระบบ การควบคุมภายในมาใช้เป็นเครื่องมือด้านการจัดการที่นำมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับองค์กรว่าการบริหารและการปฏิบัติงานจะสามารถบรรลุเป้าหมาย ซึ่งเดิมการควบคุมภายในส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การควบคุมด้านการเงินและบัญชี และการปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบหรือกฎเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดไว้ ไม่ครอบคลุมถึงการจัดการด้านอื่นๆ จึงไม่สามารถสะท้อนภาพถึงผลการดำเนินงานในภาพรวมของหน่วยงาน ระบบการควบคุมภายในที่จัดทำขึ้นใหม่จะเป็นระบบการควบคุมที่ครอบคลุมงานทุกด้าน และทำให้เกิดผลลัพธ์ของการดำเนินงานในภาพรวมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลของการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน ประกอบกับได้มีระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 โดยมีสาระสำคัญให้หน่วยรับตรวจต้องจัดวางระบบการควบคุมภายใน โดยใช้มาตรฐานการควบคุมภายในที่กำหนดไว้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นหน่วยรับตรวจตามระเบียบดังกล่าว ควรจัดวางระบบการควบคุมภายในเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างประหยัดและคุ้มค่า โดยลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนหรือไม่จำเป็น ลดความเสี่ยงหรือผลเสียหายด้านการเงิน หรือด้านอื่น ๆ ที่อาจมีขึ้นในสำนักงานฯ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการดำเนินงานแก่สำนักงานฯ ในที่สุด

2. เพื่อให้มีข้อมูลและรายงานทางการเงินที่ถูกต้องครบถ้วน และเชื่อถือได้ สร้างความมั่นใจแก่ผู้บริหารของสำนักงานฯ ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารและการปฏิบัติงาน และสร้างความเชื่อถือแก่บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง

3. เพื่อให้บุคลากรของสำนักงานฯ มีการปฏิบัติตามนโยบาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ และพันธกิจของสำนักงานฯ อย่างถูกต้อง ครบถ้วน

ในส่วนของการจัดวางระบบการควบคุมภายในควรใช้มาตรฐานการควบคุมภายในที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่มีความเชื่อมโยงและเกื้อกูลกัน คือ

1. สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment) ได้แก่ ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดระบบการควบคุมในสำนักงานฯ หรือทำให้การควบคุมที่มีอยู่ได้ผลดีขึ้น

2. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ได้แก่ กระบวนการที่ใช้ในการวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด เสียหาย รั่วไหล สูญเปล่า ที่ทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

3. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) ได้แก่ นโยบายและวิธีการต่าง ๆ ที่ฝ่ายบริหารกำหนดให้บุคลากรของสำนักงานฯ ปฏิบัติเพื่อลดหรือควบคุมความเสี่ยง

4. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) ได้แก่ ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงานฯ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลจากแหล่งภายในหรือภายนอก

5. การติดตามประเมินผล (Monitoring) ได้แก่ กระบวนการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน และประเมินผลประสิทธิผลของการควบคุมภายในที่วางไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

จากมาตรฐานการควบคุมภายในดังกล่าวควรมีการจัดวางระบบการควบคุมภายในออกเป็น 7 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารจัดการ
2. ระบบการเงิน
3. ระบบบัญชี
4. ระบบงบประมาณ
5. ระบบพัสดุ
6. ระบบการตรวจสอบภายใน
7. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT)

การจัดวางระบบการควบคุมภายในดังกล่าว ควรกำหนดให้มีการประเมินผล ซึ่งเป็นกระบวนการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน และประเมินประสิทธิผลของการควบคุมภายในที่วางไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยพิจารณาจากการดำเนินงานให้เป็นไปตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้ การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้มีความสอดคล้องกันหรือไม่เพียงใด รวมทั้งประเมินระบบการควบคุมภายในที่มีอยู่ว่ามีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันหรือไม่ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากภารกิจการตรวจสอบที่มีความละเอียดอ่อน ยุ่งยากซับซ้อน และมีคุณภาพของงานสูง บุคลากรที่จะมาปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวจะต้องมีคุณภาพ รวมทั้งโครงสร้างของหน่วยงานควรจะต้องมีศักยภาพเพียงพอในการปฏิบัติงาน โดยอาจยกฐานะเป็นส่วนราชการระดับสำนัก

4.5 ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากการสำรวจสภาพปัญหาการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้นำมาสู่แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา โดยมุ่งหวังให้หน่วยงานในสังกัดของรัฐสภา (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา) มีแผนแม่บทร่วมกันในภาพรวม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางในการพัฒนา การบริหารและการจัดการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา โดยศูนย์คอมพิวเตอร์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับกองในขณะนั้นได้เป็นผู้ยกร่างแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา ปี 2544 – 2546 โดยกำหนดเป้าหมายไว้ดังนี้

1. มุ่งพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศของรัฐสภา ทั้งระบบข้อมูลทางด้านนิติบัญญัติข้อมูลเพื่อการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ข้อมูลในวงงานของรัฐสภา และข้อมูลเพื่อการปฏิบัติงานของสมาชิกรัฐสภา รวมทั้งข้อมูลบริหารของหน่วยงานภายในของทั้งสองสำนักงานให้มีความต่อเนื่อง ครบถ้วนสมบูรณ์และทันสมัยตลอดเวลา สามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันได้ทั้งภายในรัฐสภาและจากภายนอก รวมทั้งการให้บริการข้อมูลไปสู่ประชาชนอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

2. มุ่งปรับระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ต่อพ่วง และอุปกรณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ ระบบปฏิบัติการ ซอฟต์แวร์เพื่อการจัดการ การบริหาร การบำรุงดูแลรักษา การจัดการด้านสำนักงาน กราฟฟิค และการผลิตสื่อผสม รวมทั้งอาจมีการจัดจ้างพัฒนาระบบบางระบบ

3. ขยายและปรับปรุงประสิทธิภาพระบบเครือข่ายให้สนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการและการให้บริการแก่หน่วยงานสังกัดรัฐสภาทั้งที่อยู่ภายในและภายนอกรัฐสภา รวมทั้งที่เดินทางไปปฏิบัติราชการทั้งในประเทศและต่างประเทศของสมาชิกรัฐสภา และคณะกรรมาธิการโดยมีเป้าหมายในการใช้เครือข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมทั้งของทางภาครัฐและเอกชน

4. พัฒนาบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์ของรัฐสภาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในการใช้ข้อมูลหรือนำข้อมูลไปใช้สนับสนุนภารกิจของรัฐสภา และของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรของทั้งสองสภาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีเป้าหมายในการจัดการฝึกอบรม รวมทั้งส่งเสริมให้มีการผลิตสื่อการเรียนการสอน (CAI) เพื่อใช้เผยแพร่ในการอบรมให้แก่บุคลากรของรัฐทั้งในระดับผู้บริหาร ข้าราชการของรัฐสภาในระดับปฏิบัติการ และระดับผู้ใช้ตลอดจนสมาชิกรัฐสภาและผู้ช่วยของสมาชิกรัฐสภา ให้มีความรู้และทักษะความชำนาญในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการใช้งาน

ทั้งนี้ในส่วนของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศภายหลังการปรับโครงสร้างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรควรพัฒนาระบบโดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานอย่างจริงจัง โดยมีแผนแม่บทการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนางานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังนี้

1. จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับรัฐสภาอย่างเป็นระบบ โดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวงงานรัฐสภาที่กระจายอยู่ในความรับผิดชอบของสำนัก โดยสร้างระบบฐานข้อมูลที่เป็นเอกภาพ โดยให้ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการนำเข้าข้อมูลอย่างเป็นระบบ และจะต้องมีระบบการติดตาม ตรวจสอบ การเข้าข้อมูลของสำนักต่าง ๆ อย่างเข้มข้น

2. พัฒนาฐานข้อมูลให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ซึ่งได้แก่ประธานและรองประธานรัฐสภา ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา กรรมาธิการ ส่วนราชการภายนอกและภายใน องค์กรเอกชน และประชาชน เช่น ระบบสารสนเทศเพื่อการสนับสนุนการประชุมสภาและการประชุมคณะกรรมาธิการ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริการจัดการ เป็นต้น

3. พัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศให้สมบูรณ์ ทั้งในส่วนระบบเชื่อมโยงโปรแกรมจากต่างประเทศและในประเทศทางอินเตอร์เน็ต เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสนับสนุนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. การจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ควรคำนึงถึงความคุ้มค่า และเหมาะสมกับลักษณะงาน

5. การวิเคราะห์บุคลากร

ภายหลังการปรับปรุงโครงสร้างใหม่ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีการจัดบุคลากรลงในตำแหน่งต่าง ๆ ตามกรอบอัตรากำลังใหม่ เมื่อวิเคราะห์จากภาพรวมของบุคลากรของสำนักงานฯ จำนวน 1,041 คน พบว่า เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 716 คน คิดเป็นร้อยละ 68.77 ในจำนวนนี้เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 14.31 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูง หากแต่เมื่อจัดคนลงในหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสำนักงานแล้ว พบว่ายังมีความไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจเดิมและภารกิจที่เพิ่มขึ้น ดังนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge) ของบุคลากรยังไม่เหมาะสมกับภารกิจที่รับผิดชอบ เช่น สำนักการประชุม ซึ่งมีภารกิจในการสนับสนุนการประชุมรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งต้องอาศัยความรู้ในการบริหารการประชุม มีผู้จบปริญญตรีในสาขาที่ไม่เกี่ยวข้อง อาทิ สาขาการบัญชี สาขาการบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการศึกษา (สังคมศึกษา) มากถึง

ร้อยละ 42.5 สำนักประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีภารกิจในการเป็นหน่วยงานที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ บทบาทภารกิจของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งให้ความรู้แก่ประชาชนถึงสิทธิและหน้าที่ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง บุคลากรส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 45 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการจัดการทั่วไป มีผู้จบด้านนิเทศศาสตร์เพียงร้อยละ 10 เท่านั้น

2. ด้านความเชี่ยวชาญ และความชำนาญเฉพาะด้าน (Skill) ของบุคลากรยังไม่สอดคล้องกับภารกิจที่รับผิดชอบ ทำให้ขาดผู้เชี่ยวชาญในงานด้านนั้นอย่างแท้จริง เช่น สำนักกรรมาธิการ 1,2 และ 3 ซึ่งตามโครงสร้างใหม่แบ่งเป็นกลุ่มงานตามภารกิจของคณะกรรมาธิการสามัญ จำนวน 31 คณะ แต่บุคลากรที่จัดลงในกลุ่มงาน จำนวนร้อยละ 39.56 จบการศึกษาในสาขาการจัดการทั่วไป ประวัติศาสตร์ สังคมศึกษา วรรณคดีเปรียบเทียบภาษาสันสกฤตภาษาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบเลย สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มีผู้จบสาขานิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน ซึ่งเป็นสาขาที่ตรงกับงานที่รับผิดชอบเพียงร้อยละ 17.85 นอกนั้นจบสาขาที่ไม่เกี่ยวข้อง เช่น ประถมศึกษา ภาษาอังกฤษ ประวัติศาสตร์ การจัดการทั่วไปมากถึงร้อยละ 83.15

3. ประสบการณ์ในงาน (Experience) ภายหลังการปรับโครงสร้างการจัดบุคลากรลงในตำแหน่งซึ่งมีโอกาสที่จะจัดคนลงในตำแหน่งที่มีประสบการณ์ และมีความเหมาะสม แต่สำนักงานฯ ไม่มีการดำเนินการเช่นนั้น การจัดบุคลากรลงในตำแหน่งยังใช้ระบบอุปถัมภ์ (Spoil System) มากกว่าระบบคุณธรรม (Merit System) บุคลากรที่มีประสบการณ์ในงานด้านหนึ่ง ถูกโอนย้ายไปลงในหน่วยงานใหม่ทำให้ต้องไปเริ่มต้นใหม่ ซึ่งนับเป็นการสูญเสียที่แฝงอยู่ในองค์กร

6. สรุป

จากการวิเคราะห์โครงสร้าง ระบบงาน และบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สามารถสรุปได้ดังนี้

1. โครงสร้างของสำนักงานฯ ที่มีการปรับโครงสร้างใหม่ เป็นเพียงการจัดกลุ่มภารกิจและกำหนดอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนขึ้น เพื่อรอบรับภารกิจตามรัฐธรรมนูญ การจัดวางกลุ่มภารกิจเป็น กลุ่มงานต่าง ๆ ภายในสำนักยังไม่มีความเหมาะสม รวมทั้งยังไม่มีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา และกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบการปฏิบัติการฝ่ายรัฐสภา จึงควรมีการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวเพื่อให้เกิดการปฏิรูประบบราชการฝ่ายรัฐสภาทั้งระบบอย่างแท้จริง

2. ระบบงานของสำนักงานฯ ยังไม่ได้มีการกระจายอำนาจของผู้อำนวยการสำนัก ยังคงมีการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ผู้บริหารสูงสุด (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการกลุ่มงานที่ยังมีความสับสน เห็นสมควรเสนอ ก.ร. เพื่อพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎ ก.ร. และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

3. ระบบบริหารงานบุคคลยังมีสายงานมากเกินไป รวมทั้งการจัดบุคลากรลงตำแหน่งในโครงสร้างใหม่ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีประสบการณ์ในเชิงธุรการของสำนักงานฯ ที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากกว่าผู้มีประสบการณ์ในเชิงวิชาการ จึงเป็นจุดอ่อนที่สำคัญเห็นสมควรลดสายงานเท่าที่จำเป็น และเน้นระบบคุณธรรมในการสรรหาคนเข้าสู่ระบบใหม่

4. ระบบงบประมาณยังไม่เป็นอิสระจากฝ่ายบริหารทำให้เกิดความขัดแย้งกับรูปแบบการตรวจสอบและคานอำนาจ (Check and Balance) ซึ่งกันและกันระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ จึงควรเปลี่ยนรูปแบบเป็นระบบงบประมาณแบบเงินอุดหนุนเป็นก้อน (Block Grant) เพื่อสำนักงานฯ จะนำเงินที่ได้มาจัดสรรให้ส่วนราชการภายในตามลำดับความสำคัญ ในการบริหารงานเพื่อสนับสนุนฝ่ายนิติบัญญัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5. ระบบตรวจสอบ แม้ว่าหลังการปรับปรุงโครงสร้างจะมีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่และเพิ่มจำนวนบุคคลากรให้ครอบคลุมภารกิจในการตรวจสอบตามแนวทางการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสำนักงานแล้วก็ตาม แต่กลไกการตรวจสอบยังคงขึ้นตรงอยู่กับเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เช่นเดียวกับก่อนการปรับปรุงโครงสร้างทำให้

การปฏิบัติงานยังไม่สามารถครอบคลุมถึงการตรวจสอบด้านการบริหารจัดการได้อย่างเต็มรูปแบบจึงควรเปลี่ยนระบบตรวจสอบมาเป็นระบบคณะกรรมการตรวจสอบภายใน (Audit Committee) ซึ่งจะเป็นกลไกในการตรวจสอบที่มีความกว้างขวางและครอบคลุมกว่าเดิม

6. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศภายหลังการปรับโครงสร้างได้มีการจำแนกภารกิจในแต่ละด้านของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศโดยจัดให้กลุ่มงานภายในสำนักสารสนเทศรับผิดชอบในภารกิจเฉพาะด้านเมื่อประกอบกับการดำเนินการตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาปี 2544-2546 ส่งผลให้การพัฒนาด้าน IT มีทิศทางที่ชัดเจน หากแต่ยังมีจุดด้อยในการรวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจ ในการจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์และระบบ IT โดยไม่วิเคราะความต้องการที่แท้จริงของหน่วยงานภายในทำให้การพัฒนาในบางประเด็นไม่สอดรับกับความต้องการที่แท้จริงของสมาชิกรัฐสภาและบุคคลในวงงานสภาซึ่งเป็นผู้ใช้บริการ

7. การจัดบุคลากรลงตามโครงสร้างใหม่ เมื่อพิจารณาจากวุฒิการศึกษา (จากภาคผนวกของรายงานฉบับนี้) จะเห็นว่าความรู้ (Knowledge) ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญเฉพาะด้าน (Skill) และประสบการณ์ในงาน (Experience) ยังไม่สอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับ รวมทั้งไม่สามารถตอบสนองภารกิจของรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎรได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากกระบวนการสรรหาบุคลากรตามรูปแบบของระบบราชการและระบบอุปถัมภ์ในอดีตที่ผ่านมา

นอกจากนั้นเมื่อเปรียบเทียบการปฏิรูประบบราชการของสำนักงานฯ กับการปฏิรูปกระทรวง ทบวง กรม ของฝ่ายบริหารจะเห็นว่ามีข้อจำกัดอยู่ ซึ่งตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบการปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535) กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นส่วนราชการระดับกรม กรมหนึ่งทำนองเดียวกับกรมในสังกัดกระทรวงหรือ ทบวงของฝ่ายบริหารเท่านั้น ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับกลไกของฝ่ายบริหารที่มีกระทรวง ทบวง กรม เป็นกลไก กับฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งทำหน้าที่ตรากฎหมายและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นกลไกให้ ก็ยังไม่ทัดเทียมกับกลไกของฝ่ายบริหารดังกล่าว จึงควรจะต้องมีการปรับปรุงกฎหมายให้หน่วยงานในสังกัดรัฐสภามีโครงสร้างระบบงาน ระบบบริหารงานบุคคล ระบบงบประมาณ การเงิน การบัญชี และการพัสดุ ที่เป็นอิสระและทัดเทียมกับหน่วยงานระดับ กระทรวง ทบวง กรม ของฝ่ายบริหารต่อไป

บทที่ 5
บทสรุป

การปฏิรูประบบราชการที่ได้ทำการศึกษานี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีของการปฏิรูประบบราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในฐานะที่เป็นหน่วยงานในสังกัดรัฐสภาของทางฝ่ายนิติบัญญัติที่เป็นกลไกในการดำเนินงานสนับสนุนภารกิจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเมื่อมองภาพการปฏิรูประบบราชการแล้วจะเห็นได้ว่าหน่วยงานภาครัฐที่รัฐบาลมีนโยบายปฏิรูประบบราชการนั้น คือ กระทรวง ทบวง กรม ที่สังกัดฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการเท่านั้น แต่สำหรับหน่วยงานภาครัฐที่ไม่ได้สังกัดฝ่ายบริหาร นโยบายการปฏิรูประบบราชการไม่ได้ครอบคลุมถึง เช่น หน่วยงานภาครัฐในสังกัดรัฐสภาของทางฝ่ายนิติบัญญัติได้แก่ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และหน่วยงานภาครัฐในสังกัดองค์กรอิสระ ได้แก่ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง อย่างไรก็ตามในหลักการของการปฏิรูประบบราชการแล้ว หน่วยงานภาครัฐทุกส่วนต้องได้รับการปฏิรูปอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน เพื่อสร้างระบบราชการทุกส่วนให้สนองตอบและเอื้อประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และประเทศโดยรวม

การปฏิรูประบบราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีความสำคัญกับกระบวนการทางด้านนิติบัญญัติในการตรากฎหมายและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และหน้าที่อื่น ๆ ของรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกรัฐสภา กรรมาธิการและประชาชน ในฐานะเป็นหน่วยสนับสนุนทั้งทางด้านวิชาการ ข้อมูล ทรัพยากรบริหาร ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ และอุปกรณ์เครื่องมือในการทำงาน ซึ่งจากการศึกษาจะเห็นได้ว่า เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูประบบราชการ โดยสรุปมีปัจจัยมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น การปฏิรูปการเมืองและการประกาศใช้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ส่งผลทำให้ต้องปฏิรูประบบราชการให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์และบัญญัติของรัฐธรรมนูญ บทบาทภารกิจที่เพิ่มขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปตามรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ

และข้อบังคับการประชุมสภา นโยบายการปฏิรูประบบราชการของรัฐบาลที่ส่งผลให้ภาครัฐและข้าราชการต้องปรับตัวในเรื่องของการทำงาน ทัศนคติ และพฤติกรรมการทำงานใหม่ โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการทำงานและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐให้มากขึ้น และผลเกิดมาจากปัจจัยภายในที่ศึกษาพบว่าการทำงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีความล่าช้าและไม่ทันกับความต้องการของสมาชิกรัฐสภา กรรมาธิการ และประชาชน โดยมีสาเหตุปัญหาเกิดจากสภาพโครงสร้างและระบบงานมีลักษณะเป็น “โครงสร้างแบบราชการรูปพีรามิด” หรือ “เป็นโครงสร้างองค์กรแบบบริหาร” มีสายการบังคับบัญชามาก การทำงานล่าช้า ไม่คล่องตัว รวมทั้งเป็นโครงสร้างที่ไม่เอื้อสร้างความก้าวหน้าให้กับข้าราชการและไม่เอื้อแก่การสร้างผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เป็นต้น

การศึกษาการปฏิรูประบบราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทำให้ทราบถึงแนวคิด หลักการ แนวทาง วิธีการและขั้นตอนการปฏิรูประบบงาน กรอบแนวคิดทฤษฎีและหลักการปฏิรูปภาคราชการของผู้ชำนาญการผู้เชี่ยวชาญด้านการปฏิรูประบบงาน แนวคิดจากต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศอังกฤษที่ถือเป็นต้นแบบการปฏิรูประบบราชการที่ประสบผลสำเร็จ และแนวคิดการปฏิรูประบบราชการของไทยที่ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลกำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งจากการศึกษาดังกล่าวจะทำให้สามารถนำแนวคิดที่ได้ทั้งหมดมาบูรณาการเพื่อกำหนดรูปแบบ แนวทาง วิธีการและขั้นตอนการปฏิรูประบบราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่ควรจะเป็นและมีความเหมาะสมกับลักษณะงานของฝ่ายนิติบัญญัติที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากฝ่ายบริหาร

ในการศึกษาเพื่อให้ทราบบทบาทและอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ จึงได้ศึกษาอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมาธิการ ประธานและรองประธานรัฐสภา ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร เลขาธิการรัฐสภา เลขาธิการรัฐสภา เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร องค์กรกลางบริหารงานบุคคล และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งจะทำให้ทราบและสามารถทบทวนบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันได้อย่างถ่องแท้ เพื่อที่จะปรับปรุงบทบาทและอำนาจหน้าที่

ขึ้นใหม่ให้เกิดความเหมาะสม ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน และเอื้อประโยชน์แก่การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็วและคุ้มค่า

จากการที่ได้ศึกษาภาพรวมถึงความเป็นมา เหตุผลความจำเป็น กรอบแนวคิด ทฤษฎีและหลักการปฏิรูประบบราชการ และได้ทบทวนบทบาทและอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมาธิการ และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแล้ว จึงได้ศึกษาระบบราชการภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในเชิงลึก โดยพบว่าปัญหาและอุปสรรคการทำงานของสำนักงานเลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎรในปัจจุบันเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ อันได้แก่ ปัญหาเรื่องการกำหนดบทบาท ภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 500 คน และสมาชิกวุฒิสภา 200 คน จึงส่งผลกระทบ (Impact) ต่อปัญหาเรื่องโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ระบบงาน ระบบบริหารงานบุคคล ระบบงบประมาณ ระบบการตรวจสอบ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งไม่มีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร เป็นผลให้ขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานทำให้เกิดการทำงานที่ขาดประสิทธิภาพ

จากการศึกษาที่ได้พบปัญหาอุปสรรคในการทำงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงได้ศึกษาหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเสนอแนะให้ทำการปฏิรูประบบราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทั้งระบบ ประกอบด้วย โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ระบบงาน ระบบบริหารบุคคล ระบบงบประมาณ ระบบตรวจสอบ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และสร้างวัฒนธรรมในองค์กรขึ้นใหม่ เพื่อให้ระบบราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร คล่องตัว รวดเร็ว มีประสิทธิภาพและใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า

การปฏิรูประบบราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหน่วยงานในสังกัดรัฐสภาของฝ่ายนิติบัญญัติ จำเป็นต้องเร่งกระทำไปพร้อมกับการปฏิรูประบบราชการของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล เพื่อให้ระบบราชการทุกส่วนได้รับการปฏิรูปอย่างเป็นระบบ ประชาชนและประเทศชาติได้รับประโยชน์สูงสุดจากการปฏิรูประบบราชการ ทั้งนี้การปฏิรูประบบราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะทำให้ภารกิจของรัฐสภามีความเป็นอิสระ คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ และสามารถผลักดันให้การทำหน้าที่ตรากฎหมายและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายนิติบัญญัติสนองตอบต่อ

ความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับเจตนารมณ์และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และเอื้อต่อการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืนในอนาคต ทั้งนี้ในส่วนของข้าราชการควรพัฒนาให้มีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมค่านิยมของข้าราชการ โดยมีการจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการให้ชัดเจน พร้อมทั้งมีการกำหนดหลักเกณฑ์ทางคุณธรรมและจริยรรมไว้ในแบบการพิจารณาความดีความชอบประกอบกับผลงานและรณรงค์เพื่อให้ข้าราชการมีความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่งจะทำให้ข้าราชการสามารถปรับทัศนคติและปรับตัวให้เข้ากับวิถีการทำงานแนวใหม่ที่เน้นระบบความรับผิดชอบต่อสาธารณะ การทำงานที่สามารถกำหนดและวัดผลของงาน และสามารถทำงานในสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมองค์กรใหม่ ๆ ที่เน้นประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุณภาพของการให้บริการแก่ประชาชนและผู้รับบริการ นอกจากนั้นควรเน้นการพัฒนาให้ข้าราชการมีอุดมการณ์ปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นกลไกสนับสนุนส่งเสริมการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติในการตรากฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและควบคุมตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารให้เกิดความโปร่งใสและชอบธรรมเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติและประชาชนต่อไป

บรรณานุกรม

กองการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2544 , **ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2544** กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กองการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2544, **ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2544 และข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ. 2542** กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2538 , **พระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535**

กองการประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2543**, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540** กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานนโยบายและแผน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร , **การแบ่งส่วนราชการและกำหนด หน้าที่ความรับผิดชอบ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร** , ตุลาคม 2545 , (กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร , 2545

กิตยา คัมภีร์ , **"การปฏิรูประบบราชการ "Thatcherism" ใครได้ใครเสีย" , สำนักพัฒนาโครงสร้างส่วนราชการและอัตรากำลัง สำนักงานก.พ.** ,(รัฐสภาสาร ปีที่ 45 ฉบับที่ 5 เดือนพฤษภาคม , 2540 , หน้า 53-54)

คณะกรรมการปรับปรุงโครงสร้าง ระบบงานและอัตรากำลังของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา 2544, **โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ อำนาจหน้าที่และอัตรากำลังของส่วนราชการภายในสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ที่ปรับปรุงใหม่** (เอกสารโรเนียว) กรุงเทพฯ : มปท.

คณะอนุกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาเฉพาะกิจ (อ.ก.ร.เฉพาะกิจ) 2544, **รายงานเรื่องการปรับปรุงโครงสร้าง ระบบงาน และหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร** (เอกสารโรเนียว) กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คำแถลงนโยบาย ,**คณะรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา** ,เมื่อวันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544

ชัยอนันต์ สมุทวณิช, **100 ปี แห่งการปฏิรูประบบราชการ : วิวัฒนาการของอำนาจรัฐและอำนาจการเมือง** (กรุงเทพ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535)

ทศพร ศิริสัมพันธ์ , **"รีเอ็นจิเนียริ่ง : มิติใหม่ของการบริหาร" , รวมผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนาข้าราชการ " ข้าราชการไทยในสหัสวรรษใหม่"** , หน้า 484-485

ทศพร ศิริสัมพันธ์ 2543, **ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน** (เอกสารสมุดปกขาวของสถาบันพระปกเกล้า) กรุงเทพฯ : บริษัทเลือกชักการพิมพ์จำกัด

ทิพาวดี เมฆสวรรค์ , **"การปฏิรูปภาคราชการสู่ภาพที่พึงปารถนา : ทำอย่างไรใครรับผิดชอบ" ,** (รัฐสภาสาร ปีที่ 45ฉบับที่ 5 เดือนพฤษภาคม , 2540 , หน้า 2-3)

ฝ่ายทะเบียนประวัติ กองกลาง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร **ประวัติและสถิติข้าราชการเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ฉบับที่ 9 สำรวจเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2545** กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ฝ่ายผลิตเอกสารรัฐสภา กองการประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2543, **ระบบงานรัฐสภา** กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

มนตรี รูปสุวรรณ 2540, **แนวทางในการเพิ่มพูนสมรรถนะของสภาผู้แทนราษฎรไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีคณะทำงานของคณะกรรมาธิการ, ผู้ช่วยดำเนินงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, การให้บริการข้อมูลทางวิชาการและสวัสดิการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร** กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 119 ตอนที่ 99 ก วันที่ 2 ตุลาคม 2545, **พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม, พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545, พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545**

วรินทร เลี่ยมนาค, **การศึกษาโครงสร้างหน่วยงานและการบริหารบุคคลของสถาบัน การเป็นพลเรือน**, วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาสังคม), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2538

วิษณุ เครืองาม 2545, **การปฏิรูประบบราชการ** : ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 119 ตอนที่ 99 ก วันที่ 2 ตุลาคม 2545

ศูนย์พัฒนาระบบและข้อมูลสารสนเทศ สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี 2543, **ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี** (เอกสารโรเนียว) กรุงเทพฯ : มปท.

สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ, **"บันทึกว่าด้วยการปกครองเทสไทยแต่โบราณและบันทึกเรื่องตำแหน่งราชการกระทรวงมหาดไทย คำอธิบายของสมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพตอบปัญหาพระยาอินทรมนตรี ศรีจันทรกุมาร"**, วารสารประวัติศาสตร์, ปีที่ 6, ฉบับที่ 1,. มกราคม - เมษายน 2524, หน้า 27.

สถาบันพระปกเกล้า 2544, **รายงานประจำปีของสถาบันพระปกเกล้า 2542 – 2543** กรุงเทพฯ : บริษัทด่านสุทธาการพิมพ์จำกัด

สถาบันพระปกเกล้า , **โครงการศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา** , บทสรุปสำหรับผู้บริหาร , (กรุงเทพมหานคร : เอกพิมพ์ไทย , 2543)

สถาบันพระปกเกล้า 2543, **โครงการศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา** กรุงเทพฯ : มปท.

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี 2541, **พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พร้อมด้วย กฎกระทรวงประกาศระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี รายงานสรุปการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540** กรุงเทพฯ : บริษัทศรีเมืองการพิมพ์จำกัด

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ สำนักงาน ก.พ. 2543, **ก้าวต่อไปของการปฏิรูประบบราชการ** กรุงเทพฯ : บริษัทกราฟิกฟอร์แมท (ไทยแลนด์) จำกัด

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ สำนักงาน ก.พ. , **"แผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ"** , 2545 , ข้อมูลเผยแพร่ทางระบบ Internet

สำนักแผนงานและงบประมาณ, สำนักงานศาลยุติธรรม 2544, **โครงสร้างและการแบ่งส่วนราชการสำนักงานศาลยุติธรรม** กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร , **ประกาศรัฐสภาเรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2542** , ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2542

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร , **สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา** , (กรุงเทพมหานคร : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร , 2542)

สำนักงานศาลปกครอง 2544, **รายงานการปฏิบัติงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองประจำปี 2543** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

สุวรรณ แสงมหาชัย , **"TQM กับการปรับปรุงการบริการภาครัฐ" , รวมผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนาข้าราชการ " ข้าราชการไทยในสหัสวรรษใหม่"** , 2540 หน้า 400-410

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
1	สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร	ศิลปศาสตร์	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		มนุษยศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		บริหารธุรกิจ (การจัดการทั่วไป)	ตรี	สถาบันราชภัฏธนบุรี	1
		การบริหารการศึกษา	ตรี	วิทยาลัยครูภูเก็ต	1
		โบราณคดี	ตรี	มหาวิทยาลัยศิลปากร	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	6
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	1
		ศิลปศาสตรบัณฑิต	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		การบริหารธุรกิจ	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		การเงิน	ตรี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	3
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
1	สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร	เนติบัณฑิตไทย	นบท.	เนติบัณฑิตยสภา	1
		จารึกภาษาตะวันออก	โท	มหาวิทยาลัยศิลปากร	1
		รัฐศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2
		นิติศาสตรมหาบัณฑิต	โท	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	โท	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	1
				รวม	27
2	สำนักงานเลขานุการ ก.ร.	นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	3
		รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	3
		รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	1
		วิทยาการจัดการ	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		การเงิน	ตรี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	1
		การบริหารงานบุคคล	ตรี	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	1
		คอมพิวเตอร์ศึกษา	ตรี	สถาบันราชภัฏลำปาง	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
2	สำนักงานเลขานุการ ก.ร.	วิทยาการคอมพิวเตอร์	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		บริหารธุรกิจ	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏธนบุรี	1
		เนติบัณฑิต	นบท.	เนติบัณฑิตยสภา	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
		นิติศาสตรมหาบัณฑิต	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		บริหารรัฐกิจ	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
				รวม	20
3	สำนักบริหารงานกลาง	การศึกษา	ตรี	วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		การบริหารทรัพยากรมนุษย์	ตรี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	1
		เทคโนโลยีทางการศึกษา	ตรี	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางเขน	1
		ภาษาอังกฤษ	ตรี	วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
3	สำนักบริหารงานกลาง	นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	1
		รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	4
		รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	1
		การบริหารธุรกิจ	ตรี	สถาบันราชภัฏนครปฐม	1
		การจัดการ	ตรี	มหาวิทยาลัยรังสิต	1
		วิทยาการจัดการ	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูนครปฐม	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	6
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
3	สำนักบริหารงานกลาง	บริหารรัฐกิจ	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		การตลาด	ตรี	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	2
		การแนะแนวและให้คำปรึกษา	โท	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1
		นโยบายและการวางแผนทางสังคม	โท	สถาบันเทคโนโลยีสังคมเกริก	1
		รัฐศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		วิทยาศาสตร์ทั่วไป	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
				รวม	38
4	สำนักพัฒนาบุคลากร	ดนตรี	ตรี	วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	1
		บรรณารักษ์ศาสตร์	ตรี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		ศิลปกรรม	ตรี	วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
4	สำนักพัฒนาบุคลากร	รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		เนติบัณฑิตไทย	นบท.	เนติบัณฑิตยสภา	1
		ภาษาศาสตร์	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
				รวม	13
5	สำนักการคลังและงบประมาณ	สังคมศึกษา	ตรี	วิทยาลัยครูสวนดุสิต	1
		ภาษาอังกฤษ	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		บัญชีบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	1
		ศิลปศาสตรบัณฑิต	ตรี	สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	1
		การโฆษณา/การประชาสัมพันธ์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
5	สำนักการคลังและงบประมาณ	การจัดการ	ตรี	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา	1
		วิทยาการจัดการ	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	2
		การบริหารทั่วไป	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		การบริหารธุรกิจ (แขนงวิชาการตลาด)	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		การเงินและการธนาคาร	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	4
		การเงิน	ตรี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	1
		บัญชี	ตรี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	1
		บัญชี	ตรี	มหาวิทยาลัยสยาม	1
		การบัญชี	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		การบัญชี	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		การบัญชี	ตรี	สถาบันเทคโนโลยีสังคมเกริก	1
		การบัญชี	ตรี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	1
		การบัญชี	ตรี	มหาวิทยาลัยสยาม	1
		การบัญชี	ตรี	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
5	สำนักการคลังและงบประมาณ	การจัดการทั่วไป (การบัญชี)	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	3
		การจัดการทั่วไป (บริหารงานบุคคล)	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		การจัดการทั่วไป (การตลาด)	ตรี	วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา	1
		การจัดการทั่วไป (การเงินการธนาคาร)	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		บริหารธุรกิจ	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		การคลัง	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		ครุศาสตร์	ตรี	วิทยาลัยครูสวนดุสิต	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	4
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	4
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูสวนดุสิต	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสุรินทร์	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
5	สำนักการคลังและงบประมาณ	การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏนครปฐม	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูธนบุรี	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์	1
		รัฐศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2
				รวม	54
6	สำนักการพิมพ์	ศิลปศึกษา	ตรี	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	1
		เทคโนโลยีนวัตกรรมการศึกษา	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	4
		เทคโนโลยีทางการศึกษา	ตรี	มหาวิทยาลัยบูรพา	1
		การบริหารการศึกษา	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		การบริหารการศึกษา	ตรี	วิทยาลัยครูสวนดุสิต	1
		ภาษาไทย	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		อุตสาหกรรมศิลป์	ตรี	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	3
		นิเทศศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
6	สำนักการพิมพ์	รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		การจัดการอุตสาหกรรม	ตรี	มหาวิทยาลัยสยาม	1
		การบัญชี	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		การจัดการทั่วไป (การตลาด)	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		เทคโนโลยีการพิมพ์	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		เทคโนโลยีการพิมพ์	ตรี	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏธนบุรี	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	1
		พลศึกษา	ตรี		1
		บริหารรัฐกิจ	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		จิตวิทยาและการแนะแนว	โท	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร	1
		รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
				รวม	31
7	สำนักรักษาความปลอดภัย	เทคโนโลยีไฟฟ้าอุตสาหกรรม	ตรี	สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร	1
		การศึกษา	ตรี	สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	ตรี	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	1
		การสอนมัธยมศึกษา	ตรี	วิทยาลัยครูเชียงราย	1
		ทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2
		พัฒนาชุมชน	ตรี	วิทยาลัยครูจันทรเกษม	1
		พัฒนาชุมชน	ตรี	สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	1
		เศรษฐศาสตร์สหกรณ์	ตรี	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	1
		รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	3
		การบัญชี	ตรี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	1
		การจัดการทั่วไป (การบัญชี)	ตรี	สถาบันราชภัฏนครสวรรค์	1
		ธุรกิจศึกษา	ตรี	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
7	สำนักรักษาความปลอดภัย	การจัดการทั่วไป (บริหารทรัพยากรมนุษย์)	ตรี	สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1
		บริหารธุรกิจ	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	4
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	1
				รวม	27
8	สำนักประชาสัมพันธ์	เทคโนโลยีไฟฟ้าอุตสาหกรรม	ตรี	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	1
		อิเล็กทรอนิคส์	ตรี	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	1
		ประชาสัมพันธ์	ตรี	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	1
		เทคโนโลยีนวัตกรรมการศึกษา	ตรี	วิทยาลัยครูจันทรเกษม	1
		การแนะแนว	ตรี		1
		ศึกษาศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยศิลปากร	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
8	สำนักประชาสัมพันธ์	เทคโนโลยีทางการศึกษา	ตรี	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	1
		ประวัติศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยศิลปากร	1
		ประวัติศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยบูรพา	1
		ภาษาอังกฤษ	ตรี	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา	1
		ศิลปกรรม	ตรี	วิทยาลัยครูนครปฐม	1
		การออกแบบนิเทศศิลป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		หัตถกรรม	ตรี	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		นิเทศศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		พัฒนาชุมชน	ตรี	วิทยาลัยครูกาญจนบุรี	1
		นิเทศศาสตร์	ตรี	สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	2
		นิเทศศาสตร์	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	3
		นิเทศศาสตร์	ตรี	วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1
		สื่อสารมวลชน	ตรี	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
8	สำนักประชาสัมพันธ์	วารสารศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	1
		รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2
		การบริหารธุรกิจ	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	2
		การจัดการ	ตรี	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข	1
		วิทยาการจัดการ	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		ธุรกิจศึกษา	ตรี	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	1
		บริหารธุรกิจ	ตรี	สถาบันราชภัฏนครปฐม	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	3
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช	1
		โฆษณา	โท	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
8	สำนักประชาสัมพันธ์	รัฐศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2
		นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2
				รวม	45
9	สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทร	ประถมศึกษา (ภาษาอังกฤษ)	ตรี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		สังคมศึกษา	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		การประชาสัมพันธ์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		เทคโนโลยีนวัตกรรมการศึกษา	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		เทคโนโลยีทางการศึกษา	ตรี	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	1
		โสตทัศนศึกษา	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		ประวัติศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		ภาษาอังกฤษ	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		รัฐศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
9	สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทร	สังคมวิทยา/มนุษยวิทยา	ตรี	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1
		นิเทศศาสตร์	ตรี	วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1
		นิเทศศาสตร์	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	3
		สื่อสารมวลชนและสื่อสารการแสดง	ตรี	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	1
		รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2
		วิทยาการจัดการ	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		วิศวกรรมไฟฟ้า	ตรี	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	1
		วิศวกรรมไฟฟ้า	ตรี	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
		นิเทศศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	1
		สื่อสารมวลชน	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
9	สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทร	รัฐศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต	โท	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	1
				รวม	31
10	สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ	รัฐประศาสนศาสตร์	ตรี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		จิตวิทยาและการแนะแนว	ตรี	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	1
		ประวัติศาสตร์	ตรี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		ภาษาสเปน	ตรี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		ภาษาอังกฤษ	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		ภาษาอังกฤษ	ตรี	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	1
		นิเทศศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2
		ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	ตรี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	2

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
10	สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ	การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์	1
		พัฒนาแรงงานและสวัสดิการ	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		การระหว่างประเทศและการทูต	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
		ประวัติศาสตร์	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		โฆษณา	โท	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	1
		รัฐศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1
		รัฐประศาสนศาสตร์หรือบริหารรัฐกิจ	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
		การค้าระหว่างประเทศ	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
		รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		อักษรศาสตรมหาบัณฑิต	โท		1
		MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION	โท		1
		การปกครอง	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
				รวม	28
11	สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	ภาษาอังกฤษ	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		ภาษาฝรั่งเศส	ตรี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		ภาษาฝรั่งเศส	ตรี	มหาวิทยาลัยศิลปากร	1
		นิเทศศาสตร์	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		การบริหารธุรกิจ	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		การบัญชี	ตรี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	1
		การจัดการทั่วไป (บริหารทรัพยากรมนุษย์)	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี	2
		ประวัติศาสตร์	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	3

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
11	สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	ภาษาและการสื่อสาร	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
		เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		รัฐศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		การเมืองระหว่างประเทศและการทูต	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2
		ชีววิทยา	โท	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน	1
		การต่างประเทศและการทูต	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
				รวม	26
12	สำนักวิชาการ	การบริหารธุรกิจ (แขนงวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์)	ตรี	สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	1
		การบริหารการศึกษา	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	ตรี	สถาบันราชภัฏอุดรธานี	1
		บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	ตรี	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	1
		บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	ตรี	สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
12	สำนักวิชาการ	บรรณารักษ์ศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	4
		บรรณารักษ์ศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2
		บรรณารักษ์ศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1
		บรรณารักษ์ศาสตร์	ตรี	วิทยาลัยครูเทพสตรี	1
		บรรณารักษ์ศาสตร์	ตรี	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	1
		ประวัติศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร	1
		ประวัติศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก	1
		ศิลปกรรม	ตรี	มหาวิทยาลัยบูรพา	1
		ครุศาสตรบัณฑิต	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	3
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	3
		นิเทศศาสตร์	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		นิเทศศาสตร์	ตรี	วิทยาลัยครูนครสวรรค์	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
12	สำนักวิชาการ	รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	5
		การจัดการ	ตรี	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	1
		การจัดการ	ตรี	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพณิชยการพระนคร	1
		การจัดการทั่วไป (การบัญชี)	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		ธุรกิจศึกษา	ตรี	วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา	1
		ธุรกิจศึกษา	ตรี	สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	1
		การจัดการทั่วไป (บริหารทรัพยากรมนุษย์)	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	5
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยนครปฐม	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏนครปฐม	2

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
12	สำนักวิชาการ	เนติบัณฑิต	นบท.	เนติบัณฑิตยสภา	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
		บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	1
		บรรณารักษ์ศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		บรรณารักษ์ศาสตร์	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2
		บรรณารักษ์ศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร	1
		ไทยวิทยา/ไทยคดีศึกษา	โท	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	1
		ประวัติศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		กฎหมายมหาชน	โท	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		นโยบายและการวางแผนทางสังคม	โท	สถาบันเทคโนโลยีสังคมเกริก	1
		เศรษฐศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
12	สำนักวิชาการ	เศรษฐศาสตร์	โท	สถาบันเทคโนโลยีสังคมเกริก	1
		เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ	โท	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	1
		รัฐศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2
		รัฐศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1
		นิติศาสตรมหาบัณฑิต	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		นิติศาสตรมหาบัณฑิต	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2
		นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต	โท	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	1
		รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
		ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	โท		1
		สังคมศาสตรมหาบัณฑิต	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม	โท	มหาวิทยาลัยมหิดล	1
		ปริญญาโททางรัฐศาสตร์	โท		1
		วิทยาศาสตรศึกษา	โท	มหาวิทยาลัยนเรศวร	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
12	สำนักวิชาการ	สาธารณสุขศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยมหิดล	1
		เกษตรกรรม	โท	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	1
		เกษตรกรรม	โท	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	1
		เกษตรศาสตร์/เกษตรกรรม	โท	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	1
		เกษตรศาสตร์/เกษตรกรรม	โท	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1
		การปกครอง	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		พัฒนาสังคม	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
		บริหารรัฐกิจ	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
				รวม	91
13	สำนักสารสนเทศ	มนุษยศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		การบริหารการศึกษา	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		ภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศส	ตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		นิเทศศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		วิทยาศาสตรบัณฑิต	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
13	สำนักสารสนเทศ	สื่อสารมวลชน	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		สารนิเทศศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		การบริหารธุรกิจ	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		วิทยาการจัดการ	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	2
		การเงินและการธนาคาร	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		คณิตศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		คณิตศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	1
		คณิตศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยบูรพา	1
		คอมพิวเตอร์ศาสตร์/วิทยาการคอมพิวเตอร์	ตรี	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	1
		คอมพิวเตอร์ศาสตร์/วิทยาการคอมพิวเตอร์	ตรี	สถาบันราชภัฏธนบุรี	1
		คอมพิวเตอร์ศาสตร์/วิทยาการคอมพิวเตอร์	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	ตรี	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	1
		คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	ตรี	วิทยาลัยโยนก	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
13	สำนักสารสนเทศ	วิทยาการคอมพิวเตอร์	ตรี	สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1
		วิทยาการคอมพิวเตอร์	ตรี	สถาบันราชภัฏธนบุรี	1
		วิทยาการคอมพิวเตอร์	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		วิทยาการคอมพิวเตอร์	ตรี	วิทยาลัยครูเพชรบุรี	1
		วิทยาการคอมพิวเตอร์	ตรี	วิทยาลัยครูสวนดุสิต	1
		คอมพิวเตอร์	ตรี	วิทยาลัยครูเพชรบุรี	1
		ฟิสิกส์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏเทพสตรี	1
		บริหารธุรกิจการเกษตร	ตรี	สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
		เทคโนโลยีสารสนเทศ	โท	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	2
		บริหารรัฐกิจ	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
				รวม	36
14	สำนักการประชุม	ครุศาสตรบัณฑิต	ตรี	วิทยาลัยครูพระนคร	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	19
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	2
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	1
		การบริหารธุรกิจ	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		การบริหารทั่วไป	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		การบัญชี	ตรี	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	1
		การบัญชี	ตรี	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	1
		การบัญชี	ตรี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	1
		การจัดการทั่วไป (บริหารทรัพยากรมนุษย์)	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	3
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	4
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏนครปฐม	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
14	สำนักการประชุม	วิชาการศึกษา (สังคมศึกษา)	ตรี	สถาบันราชภัฏพระนคร	1
		เนติบัณฑิตไทย	นบท.	เนติบัณฑิตยสภา	1
		นโยบายสาธารณะและการบริหารงานบุคคล	โท	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	1
				รวม	40
15	สำนักกฎหมาย	สังคมศึกษา	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	2
		การแนะแนว	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	4
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	7
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	1
		รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	4
		วิทยาการจัดการ	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		การบริหารธุรกิจ (แขนงวิชาการบัญชี)	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	4
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	2

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
15	สำนักกฎหมาย	บริหารรัฐกิจ	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		เนติบัณฑิตไทย	นบท.	เนติบัณฑิตยสภา	1
		ส่งเสริมการเกษตร	โท	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1
		กฎหมายมหาชน	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		กฎหมายมหาชน	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		กฎหมายเอกชน	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		กฎหมายระหว่างประเทศ	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		การจัดการสิ่งแวดล้อม	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
		การเงินและการธนาคาร	โท	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	1
		นิติศาสตรมหาบัณฑิต	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2
		บัญชีมหาบัณฑิต	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	โท	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1
				รวม	42

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
16	สำนักรายงานการประชุมและชวเลข	การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ	ตรี	มหาวิทยาลัยสยาม	1
		เทคโนโลยีและนวัตกรรม	ตรี	วิทยาลัยครูสงขลา	1
		การบริหารโรงเรียน	ตรี	วิทยาลัยครูจันทรเกษม	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		การโฆษณา/การประชาสัมพันธ์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		การบริหารธุรกิจ	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	2
		การจัดการ	ตรี	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	1
		การจัดการ	ตรี	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	3
		การจัดการ	ตรี	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา	1
		การจัดการ	ตรี	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	1
		การบริหารธุรกิจ (แขนงวิชาการตลาด)	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		การบริหารงานบุคคล	ตรี	สถาบันเทคโนโลยีสังคมเกริก	1
		การเลขานุการ	ตรี	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
16	สำนักรายงานการประชุมและชวเลข	บริหารธุรกิจ	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	9
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา	3
		การจัดการทั่วไป	ตรี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูสวนดุสิต	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	3
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสุรินทร์	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏเพชรบุรี	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
		บริหารรัฐกิจ	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
				รวม	44
17	สำนักกรรมาธิการ 1	สังคมศึกษา	ตรี	วิทยาลัยครูสวนดุสิต	1
		การบริหารการศึกษา	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		ครุศาสตรบัณฑิต	ตรี	วิทยาลัยครูจันทรเกษม	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	2
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	13
		พัฒนาชุมชน	ตรี	วิทยาลัยครูนครปฐม	1
		การโฆษณา/การประชาสัมพันธ์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	5
		วิทยาการจัดการ	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		การเงิน	ตรี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	1
		การบัญชี	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		การจัดการทั่วไป (บริหารงานบุคคล)	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
17	สำนักกรรมาธิการ 1	การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	3
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูจันทรเกษม	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	5
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏนครปฐม	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี	1
		บริหารรัฐกิจ	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		การบริหารองค์การ	โท	สถาบันเทคโนโลยีสังคมเกริก	1
		ประวัติศาสตร์	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		รัฐศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2
		นิติศาสตรมหาบัณฑิต	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
				รวม	49
18	สำนักกรรมาธิการ 2	มนุษยศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		สังคมศึกษา	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
18	สำนักกรรมาธิการ 2	ศึกษาศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		สังคมวิทยา	ตรี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		ภาษาอังกฤษ	ตรี	วิทยาลัยครูจันทรเกษม	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	2
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	12
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	2
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	2
		ศิลปศาสตรบัณฑิต	ตรี	สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	1
		รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	4
		การบริหารธุรกิจ	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1
		การเงินและการธนาคาร	ตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		การจัดการทั่วไป (บริหารงานบุคคล)	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		การจัดการทั่วไป (บริหารทรัพยากรมนุษย์)	ตรี	สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1
		คอมพิวเตอร์ศึกษา	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
18	สำนักกรรมาธิการ 2	การจัดการทั่วไป	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	5
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา	2
		บริหารรัฐกิจ	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		พัฒนาการเศรษฐกิจ	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
		ภาษาสันสกฤษ	โท	มหาวิทยาลัยศิลปากร	1
		พัฒนาชุมชน	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		รัฐศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		รัฐศาสตร์	โท	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
18	สำนักกรรมาธิการ 2	นิติศาสตรมหาบัณฑิต	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		เกษตรศาสตร์/เกษตรกรรม	โท	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1
		บริหารธุรกิจ	โท		1
		พลศึกษา	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		บริหารรัฐกิจ	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
				รวม	59
19	สำนักกรรมาธิการ 3	นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	2
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	10
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยสยาม	1
		ศิลปศาสตรบัณฑิต	ตรี	สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1
		รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	3
		การบริหารธุรกิจ	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
19	สำนักกรรมาธิการ 3	วิทยาการจัดการ	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	2
		การบริหารทั่วไป	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		การเงินและการธนาคาร	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		การบริหารงานบุคคล	ตรี	วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา	1
		บัญชี	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		การจัดการทั่วไป (บริหารทรัพยากรมนุษย์)	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	3
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูธนบุรี	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์	1
		นิติศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		สิ่งแวดล้อม	โท	มหาวิทยาลัยมหิดล	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
19	สำนักกรรมาธิการ 3	การบริหารการศึกษา	โท	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		วรรณคดีเปรียบเทียบ	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		ภาษาศาสตร์	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		กฎหมายมหาชน	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		ภูมิศาสตร์	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	โท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
				รวม	43
20	กลุ่มงานผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนร	รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2
				รวม	2
21	กลุ่มงานนโยบายและแผน	รัฐศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1)	ตรี	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	1
		รัฐศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2
		การจัดการ	ตรี	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
21	กลุ่มงานนโยบายและแผน	นโยบายและการวางแผนทางสังคม	โท	สถาบันเทคโนโลยีสังคมเกริก	1
		การเมืองการปกครอง	โท	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	1
				รวม	8
22	กลุ่มงานตรวจสอบภายใน	บัญชี	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		บัญชี	ตรี	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	1
		การจัดการทั่วไป	ตรี	วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	2
				รวม	4
23	งานบริหารทั่วไป	บรรณารักษ์ศาสตร์	ตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	2
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	1
		รัฐศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		รัฐศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมดี)	ตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		การเงิน	ตรี	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ในประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา	จำนวน
23	งานบริหารทั่วไป	ปริญญาบัตรหลักสูตรการศึกษาการป้องกันราชอาณาจักร	ตรี	วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
		นโยบายและการวางแผนทางสังคม	โท	สถาบันเทคโนโลยีสังคมเกริก	1
		รัฐประศาสนศาสตร์หรือบริหารรัฐกิจ	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
				รวม	13
24	กลุ่มงานที่ปรึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		นิติศาสตรบัณฑิต	ตรี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
		พาณิชยศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
		อักษรศาสตรบัณฑิต	ตรี	มหาวิทยาลัยศิลปากร	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	โท	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1
		การบริหารสื่อสารมวลชน	โท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
				รวม	6

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ต่างประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	ประเทศ	จำนวน
1	สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร	การเมืองการปกครอง	โท	อินเดีย	1
		ปริญญาโททางรัฐศาสตร์	โท	อินเดีย	1
		ปริญญาโททางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	โท	สหรัฐอเมริกา	1
				รวม	3
2	สำนักพัฒนาบุคลากร	ปริญญาโททางรัฐศาสตร์	โท	อินเดีย	1
				รวม	1
3	สำนักประชาสัมพันธ์	รัฐศาสตรบัณฑิต	ตรี	อินเดีย	1
				รวม	1
4	สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ	สื่อสารคมนาคมและมวลชน	ตรี	สหรัฐอเมริกา	1
		INTERNATIONAL LEGAL STUDIES	โท	สหรัฐอเมริกา	1
		MASTER OF ARTS	โท	สหรัฐอเมริกา	1
		MASTER OF ARTS	โท	อังกฤษ	1
		MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION	โท	สหรัฐอเมริกา	1
		ปริญญาโททางศิลปศาสตร์	โท	อินเดีย	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ต่างประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	ประเทศ	จำนวน
				รวม	6
5	สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	ภาษาอังกฤษ	โท	อินเดีย	2
		ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	โท	อังกฤษ	1
		ปริญญาโททางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	โท	อังกฤษ	1
		ปริญญาโททางเศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศ	โท	อังกฤษ	1
		ปริญญาโททางศิลปศาสตร์	โท	อังกฤษ	1
		ปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์	โท	ฟิลิปปินส์	1
				รวม	7
6	สำนักวิชาการ	ปริญญาโททางรัฐศาสตร์	โท	อินเดีย	3
		ปริญญาโททางเศรษฐศาสตร์	โท	อินเดีย	1
		ปริญญาโททางการบริหารระบบสารสนเทศ	โท	สหรัฐอเมริกา	1
		บริหารรัฐกิจ	โท	สหรัฐอเมริกา	1
				รวม	6
7	สำนักกฎหมาย	ปริญญาโททางสังคมศาสตร์	โท	สหรัฐอเมริกา	1

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถิติข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ณ วันที่ : 17/01/2546

ลำดับที่	หน่วยงาน	ต่างประเทศ			
		สาขา	ปริญญา	ประเทศ	จำนวน
				รวม	1
8	สำนักกรรมาธิการ 1	พัฒนาชุมชน	โท	ฟิลิปปินส์	1
		บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต	โท	สหรัฐอเมริกา	1
				รวม	2
9	สำนักกรรมาธิการ 2	MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION	โท	สหรัฐอเมริกา	1
		ปริญญาโททางภาษาศาสตร์	โท	อินเดีย	1
				รวม	2
10	งานบริหารทั่วไป	ปริญญาโททางรัฐศาสตร์	โท	สหรัฐอเมริกา	1
				รวม	1
11	กลุ่มงานที่ปรึกษา	ปริญญาโทกฎหมาย	โท	อังกฤษ	1
				รวม	1

สถิติการศึกษาแยกเป็นระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

สถานศึกษา	ระดับการศึกษา	สาขา	จำนวน
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	ปริญญาตรี	วารสารศาสตร์	1
		ประชาสัมพันธ์	1
		การเลขานุการ	1
	ปริญญาโท	โฆษณา	1
		นิเทศศาสตร์	1
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ปริญญาตรี	สังคมวิทยา - มนุษยวิทยา	1
	ปริญญาโท	รัฐศาสตร์	2
		เกษตรศาสตร์	3
		ส่งเสริมการเกษตร	1
		เศรษฐศาสตร์	1
		วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	1
มหาวิทยาลัยเกริก	ปริญญาโท	เศรษฐศาสตร์	1
		นโยบายและการวางแผนสังคม	1
		การบริหารองค์การ	1
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	ปริญญาตรี	สื่อสารมวลชนและสื่อสารการแสดง	1
	ปริญญาโท	รัฐประศาสนศาสตร์	1
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ปริญญาตรี	บรรณารักษ์ศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	1
	ปริญญาโท	การแนะแนวและให้คำปรึกษา	1
มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย	ปริญญาตรี	พุทธศาสตร์	1
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ปริญญาตรี	รัฐประศาสนศาสตร์	1
		นิติศาสตร์	3
		การประถมศึกษา - ภาษาอังกฤษ	1

สถานศึกษา	ระดับการศึกษา	สาขา	จำนวน
		อักษรศาสตร์	1
		ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	1
		ประวัติศาสตร์	1
		ภาษาสเปน	1
		บรรณารักษ์ศาสตร์	1
		การบัญชี	1
		ภาษาฝรั่งเศส	1
		สังคมวิทยา	1
	ปริญญาโท	รัฐศาสตร์	2
		รัฐประศาสนศาสตร์	5
		ประวัติศาสตร์	4
		นิติศาสตร์	9
		การปกครอง	2
		บรรณารักษ์ศาสตร์	2
		วรรณคดีเปรียบเทียบ	1
		พลศึกษา	1
		นิเทศศาสตร์พัฒนาการ	1
		ภูมิศาสตร์	1
		ภาษาศาสตร์	2
		วิทยาศาสตร์	1
		กฎหมายมหาชน	2
		สังคมสงเคราะห์ศาสตร์	1
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ปริญญาตรี	รัฐศาสตร์	3
		บรรณารักษ์	2
		ภาษาฝรั่งเศส	1
		มนุษยศาสตร์	1
	ปริญญาโท	การเมืองการปกครอง	1
		เกษตรศาสตร์	2
มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	ปริญญาตรี	การบัญชี	1
		วิศวกรรมไฟฟ้า	1
		การจัดการ	1

สถานศึกษา	ระดับการศึกษา	สาขา	จำนวน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร	ปริญญาตรี	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	1
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ปริญญาตรี	วารสารศาสตร์	1
		บริหารรัฐกิจ	2
		รัฐศาสตร์	3
		นิติศาสตร์	23
		การเงินการธนาคาร	2
		พาณิชยศาสตร์	1
		ภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศส	1
		บรรณารักษ์	1
	ประกาศนียบัตรบัณฑิ	กฎหมายมหาชน	1
	ปริญญาโท	การบัญชี	1
		ประวัติศาสตร์	1
		การเมืองระหว่างประเทศและการทูต	1
		นิติศาสตร์	1
		บริหารรัฐกิจ	5
		บรรณารักษ์ศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	1
		การพัฒนาชุมชน	1
		รัฐศาสตร์	1
		พัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคม	1
		การต่างประเทศและการทูต	1
		สื่อสารมวลชน	1
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป	2
		นิติศาสตร์	3
		การบัญชี	6
		การเงิน	4
		บริหารงานบุคคล	1
	ปริญญาโท	นิเทศศาสตร์ธุรกิจ	2
มหาวิทยาลัยนเรศวร	ปริญญาโท	วิทยาศาสตร์ศึกษา	1
มหาวิทยาลัยบูรพา	ปริญญาตรี	ภาษาอังกฤษ	1
		ประวัติศาสตร์	1
		คณิตศาสตร์	1
		เทคโนโลยีทางการศึกษา	1

สถานศึกษา	ระดับการศึกษา	สาขา	จำนวน
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปริญญาตรี	ไทยคดีศึกษา	1
	ปริญญาโท	บรรณารักษ์ศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	1
มหาวิทยาลัยมหิดล	ปริญญาโท	เทคโนโลยีและการบริหารสิ่งแวดล้อม	2
		สาธารณสุขศาสตร์	1
มหาวิทยาลัยโยนก	ปริญญาตรี	คอมพิวเตอร์	1
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	ปริญญาตรี	บริหารรัฐกิจ	4
		รัฐศาสตร์การปกครอง	2
		รัฐศาสตร์	48
		บรรณารักษ์ศาสตร์	5
		การปกครอง	1
		นิติศาสตร์	86
		ภาษาอังกฤษ	3
		การบัญชี	4
		การเงินการธนาคาร	5
		การบริหารทั่วไป	3
		การโฆษณาประชาสัมพันธ์	2
		การคลัง	2
		ภาษาไทย	2
		ประวัติศาสตร์	2
		ประชาสัมพันธ์	2
		ศึกษาศาสตร์	1
		สื่อสารมวลชน	1
		โสตทัศนศึกษา	1
		ฟิสิกส์	1
		คณิตศาสตร์	1
		มนุษยศาสตร์	3
		มนุษยศาสตร์ - ภาษาอังกฤษ	1
		บรรณารักษ์ศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	1

สถานศึกษา	ระดับการศึกษา	สาขา	จำนวน
	ปริญญาโท	รัฐศาสตร์	8
		นิติศาสตร์	2
		การบริหารการศึกษา	1
		กฎหมายมหาชน	1
มหาวิทยาลัยรังสิต	ปริญญาตรี	การจัดการ	1
วิทยาลัยศรีปทุม	ปริญญาตรี	นิติศาสตร์	1
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	ปริญญาตรี	การจัดการ	1
		การบัญชี	2
		นิติศาสตร์	1
	ปริญญาโท	การเงินการธนาคาร	1
		นโยบายสาธารณะและการบริหารงานบุ	1
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ปริญญาตรี	วิทยาศาสตร์	1
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน	ปริญญาตรี	เทคโนโลยีทางการศึกษา	2
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน	ปริญญาโท	ภูมิศาสตร์	1
		ชีววิทยา	1
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	ปริญญาตรี	ประวัติศาสตร์	1
	ปริญญาโท	บรรณารักษ์ศาสตร์	1
		จิตวิทยาการแนะแนว	1
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก	ปริญญาตรี	ประวัติศาสตร์	1
		การแนะแนว	1
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา	ปริญญาตรี	พลศึกษา	1
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงข	ปริญญาตรี	ภาษาอังกฤษ	1

สถานศึกษา	ระดับการศึกษา	สาขา	จำนวน
มหาวิทยาลัยศิลปากร	ปริญญาตรี	ภาษาฝรั่งเศส	1
		โบราณคดี	1
		อักษรศาสตร์	1
		ประวัติศาสตร์	1
		ศึกษาศาสตร์	1
	ปริญญาโท	จารึกภาษาตะวันออก	1
		ภาษาสันกฤต	1
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	ปริญญาตรี	รัฐศาสตร์	1
		เทคโนโลยีทางการศึกษา	1
มหาวิทยาลัยสยาม	ปริญญาตรี	นิติศาสตร์	1
		การบัญชี	2
		การจัดการอุตสาหกรรม	1
		การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ	1
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	ปริญญาตรี	บริหารธุรกิจ	1
		บริหารรัฐกิจ	2
		การจัดการทั่วไป	11
		รัฐประศาสนศาสตร์	3
		นิติศาสตร์	8
		วิทยาการจัดการ	13
		การบัญชี	1
		การเงินการธนาคาร	1
		นิเทศศาสตร์	3
		การบริหารการศึกษา	1
		สารนิเทศศาสตร์	1
		เทคโนโลยีการพิมพ์	1
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	ปริญญาตรี	บริหารงานบุคคล	1
		คณิตศาสตร์	1
		วิทยาการคอมพิวเตอร์	1
	ปริญญาโท	เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ	1

สถานศึกษา	ระดับการศึกษา	สาขา	จำนวน
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	ปริญญาตรี	ภาษาอังกฤษธุรกิจ	1
มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	ปริญญาตรี	วิศวกรรมไฟฟ้า	1
วิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	ปริญญาตรี	การบัญชี	1
วิทยาลัยกรุงเทพ	ปริญญาตรี	สื่อสารมวลชน	1
		การเงิน	1
วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา	ปริญญาตรี	ธุรกิจศึกษา	1
		ศิลปกรรม	1
สถาบันเทคโนโยลีการเกษตร	ปริญญาตรี	บริหารธุรกิจการเกษตร	1
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	ปริญญาโท	การจัดการสิ่งแวดล้อม	1
		การค้าระหว่างประเทศ	1
		บริหารธุรกิจ	1
		พัฒนาการเศรษฐกิจ	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	14
		การจัดการภาครัฐและเอกชน	1
		พัฒนาสังคม	1
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	ปริญญาตรี	การบัญชี	1
		การจัดการ	6
		การตลาด	1
		เทคโนโลยีการพิมพ์	2
		การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน	1
		หัตถกรรม	1
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	ปริญญาตรี	เทคโนโลยีไฟฟ้าอุตสาหกรรม	1
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	ปริญญาตรี	เทคโนโลยีสารสนเทศ	2

สถานศึกษา	ระดับการศึกษา	สาขา	จำนวน
สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง	ปริญญาตรี	การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ	1
วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยาวาสุกรี	ปริญญาตรี	การจัดการ	2
วิทยาลัยเกริก	ปริญญาตรี	การบริหารงานบุคคล	1
สถาบันเทคโนโลยีสังคม (เกริก)	ปริญญาตรี	การบัญชี	1
	ปริญญาโท	นโยบายและการวางแผนสังคม	3
วิทยาลัยครูกาญจนบุรี	ปริญญาตรี	การพัฒนาชุมชน	1
สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป	3
วิทยาลัยครูจันทรเกษม	ปริญญาตรี	บรรณารักษ์ศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	1
		การจัดการทั่วไป	1
		ภาษาอังกฤษ	1
		ธุรกิจศึกษา	2
		สังคมศึกษา	1
		เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา	2
		การบริหารโรงเรียน	1
		การพัฒนาชุมชน	1
		ภาษาไทย	1
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	ปริญญาตรี	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	1
		จิตวิทยาและการแนะแนว	1
		อุตสาหกรรมศิลป์	1
		ศิลปศึกษา	1
		การจัดการทั่วไป	3
		วิทยาศาสตร์	1
		บรรณารักษ์ศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	1
		เศรษฐศาสตร์สหกรณ์	1
		รัฐประศาสนศาสตร์	1

สถานศึกษา	ระดับการศึกษา	สาขา	จำนวน
วิทยาลัยครูเชียงราย	ปริญญาตรี	การสอนมัธยมศึกษา	1
วิทยาลัยฉะเชิงเทรา	ปริญญาตรี	บริหารงานบุคคล	1
		การจัดการทั่วไป-การตลาด	1
วิทยาลัยครูเทพสตรี	ปริญญาตรี	บรรณารักษ์ศาสตร์	1
สถาบันราชภัฏเทพสตรี	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป	1
วิทยาลัยครูธนบุรี	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป	2
สถาบันราชภัฏธนบุรี	ปริญญาตรี	วิทยาการคอมพิวเตอร์	2
		การจัดการทั่วไป	2
วิทยาลัยครูนครปฐม	ปริญญาตรี	การพัฒนาชุมชน	1
		ศิลปกรรม	1
		การจัดการทั่วไป	2
สถาบันราชภัฏนครปฐม	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป	5
		การบริหารธุรกิจ	1
		การบริหารธุรกิจ - การบัญชี	1
สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป	1
		บรรณารักษ์ศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	1
วิทยาลัยครูนครสวรรค์	ปริญญาตรี	นิเทศศาสตร์	1
สถาบันราชภัฏนครสวรรค์	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป - การบัญชี	1
วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป	3
		ภาษาอังกฤษ	1
		นิเทศศาสตร์	2
		การศึกษา	1

สถานศึกษา	ระดับการศึกษา	สาขา	จำนวน
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป	6
		นิเทศศาสตร์	2
		การจัดการทั่วไป-การบริหารทรัพยากรมนุษย์	2
วิทยาลัยครูพระนคร	ปริญญาตรี	ครุศาสตร์	1
วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป	8
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป	7
วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม	ปริญญาตรี	นิเทศศาสตร์	1
วิทยาลัยครูเพชรบุรี	ปริญญาตรี	คอมพิวเตอร์	2
		การจัดการทั่วไป	1
สถาบันราชภัฏเพชรบุรี	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป	1
วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป	1
สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป	4
		การศึกษา	1
สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป	1
วิทยาลัยครูภูเก็ต	ปริญญาตรี	การบริหารการศึกษา	1
สถาบันราชภัฏมหาสารคาม	ปริญญาโท	บรรณารักษ์ศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	1
วิทยาลัยครูสงขลา	ปริญญาตรี	เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา	1
วิทยาลัยครูสวนดุสิต	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป	6
		ภาษาอังกฤษ	1
		ครุศาสตร์	2
		สังคมศึกษา	7

สถานศึกษา	ระดับการศึกษา	สาขา	จำนวน
		นิเทศศาสตร์	3
		การบริหารการศึกษา	1
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	ปริญญาตรี	การบริหารการศึกษา	1
		วิทยาการคอมพิวเตอร์	2
		การจัดการทั่วไป	38
		การบริหารธุรกิจ	7
		ศิลปกรรม	1
		ภาษาอังกฤษ	1
		การศึกษา - คอมพิวเตอร์ศึกษา	1
		นิเทศศาสตร์	3
		การบริหารทั่วไป	1
		การบริหารธุรกิจ-การบัญชี	1
		ครุศาสตร์	1
วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป	17
		นิเทศศาสตร์	2
		วิทยาการคอมพิวเตอร์	1
		การแนะแนว	1
		การศึกษา	1
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	ปริญญาตรี	ออกแบบนิเทศศิลป์	1
		การจัดการทั่วไป - การตลาด	1
		การจัดการทั่วไป - การเงินการธนาคาร	1
		การจัดการทั่วไป - การบริหารงานบุคคล	2
		นิเทศศาสตร์	1
		การจัดการทั่วไป - การบัญชี	3
		การบัญชี	1
		การบริหารการศึกษา	1
		การบริหารธุรกิจ - การบริหารงานทั่วไป	1
		เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา	4
		การจัดการทั่วไป	33
		วิทยาการคอมพิวเตอร์	2

สถานศึกษา	ระดับการศึกษา	สาขา	จำนวน
		การจัดการทรัพยากรมนุษย์	3
		การบริหารทรัพยากรมนุษย์	6
		การบริหารธุรกิจ	5
		การจัดการทั่วไป - การบริหารทรัพยากรมนุษย์	8
		การบริหารธุรกิจ - การบริหารทรัพยากรมนุษย์	1
		การจัดการทั่วไป - คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	1
สถาบันราชภัฏสุรินทร์	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป	2
วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง	ปริญญาตรี	การจัดการทั่วไป	1
สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	ปริญญาตรี	การพัฒนาชุมชน	1
		การจัดการทั่วไป	2
วิทยาลัยครูอุดรธานี	ปริญญาตรี	ภาษาอังกฤษ	1
สถาบันราชภัฏอุดรธานี	ปริญญาตรี	บรรณารักษ์ศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	1
วิทยาลัยการค้า	ปริญญาตรี	การบัญชี	1
สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตย	นบท.		7
ประเทศญี่ปุ่น	ปริญญาโท	วิเคราะห์นโยบาย	1
ประเทศฟิลิปปินส์	ปริญญาโท	รัฐประศาสนศาสตร์	1
		พัฒนาชนบท	1
ประเทศสหรัฐอเมริกา	ปริญญาโท	สื่อสารคมนาคมและมวลชน	1
		นิติศาสตร์	1
		รัฐศาสตร์	1
		บริหารรัฐกิจ	2
		สังคมศาสตร์	1

สถานศึกษา	ระดับการศึกษา	สาขา	จำนวน
ประเทศอินเดีย	ปริญญาตรี	การบริหารระบบสารสนเทศ	1
		บริหารธุรกิจ	3
		ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	1
		รัฐศาสตร์	2
		ภาษาศาสตร์	3
		เศรษฐศาสตร์	1
		ภาษาอังกฤษ	1
	ปริญญาโท	รัฐศาสตร์	6
ประเทศออสเตรเลีย	ปริญญาโท	กฎหมาย	1
ประเทศอังกฤษ	ปริญญาตรี	กฎหมาย	1
	ปริญญาโท	กฎหมาย	1
		ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	3
		ภาษาศาสตร์	1
		เศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศ	1
		กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ	1
		เนติบัณฑิต	1

ที่มา : กลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ สำนักบริหารงานกลาง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ประวัติผู้เขียน

1. ชื่อ นายวิจักขณ์ นาควัชระ

2. ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานกลาง (นักบริหาร ระดับ 9)
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

3. ประวัติส่วนตัว

เกิด วันอาทิตย์ที่ **11 เดือน** ธันวาคม **พ.ศ. 2498 จังหวัด** สกลนคร

ที่อยู่ 19/8 หมู่ที่ 2 ถนนงามวงศ์วาน ตำบลบางเขน
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

4. ประวัติการศึกษา / ฝึกอบรม

4.1 นิติศาสตร์บัณฑิต (พ.ศ.2521)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4.2 The Law Association for Asia and Western Pacific (ค.ศ.1981 / พ.ศ.2524)	Seven Law Asia ,Bangkok Thailand
4.3 ประกาศนียบัตร หลักสูตร การประชาสัมพันธ์รัฐสภา (พ.ศ.2532)	โรงเรียนการประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
4.4 ประกาศนียบัตร หลักสูตร การบริหารสำหรับผู้บังคับบัญชา (พ.ศ.2535)	สำนักงาน ก.พ.
4.5 ประกาศนียบัตร หลักสูตร การเขียนผลงานทางวิชาการและงานวิจัย รุ่นที่ 1 (พ.ศ.2537)	มหาวิทยาลัยมหิดล
4.6 ประกาศนียบัตร หลักสูตร การปฏิบัติการจิตวิทยาฝ่ายอำนวยการ (พ.ศ.2539)	สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการทหารสูงสุด
4.7 ประกาศนียบัตร หลักสูตร นักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 36 (พ.ศ.2540)	วิทยาลัยการปกครอง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

4.8 ประกาศนียบัตร หลักสูตร แผนและโครงการ (ระดับอาวุโส) รุ่นที่ 11 (พ.ศ.2543)	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
4.9 ประกาศนียบัตร หลักสูตร การวางแผนครบวงจร (พ.ศ.2545)	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

5. ประวัติการรับราชการ

2 ต.ค.2521	นิติกร 3	กองการประชุม
1 ก.ค.2524	นิติกร 4	กองกรรมาธิการ
16 ส.ค.2527	นิติกร 5	กองกรรมาธิการ
5 ก.พ.2529	หัวหน้างานกระทู้ถาม (นิติกร 6)	กองการประชุม
30 มี.ค.2530	หัวหน้างานญัตติ (นิติกร 6)	กองการประชุม
11 พ.ย.2534	หัวหน้าฝ่ายญัตติ (นิติกร 7)	กองการประชุม
12 ก.ย.2535	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการประชุม (เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 7)	กองการประชุม
7 ต.ค.2539	ผู้อำนวยการสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร (เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 8)	
9 เม.ย.2540	ผู้อำนวยการกองกรรมาธิการ 2 (เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 8) และปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าสำนักงานเลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ (9 เม.ย. 40 – 11 ต.ค. 40)	
16 เม.ย.2542	ผู้อำนวยการกองกลาง (เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 8)	
26 ส.ค.2545	ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานกลาง (นักบริหาร 9)	

6. เครื่องราชอิสริยาภรณ์.

พ.ศ.2540	ท.ช.
พ.ศ.2545	ป.ม.

กำหนดส่ง

23 ส.ค. 2550		
28 ม.ค. 2551		
20 ก.พ. 2551		
26 ก.พ. 2551		
4 มิ.ย. 2551		
1 เม.ย. 2551		
18 เม.ย. 2551		
15 ก.ย. 2551		
30 ส.ค. 2551		
12 ส.ค. 2552		
30 ก.ค. 2552		
6 พ.ค. 2554		
6 ก.ย. 2554		
1 ต.ค. 2555		

บ 12774 ฉ.2

ว วิจักขณ์ นาควัชระ.
KD การปฏิรูประบบราชการของไทย :
273 ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเลขาธิการ
ว513ก สภาผู้แทนราษฎร ส่วนราชการใน
2545 สังกัดรัฐสภา.